

Tanya's
BEAUTY SALON

THREADING / WAXING, FACIAL (MEN & WOMEN)
ANTI-AGING FACIAL, BLEACH, HAIR CUT, COLOR & STYLE

137-40 JAMAICA AVE., JAMAICA
NY 11435 TEL: 718-297-1019
85-03 ROOSEVELT AVE.,
JACKSON HEIGHTS NY 11373 TEL: 718-205-7832
We Specialize for Bridal & Henna

Pyramid Brokerage Company

Please contact to buy/sell commercial/Residential real estate

Specialize in:
• Gas Stations, Motels, Liquor Stores
• Tenant Rep
• Investment Properties
• Office, Retail and Industrial Space
Contact: Vikramdeep Cheema, Buffalo, NY
Ph: 716-777-0298
vcheema@pyramidbrokerage.com
Licensed Real Estate Person

ਬੋਬੀ ਸਿੰਘ
ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਰ ਪਲ ਹਾਜ਼ਰ

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੱਡੀਆਂ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਟਰੱਕ, ਲਾਈਫ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਬੋਬੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ

(ਸੈਲ): 718-757-7809
ਫੋਨ (ਦਫਤਰ): 718-262-9700
(ਫੈਕਸ): 516-439-5418
ਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਸਬੰਧੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬੱਚਤ ਕਰੋ।

120-20 101 Avenue S. Richmond Hill, NY 11419

Sixteenth Year of Publication ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢
ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 16, Issue 40, October 03, 2015 20451 N Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074 Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

Email:punjabtimes1@gmail.com
www.punjabtimesusa.com

ਸਿੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਭਾਰੂ ਪਈ ਸਿਆਸਤ

ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਦਾ ਮਸਲਾ ਭਖਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ): ਪੰਜ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਵਾਂਗ ਰਚਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਚੁੱਪ-ਚੁਪੀਤੇ ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਥੇਦਾਰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਤਰਕ ਦੇਣ ਵਿਚ ਫਿਲਹਾਲ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 2007 ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਖਿਲਾਫ ਸਮਾਜਕ ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਮੂਹ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਲੈਣ ਮਗਰੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਇਸੇ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਸਿੱਖ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ 1956 ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਫੌਜ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭੀਮ ਸੈਨ ਸੱਚਰ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਕੇ ਮੁਆਫੀ ਕਿਉਂ ਮੰਗੀ ਸੀ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ 2008 ਵਿਚ ਵੀ ਡੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਸੁਆਮੀ ਅਗਨੀਵੇਸ਼ ਸਮੇਤ ਪੰਜ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣਾ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਹੂ-ਬ-ਹੂ ਹੁਣ ਆਏ ਪੱਤਰ ਵਾਲੀ ਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੇਦਾਂਤੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਪਿਛੋਂ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਖੁਦ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਤਹਿਤ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਡੇਰਾ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜਕ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਤੇ

ਜਥੇਦਾਰ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਤਿਆਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਵਿਊ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਸੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਲਵੇਗੀ। ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨਾਲ ਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰ ਝੜਪਾਂ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਵੀ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਹੁਣ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਚੁੱਪ-ਚੁਪੀਤੇ ਮੁਆਫੀ ਕਈ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਕਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ

ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਲਾਮਬੰਦੀ ਵੇਖ ਬਾਦਲ ਧੜਾ ਵੀ ਵੱਟ ਬੈਂਕ ਦੇ ਨਵੇਂ-ਨੁਕਸਾਨ ਬਾਰੇ ਦੁਚਿੰਤੀ ਵਿਚ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਤੇ ਰੋਕ ਕਾਰਨ ਹਾਲਤ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਮੁਆਫੀ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਭਾਵੇਂ ਚੁੱਪ-ਚੁਪੀਤੇ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਗੰਢ-ਤੁੱਪ ਪਿਛਲੇ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ

ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਲਾਮਬੰਦੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਆਪਕ ਲਾਮਬੰਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਦਲ ਖਾਲਸਾ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ, ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਾ ਤੇ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸਕੱਤਰੇਤ ਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਤਖਤੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਰੋਸ ਦਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜਥੇਦਾਰ ਫੈਸਲੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਜੰਮਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਉਤੇ ਸੱਦਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵੀ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਰੋਹ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਤਖਤ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਂਦੇੜ ਵਿਖੇ ਵੀ ਰੋਸ ਵਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੀ। ਸੂਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੋ-ਢਾਈ ਹਫਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁੱਖਬੰਦੀ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨਾਲ ਗੁਪਤ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਤਕਰੀਬਨ ਵੀਹ ਮਿੰਟ ਬੰਦ ਕਮਰਾ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ, ਉਸ ਦੀ ਫਿਲਮ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਰਣਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਹੋਈ ਸੀ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ

ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ 'ਰਾਜੀਨਾਮਾ' ਭਾਵੇਂ 2014 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਬਠਿੰਡਾ ਸੀਟ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜੀ ਸੀ। ਉਂਜ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਰਾਜੀਨਾਮਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਲਈ ਬਹੁਤੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਟੋਰ ਸਕਿਆ। ਧਾਰਮਿਕ ਸਤਿਸੰਗ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲਾਈ ਰੋਕ ਕਾਰਨ ਖਿੱਛੇ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਬਠਿੰਡਾ ਸੀਟ, ਜਿਥੇ ਡੇਰੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ, ਉਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੋਟਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਾਈਆਂ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਡੇਰੇ ਨਾਲ 'ਸਲੂਾ ਸਫਾਈ' ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਿਰਫ ਸਮਾਜਕ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਹੈ।

ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ 117 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮਾਲਵਾਂ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ 62 ਸੀਟਾਂ ਉਤੇ ਡੇਰੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ 62 ਸੀਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਸੀਟ ਉਤੇ ਡੇਰੇ ਦੀਆਂ ਤਕਰੀਬਨ 10-10 ਹਜ਼ਾਰ ਵੋਟਾਂ ਹਨ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡੇਰੇ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਡੇਰੇ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਵਿੰਗ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸੁਨੇਹਾ ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕੇ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਹੱਕ ਵਿਚ ਮਤਾ ਪਾਸ: ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਜਨਰਲ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਮੂਹ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੱਦ ਕੇ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਪਰ ਇਸ ਮੌਕੇ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਇੰਡੀਆ ਕਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਰਵਿਸ

www.011india.com

\$25 2500 Minutes

ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਇਕੋ ਰੇਟ

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫੋਨ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਪੈਸੇ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

ਸਾਡੀ ਸਰਵਿਸ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੋਂ।

Limited Time Offer. Restrictions & Additional Fees Apply.

✓ ਵਧੀਆ, ਸਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ✓ ਘਰੋਂ ਤੇ ਸੈਲ ਫੋਨ ਤੋਂ ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਦੋ ਫੋਨ ਚੱਲ ਸਕਦੇ ਹਨ

✓ ਬਗੈਰ ਪਿੰਨ ਤੋਂ ਵਰਤੋਂ

✓ ਸਪੀਡ ਵਾਲੇ ਨੰਬਰ ਸੈਟ ਕਰੋ

800-914-1013 408-428-2300

ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਬਦਲਣ 'ਤੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਸਿੱਖ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ (ਏ ਐਸ ਓ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀਨਾਮਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਆਸੀ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ 2017 ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖ ਕੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਥੇਬੰਦੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਬਉੱਚਤਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਲਾਬੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਰਤਕਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤਾਕਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕਾਰਿਦਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਅੰਦਰ

ਖਾਨਾਜੰਗੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣ ਜਾਵੇ, ਸਿਰਸੇ ਵਾਲੇ ਪਾਖੰਡੀ ਦਾ ਅਖੌਤੀ ਮੁਆਫੀਨਾਮਾ ਇਸੇ ਕਤੀ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

ਏ ਐਸ ਓ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਭਾਈ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿਆਟਲ, ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੋਰਟਲੈਂਡ, ਲਾਲ ਸਿੰਘ, ਸਤਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ, ਸੁਖਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨਿਊ ਯਾਰਕ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਰਜੀਨੀਆ, ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਅਰਕਨਸਾਸ, ਜਸਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ ਅਤੇ ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਮਰ ਇੰਡੀਆਨਾ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ-ਪੰਥ ਨਾਲ ਵੱਡਾ ਧੋਖਾ ਕਰਾਰ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ 2007 ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਵਾਰ ਗਏ ਸ਼ਹੀਦ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਵੱਡਾ ਵਿਸਾਹਘਾਤ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ 2017 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਸੂਝ ਸ਼ਗਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਖੌਤੀ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜਮੀਰ ਮਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਕੌਮ ਦੇ ਹੱਥਨੋਕੇ ਤੇ ਬਾਦਲਾਂ ਦੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਸਿਪਾਹੀ ਹਨ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਰਾਜਸੀ ਹਵਾਸ ਪੂਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਸੱਦਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰੇ। ਹੁਣ ਸਮਾ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਸੱਦਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਭਾਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਤਰਜ 'ਤੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਕੌਮ ਦੇ ਸੂਰਬੀਰ ਜਰਨੈਲ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਵਾਰਾ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਥਾਪਿਆ ਜਾਵੇ।

ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸੰਸਥਾਨ ਨੂੰ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਦੇ ਸਸਕਾਰ ਦੀ ਸਲਾਹ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਦਿਵਯ ਜਯੋਤੀ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਸੰਸਥਾਨ ਨੂਰਮਹਿਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਬਾਰੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਡੇਰੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਉਦਾਹਰਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਾਧੀ ਵਿਚ ਲੀਨ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸਮਾਧੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਕੇ. ਮਿੱਤਲ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਐਮ.ਐਸ. ਚੌਹਾਨ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਡੇਰੇ ਨੂੰ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਦੇ ਸਸਕਾਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਡੇਰੇ ਨੂੰ ਇਸ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 30 ਨਵੰਬਰ 'ਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹਾਈਕੋਰਟ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ, ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਦਿਵਿਆ ਜਯੋਤੀ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਸੰਸਥਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ ਹੀ ਅੰਤਿਮ ਸਸਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲੈਣ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਡੇਰੇ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਮਾਧੀ

ਬਾਰੇ ਸੰਕਰਾਚਾਰੀਆ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਕਰਾਚਾਰੀਆ ਇਕ ਸਾਲ ਮਗਰੋਂ ਸਮਾਧੀ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ ਸਨ, ਜਦਕਿ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਾਧੀ 'ਚ ਗਏ ਨੂੰ 2 ਸਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੀ ਇਸ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਡੇਰੇ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਡੇਰੇ ਨੂੰ ਇਸ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 30 ਨਵੰਬਰ 'ਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਲੰਘੀ ਪਹਿਲੀ ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਜਸਟਿਸ ਐਮ.ਐਸ. ਬੇਦੀ ਦੇ ਇਕਹਿਰੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਸਸਕਾਰ 15 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਦਿਵਿਆ ਜਯੋਤੀ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਸੰਸਥਾਨ ਅਤੇ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਦੇ ਕਥਿਤ ਪੁੱਤਰ ਦਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਝਾਅ ਨੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਜੇ. ਵਜ਼ੀਫ਼ਦਾਰ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਜੀ.ਮਸੀਹ ਆਧਾਰਿਤ ਦੋਹਰੇ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੋਹਰੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਟਰਾਈ ਸਟੇਟ ਦੇ ਟੈਕਸੀ ਚਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਜਾਹਰਾ 3 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਟੈਕਸੀ ਮਡਾਲੀਅਨ ਮਾਲਕ ਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਸਟੇਟ, ਸਿਟੀ ਅਤੇ ਐਪ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਫੁੱਲ ਟਾਈਮ ਕਿੱਤੇ ਉਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਧੱਕੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਇਕ ਰੋਸ ਮੁਜਾਹਰਾ ਆਉਂਦੀ 3 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10.30 ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 3.00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਬਰੁਕਲਿਨ

ਬ੍ਰਿਜ ਤੇ ਬਰੁਕਲਿਨ ਤੋਂ ਸਿਟੀ ਹਾਲ ਤੱਕ ਪੈਦਲ ਚਲ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਟਰਾਈ ਸਟੇਟ ਦੇ ਸਮੂਹ ਟੈਕਸੀ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਸਮੇਤ ਇਸ ਰੋਸ ਮੁਜਾਹਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਧੱਕੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੋਨ: (917)-977-0413, (347)-249-2473, (516)-728-3868, (917)-951-5055 ਜਾਂ (646)-314-1016 ਰਾਹੀਂ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਘਰਾਂ ਤੇ ਵਾਹਨਾਂ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ ਸਸਤੇ ਹੋਏ

ਮੁੰਬਈ: ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਨੇ ਮੁੱਖ ਨੀਤੀਗਤ ਦਰ (ਰੈਪੋ ਰੇਟ) ਵਿਚ 0.50 ਫੀਸਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਘਰ, ਵਾਹਨ ਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ ਹੋਰ ਸਸਤੇ ਹੋਣ ਦਾ ਰਾਹ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਸ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ 0.4 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜ ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਆਂਧਰਾ ਬੈਂਕ ਨੇ ਵੀ ਵਿਆਜ ਦਰ 0.25 ਫੀਸਦੀ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬੈਂਕਾਂ-ਆਈ.ਸੀ.ਆਈ.ਸੀ.ਆਈ. ਤੇ ਐਕਸਿਸ ਬੈਂਕ ਨੇ ਵੀ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਬੱਚਤ ਖਾਤਿਆਂ ਤੇ ਮਿਆਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤ ਜਾਂਦੇ ਵਿਆਜ ਵਿਚ ਕਮੀ ਆਵੇਗੀ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ, ਪੀ.ਪੀ.ਐਫ. ਅਤੇ ਡਾਕਘਰਾਂ ਦੀਆਂ

ਬੱਚਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਕਰੇਗੀ।

ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕਟੌਤੀ ਹੈ। ਚਾਲੂ ਵਿੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਨੀਤੀ ਦੀ ਚੌਥੀ ਦੋਮਾਹੀ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿਚ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਨੇ ਰੈਪੋ ਦਰ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਬੈਂਕਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਨਕਦੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ, 7.25 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ ਤੁਰੰਤ 6.75 ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਰੈਪੋ ਦਰ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ।

ਪੰਜਵੀਂ ਦੋਮਾਹੀ ਮੁਦਰਾ ਨੀਤੀਗਤ ਸਮੀਖਿਆ ਪਹਿਲੀ ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਰਾਘੁਰਾਮ ਰਾਜਨ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਸਨਅਤਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨੀਤੀਗਤ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਦਬਾਅ ਸੀ। ਮੁਦਰਾ ਨੀਤੀ

ਵਿਚ ਆਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਨਵਰੀ ਤੱਕ ਪਰਚੂਨ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਰ 5.8 ਫੀਸਦੀ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ ਹੁਣ ਧਿਆਨ ਮਾਰਚ 2017 ਤੱਕ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਰ ਨੂੰ ਕਰੀਬ ਪੰਜ ਫੀਸਦੀ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਉਪਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਡਰਲ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਟਾਲਣ ਨਾਲ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਨ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਫੈਡਰਲ ਬੈਂਕ ਨੇ ਪਿਛਲੇ 9 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਨਹੀਂ ਵਧਾਈਆਂ ਤੇ ਹੁਣ ਇਸ ਦੇ ਵਧਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ।

ਪਤਨੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ

ਮੈਲਬਰਨ: ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਿਚ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਚਾਕੂ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ 29 ਸਾਲਾ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ 22 ਸਾਲਾ ਪਤਨੀ ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਰਾਣੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਵਿਚਾਲੇ ਅਕਸਰ ਝਗੜਾ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਪਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਸੰਧੂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹਨ।

ਆਕਲੈਂਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜਸਟਿਸ ਮਾਰਕ ਵਲਫੋਰਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨਦੀਪ ਨੂੰ 13 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪੈਰੋਲ ਮਿਲੇਗੀ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਰਾਕ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਮੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਣ ਦਾ ਫਿਰ ਦਾਅਵਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਰਾਕ 'ਚ ਅਗਵਾ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਮਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਫਿਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ 39 ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਮੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੰਤਰਾਲੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਗਵਾ ਹੋਏ ਕਾਮਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਵਿਕਾਸ

ਸਵਰੂਪ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮੁਹੰਮਦ ਅੱਬਾਸ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅੱਬਾਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਆਈ. ਐਸ. ਆਈ. ਐਸ. ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚ ਹੋਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਫਲਸਤੀਨੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਹਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ

ਸਾਲ ਜੂਨ 'ਚ ਇਰਾਕ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਮੌਸੂਲ 'ਚ ਇਕ ਉਸਾਰੀ ਕੰਪਨੀ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਗਏ 40 ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਆਈ. ਐਸ. ਆਈ. ਐਸ. ਨੇ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਮਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪੁਖਤਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੈਕੇਜ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ: ਹਰਸਿਮਰਤ ਬਾਦਲ

ਬਠਿੰਡਾ: ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੈਕੇਜ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ 600 ਕਰੋੜ ਦਾ ਰਾਹਤ ਪੈਕੇਜ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਮਾਂ ਆਵੇਗਾ, ਉਦੋਂ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਪੈਕੇਜ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਉਠਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ੀ 3600 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 8000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ 33 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਦੇ ਖਰਾਬੇ ਨੂੰ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਮੰਨਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 600 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਥੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੁਦਰਾ ਬੈਂਕ ਤਹਿਤ ਕਰਜ਼ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਪੱਤਰ ਵੰਡਣ ਆਏ ਸਨ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਮੁਹਾਲੀ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੈਕੇਜ ਮੰਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕੋਈ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਭਰਿਆ।

WEBSITE - DHOLRADIO.CO

DHOL RADIO

ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ

REQUEST SONG
MUSIC 24/7
LISTEN ON PHONE

ਹੁਣ ਸ਼ਿਕਾਰੋ ਤੇ

Application For Android and iPhone - Dhol Radio

LIVE CALLS → USA 951-824-6365

skype - DHOLRADIO.ORG

LISTEN BY CALL → USA 702-489-0211

Sukhpal Gill
10 pm to 12 am (IST)

Puran singh waraich
2:30 pm to 4 pm (IST)

BROADCAST HD FILM QUALITY
Ph.718-441-6516 Cell No.646-403-7334

Blu-ray DVD

All Work In Digital

Wedding, Birthday, Ring Ceremony,
Sweet Sixteen & All Others Function

Experience 25 Year

Ph. 718-441-6516 Cell No. 646-403-7334

ORIGINAL MOVIES

718-441-6516

ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇਨਾਮਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਕਸੇਲ, ਔਲਖ ਤੇ ਤਸਨੀਮ ਬਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਰਤਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਸਾਲ 2012, 2013 ਤੇ 2014 ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਿਰਮੌਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਰਤਨ ਲਈ ਉਘੇ ਲੇਖਕ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਸੇਲ, ਨਾਟਕਕਾਰ ਅਜਮੇਰ ਔਲਖ ਅਤੇ ਨਿਰੰਜਣ ਸਿੰਘ ਤਸਨੀਮ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 10-10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਕਦ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮੋਹਨ ਭੰਡਾਰੀ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਤਕਨਾਮਾ ਤੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਲਿੰਗ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਇਥੇ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕੁਝ ਐਵਾਰਡਾਂ ਬਾਰੇ ਤਿੱਖੀ ਬਹਿਸ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਲਈ ਚੁਣੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਰੱਖਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰ ਵਰਗ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਜੇਤੂਆਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 18 ਵੰਨਗੀਆਂ 'ਚ 54 ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਛੇ ਹੋਰ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 60 ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ 2.92 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਨਕਦ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਲਈ ਮਾਧਵ ਕੌਸਿਕ, ਤਰਸੇਮ ਗੁਜਰਾਲ ਤੇ ਮੋਹਨ ਸਪਰਾ; ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਉਰਦੂ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ

ਮਹੇਸ਼ ਪਟਿਆਲਵੀ, ਮੁਹੰਮਦ ਇਕਬਾਲ ਤੇ ਰੇਨੂੰ ਬਹਿਲ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਸ਼ਸੀਧਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਭੂਸ਼ਨ ਲਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਲੇਖ ਰਾਮ ਪਰਵਾਨਾ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਲਈ ਜਸਵਿੰਦਰ, ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਤੇ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਕ/ਖੋਜ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਲਈ ਡਾ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ, ਡਾ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਡਾ. ਤੇਜਵੰਤ ਗਿੱਲ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗਿਆਨ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਠਾਗੁਰੂ, ਡਾ. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ (ਵਿਦੇਸ਼ੀ) ਲਈ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਨੀਰ, ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ ਤੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ (ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ) ਲਈ ਚੰਦਨ ਨੇਗੀ, ਰਸਪਿੰਦਰ ਰਸਿਮ ਤੇ ਖਾਲਿਦ ਹੁਸੈਨ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਲੇਖਕ ਲਈ ਸੰਤੋਸ਼ ਸਾਹਨੀ, ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਚਿੱਟੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਲ ਅਤੇ ਭੂਸ਼ਨ ਸੂਦ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਰਿੰਜਨ ਸਿੰਘ ਸਾਬੀ, ਸੁਸ਼ੀਲ ਦੁਸਾਂਝ ਤੇ ਵਰਿੰਦਰ ਵਾਲੀਆ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਰਾਗੀ ਲਈ ਭਾਈ ਹਰੀ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਢਾਡੀ/ਕਵੀਸ਼ਰ ਲਈ ਬ੍ਰਿਜ ਲਾਲ ਧੌਲਾ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਬੀਆ ਤੇ ਦੇਰ ਰਾਜ ਲਚਕਾਣੀ,

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ/ਰੇਡੀਓ/ਫਿਲਮ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ, ਸਤੀਸ਼ ਕੌਲ ਤੇ ਬਲਦੇਵ ਗਿੱਲ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ/ਬਿਏਟਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਦਵਿੰਦਰ ਦਮਨ, ਗੁਰਚਰਨ ਚੰਨੀ ਤੇ ਪਾਲੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ/ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਲਈ ਮੁਹੰਮਦ ਸਦੀਕ, ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਛਿੰਦਾ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਛੇ ਹੋਰ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਚਿੱਤਰਕਾਰ) ਤੇ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨੂੰ ਡੇਢ-ਡੇਢ ਲੱਖ ਰੁਪਏ, ਪੰਡਿਤ ਰਾਓ ਧਰੇਸਨਵਰ, ਰਣਜੀਤ ਰਾਣਾ, ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁਆਰਾ ਤੇ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਸਰਲ ਨੂੰ 1-1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੈਲਫੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਖਿਲਾਫ ਪਟੀਸ਼ਨ

ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ: ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ 'ਕਮਲ' ਨਾਲ ਲਈ ਗਈ ਸੈਲਫੀ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਅਪਰਾਧਕ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਚੋਣੇ ਰਹੇ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਚੋਣ ਬੁਥ ਦੇ ਬਾਹਰ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ 'ਕਮਲ' ਨਾਲ ਲਈ ਗਈ ਸੈਲਫੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਸੀ, ਵਿਰੁੱਧ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਰਮਾ ਨੇ ਰਾਜੀਵ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ।

ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਅਹੁਦਾ ਮੁੜ ਸੰਭਾਲਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਡੂੰਘਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਸਟੋਅ ਮਗਰੋਂ ਚਰਚਿਤ ਖੇਤੀ ਅਫਸਰ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਮੁੜ ਤੋਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਉੱਧਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਟੋਅ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਜਲਦੀ ਪੜਤਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪੜਤਾਲ ਸਬੰਧੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਜਵਾਬ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਲਾਹੁਣ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਰਨ ਦਾ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਦੱਸਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਪਿੱਛੇ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਕਰਾਉਣਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੜਤਾਲਾਂ ਕਰਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਇੱਕ ਪੜਤਾਲ ਤਾਂ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਕਲੀ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਏ.ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਕੰਮ ਰਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ।

Matrimonial

ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਲੜਕੀ ਐਮ ਐਡ, ਉਮਰ 37 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5'-4" ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ/ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਜਾਂ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਯੋਗ ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ ਫੋਨ: 1-773-443-2720 ਜਾਂ ਈਮੇਲ nikkisekhon@hotmail.com ਰਾਹੀਂ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 37-40

ਕੰਨਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Wanted US citizen girl for Amaritdhari Jatt Sikh handsome boy, 30, 5'-10", visiting US on B1/B2 visa. Please send picture and bio data on hayer3_sandeep@yahoo.co.in or call: 623-505-8250 37-40

Jatt Sikh parents seeking tall, professional match for their U.S. citizen, athletic build son, 26 yrs, 6'-3" in first year of residency. Pl. Email: chardikhala5@gmail.com 37-40

ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਚੰਗੇ ਖਾਨਦਾਨ ਤੇ ਨਾਮੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ 24 ਸਾਲ, 6'-1", ਲੜਕੇ ਲਈ ਅਮਰੀਕਨ ਪੱਕੀ ਵਸਨੀਕ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕਾ ਯੂਰਪ ਦਾ ਪੱਕਾ ਵਸਨੀਕ ਹੈ ਤੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਆਪਣੇ ਅਮਰੀਕਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਲ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਵੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਲੜਕੇ ਦੇ 26 ਸਾਲਾ ਵੱਡੇ ਅਮਰੀਕਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਭਰਾ ਨੂੰ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਇਛੁਕ ਹੋਣ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 510-695-4836

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨ, 28 ਸਾਲ, 5'-8", ਫੈਡਰਲ ਜੋਬ ਕਰਦੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਸੁੰਦਰ ਸੁਸ਼ੀਲ ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬੇਅਾ ਏਰੀਆ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਨੂੰ ਪਹਿਲ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 408-931-5803 38-41

ਜੱਟ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ, ਐਮ ਕਾਮ, 24 ਸਾਲ, 6'-2", ਵੈਸ਼ਨੂੰ ਲੜਕੇ ਵਾਸਤੇ ਅਮਰੀਕਨ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਜਾਂ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 216-235-5171 ਜਾਂ ਈਮੇਲ: ranjithdhillons@gmail.com 38-41

To Advertise with Punjab Times

Call: 847-359-0746

Liquor Stores Available

Business and Property

\$1,750,000 Tax Return Volume Rental Income

Call, Joseph (Joe) A. Russillo, Jr.

Cell: 732-912-3019

Office: 856-235-4664

e-mail: joerussillo@gmail.com

Century 21 Alliance

70 East Main Street, Moorestown, NJ 08057

Store For Sale or Lease

In INDIANA

Turn Key.....turn Key

C Store With American Groceries

2500 Sq. Feet Store

With Attached 2 Bedroom Accommodation

Is Available For Sale Or Lease

Good Opportunity For A Small Family.

Living And Work At the Same Place.

Call For More Info.:

Ph: 516-513-4933

Flat Rate Funding Group

Are you tired of waiting to get paid on your outstanding freight invoices?

Get your \$\$\$ now!

At Flat Rate Funding Group, we offer the lowest fixed factoring rate in the transportation industry-

*****1.5%!*****

Call Goldy Dhillon 734-444-9625

sales@flatratefunding.com

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਫਰੇਟ ਇਨਵਾਇਸਾਂ ਦੀ ਬੇਸਬਰੀ ਨਾਲ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ? ਅੱਜ ਹੀ ਲੋੜੀਂਦਾ ਪੈਸਾ ਲਓ

ਫਲੈਟ ਰੇਟ ਫੰਡਿੰਗ ਗਰੁਪ ਵਲੋਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਦਰਾਂ ਉੱਤੇ ਪੈਸਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਅੱਜ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ ਗੋਲਡੀ ਢਿੱਲੋਂ, ਫੋਨ: 734-444-9625

ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਓਬਾਮਾ ਵੱਲੋਂ ਰਣਨੀਤਕ ਸਾਂਝ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਅਹਿਦ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਬਦਲਾਅ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਅਤਿਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਹਿੰਮ, ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਰਣਨੀਤਕ ਸਾਂਝ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਦੋਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਇਹ ਤੀਜੀ ਮਿਲਣੀ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਪੈਰਿਸ ਵਿਚ ਵਾਤਾਵਰਨ ਉਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਵਿਸ਼ਵ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਨੋਸ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਦਕਿ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੀ ਝਲਕ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਆਰਥਿਕਤਾ, ਵਪਾਰ, ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਖਰੀਦ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤਿਵਾਦ ਖਿਲਾਫ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਉਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲੇ ਦੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਪਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇਵੇ। ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਪੱਕੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਮਾਇਤ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਹਮਰੁਤਬਾ ਡੇਵਿਡ ਕੈਮਰੋਨ ਤੇ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਫਰਾਂਸਵਾਂ ਔਲਾਂਦ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲੇ। ਸ੍ਰੀ ਔਲਾਂਦ ਨਾਲ ਮਾਈਕਰੋਸਾਫਟ ਦੇ ਸਹਿ ਸੰਸਥਾਪਕ ਬਿਲ ਗੇਟਸ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵੱਲੋਂ 70 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਫਸੋਸ

ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਸਲਾਮਤੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਲਈ ਪੈਰਵੀ

ਨਿਊਯਾਰਕ: ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸਲਾਮਤੀ ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਤੈਅ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਸੁਧਾਰ ਕਰਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰਾਂ, ਆਲਮੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੇ ਵੱਡੇ ਇੰਜਣਾਂ ਤੇ ਸਾਰੇ ਵੱਡੇ ਮਹਾਦੀਪਾਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗਰੁੱਪ-4 ਦੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਆਧਾਰਿਤ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਹਿਮ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਹੈ, ਪਰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ 70ਵੀਂ ਆਮ ਸਭਾ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜਤਾਉਂਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਇੰਨੇ ਵਰ੍ਹੇ ਲੰਘ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਅਤਿਵਾਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਲੱਗਣਗੇ। ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸੈਪ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਨ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਤਾਂ

ਜੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਰਾਹ ਦਾ ਖਾਕਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕੇ। ਚੰਗੇ ਅਤਿਵਾਦ ਤੇ ਬੁਰੇ ਅਤਿਵਾਦ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਭਾਰਤ ਪਿਛਲੇ 40 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਤਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਪਰ ਪੱਛਮ ਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕ ਤਾਂ ਜਾਗੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਜਾਂ ਦਹਿਸ਼ਤੀ

ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਅੱਗੇ ਹੱਥ ਅੱਡਣਾ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ: ਕੇਜਰੀਵਾਲ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀਆਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਫੇਰੀਆਂ ਉਪਰ ਵਿਅੰਗ ਕਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੂਜੇ ਮੁਲਕਾਂ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਗਿੜਗੜਾਉਣ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ 'ਮੇਕ ਇੰਡੀਆ' ਨੂੰ ਅਪਣਾਈਏ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਖੁਦ ਆ ਕੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗਿੜਗੜਾਉਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਦੌਰੇ ਕਰਕੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਉਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਵਿੰਨ੍ਹਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਘੁੰਮ-ਫਿਰ ਕੇ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਪਟੇਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੋਦੀ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ: ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਹੈੱਡਕੁਆਟਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਪਟੇਲ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਮੌਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਿੱਖ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਤੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਲਈ 2020 ਵਿਚ ਰਾਇਸ਼ੁਮਾਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਕਦਮ ਉਠਾਏ ਜਾਣ।

ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਅਸੀਂ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਬਣਨ ਦੇ

ਸਕਦੇ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਲਈ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਵਫ਼ਦ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ

ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ (ਬ੍ਰਿਊਰੋ): ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਏ ਇਕ ਵਫ਼ਦ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਸਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਹਾਈ ਪਾਵਰ ਕੌਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਲੀਗਲ ਅਡਵਾਈਜ਼ਰ ਸ. ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਇਸ ਫੇਰੀ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਬੜੀਆਂ ਆਸਾਂ ਸਨ, ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਵਫ਼ਦ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਐਂਬੈਸੀ ਵੱਲੋਂ

ਸਿਰਫ਼ ਫੋਟੋਆਂ ਹੀ ਖਿਚਵਾਈਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੋਈ ਹੈ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸ. ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ:

ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਜਲਦ ਹੀ ਨਿਊ ਯਾਰਕ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਅਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ 'ਚ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਸ. ਬਾਦਲ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਸੁਣਨਗੇ।

ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰਨੀ

ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਸਿਆਸੀ ਸ਼ਰਨ ਲੈ ਕੇ ਬੈਠੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਨਾ ਦੇਣਾ, ਪਾਸਪੋਰਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਖੱਜਲ ਖੁਆਰੀ ਆਦਿ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਸਬੰਧੀ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵਫ਼ਦ ਨਾਲ ਹੱਥ ਤਾਂ ਮਿਲਾਇਆ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਾ ਸੁਣੀ। ਵਫ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਤੇ ਵਸਿੰਗਟਨ ਡੀ ਸੀ ਤੋਂ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਪੁੱਜੇ ਸਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਵਫ਼ਦ ਨਾਲ

ਸ. ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਰਘਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੁਭਾਨਪੁਰ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਖਟੜਾ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੌਲ੍ਹਾਂ, ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਹੀਰ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਅਮਰ ਕਾਰਪੈਟ), ਸਰਬਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਵੱਦੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ, ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੋਲਡੀ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਅਤੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਵੀ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਤਸਵੀਰਾਂ ਖਿਚਾਈਆਂ ਤੇ ਮੋਦੀ ਤੁਰਦੇ ਬਣੇ...

ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ (ਬ੍ਰਿਊਰੋ): ਸਥਾਨਕ ਫੇਅਰ ਮਾਊਂਟ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਆਮਦ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 1700 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੋਕ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਏ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਆਏ ਅਤੇ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿਚਵਾ ਕੇ ਤੁਰਦੇ ਬਣੇ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸਾਰੇ ਇਕੱਠ ਵਿਚੋਂ ਕੇਵਲ 30 ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵੱਖਰੇ ਕੱਢੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵੱਖਰੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿਚਵਾਈਆਂ ਤੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਹ 30 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ, ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ, ਮਾਡਿਸਟੋ ਅਤੇ ਬੇਅ ਏਰੀਆ ਤੋਂ ਸਥਾਨਕ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਭਾਰਤੀ ਰਵਾਇਤ

ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਭਗ ਡੇਢ ਘੰਟਾ ਲੇਟ ਪਹੁੰਚੇ।

ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਸਮਾਗਮ 'ਚੋਂ ਚਲੇ ਗਏ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰੋਟੀ ਖਾਧੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀ ਸਨ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿਚਵਾਉਣ ਲਈ ਤਰਲੋਮੰਡੀ ਹੁੰਦੇ ਵੀ ਦੇਖੇ ਗਏ। ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭਗਦਤ ਮਚੀ ਰਹੀ।

ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਉਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਮੁਢਲੇ ਮੇਲੇ ਤੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸ. ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੱਜ ਵੀ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨੇ ਲੋਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ 'ਚ ਭਾਰੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ।

ਇਥੇ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਸ. ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਸਥਿਤ ਗਦਰ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਹਾਲ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਜਾਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਨੂੰ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਕੇ ਗਦਰ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਹਾਲ ਦੀ ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2013 ਦੇ ਬਜਟ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਸ ਗਦਰ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਹਾਲ ਦੀ ਚਾਰ ਮੰਜ਼ਿਲੀ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਰਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਇਸੇ ਹਾਲ ਦੀ ਇਮਾਰਤ 'ਤੇ ਖਰਚ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸ. ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਤੇ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸੁਣੀ ਗਈ। ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਇਕ ਵਫ਼ਦ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਾਹਲਾ ਸੀ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਪਾਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਲਈ ਟਾਈਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਮਾਗਮ 'ਉਚੀ ਦੁਕਾਨ, ਫਿੱਕਾ ਪਕਵਾਨ' ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ। ਸੂਝਵਾਨਾਂ ਦੇ ਪੱਲੇ ਤਾਂ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੀ ਪਾਈ।

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੱਕ ਫੈਲੀਆਂ ਨੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਨਸ਼ਾ ਰੈਕੇਟ ਤੇ ਕਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਚਿੱਟਾ ਕਰਨ (ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ) ਦੇ ਨਸ਼ਾ ਰੈਕੇਟ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੱਕ ਫੈਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਰੈਕੇਟ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਕਾਫੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਨ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ-ਕੈਨੇਡਾ ਵਰਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੱਕ ਫੈਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹੈ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਅਜਿਹੇ 11 ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਖਿਲਾਫ 'ਰੈਡ ਕਾਰਨਰ ਨੋਟਿਸ' ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ 11 ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ 11 ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਇਕ ਤਸਕਰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਤੋਂ

ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਸਰਹੱਦ ਉਤੇ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਦਸ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਰੈੱਡ ਕਾਰਨਰ ਨੋਟਿਸ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ (ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ.) ਵੱਲੋਂ ਡਰੱਗਜ਼ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਲੌੜੀਏ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਇੰਟਰਪੋਲ ਰਾਹੀਂ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾਏ ਰੈੱਡ ਕਾਰਨਰ ਨੋਟਿਸ ਬਾਅਦ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਹਲਚਲ ਮੱਚ ਗਈ ਹੈ। ਇੰਟਰਪੋਲ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਚੋਂ 10 ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਖੇਡ ਪ੍ਰਮੋਟਰ ਤੇ ਵੱਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਹਨ। ਇਹ ਲੋਕ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (59) ਪਿੰਡ ਮਹਿਮਦਪੁਰ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਔਜਲਾ (ਫਿਲੌਰ), ਲਹਿੰਬਰ ਸਿੰਘ ਦਲੇਹ (ਫਿਲੌਰ), ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ (56), ਪਰਦੀਪ ਸਿੰਘ (38) (ਜਗਰਾਉਂ), ਗੁਰਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ (44), ਨਿਰੰਕਾਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ (52) (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ), ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧਰ (50) (ਸਮਰਾਲਾ) ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਿਓ (60) (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ) ਦੇ ਨਾਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਬੈਠੇ ਵੱਡੇ ਮਾਫੀਏ ਨਾਲ ਲਿਹਾਜ਼ ਕਿਉਂ?

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਬੈਠੇ ਤਸਕਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ (ਸਾਬਕਾ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਸ਼ਾ ਰੈਕੇਟ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਯਕੀਨਨ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਵੱਡੇ ਮਾਫੀਏ ਖਿਲਾਫ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ, ਬਲਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਫ ਨਸ਼ੇਤਰੀਆਂ ਦੀ ਹੀ ਫੜੀ-ਫੜੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਟੇਟਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਦਾਇਰ ਕਰੇ। ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਹੁਕਮ ਸੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੋਰਸ (ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ.) ਵੱਲੋਂ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਮਗਰੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ. ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਸਰਹੱਦ ਉਤੇ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 21 ਅਕਤੂਬਰ ਉਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਉਧਰ, ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਮਗਰੋਂ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ (ਈ.ਡੀ.) ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਾਅ ਅਫਸਰ ਸੁਰੇਸ਼ ਬੱਤਰਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਬੰਗਲੌਰ ਤਬਾਦਲੇ ਉਤੇ ਵੀ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਈ.ਡੀ. ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨਿਰੰਜਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੁਝ ਅਹਿਮ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੌਂਪਦੇ ਹੋਏ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰੇ।

ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਖਿਲਾਫ ਰੋਹ ਭੜਕਿਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਭਖਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਫੈਸਲਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਦੀਵਾਲੀ ਮੌਕੇ ਸਰਬੱਤ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸੱਦਣ ਦਾ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰਣਨੀਤੀ ਘੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਵਾਪਸ ਨਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੰਘਰਸ਼ ਤਿੱਖਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ. ਮਾਨ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਧੜੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹੁਕਮਰਾਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਸਾਥ ਛੱਡ ਕੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੇ ਮਰਿਆਦਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ। ਸਿੱਖ ਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਸਬੰਧੀ ਬਣਾਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਠਿੰਡਾ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਚੀਫ਼ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਾਬਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਘਿਰਾਓ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਬੇਲਣ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧੁੰਨਾ, ਸਾਬਕਾ ਖਾਤਕੂ ਵੱਸਣ ਸਿੰਘ ਜੱਫਰਵਾਲ, ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਮੁਖੀ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੁਗਲਵਾਲ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਸਰਬੱਤ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੀ ਪ੍ਰੋਤ੍ਯਾ ਕੀਤੀ।

ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਕੀ ਸੀ ਸਵਾਂਗ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: 2007 ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਉਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਵਾਂਗ ਰਚਿਆ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਵਰਗੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਪਾਈ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਦੌਰਾਨ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦਾ ਪਾਹੁਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਰੂਹ-ਅਫ਼ਜ਼ਾ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਣਾਇਆ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਮਗਰੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿਚ ਰੋਹ ਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਲਹਿਰ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਰੋਹ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਾ ਰੱਖਣ ਤੇ ਡੇਰੇ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਧਾਈ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਚੌਕਸੀ ਵਧਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਪਿੱਛੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ

ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਵਾਰਾ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਹੱਤਿਆ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਰਹੇ ਭਾਈ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਵਾਰਾ ਵੱਲੋਂ ਭੋਜੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਦੂਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਛੱਡ ਕੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਸਿੱਖ ਲਹਿਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਥ ਵਿਚੋਂ ਛੇਕਣ ਦੀ ਸਮੱਰਥਾ ਰੱਖਦੀ ਹੋਵੇ।

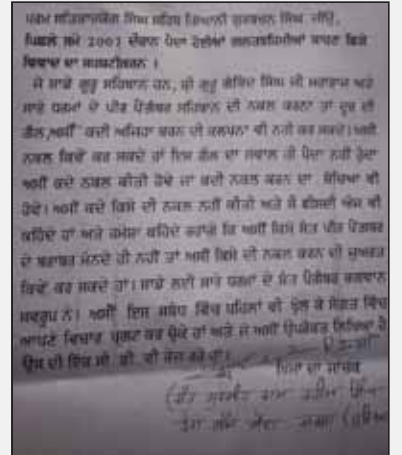
ਵਿਚ ਆਨਲਾਈਨ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਇਕ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਮਗਰੋਂ ਸਮੂਹਿਕ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਆਦਿ ਬਾਰੇ

ਸਾਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਉਤੇ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸਾਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਉਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਉਪਰ ਨਾ ਤਾਂ ਡੇਰੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਮੋਹਰ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਡੇਰੇ ਦੇ ਲੈਟਰ ਹੈੱਡ ਉਤੇ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੇ 2007 ਦੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਫਸੋਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਸਵਾਂਗ ਰਚਣ ਦੇ ਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰੂਆਂ ਤੇ ਪੀਰ-ਪੈਗੰਬਰਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। **ਕਿਰਨ ਬੇਦੀ ਰਾਹੀਂ ਪੁੱਜਾ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੱਤਰ?**

ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਭਾਈ ਮੋਹਕਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਵੱਲੋਂ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੱਤਰ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇਹ ਪੱਤਰ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਕਿਰਨ ਬੇਦੀ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੁਖਬੀਰ ਤੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਸੀ ਮੀਟਿੰਗ

ਪਟਿਆਲਾ: ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਮੁਆਫੀ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਢਾਈ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨਾਲ ਗੁਪਤ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ ਵੀਹ ਮਿੰਟ ਬੰਦ ਕਮਰਾ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਹੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਸਮੇਤ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਰਣਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਹੋਈ ਸੀ। ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਗਠਿਤ 45 ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਨਿਰਣੇ ਲਏ ਜਾਣ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨਾ ਆਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਣ ਗ੍ਰੰਥੀ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ

ਸ਼ਾਇਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਰੋਹ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਕਈ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਬੈਠਕਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੋਫਾੜ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਵੰਡੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹਨ ਜਦੋਂਕਿ ਕੁਝ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੋਰ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨਾਲ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੁਖਦਾਈ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੰਜੋਲੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬੀਬੀ ਕਿਰਨਜੋਤ ਕੌਰ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਹੈਰਾਨੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ।

ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਘੁਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਜੂਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਅੰਤਿਮ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਤਾ, ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਕੋਤਿਆਵਾਲੀ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਜੋਹਲਾਂ, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬੰਗੀ ਤੇ ਮੈਂਬਰ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਕੋਟ ਸਮੀਰ, ਬੀਬੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ ਵੱਡੇ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਹੀਆ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏਪੁਰ ਤੇ ਮਿੱਠੂ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਹਰ ਗੁਰਮਤਾ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਹਰ ਸਿੱਖ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਖਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਵੱਲੋਂ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾਤੇ 'ਤੇ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਤੋਂ ਆਏ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਿੱਤਰਿਆ

ਸੰਗਰੂਰ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਸਰਵਉੱਚ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਹੋਇਆ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸਭ ਨੂੰ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਇਸਤਰੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨਾਲ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਠੇਸ ਪੁੱਜੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫ਼ੈਸਲੇ ਉਪਰ ਕਿੰਤੂ-ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਜਨਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ.ਕੇ. ਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਆਏ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਸਾਰੂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੇਖਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਡੇਰਾ ਵਿਵਾਦ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਚ ਰੋਸ

ਸੰਗਰੂਰ: ਡੇਰਾ ਵਿਵਾਦ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਭਾਈ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਗਰੂਰ ਤੇ ਭਾਈ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡੱਬਵਾਲੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜਥੇਦਾਰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਕਿ ਡੇਰਾ ਵਿਵਾਦ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਡੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਕਿਹੜੇ ਲੋਧੇ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਸਾਡੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਰੋਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਸਿੱਖ: ਮੱਕੜ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ।

ਸੰਘ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਮੁਆਫੀ ਮਿਲੀ: ਨੰਦਗੜ੍ਹ

ਤਖਤ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਨੇ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਦੂਸ਼ਮਣ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਤੇ ਗੱਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਉੱਤੇ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੇ ਤਾਂ ਮੁਆਫੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ, ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿਰ ਜੋੜ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦਾ ਸਮਾਂ: ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ

ਤਖਤ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਅੱਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਕੌਮ ਲਈ ਸਿਰ ਜੋੜ ਕੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫ਼ੈਸਲਾ ਬਹੁਤ ਦੁਖਦਾਈ ਹੈ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੇ ਮੁਆਫੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ: ਵੇਦਾਂਤੀ

ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੇਦਾਂਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਲੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਮੁਆਫੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਿਆ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੀ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲੀ ਹਰੀ ਝੰਡੀ

ਮੋਗਾ: ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦੇਣ ਪਿੱਛੋਂ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੀ ਫਿਲਮ ਮੈਸੇਜਰ ਆਫ਼ ਗੈਡ-2 ਮੋਗਾ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਫਿਲਮ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗਣ ਕਰ ਕੇ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਮਾਲਵੇ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ

ਸਤਕੀ ਤੇ ਰੇਲ ਆਵਾਜਾਈ ਠੱਪ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਫਿਲਮ ਉਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਲਾਈ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਫਿਲਮ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਡੇਰਾ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਂਦਿਆਂ ਧਰਨੇ ਤੋਂ ਉਠਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜਲਦ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਿਲਮ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

Punjab Times

Established in 2000
16th Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018
Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388
Email:punjabtimes1@gmail.com
www.punjabtimesusa.com

Editor:

Amolak Singh Jammu
Astt. Editors:
Jaspreet Kaur
Kuljeet Singh

Our Columnists

Ashok Bhaura
Tarlochan Singh Dupalpur
Baljit Basi
Major Kular
California
Shiara Dhindsa
661-703-6664
New York
Iqbal S. Jabowalia
917-375-6395
Circulation
Harbhajan Singh
917-856-5229
Photographer
Kamaljit Singh Viridi
Ph. 847-502-2703

Distributed in:

California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Mississippi,
Iowa, Arkansas, Massachusetts,
Texas, Virginia, Nevada, Washington,
Oregon, Arizona, Georgia, Florida,
New York, New Jersey, Connecticut,
Oklahoma, Pennsylvania, Missouri,
Kentucky

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 100 ਡਾਲਰ
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 450 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ
ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ
ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ
ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ
ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ
ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼
ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ ਕਿਸੇ ਵੀ
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ
ਕਰ ਲੈਣ।

Disclaimer

The views expressed in the
articles published in the columns
of Punjab Times are that of
their writers, and it is not
implied that Punjab Times
endorses them.

Sameway Punjab Times
does not necessarily endorse
the claims made in the
advertisements published in
Punjab Times.

**All disputes subject to
Chicago jurisdiction.**

ਇਕ ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦਾ ਸੱਚ...

16 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਸੀ:
ਤਿਲੰਗਾਨਾ ਦੇ ਵਾਰੰਗਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ
ਦੋ ਮਾਓਵਾਦੀ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਹਲਾਕ। ਮਾਰੀ ਗਈ
ਮਾਓਵਾਦੀ ਸ਼ਰਤੀ ਨੇ ਐਮ.ਟੈੱਕ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ
ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦਿਆ ਸਾਗਰ
ਚੈਂਡੀ ਉਰਫ਼ ਸਾਗਰ ਵੀ ਖ਼ੂਬ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ
ਸੀ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਅਪਰੈਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਹੀ
ਤਿਲੰਗਾਨਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪੰਜ ਮੁਸਲਿਮ ਕੈਦੀਆਂ
ਅਤੇ ਆਧਾਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਚੰਦਨ ਮਾਫੀਆ ਲਈ
ਕੰਮ ਕਰਦੇ 20 ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਰਜ਼ੀ
ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ 19
ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਉਤੀਸਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮਲਕਾਨਗਿਰੀ
ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲੇ
ਵਿਚ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

2013 ਤਕ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ 555
ਫਰਜ਼ੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕੌਮੀ
ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਦਰਜ ਹੋਈਆਂ।
ਜਿਸ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਬੇਮਿਸਾਲ ਬੇਰਹਿਮੀ
ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜਲਾਦਾਂ ਨੂੰ 'ਐਨਕਾਊਂਟਰ
ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ' ਦਾ ਖ਼ਿਤਾਬ, ਸਰਕਾਰੋ-ਦਰਬਾਰੋ
ਖ਼ਾਸ ਇਨਾਮ-ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ
ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਮੁਕੰਮਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਾਸਲ
ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਅਵਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣ
ਦੀ ਥਾਂ ਸਮਾਜੀ ਬੇਚੈਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਤਲਾਂ

ਰਾਹੀਂ ਦਬਾਉਣਾ ਹੁਕਮਰਾਨ ਜਮਾਤ ਦੀ ਬਾਕਾਇਦਾ
ਨੀਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ 'ਮੁਕਾਬਲੇ'
ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਇਕ ਸਭ ਤੋਂ
ਲਾਹਵੇਂਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਬਣ ਜਾਣ, ਉਥੇ ਫਰਜ਼ੀ
ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਦਾ ਆਮ ਵਰਤਾਰਾ
ਬਣ ਜਾਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ। ਮਾਓਵਾਦੀ ਰਸੂਖ ਵਾਲੇ
10 ਸੂਬੇ ਹੋਣ, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਤਰ-

ਪੂਰਬੀ ਰਿਆਸਤਾਂ ਵਿਚ 'ਮੁਕਾਬਲੇ' ਹੋਣ,
ਮੀਡੀਆ ਇਸ ਨੂੰ ਮਹਿਜ਼ ਖ਼ਬਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ
ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਸਟੋਰੀ' ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਮੰਡੀ
ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਲਾਹੇਵੰਦ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪੁਲਿਸ
ਦੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਨੋਟ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਾਈ ਹੀ ਖ਼ਬਰ ਹੁੰਦੀ
ਹੈ ਅਤੇ ਖ਼ਬਰ ਭੇਜਣ ਤੇ ਛਾਪਣ ਵਾਲੇ ਛਾਣ-
ਬੀਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਭ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੇ। ਸਬੰਧਤ
ਲਹਿਰਾਂ, ਮਨੁੱਖੀ/ਸ਼ਹਿਰੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ
ਅਤੇ ਮਾਰੇ ਗਿਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ
ਮੁਲਕ ਦੀ 'ਸਮੂਹਿਕ ਆਤਮਾ' ਲਈ ਹਕੂਮਤੀ
ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਕੋਈ ਮਸਲਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ 'ਮੁਕਾਬਲੇ' ਵਿਚ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਦਾ
ਸਫ਼ਾਇਆ ਕਰਨ ਦੇ ਖ਼ਾਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਬਣਾਏ
ਖ਼ਾਸ ਦਸਤੇ 'ਗਰੇਅ ਹਾਊਡਜ਼' ਵਲੋਂ ਇਸ ਗ਼ੈਰ-
ਅਦਾਲਤੀ ਕਤਲ ਨੂੰ ਅੱਜਾਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ
ਵਹਿਸ਼ੀ ਢੰਗ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਉਹ ਹੋਰ
ਵੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਦੇਵਾਂ
ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘੋਰ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ,
ਥਾਂ ਥਾਂ ਤੋਂ ਵੱਢੇ-ਟੁੱਕੇ ਜਿਸਮ ਇਸ ਦੇ ਗਵਾਹ
ਸਨ। ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮੂਹਕ
ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ
ਜਨਣ ਅੰਗ ਤੇਜ਼ਾਬ ਪਾ ਕੇ ਲੂਹ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।
ਇਹ ਖ਼ਾਸ 'ਮੁਕਾਬਲੇ' ਇਕ ਖ਼ਾਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ
ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਵੱਖਰਾ ਤਿਲੰਗਾਨਾ ਸੂਬਾ

ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਵਾਮ ਦਾ 'ਵਿਕਾਸ'
ਦਾ ਭਰਮ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਚੈਨੀ
ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਹੈ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ
ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਅੰਦਰ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ 36 ਆਹਲਾ
ਤਾਲੀਮਯਾਫ਼ਤਾ ਨੌਜਵਾਨ ਆਪਣਾ ਨਿੱਜ ਤਿਆਗ
ਕੇ ਮਾਓਵਾਦੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਰੂਪੋਸ਼ ਹੋ ਗਏ।
ਤਿਲੰਗਾਨਾ-ਆਧਾਰ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਮਾਓਵਾਦੀ ਲਹਿਰ
ਦਹਾਕਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਚਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ
ਨੰਗੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਤੇ ਲੁੱਟਮਾਰ 'ਤੇ ਉੱਸਰੇ ਇਸ
ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੋਲ ਅਵਾਮ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ
ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਵਾਮ ਅੰਦਰ ਇਸ ਲਹਿਰ ਪ੍ਰਤੀ
ਡੂੰਘੀ ਹਮਦਰਦੀ ਪਈ ਹੈ। ਇਸ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ
ਕਦੇ ਵੀ ਮੁੜ ਵੱਡਾ ਸਿਆਸੀ ਵਿਸਫੋਟ ਬਣ ਜਾਣ
ਦਾ ਖੋਫ਼ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਦੀ ਨੀਂਦ ਉਡਾ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਅਤੇ ਹਕੂਮਤੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ
ਲੋੜ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਬਾਕਾਇਦਾ ਰਾਜਕੀ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ
ਇਹ ਕਤਲ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ
ਮੁਕਾਬਲੇ ਪਿੱਛੋਂ ਤਿਲੰਗਾਨਾ ਦੇ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਵਲੋਂ
ਦਿੱਤਾ ਬਿਆਨ ਇਸ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ
ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ
ਨੂੰ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

-ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ

ਰਿਆਸੀ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਹੋਦ ਚਿੱਲਤ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ
ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੰਮੂ ਦੇ ਰਿਆਸੀ
ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ
ਹਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ
ਜਾਵੇਗੀ।

ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਇੰਜਨੀਅਰ ਮਨਜਿੰਦਰ
ਸਿੰਘ ਗਿਆਸਪੁਰਾ ਅਤੇ ਭਾਈ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ
ਘੋਲੀਆ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਵੰਬਰ 1984 ਨੂੰ
ਰਿਆਸੀ ਵਿਚ ਐਨ.ਐਚ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਸਿਆਲ
ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਿੱਖ ਇੰਜਨੀਅਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ
ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ
ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਤਿੰਨ ਗੁਰੂ ਘਰ ਉਸਾਰੇ
ਸਨ ਜਿਥੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਰੋਜ਼ ਜੁੜਦੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ
ਵਿਚ ਇੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਤਲਵਾੜਾ ਵਿਚ, ਦੂਸਰਾ
ਜੋਤੀ ਪੁਰਮ ਅਤੇ ਤੀਸਰਾ ਰਿਆਸੀ ਵਿਚ
ਉਸਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ
ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ
1984 ਨੂੰ ਭੀੜ ਨੇ ਸਵੇਰੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਤਲਵਾੜਾ ਦੇ ਗੁਰੂ ਘਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਭੀੜ
ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵੱਲ ਪੱਥਰ ਮਾਰੇ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ

ਸਿੱਖ ਮਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਾਰੂ ਪਈ ਸਿਆਸਤ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਹਾਜ਼ਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ
ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਹਾਕਮ ਧਿਰ
ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮੀਟਿੰਗ
ਵਿਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ।
ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਦਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ
185 ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਤਕਰੀਬਨ 90 ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਂਜ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ
ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਕੋਈ ਮਹੱਤਤਾ ਨਹੀਂ
ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਦਨ
ਨੂੰ ਫਿਲਹਾਲ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ 16 ਸਿੱਖ ਸਨ। ਭੀੜ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਪੱਥਰ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ
ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਉਹੀ ਭੀੜ
ਜੋਤੀ ਪੁਰਮ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਪਹੁੰਚੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ
ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਜੋਤੀ ਪੁਰਮ ਵਿਖੇ ਭੀੜ ਦੀ
ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਜਨਕ ਸਿੰਘ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।
ਇਸ ਭੀੜ ਨੇ ਰਿਆਸੀ ਦੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਨੂੰ ਵੀ ਅੱਗ
ਲਗਾ ਕੇ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ।

ਸਥਾਨਕ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਸਦਕਾ

ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਿੰਡ ਆਦਰਸ਼ ਗਰਾਮ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਅਪਨਾਇਆ

ਬੰਗਾ: ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੁਮੱਚੇ
ਮੁਲਕ 'ਚ ਖਟਕਤ ਕਲਾਂ ਸਮੇਤ ਕੇਵਲ ਦੋ ਹੀ
ਅਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਆਦਰਸ਼ ਗਰਾਮ ਤਹਿਤ ਚੁਣੇ
ਗਏ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ
ਸ਼ਰਤਾਂ/ਮਾਪਦੰਡ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ,
ਪਰ ਇਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ
ਹੋਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਸ਼ਰਤਾਂ/ਮਾਪਦੰਡ
ਕੋਈ ਮਆਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਪਹਿਲਾ

ਤਲਵਾੜਾ ਦਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਅਤੇ ਜੋਤੀ ਪੁਰਮ ਦੇ
ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਮਰਿਆਦਾ ਪੰਜ ਛੇ ਸਾਲ ਦੀ
ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਮਗਰੋਂ ਬਹਾਲ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਪਰ
ਰਿਆਸੀ ਵਿਚਲੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਦੋ ਹਿੰਦੂ
ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਭੁਸ਼ਣ ਲਾਲ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਮਦਨ
ਲਾਲ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਜਬਰੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ
ਹੈ ਜੋ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਹੋਦ ਚਿੱਲਤ
ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਉਥੋਂ ਦਾ ਦੌਰਾ
ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ।

ਕੋਲਾ ਘੁਟਾਲਾ ਕੇਸ 'ਚ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ
ਸੰਮਨ ਭੇਜਣ ਦਾ
ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ
ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ
ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ
ਨਵੀਨ ਜਿੰਦਲ
ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਕੰਪਨੀ
ਨੂੰ ਕੋਲਾ ਬਲਾਕਾਂ

ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ
ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ।

ਝਾਰਖੰਡ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਧੂ
ਕੋਡਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼
ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਆਰ.ਐਸ. ਚੀਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ
ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ
ਕੋਡਾ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਬਕਾ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ
ਸੰਮਨ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਲਾ
ਮੰਤਰਾਲਾ ਸੀ।

ਮਾਓਵਾਦੀ ਆਗੂ ਕੋਬਾਦ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਇਥੋਂ ਦੀ ਇਕ ਅਦਾਲਤ
ਨੇ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਮਾਓਵਾਦੀ) ਦੇ ਪੋਲਿਟ
ਬਿਊਰੋ ਮੈਂਬਰ ਕੋਬਾਦ
ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ
ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅੰਤਿਮ
ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।
ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ
65 ਸਾਲਾ ਕੋਬਾਦ ਕਈ
ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ
ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ
ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਖਰਾਬ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ
ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੋਬਾਦ ਨੂੰ 20 ਸਤੰਬਰ 2009 ਨੂੰ
ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨਾਜ਼ੁਕ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ
ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਦੀ
ਸਿਹਤ ਵਿਗੜਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ
ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ.
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
ਲਿਆਂ ਦੇ
ਗ ਏ
ਖਾਲਸਾ ਦਾ
ਦਿਲ ਕੰਮ
ਕਰਨ ਤੋਂ
ਅਸਮਰੱਥ

ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਖੁਰਾਕ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਪਰ
ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਂਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਨ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ
ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਬਾਰੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਗੂ
ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਾਬਾ
ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਹੁਣ ਨਾਂ-ਮਾਤਰ ਹੀ ਗੱਲ
ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ
ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ
ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ

ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਅਯੁਧਿਆ ਸਲਵਾਨ
ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ
ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਆਤਾ
ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ
ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੁਰਾ
ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਚੁੱਕਣ ਬਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ 'ਚ ਢਿੱਲ ਖਿਲਾਫ ਰੋਸ

ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ: ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ 35 ਸਰੂਪ ਤੋਂ 250 ਪੋਥੀਆਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲਿਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਂਜ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਡੇਢ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਤਤਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਰੋਸ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਗੁਰਮਤਿ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 12 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਇਹ ਕਾਰ ਸਵਾਰ ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਵਿਖੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਿਰਧ ਸਰੂਪ ਲੈਣ ਲਈ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦੇ ਤਿੱਖੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਖਿਸਕਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ 15 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਸਹਾਇਕ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਫੈਕਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਫਸੋਸ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਡੇਢ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਇਲਾਕੇ

ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਹੁਤਿਆ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੰਗੀਆਣਾ ਨੇ ਇਸ

ਜਬਰੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲਿਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਹੋਏ ਕਾਰਵਾਈ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਪਾਵਨ ਬਿਰਧ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਬਰੀ ਲਿਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਰਾਹੀਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਬਰੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲਿਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਰੋਸ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਰਾਹੀਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਬਾਰੇ ਫ਼ਾਈਲਾਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਪੁੱਜ ਕੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪਿੱਛੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਸਕੱਤਰ, ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਾਰ ਸਵਾਰ

ਇਹ ਹੈ ਮਾਮਲਾ...

ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ: ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਨੀਲੀ ਬੱਤੀ ਵਾਲੀਆਂ ਦੋ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਇੱਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਬੀਬੀ ਸਮੇਤ ਪੰਜ ਜਣੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ 35 ਸਰੂਪ ਤੋਂ 250 ਤੋਂ ਵੱਧ ਧਾਰਮਿਕ ਪੋਥੀਆਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਲੋਕ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਾਥੇ ਕਾਗਜ਼ ਉੱਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕੀਤੀ ਚਿੱਠੀ ਦਿਖਾ ਕੇ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਬਿਰਧ ਸਰੂਪ ਆਖ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਬੀਬੀ, ਜੋ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਹਰਿਬੰਧਨ ਕੌਰ ਮੁਹਾਲੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਮੁਹਾਲੀ ਦੀ ਮੁਖੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ, ਦਾ ਫ਼ੋਨ ਨੰਬਰ, ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਨੰਬਰ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੱਸੀ ਹੈ।

ਬਿਹਾਰ ਚੋਣਾਂ; ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਸੀਟਾਂ ਵੰਡੀਆਂ!

ਪਟਨਾ: ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਆਰਾ ਤੋਂ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਐਮ.ਪੀ. ਆਰ.ਕੇ. ਸਿੰਘ ਬਾਗੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਆਰ.ਕੇ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੀਡਰ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਟਿਕਟ ਵੰਡ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦੇਣ ਦਾ ਵੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਇਆ।

ਆਰ.ਕੇ. ਸਿੰਘ ਜਿਸ ਆਰਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਐਮ.ਪੀ. ਹਨ, ਉਥੇ ਦੋ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਹੈ। ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਸੀਟ ਤੋਂ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਨੇ ਬਾਹੂਬਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਵਰ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮੁੰਨੀ ਦੇਵੀ ਇਸ ਸੀਟ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਉਸ ਦਾ ਟਿਕਟ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਵਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਇਨਾਮ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੂਸਰਾ ਵਿਵਾਦ ਤਰਾਰੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਹੈ ਜੋ ਐਲ.ਜੇ.ਪੀ. ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਰਾਇਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਚੁੱਕਿਆ

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਬਾਨ ਕੀ ਮੂਨ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਚੁੱਕਿਆ ਤੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਰਾਇਸ਼ੁਮਾਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਸ਼ਰੀਫ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸਥਾਈ ਵਿਕਾਸ ਟੀਚਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਮਿਸ਼ਨ ਮੁਤਾਬਕ ਸ਼ਰੀਫ ਨੇ ਬਾਨ ਕੀ ਮੂਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਾਲੇ ਵੱਧ ਰਹੇ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਦਦ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਮੰਗਲ ਉਤੇ ਮਿਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਬੂਤ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕੀ ਏਜੰਸੀ ਨਾਸਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੰਗਲ ਗ੍ਰਹਿ 'ਤੇ ਵਹਿੰਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਨਾਸਾ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਿਮ ਗਰੀਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਮੁਤਾਬਕ ਮੰਗਲ ਸੁੱਕਿਆ ਤੇ ਬੰਜਰ ਗ੍ਰਹਿ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਕੁਝ ਹਾਲਾਤ ਤਹਿਤ ਹੁਣ ਮੰਗਲ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨੀ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਚਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਸ ਗ੍ਰਹਿ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਾਰਨ ਹੀ ਇਸ ਉੱਤੇ ਵਾਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ। ਗ੍ਰਹਿ ਦਾ 30 ਕਰੋੜ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਹੁਣ ਬਿਲਕੁਲ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ।

ਨਿਪੁੰਸਕ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਸਬੂਤ ਜੁਟਾਏ

ਸਿਰਸਾ: ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਧੂਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪੁੰਸਕ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਦੋ ਮੈਂਬਰੀ ਟੀਮ ਸਿਰਸਾ ਪਹੁੰਚੀ ਅਤੇ ਡੇਰੇ ਤੋਂ ਤਹਿਸੀਲ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ। ਚੋਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਧੂ ਹੰਸਰਾਜ ਨੇ ਜੁਲਾਈ 2012 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਕਰ ਕੇ 400 ਸਾਧੂਆਂ ਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿਪੁੰਸਕ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਏ ਸਨ। ਹਕੀਕੀ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਜਸਟਿਸ ਕੇ. ਕਾਨਨ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਸੱਤ ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਪ੍ਰਗਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਕਰਨੀ ਹੈ।

‘ਆਪ’ ਵਿਧਾਇਕ ਸੋਮਨਾਥ ਭਾਰਤੀ ਵੱਲੋਂ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਲੁਕਣ ਮਿਚਾਈ ਖੇਡ ਰਹੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸੋਮਨਾਥ ਭਾਰਤੀ ਵੱਲੋਂ ਆਖ਼ਰ ਦੁਆਰਕਾ ਪੁਲਿਸ ਸਾਹਮਣੇ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੋਮਨਾਥ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀਪਿਕਾ ਮਿੱਤਰਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਤੇ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ।

Platinum Business Brokers

For Sale in Wisconsin

Three Store Convenience Store
Package-Northeastern, WI
Two Store Convenience Store
Package-New Berlin, WI

For information please contact

Gerald Krull: gkrull@theplatinumgroupwi.com

Terry Glime: tglime@theplatinumgroupwi.com

Ph: 920-593-1925

40-

Grocery Store With Check Cashing For Sale or Lease

Near Downtown, Cleveland, Ohio

Store Sale: \$120,000/month

Check Cashing Net Profit: \$4000 to \$5000/month

Lottery Commission: \$1500/month

ATM Commission: \$1500/month

Asking price : \$295,000+inventory

Store Timings - 8:00Am to 9:00Pm

Contact: Mohinder

Ph: (216)-280-4201

39-40

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਕਰਾ ਕੇ ਥੱਕ ਚੁੱਕੇ ਹੋ? ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ, ਕੁਦਰਤੀ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਜ਼ਮਾ ਕੇ ਦੇਖੋ

Gurdip Singh Sandhu

Homeopathic Practitioner/Consultant
DHMS-Gold Medalist, BAMS, MDEh.- India
1188 E Santa Clara St., San Jose, CA 95116

Well Experienced as:

Director, Principal, Professor and Chief Medical Officer
in Medical Colleges and Hospitals of Punjab (India)
Practice Under State of California Act SB 577

Ph:(408) 687-1899

(408) 729-6691

Fax:(408)292-6200

Toll Free: 1-877-OK-HOME (1-877-654-6636)

Homeopathic
natural
medicines
supply

Gurdip Singh Sandhu

EX Member:

The California Homeopathic Society
National Center For Homeopathy- USA

Email: Homeomdine@yahoo.com

Website: www.Homeopathyatoz.com

24 ਘੰਟੇ
ਸੱਤੇ ਦਿਨ
ਸੁਣੋ

Listen on :Radio Sets (CA, WA, NV)

Dial in 832-551-5029 or 605-475-6868

Android & iPhone App

www.PunjabiRadioUSA.com

Ph: 408-272-5200

ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਲੁੱਟਿਆ ਛਪਾਰ ਮੇਲਾ

ਮੰਡੀ ਅਹਿਮਦਗੜ੍ਹ: ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੇਲਾ ਛਪਾਰ ਅੱਜ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਭੰਡਣ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਦੰਗਲ ਹੋ ਨਿਬੜਿਆ। ਸੂਬੇ ਦੀ ਸੱਤਾ ਉਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੋਹਲੇ ਗਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਰੋੜਾ ਅਟਕਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ। ਕਾਂਗਰਸ, ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਦੱਸਦਿਆਂ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਲਾਮਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੇ ਵਿਅੰਗ ਕੱਸਿਆ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਭੂਤ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਤੇ ਉਹ ਕੈਪਟਨ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ ਹੀ ਬੇਤੁਕੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਏਅਰਪੋਰਟ ਦਾ ਨਾਂ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਨਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਅਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਨੇ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਇਹ ਮੁਆਫੀ ਦਵਾਉਣੀ ਹੀ ਸੀ ਤਾਂ

ਇਕ-ਦੂਜੇ ਖਿਲਾਫ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਚੱਲੇ ਸਿਆਸੀ ਤੀਰ

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਖੋਰੇਗੀ 'ਆਪ'

ਪਟਿਆਲਾ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਵਿੰਗ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚਲੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਕਲ ਪੱਧਰ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਲਏ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿੱਡੀਓ ਪਿੱਟਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਪਛਾਣਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸ. ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਾਸੀ ਹਾਂ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਜੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਕਨਵੀਨਰ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਛੋਟੇਪੁਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਾਡਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਆਗੂ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਡੀਲਰ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ।

ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਨਾ ਫਸਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ

ਦਲ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਾਹੇ ਖੇਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੰਗਲ ਨੇ ਘੇਰੀ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੁਰਸੀ ਤੋਂ ਲਾਹੇ ਗਏ ਖੇਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਵੱਲੋਂ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਤੋੜਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਡੇ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਘਿਰੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਵਾਲੀ ਇਹ ਗੱਲ ਬਣ ਗਈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ-ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ 'ਬਹਾਲ' ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਹਮਾਇਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪਰ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੀ ਕਸੂਤੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਫ਼ਸਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਹਿਮੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਥੇਦਾਰ ਤੋੜਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗਲਤ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਰਜਿਆ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਏ।

ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਨਰਮੇ ਦੀ ਫ਼ਸਲ 'ਤੇ ਚਿੱਟੇ ਮੱਛਰ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਾਰਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ 33 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਖਰੀਦੇ ਗਏ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਘੁਟਾਲੇ 'ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਖਰੀਦ ਵਿਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵਿਚ ਬਦਨਾਮੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾ. ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ

ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਲਾਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਥੇਦਾਰ ਤੋੜਾ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਫ਼ਸਰ ਵੱਲੋਂ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ 'ਤੇ ਸੋਧੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਦਾ ਨਾਮ ਘੜੀਸੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਿਲਚਸਪ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ. ਵਿੰਗ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਤੱਕ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਚਨਾ ਪੁੱਜ ਗਈ। ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਕਰੀਬੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਪੱਕਾ ਮੋਰਚਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਅੱਠ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸੱਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਨਾਲ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ 12 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਪੱਕਾ ਮੋਰਚਾ ਮਾਨਸਾ, ਸੰਗਰੂਰ ਤੇ ਬਰਨਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨੀ ਮੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰੀ ਚੁੱਪ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿਆਪੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਬੀਬੀਆਂ ਵੀ ਧਰਨਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਵੀ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਧਰਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦਵਾਈ ਘੁਟਾਲੇ ਲਈ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹਿਰਾਉਂਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਪੀਤਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਗਏ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਦਸ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ 11-11 ਰੁਪਏ ਦੇ ਚੈੱਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਕੋੜਾ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ।

ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਖਿਲਾਫ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਰੁਧ ਕੇਸ

ਜਲੰਧਰ: ਬੇਗੋਵਾਲ ਦੀ 22 ਏਕੜ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਪਰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜਾਰਜ ਸੂਭ ਨੂੰ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਤੇ ਕਪੂਰਥਲਾ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਡਰਾਇਆ ਧਮਕਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ (ਜਾਰਜ ਸੂਭ) ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਇਸ ਲਈ ਕਪੂਰਥਲਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਝੂਠਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਹ ਦੋਸ਼ ਜਾਰਜ ਸੂਭ ਦੇ ਭਰਾ ਮਖਨਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਾਏ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਾਰਜ ਸੂਭ, ਜੋ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਹੈ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਦਾ ਕਰੀਬੀ ਹੈ, ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ 2011 ਵਿਚ ਲੋਕਪਾਲ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਦੋ ਸਾਲ ਦਬਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ 2013 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ, ਜਿਥੇ ਮਾਮਲਾ ਸੁਣਵਾਈ ਹੇਠ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ

ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਲੈਣਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ: ਜਗੀਰ ਕੌਰ

ਜਲੰਧਰ: ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਉਸ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਕਿਉਂ ਦੇਵੇਗੀ।

ਕਿ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਅਸਰ ਰਸੂਖ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਰਜ ਸੂਭ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਡਰਾ ਧਮਕਾ ਰਹੀ ਹੈ।

25 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੇ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬਾਣਾ ਬੇਗੋਵਾਲ ਵਿਚ ਉਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ

ਲਿਆ। ਜਾਰਜ ਸੂਭ ਨੇ 15 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਆਈ.ਜੀ. ਜਲੰਧਰ ਰੋਜ਼ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਫਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਈ.ਜੀ. ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਕਪੂਰਥਲਾ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਰਜ ਸੂਭ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬਿਹਾਰ ਚੋਣਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨਗੀਆਂ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਦਾ ਭਵਿੱਖ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਪੌਣੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲੇ ਆ ਰਹੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਉਤੇ ਬਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਪੈਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ ਹਲਕਿਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਬਿਹਤਰ ਰਹੀ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ 2017 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੱਕ ਗੱਠਜੋੜ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੰਨਣੀਆਂ ਪੈ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਅਲੱਗ ਹੋਣ ਦੀ ਨੌਬਤ ਵੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਤੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਰਮਿਆਨ ਦੇ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਅਮਰਿੰਦਰ ਵਿਰੋਧੀ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਖਾਤਿਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਗਾਮੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇਕਰ ਕੈਪਟਨ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਵਿਛੋੜਾ ਕਰਕੇ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਵੀ ਸਾਂਝ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਜਪਾ ਦੀ

ਸੀਨੀਅਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਈਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਬਿਹਾਰ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪਾਉਣਗੇ। ਇਸ ਪੂਰਬੀ ਰਾਜ ਦੀ ਸੱਤਾ ਉਤੇ

ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰ ਤੋੜ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਣ ਵਿਚ ਮਹਿਜ਼ 13 ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਬਿਹਾਰ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਲੜਨੀਆਂ

ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਕੈਪਟਨ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਵੱਲੋਂ ਲੰਘੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਜੇਤਲੀ ਨੂੰ ਇਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਹਰਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰੀਤਤਾ ਦਾ ਵੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲੱਗ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਜਪਾ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਬਦਲ ਲੱਭ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਹਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ।

ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਆਗੂ ਤੇ ਵਰਕਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਅਲੱਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ, ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਤੇ ਨਿਤਿਨ ਗਡਕਰੀ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਸਬੰਧਾਂ ਕਾਰਨ ਗੱਠਜੋੜ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਅੰਦਰ ਜੇਤਲੀ-ਅਮਰਿੰਦਰ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਨੇ ਨਵੀਂ ਚਰਚਾ ਛੇਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੋਰ ਟੀਮ ਦੇ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਜੇਤਲੀ ਤੇ ਕੈਪਟਨ ਵਿਚਾਲੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਹੋਣ

ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਬਾਰੇ ਹੀ ਚਰਚਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਖੋਂ ਪਰੇਖੇ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ 'ਤੇ ਸਿੱਧੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਸੇਧੇ ਸਨ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵੀ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੈਅ ਕਰ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿਚ ਮੌਤਾਂ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਹੋਇਆ ਬਦਨਾਮ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਦਰ ਪੱਖੋਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਮੁਲਕ ਦੇ ਪਹਿਲੇ 13 ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂਕਿ ਮੌਤਾਂ ਪੱਖੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨੰਬਰ ਹੈ। ਸੜਕੀ ਆਵਾਜਾਈ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਸਮੁੱਚੇ ਮੁਲਕ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਔਖੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਹਰ ਇਕ ਘੰਟੇ ਵਿਚ 50 ਹਾਦਸੇ ਵਾਪਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 16 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਚਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਕ ਦੇ 1.39 ਲੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਗੁਆ ਬੈਠੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੀ 4621 ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਮੌਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਿਛਲੇ ਢਾਈ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 10,653 ਲੋਕ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ।

ਕੇਂਦਰੀ ਸੜਕੀ ਆਵਾਜਾਈ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ

ਸੜਕੀ ਆਵਾਜਾਈ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਅਹਿਮ ਖੁਲਾਸੇ

78 ਫੀਸਦੀ ਹਾਦਸਿਆਂ ਲਈ ਡਰਾਈਵਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ

ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਭਾਵੇਂ ਦਰਜਨਾਂ ਕਾਰਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 78 ਫੀਸਦੀ ਹਾਦਸੇ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਗ਼ਲਤੀ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰਦੇ ਹਨ। ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ, ਟਰੈਫਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਤੇ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਨੂੰ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ

ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੀ ਭਿਆਨਕਤਾ ਵਧੇਰੇ ਚਿੰਤਾ ਵਾਲੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮਰਨ ਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਅਧਿਕ ਬਹੁਤੇ 15-35 ਸਾਲ ਉਮਰ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਸਨ। ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਮੁਲਕ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਜਿਥੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਫ਼ਰ ਸਬੰਧੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੋਲ ਖੋਲ੍ਹਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰੀ ਹਾਲਤ ਵੀ ਬਿਆਨਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀਆਂ

ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਬਣ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੌਮੀ ਤੇ ਸੂਬਾਈ ਰਾਜ ਮਾਰਗਾਂ ਸਮੇਤ ਸੂਬੇ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸੜਕ ਅਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜੀ ਡੂੰਘੇ ਟੋਇਆਂ, ਨਾਕਸ

ਪੁਲਾਂ ਤੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਵਾਂ ਨਾਲ 'ਲੈਸ' ਨਾ ਹੋਵੇ। ਕਈ ਵੱਡੇ ਹਾਦਸੇ ਵਾਪਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਨਾਖਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਵਾਂ

ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਠੋਸ ਨੀਤੀ ਤੇ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਉਲੀਕੀ ਗਈ। ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਪਏ ਖੱਡਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਭਰਨ, ਤੰਗ ਪੁਲਾਂ ਨੂੰ ਚੌੜਾ ਕਰਨ ਤੇ ਬਰਸਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਜਿਹੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਜਾਂਦੇ।

ਅਧਿਕ ਬਹੁਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਟੋਲ ਵਾਲੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗੁਣਾਤਮਕ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿਸ ਰਿਹਾ ਪਰ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੌਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਟਰੈਫਿਕ ਪੁਲਿਸ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਟਰੈਫਿਕ ਨਿਯਮ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫ਼ਲ ਸਿੱਧ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਨਾਲ ਹਰ ਸਾਲ ਮੁਲਕ ਨੂੰ 6500 ਕਰੋੜ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੁੱਲ ਕੌਮੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਤਿੰਨ ਫੀਸਦੀ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੋਸਟਰ ਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁਧ ਕੇਸ ਦਰਜ

ਕੋਟਕਪੂਰਾ: ਪਿੰਡ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੇ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਗੇਟ ਮੁਹਰੇ ਕੁਝ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਅਨਸਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਰੁੱਧ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਪੋਸਟਰ ਲਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਂਦਿਆਂ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਭੰਡਕਾਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਦਰਜ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸੇ ਸਾਲ ਦੇ ਜੂਨ ਵਿਚ ਇਸੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚੋਂ

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਬੀੜ ਚੋਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਬਾਜ਼ਾਖਾਨਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੁਝ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਹੱਥ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਅਹਿਮ ਸੁਰਾਗ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ।

ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਫਰੀਦਕੋਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਇਕ ਵਾਰ ਰੋਸ ਜਤਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਪੋਸਟਰ ਚਿਪਕਾਏ ਜਾਣ ਤੇ ਕੁਝ ਸੰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮੁੜ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੁਵੱਲੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਦੁਵੱਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਕਫੇ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਟੈਕਸ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਨਾਲ ਸਵੇਰੇ ਨਾਸ਼ਤੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕੋਠੀ ਵਿਚ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਆਪਸੀ ਹਿੱਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਵੀ ਨਾਸ਼ਤੇ 'ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਯੋਗ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਉਣ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਖੱਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੈਕਸ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਸਮਾਨਤਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਉੱਤਰੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ ਤੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਹੱਜ ਦੌਰਾਨ ਭਾਜੜ 'ਚ 35 ਭਾਰਤੀਆਂ ਸਣੇ 770 ਮੌਤਾਂ

ਮੀਨਾ: ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਹਿਰ ਮੱਕਾ ਨੇੜੇ ਮੀਨਾ ਵਿੱਚ ਹੱਜ ਦੌਰਾਨ ਮਚੀ ਭਾਜੜ ਕਾਰਨ 770 ਹਾਜ਼ੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤੇ 35 ਭਾਰਤੀਆਂ ਸਮੇਤ 863 ਹੋਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ।

ਹਾਦਸਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਾਪਰਿਆ ਜਦੋਂ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੂੰ ਪੱਥਰ ਮਾਰਨ ਸਮੇਂ ਹਾਜ਼ੀਆਂ ਵਿਚ ਹਫੜਾ ਦਫੜੀ ਮੱਚ ਗਈ।

ਸਾਲਾਨਾ ਹੱਜ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਵਾਪਰਿਆ ਇਹ ਦੂਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਾਦਸਾ ਹੈ। 1990 ਵਿਚ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਸੁਰੰਗ ਵਿਚ ਭਗਦੜ ਮੱਚਣ ਕਾਰਨ 1426 ਹਾਜ਼ੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਸਾਲ ਇਹ ਦੂਜਾ ਵੱਡਾ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ। ਹੱਜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮੱਕਾ ਦੀ ਗਰੈਂਡ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਕਰੋਨ ਡਿੱਗਣ ਕਰਕੇ 11 ਭਾਰਤੀਆਂ ਸਮੇਤ 115 ਵਿਅਕਤੀ ਹਲਾਕ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

ਮੱਕੇ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਹੈ ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵਿੱਤ ਤੇ ਸਰੀਰ ਪੱਖੋਂ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੱਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਜ਼ੀ ਆਖਰੀ ਰਸਮ ਲਈ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੂੰ ਪੱਥਰ ਮਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਮੀਨਾ ਆਏ ਸਨ। ਮੀਨਾ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਵੱਡੀਆਂ ਭਗਦੜਾਂ ਮੱਚੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੈਂਕੜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹਲਾਕ ਹੋਏ ਹਨ।

ਸਾਲ 2006 ਵਿਚ ਮੀਨਾ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ ਭਗਦੜ ਦੌਰਾਨ 51 ਭਾਰਤੀਆਂ ਸਮੇਤ 364 ਹਾਜ਼ੀ

ਮੱਕਾ ਵਿਚ 25 ਸਾਲ ਵਿਚ 2700 ਮੌਤਾਂ

ਰਿਆਧ: ਮੱਕਾ ਵਿਚ ਹੱਜ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਕਾਫੀ ਲੰਬੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ 2700 ਦੇ ਕਰੀਬ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਮੱਕਾ ਵਿਚ ਹੱਜ ਦੌਰਾਨ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਖ਼ਲੀਜ਼ ਟਾਈਮਜ਼ ਮੁਤਾਬਕ 1990 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦੂਜਾ ਵੱਡਾ ਹਾਦਸਾ ਹੈ। 12 ਜਨਵਰੀ 2006 ਨੂੰ ਹੱਜ ਦੇ ਆਖੀਰੀ ਦਿਨ ਮੀਨਾ ਵਿਚ ਭਾਜੜ ਵਿਚ 346 ਯਾਤਰੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਹਿਲੀ ਫਰਵਰੀ 2004 ਵਿਚ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੂੰ ਪੱਥਰ ਮਾਰਨ ਮੱਕੇ ਭਗਦੜ ਵਿਚ 250 ਹਾਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ। 11 ਫਰਵਰੀ 2003 ਨੂੰ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੂੰ ਪੱਥਰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ 15 ਤੇ 2001 ਵਿਚ 35 ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਗਈ ਸੀ। ਨੌਂ ਅਪਰੈਲ 1998 ਨੂੰ ਜਮਾਰਾਤ ਪੁਲ ਉੱਤੇ ਹੋਏ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ 118 ਹਾਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ। 23 ਮਈ 1994 ਨੂੰ 270 ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਮੌਤ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਾਦਸਾ ਦੋ ਜੁਲਾਈ 1990 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ 1426 ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਭਗਦੜ ਕਾਰਨ ਗਈ ਸੀ।

ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਦੇ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦੇ ਤੇ ਸਾਊਦੀ ਹੱਜ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮੁਹੰਮਦ

ਬਿਨ ਨਯੇਫ ਨੇ ਭਗਦੜ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਅਦਾਕਾਰ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫੀ ਬਾਰੇ ਅਪੀਲ ਰੱਦ

ਮੁੰਬਈ: ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਚੌਧਰੀ ਵਿਦਿਆ ਸਾਗਰ ਰਾਓ ਨੇ 1993 ਦੇ ਮੁੰਬਈ ਲੜੀਵਾਰ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਦਾਕਾਰ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਦੀ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਸਲਾਹ ਲੈ ਕੇ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ ਤੇ ਜੇਕਰ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਗ਼ਲਤ ਰਵਾਇਤ ਪੈ ਜਾਏਗੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ ਮਾਰਕੰਡੇ ਕਾਟਜ਼ ਨੇ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਪਾਈ ਸੀ ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ

ਕਿ ਉਹ 'ਅਤਿਵਾਦੀ' ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਗ਼ਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਧਨਾਢਾਂ ਵਿਚ ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਬਰਕਰਾਰ

ਸਿੰਗਾਪੁਰ: ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ ਲਗਾਤਾਰ 9ਵੀਂ ਵਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਵਿਅਕਤੀ ਬਣੇ। 'ਫੋਰਬਸ' ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ 18.9 ਅਰਬ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਰਹੇ, ਜਦੋਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 4.7 ਅਰਬ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦੀ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ। 'ਫਲਿਪਕਾਰਟ' ਦੇ ਸਹਿ-ਸੰਸਥਾਪਕ ਸਚਿਨ ਬਾਸਲ ਤੇ ਬਿਨੀ ਬਾਸਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਵੇਂ ਅਰਬਪਤੀ ਬਣੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 1.3 ਅਰਬ

ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ 86ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਹੈ। 'ਸਨ ਫਾਰਮ' ਦੇ ਦਿਲੀਪ ਸੰਘਵੀ 18 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਦੂਸਰੇ ਸਥਾਨ ਤੇ 'ਵਿਪਰੋ' ਦੇ ਅਜੀਮ ਪ੍ਰੇਮਜੀ 15.9 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਤੀਸਰੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹਨ। ਸੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ 100 ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਾਇਦਾਦ 345 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਹੈ, ਜੋ 2014 ਵਿਚ 346 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਚੋਖਾ ਵਾਧਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁਧ ਹੁੰਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਤੇ ਜਿਸਮਾਨੀ ਛੇੜ-ਛਾੜ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਹੇਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਤਕਰੀਬਨ ਸੱਤ ਔਰਤਾਂ ਛੇੜਛਾੜ, ਦਹਿਸ਼ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਤੱਥ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਖ਼ਤਮ ਹੋਏ ਮੌਨਸੂਨ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸਾਲ 2012 ਤੋਂ 31 ਅਗਸਤ 2015 ਤੱਕ (ਤਕਰੀਬਨ 1338 ਦਿਨਾਂ) ਦੌਰਾਨ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ 3,146 ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਜਦਕਿ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਦਹਿਸ਼ ਕਾਰਨ ਤਸੱਦਦ, ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਤੇ ਜਿਸਮਾਨੀ ਛੇੜਛਾੜ ਦੀਆਂ 9102 ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਤਾਂ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਵਿਰੁਧ ਹੁੰਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਬਲਾਤਕਾਰ, ਛੇੜਛਾੜ, ਦਹਿਸ਼ ਕਾਰਨ ਤਸੱਦਦ ਤੇ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਵਿਚ 2012 ਦੌਰਾਨ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀਆਂ 680, 2013 ਦੌਰਾਨ 888, ਸਾਲ 2014 ਦੌਰਾਨ 981 ਤੇ 2015 ਦੌਰਾਨ 31 ਅਗਸਤ ਤੱਕ 697 ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ

ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਘੱਟ ਪਰ ਬਲਾਤਕਾਰ, ਛੇੜ ਛਾੜ ਤੇ ਦਹਿਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹਰ ਸਾਲ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਤੱਥਾਂ ਮੁਤਾਬਕ 2012 ਦੌਰਾਨ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਤਿੰਨ, ਸਾਲ 2013 ਦੌਰਾਨ ਤਿੰਨ, ਸਾਲ 2014 ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਤੇ ਸਾਲ 2015 ਦੌਰਾਨ

31 ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸਮਾਨੀ ਛੇੜਛਾੜ ਦੇ ਸਾਲ 2012 ਦੌਰਾਨ 340, ਸਾਲ 2013 ਦੌਰਾਨ 1045, ਸਾਲ 2014 ਦੌਰਾਨ 1113 ਅਤੇ 2015 ਦੌਰਾਨ 31 ਅਗਸਤ ਤੱਕ 826 ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ। ਦਹਿਸ਼ ਕਾਰਨ ਤਸੱਦਦ ਦੀਆਂ 2012 ਦੌਰਾਨ 1293, ਸਾਲ 2013 ਦੌਰਾਨ 1741, ਸਾਲ

ਮਾਲਵਾ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਦੇ ਕੇਸ ਵੱਧ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਲਵੇ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਬਲਾਤਕਾਰ ਜਿਹੇ ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਮਾਝੇ ਤੇ ਦੁਆਬੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਧੇਰੇ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਮਾਲਵਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰੀ, ਪਟਿਆਲਾ, ਸੰਗਰੂਰ ਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ। ਲੁਧਿਆਣਾ (ਦਿਹਾਤੀ) ਤੇ ਪਠਾਨਕੋਟ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ। ਦਹਿਸ਼ ਤੇ ਜਿਸਮਾਨੀ ਛੇੜ ਛਾੜ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਪਟਿਆਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਜਲੰਧਰ ਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ।

ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ 595 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਪੌਣੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਕੁੱਲ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚੋਂ 595 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਛੇੜਛਾੜ ਤੇ ਦਹਿਸ਼ ਦੇ 188 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਏ ਇਕ ਸਰਵੇਖਣ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁਧ ਹੁੰਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ।

2014 ਦੌਰਾਨ 1681 ਤੇ ਸਾਲ 2015 ਦੌਰਾਨ 1054 ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ।

ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪੁਲਿਸ ਚਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਈਆਂ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰਨਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ

ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਠੋਸ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ। ਕੌਮਕਾਜੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਛੇੜ ਛਾੜ ਵਰਗੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਢਿੱਲਾ ਰਵੱਈਆ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਅਕਸਰ ਦੋਸ਼ੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਨਵਤੇਜ ਸਰਨਾ ਹੋਣਗੇ ਇੰਗਲੈਂਡ 'ਚ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਲਈ ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇਗਾ ਸ਼ੀਸ਼ ਮਹਿਲ

ਲੰਡਨ: ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਵਤੇਜ ਸਰਨਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਰਾਜਦੂਤ ਹੋਣਗੇ। ਉਹ ਰੰਜਨ ਮਥਾਈ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣਗੇ। ਨਵਤੇਜ ਸਰਨਾ ਦੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਖੁਸ਼ ਹੈ। ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਨਾਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਲਾਅ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਤੇ 1980 ਵਿਚ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਨਵਤੇਜ ਸਰਨਾ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਵੱਡੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੀ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਚੀਨ ਅਤੇ ਜਾਪਾਨ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰਾਜਦੂਤ ਗੌਤਮ ਬੰਬੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੰਬੇ ਵਾਲੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜਦੂਤ ਟੀ.ਸੀ.ਏ. ਰਾਘਵਨ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣਗੇ ਜੋ ਕਿ 31 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਬੁਲਾਰੇ ਸਈਅਦ ਅਕਬਰੁਦੀਨ ਨੂੰ ਅਸ਼ੋਕ ਮੁਖਰਜੀ ਦੀ

ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਵਾਲੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਨਸ਼ਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦੇ ਬੇਟੇ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਅਨਿਲ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦੀ ਭੇਦ ਭਰੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਮੌਤ ਦੀ ਪਤਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜੋ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਸੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆ ਸਕੇ। 49 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਸ਼ਕੰਦ ਦੇ ਜਿਸ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਸ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਟੈਲੀਫੋਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਮੈਕੈਨੀਕਲ ਸਹੂਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਨਿਲ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨੇ ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਦੂਤਘਰ ਨੇ ਗ਼ੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਰਵੱਈਆ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਨਿਲ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਨੂੰ ਖੁਲ੍ਹਵਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਖੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪੱਕਾ ਡਿਪਲੋਮੈਟ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਰਮਨੀ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜਦੂਤ ਵਿਜੇ ਗੋਖਲੇ ਚੀਨ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਦੂਤ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਕਿ ਅਸ਼ੋਕ ਕਾਂਤਾ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣਗੇ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰੇਤ ਮਾਫੀਆ ਦੇ ਹੱਥ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੰਬੇ

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰੇਤ ਮਾਫੀਆ ਦਾ ਹੱਥ ਕਾਫ਼ੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਟਿੱਚ ਜਾਣਦਿਆਂ ਰੇਤ ਦੀ ਗ਼ੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੁਟਾਈ ਜਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ

ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਮੀਚੀਆਂ ਹਨ। ਜ਼ੀਰਾ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਰੇਤ ਦੀ ਲੁੱਟ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਬੂਲੇ, ਮੱਲੂ ਬਾਂਡੀਆ, ਸ਼ੇਰਪੁਰ ਤੇ ਝੰਡਾ ਬੱਗਾ ਪੁਰਾਣਾ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਉਪਜਾਊ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਰੇਤ ਚੁੱਕ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬੰਜਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਵੀ ਪੁਟਾਈ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਰੇਤ ਮਾਫੀਆ ਗਰੇਹ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਸਿਰਫ਼ ਚਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ 30 ਤੋਂ 40 ਲੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜਾਨੇ ਨੂੰ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੁਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਰੇਤ ਤਸਕਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੀ ਮਾਪਦੰਡ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤੇ ਟਰੈਕਟਰ ਟਰਾਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ 3500 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 4000 ਰੁਪਏ ਤੇ ਟਿੱਪਰਾਂ ਤੇ ਟਰੱਕਾਂ ਤੋਂ 6000 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 8000

ਪਟਿਆਲਾ: ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ ਮਹਿਲ ਨੂੰ ਅਜੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਹੋਣ ਵਿਚ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਇਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ੀਸ਼ ਮਹਿਲ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਮੁਰੰਮਤ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 37 ਕਮੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਨਿਗਮ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਬਲੋਵਾਲ ਨੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਮੁਰੰਮਤ ਦਾ ਕੰਮ ਛੇਤੀ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ੀਸ਼ ਮਹਿਲ ਲਈ ਤਕਰੀਬਨ ਵਾਈ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਈਂ ਕੰਟਰੈਕਟਰ ਪਟਿਆਲਾ ਤੇ ਰਾਜਪੂਤਾਨਾ ਕੰਟਰੈਕਟਰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੇ ਕੰਮ ਦਾ ਠੇਕਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੀਸ਼ ਮਹਿਲ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚ 37 ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਇਸ ਵਿਚ ਦੀਵਾਰਾਂ ਦੀ ਲਿਪਾਈ ਵਿਚ ਖੋਖਲਾਪਣ ਤੇ ਛੱਤਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਵਿਚ ਕਮੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਉਂਜ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਆਰਟ ਗੈਲਰੀ ਇਕ

ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੀਸ਼ ਮਹਿਲ ਮਹਾਰਾਜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 1847 ਵਿਚ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸ਼ੀਸ਼ ਮਹਿਲ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਮਹਾਰਾਜਾ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਾਇਆ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਸ ਸ਼ੀਸ਼ ਮਹਿਲ ਦੀ ਰੋਣਕ

ਉੱਡੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 9 ਸਾਲ ਤੋਂ ਬੰਦ ਪਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਾ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸ਼ੀਸ਼ ਮਹਿਲ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਗਏ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਬਲੋਵਾਲ ਨੇ ਮੁਰੰਮਤ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਤੰਬਾਕੂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੰਬਾਕੂ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤੰਬਾਕੂ ਉਤਪਾਦ ਵੇਚਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਤੋਂ ਤੰਬਾਕੂ ਵੇਚਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ 'ਪੰਜਾਬ ਤੰਬਾਕੂ ਵੈਂਡਸ ਫੀਸ ਐਕਟ-1953' ਅਧੀਨ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਫੂਡ ਸੇਫਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹੁਸਨ ਲਾਲ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਤੇ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨਾਂ ਨੂੰ 'ਸਿਗਰਟ ਤੇ ਹੋਰ ਤੰਬਾਕੂ ਉਤਪਾਦ-2003' (ਕੋਟਪਾ) ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਫੂਡ ਸੇਫਟੀ ਅਫਸਰ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤੰਬਾਕੂ ਉਤਪਾਦ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸਿਹਤ ਵਿੰਨੀ ਮਹਾਜਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ 'ਪੰਜਾਬ ਤੰਬਾਕੂ ਵੈਂਡਸ ਫੀਸ ਐਕਟ-1953' ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਬਿਨਾਂ ਵੀਜ਼ਾ ਵਪਾਰਕ ਫੇਰੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਤੇ 15 ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਚੀਨ ਤੇ ਜਾਪਾਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਸਨਅਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਬਿਨਾਂ ਵੀਜ਼ੇ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਵਪਾਰਕ ਫੇਰੀ ਉੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਵਪਾਰਕ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ਤ ਮੈਗਾ ਵਪਾਰਕ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਦੇ ਬੁਸਾਨ ਵਿਚ 12 ਤੋਂ 16 ਅਕਤੂਬਰ ਦੌਰਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਖੇਤਰੀ ਵਿਆਪਕ ਆਰਥਿਕ ਭਾਈਵਾਲੀ (ਆਰ.ਸੀ.ਈ.ਪੀ.) ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਮੁਤਾਬਕ ਆਰ.ਸੀ.ਈ.ਪੀ. ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਨਅਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਪਾਰਕ ਯਾਤਰਾ ਕਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜੇ.ਸੀ.ਬੀ. ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਵੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜ਼ੀਰਾ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬੂਲੇ, ਸ਼ੇਰਪੁਰ, ਮੱਲੂਬਾਂਡੀਆ, ਝੰਡਾ ਬੱਗਾ ਪੁਰਾਣਾ, ਕੋਹਲਾ, ਪੀਰ ਮਹੰਮਦ ਤੇ ਗੁਰਦਿੱਤੀ ਵਾਲਾ ਵਿਚ 50 ਦੇ ਕਰੀਬ ਜੇ.ਸੀ.ਬੀ. ਤੇ ਪੋਪਲਾਈਨਾ ਤੇ ਟਿੱਡਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋ ਪਾਰਟੀਆਂ: ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਰੈਲੀਆਂ ਭਾਰੀਆਂ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵਤਨਾ ਔਖਾ ਹੋਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਬੋਲੀ ਵੀ ਬਦਲਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ। ਇਹ ਛੋਟੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜਿਸ ਬਠਿੰਡੇ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਫਲੂ ਵਾਹੁਣ ਵਾਂਗ ਗੇਤੋਂ ਦਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਉਥੇ ਹੁਣ ਉਹ ਆਪ ਵੀ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੋੜਾ ਪਾਸੇ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਤੀਹ ਸਾਲ ਤੋਂ ਪੱਕੀ ਨੇੜਤਾ ਵਾਲੇ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 'ਬਠਿੰਡੇ ਦੇ ਡੇਰੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਮੇਲੇ ਤੋਂ ਵੀ ਪਾਸਾ ਵੱਟਿਆ' ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਦਲੀ ਹੋਈ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਬਾਦਲ ਦੇ ਹਰ ਭਾਸ਼ਣ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਚੁਟਕਲਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਹੁਣ ਇਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਚੁਟਕਲੇ ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਤਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਆਪ ਉਹ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਟੋਟਕੇ ਸੁਣਾ ਕੇ ਸਮਾਂ ਲੰਘਾ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਇੰਜ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਬਹਿਸ ਨਾ ਚੱਲ ਪਵੇ।

ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦੇ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਪਰਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੇ ਆਦੀ ਹਨ। ਅੱਠ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਓਹਲਾ ਰੱਖਦਿਆਂ ਦੋਵੇਂ ਬਾਪ-ਬੇਟਾ ਇੱਕ ਦਿਨ ਸਿਰਸੇ ਵਾਲੇ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ ਕਰਨ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਡੇਰੇ ਦਾ ਮੁਖੀ ਉਥੇ ਤਖਤ ਉਤੇ ਬੈਠਾ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵੋਟਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਖ ਮਿਲਣ ਪਿੱਛੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਪਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਦਲ ਬਾਪ-ਬੇਟਾ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕੋੜ ਪਾਲ ਬੈਠੇ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਜਾਮ-ਇ-ਇਨਸਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਰੀਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਪ ਭੀੜਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਓਦਾਂ ਦਾ ਤਣਾਅ ਭਰਪੂਰ ਬਣਾ ਛੱਡਿਆ, ਜਿੰਦਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਤੀਹ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇ ਕੇ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਸੰਪਰਦਾ ਦੇ ਉਸ ਵਕਤ ਦੇ ਮੁਖੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਾਂ ਵੱਲੋਂ 'ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ' ਕਹਿ ਕੇ ਲਿਖੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਅੱਜ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਉਸ ਸਮੁੱਚੀ ਸੰਪਰਦਾ ਬਾਰੇ 'ਰੋਟੀ-ਬੋਟੀ' ਤੱਕ ਦੀ ਸਾਂਝ ਤੋੜਨ

ਦਾ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਵੋਟਾਂ ਖਾਤਰ ਮਿਲਣ ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸਾਂਝਾਂ ਪਾਲਣ ਲੱਗ ਪਏ, ਪਰ ਸਾਂਝਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਉਸ ਬਾਬੇ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾਯਾਫਤਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸਜ਼ਾ ਹਾਲੇ ਪੂਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ। ਪਿਛਲੇ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪਈ ਮਾਰ

ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਸਿੰਘ

ਕਾਰਨ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਇਨ੍ਹੇ ਤ੍ਰਿਕਾਂ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਬਿਆਨ ਵੀ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰ ਸਕੇ।

ਜਦੋਂ 2007 ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਚੋਬੀ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਸੌਦੇ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਆਪ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਡੇਰਾ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਭੁਗਤ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਦੀ ਖ਼ੁਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਡੇਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਾਲਾਤ ਭੜਕਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੀ ਯੂਥ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਸਭਾ ਉਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨਾਂ ਲਿਸ਼ਕਾਉਣ ਤੌਰ ਦਿੱਤੀ। ਬੋੜੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਆਪ ਛੇੜ ਕੇ ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਾਲੇ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਗਏ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਗਰਮ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਬੋੜੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਅਤੇ ਕਦੀ ਲਗਾਮ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਖੇਡ ਓਨਾ ਚਿਰ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੋਬਾਰਾ ਨਾ ਆ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਸੌਦੇ ਵਾਲਾ ਬਾਬਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦੀ ਗੁਪਤ ਸੋਦੇਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣਾ ਨਾ ਮੰਨ ਗਿਆ। ਡੇਰੇ ਵਿਚੋਂ ਐਲਾਨ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਵੋਟਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਪਰ ਚੁੱਪ-ਚੁਪੀਤੇ ਸਾਰੀ ਵੋਟ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਭੁਗਤਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵੋਟਾਂ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਬਾਣੇਦਾਰ ਤੋਂ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭਿਜਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰੋਲਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਕੇਸ ਦਾ ਮੁਦੱਈ ਅੜ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗਾ। ਮੁਦੱਈ ਦੇ ਅੜ ਜਾਣ ਤੋਂ ਡੇਰਾ ਫੇਰ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਚੋਣ ਆਈ ਤਾਂ ਡੇਰੇ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਨਸੀਬ ਹੋ ਗਿਆ।

ਸੱਚੇ ਸੌਦੇ ਨਾਲ ਸੌਦਾ ਵੱਜੇ ਬਿਨਾਂ ਬੀਬੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿੱਤ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਡੇਰੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਹੋਈ ਚਲਾਕੀ ਦਾ ਪਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਰਤ ਰੱਖੀ ਕਿ ਕੇਸ ਮੁਕਾਉਗੇ ਤਾਂ ਵੋਟਾਂ ਮਿਲਣਗੀਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਏਦਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਕਿ ਕੇਸ ਰੱਦ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਵੋਟਾਂ ਮਿਲ ਗਈਆਂ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਧੁਣੀ ਧੁਖਦੀ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਫਿਰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਕਿ ਬਾਬਾ ਕੁਝ ਦਾਬੇ ਹੇਠ ਰਹੋ ਤੇ ਅਗਲੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਫਿਰ ਲਾਹਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਹ ਨੌਬਤ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਆਈ ਕਿ ਹੁਣ ਬਾਬੇ ਦੀ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਰਾਜਸੀ ਪੱਖ ਤੋਂ ਬੰਪਰ ਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਵਰਗੀ ਰਾਜਸੀ ਲਾਟਰੀ ਨਿਕਲ ਆਈ ਹੈ।

2017 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਿਹੜਾ ਦਾਅ ਖੇਡ ਕੇ ਤੀਸਰੀ ਵਾਰੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਰੂਟ ਪਰਮਿਟ ਲੈਣਾ ਸੀ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਉਹ ਦਾਅ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਚੋਟਾਲੇ ਲਈ ਖੇਡ ਕੇ ਖਰਾਬ ਕਰ ਲਿਆ। ਏਥੇ ਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਸਵਰਡ ਗਲਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਡੇਰਾ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਖੜਾ ਸੀ ਤੇ ਚੋਟਾਲਾ ਹਾਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਬਣ ਗਈ, ਜਿਹੜੀ ਸੱਚੇ ਸੌਦੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕਸ਼ਟ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਹੈ।

ਪਿਛਲਾ ਹਫ਼ਤਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਦੋ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਕੁਝ ਦੂਤ ਰਾਤ-ਦਿਨ ਘੁੰਮਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਬਰੇਕ-ਫਾਸਟ ਮੌਕੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਖੱਟਰ ਇਕੱਠੇ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤੇ। ਲੋਕ ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਲਟਕ ਰਹੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਣੀ ਹੈ, ਪਰ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਗੱਡੀ ਸਿਰਸੇ ਦੀ ਸੜਕ ਉਤੇ ਘੁੰਮਦੀ ਰਹੀ ਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਉਚੇਚਾ ਮਿਲਣ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਉਹੋ ਦਿਹਾੜਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਦੂਸਰੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਅਤੇ ਘਰ ਦੀ ਥਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਛੇ ਘੰਟੇ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬੇ-ਕਾਇਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਵਿਖੇ ਬਾ-ਕਾਇਦਾ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਰੇ ਗਿਲੇ-ਸ਼ਿਕਵੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਕੋਰੇ ਕਾਗਜ਼ ਉਤੇ ਆਏ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਫੈਸਲਾ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਆਸੀ ਲੋੜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਰੋੜਕਾ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਘੁੰਮਣਘੇਰੀ ਵਿਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਰਾਜਸੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ

ਲੋੜਾਂ ਨੇ ਕਰਵਾਇਆ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਆਖਣ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਹੇ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਯਾਦ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਅਸਲੋਂ ਨਿਤਾਣੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅੱਜ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਿਰ-ਮੱਥੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਹਰ ਸਿੱਖ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਬਾਬਾ ਵਡਭਾਗ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਤੁਰ ਪਏ ਸਨ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਇੱਕ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਤੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਵਿਖੇ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਕੋਲ ਦੀ ਲੰਘ ਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਪਿੱਛੋਂ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਲਾ ਕੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਖੜੇ ਪੈਰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਿਹੜਾ ਜਥੇਦਾਰ ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਾਂ ਮਿਲਾਉਣ ਤੋਂ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਝਿਜਕ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਆਬਰੂ ਕਰ ਕੇ ਘਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਜਥੇਦਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਛੱਤੀ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਾ ਸਤਿਕਾਰ ਮਾਣਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਗੁਰੂ-ਘਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸਟੇਅ ਲੈਣ ਪਿੱਛੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਨਿਭਾਅ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸੇ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਹੈਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਫਿਰ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਬਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁਹਾਵਰਾ 'ਜਿਉਂ ਪੈ ਚਿਤੀਏ, ਮਰ ਜਾਹ ਚਿਤੀਏ' ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ। ਰਾਜਸੀ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਇਹੋ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਦਿਨ 'ਫਲਾਣੇ ਦੇ ਗਲ ਪੈ ਜਾਓ ਸਿੱਖੋ' ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਉਸ ਨੂੰ

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪਿੜ

ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂ
ਫੋਨ: 91-98140-68455

ਮਾਫ ਕਰ ਕੇ 'ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ' ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਬਹਿ ਜਾਓ ਸਿੱਖੋ' ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਵਰਤਣ ਦੀ ਖੇਡ ਖੇਡੀ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵੀ ਤਮਾ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠਣ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ। ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਜੱਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਜੱਜ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮਿਲ ਜਾਵੇ, ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਥੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤੀ ਮਗਰੋਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਤੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵੀ ਲੜੀਆਂ ਅਤੇ ਹਾਰ ਕੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕਰਵਾਈ ਹੋਈ ਹੈ।

ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਾਫ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਨਿਰੋਲ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਸਰੇ ਸਿਆਸੀ ਧੜੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਵਜੋਂ ਆਉਂਦੇ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ ਫੈਸਲਾ ਹੁਣ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੁਰ-ਅਮਨ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਆਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਖੁੰਝਾਂਗੇ, ਪਰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਨਿਰੋਲ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਧਰਮ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਨਹੀਂ ਚਲਾਉਂਦਾ, ਧਰਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਰਾਜਸੀ ਆਗੂ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤਦੇ ਰਹਿਣਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਵਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਰਤ ਲਿਆ ਹੈ।

ਤੰਦੂਰੀਏ, ਵੇਟਰ ਤੇ ਡਿਸ਼ਵਾਸ਼ਰ ਦੀ ਲੋੜ

ਮੈਡੀਸਨ, ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ ਵਿਚ ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਤੰਦੂਰੀਏ, ਵੇਟਰ ਤੇ ਡਿਸ਼ਵਾਸ਼ਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 262-391-7666

37-39

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

National Truck Driving School

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ
ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰ ਅਤੇ
ਡਰਾਈਵਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ
ਕੰਪਨੀ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ 35 ਸੈਂਟ
ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ

- *ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ
- *ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਕੰਮ/ਜੋਬ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ
- *ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਚੁੱਕਣ ਤੇ ਛੱਡਣ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ
- *2-3 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਬਣੋ

Call For Special Price

Kashmir S. Thandi

Office: (866) 933-3038

Balhar S. Ranu Cell: 916-502-7733

Yuba City Ph: 530-419-5058

1816 Main Ave., Sacramento CA, 95838

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 3 ਅਕਤੂਬਰ 2015

ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ

ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਬਾਰੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਖਾਤਰ ਕੀ ਕੀ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਆਖਰਕਾਰ ਹਰ ਮਸਲੇ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਤਾਂ ਨਿਕਲਣਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਕਾਹਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਤੇ ਉਧਰੋਂ ਹਰ ਹੀਲਾ ਤੇ ਹਰਬਾ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਧਿਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵੱਡੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ ਕਾਹਲੀ-ਦਰ-ਕਾਹਲੀ ਨੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ ਖੁਦ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਧਰਮ ਤੇ ਸਿਆਸਤ, ਧਰਮ ਦੀ ਸਿਆਸਤ, ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਪੰਡ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਈ ਹੈ। ਡੇਰਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਿਹੜੇ ਸਵਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ, ਉਹ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੋਈ ਅੱਜ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਕੇਸ ਵੀ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਡੇਰੇ ਨਾਲ ਕਿਉਂਕਿ ਚੰਗੀ-ਚੋਖੀ ਵੋਟ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਖਾਤਰ ਹਰ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਅੱਖ ਸਦਾ ਡੇਰੇ ਵੱਲ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੋਟ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਕੀ ਕੀ ਪਾਪੜ ਵੇਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਤਰਲੇ-ਮੱਛੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਤੋਂ ਖੂਬ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਉਂਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਪਿੜ ਦੀ ਸਫ਼ਬੰਦੀ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ ਹੋਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਬਣ-ਵਿਗਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹਰ ਹੀਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਉਪਰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਚੁੱਪ-ਚੁਪੀਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਂਜ, ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਜਿਸ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲ ਧਿਰ- ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ, ਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਗੱਲਣਯੋਗ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਡੇਰੇ ਨਾਲ ਸਿਆਸੀ ਸੌਦਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਵਜ਼ ਵਿਚ ਡੇਰੇ ਨੂੰ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀ ਛੋਟਾਂ ਮਿਲ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਾਵੇਂ ਨਹੀਂ ਤੁਲ ਰਹੇ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲੋਂ ਸਿਆਸੀ ਸਾਂਝ ਤੋੜਨ ਬਾਰੇ ਪਰ ਤੋਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਸਿਲਸਿਲਾ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨਾਲ ਡੂੰਘਾ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਹੁਣ ਇਹ ਚਰਚਾ ਕਰ ਕੇ ਵਕਤ ਅਤੇ ਉਰਜਾ ਜਾਇਆ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੱਤਾ ਉਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਧਿਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਸਭ ਅਹਿਮ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਹੀ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਖੈਰ, ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਗਿਣੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਨਿਘਾਰ ਵੱਲ ਸਰਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸਤ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਭ ਵਸੀਲੇ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਵਰਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਧਿਰ ਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਧਿਰ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਪੈਂਠ ਪਾਉਣ ਲਈ ਅਹੁਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਸ ਧਿਰ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਪਿੜ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕੇ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਧਿਰ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਕਰਾਰ ਦੇ ਸਿਰ ਉਤੇ ਹੀ ਬਣਦੀ-ਵਿਗਸਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਇਹ ਸਰਗਰਮੀ ਚਰਮ-ਸੀਮਾ ਤੱਕ ਵੀ ਪੁੱਜਦੀ ਰਹੀ, ਪਰ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਅਜਿਹੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਗਲੀ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ ਲੰਘਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪੈਂਠ ਪਾਉਣੀ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਤਾਕਤ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਅੰਦਰ ਪਾ ਲਈ ਹੋਈ ਹੈ।

ਹੁਣ ਮਸਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹੁਣ ਮਸਲਾ ਉਸ ਸਿਆਸਤ ਉਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਅੰਤਾਂ ਦੇ ਨਿੱਘਰ ਚੁੱਕੇ ਸਿਆਸੀ ਨਿਜ਼ਾਮ ਲਈ ਸਵਾਲ ਬਣ ਬਣ ਟੱਕਰੇ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਸਥਾਪਿਤ ਲੀਹ ਨੂੰ ਭੰਨਣ ਲਈ ਕੋਈ ਹੀਲਾ-ਵਸੀਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਕੁਝ ਕੁ ਵਾਧੇ-ਘਾਟਿਆਂ ਨਾਲ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਿਤਮਜ਼ਰੀਫ਼ੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਪਿਤ ਲੀਹ ਨੂੰ ਭੰਨਣ ਲਈ ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦਰਕਾਰ ਹੈ, ਉਸ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਇਕ ਵੀ ਪੂਣੀ ਨਹੀਂ ਕੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਜਾਪ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਹਰ ਧਿਰ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ; ਜਦ ਕਿ ਮਸਲਾ ਹੁਣ ਹੋਂਦ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਸਰਗਰਮੀ ਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਚੁਫੇਰੇ ਅਮਰ ਵੇਲ ਵਾਂਗ ਫੈਲ ਚੁੱਕੀ ਵੋਟ-ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਤਾਰ ਤਾਰ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਏਕਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਦੇ ਧਿਰਾਂ- ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ), ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਤਾਂ ਨਾਲੇ-ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਨਵੀਂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ, ਪਰ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਬਦਲ ਕੀ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ। ਬਹੁਤ ਚੁਸਤੀ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਵੋਟ-ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਬੜੀ ਸੂਤ ਬੈਠਦੀ ਹੈ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਸਰਬ ਉਚ !

ਸੁਣੀ ਨਹੀਂ ਜਮੀਰ ਕੀ ਬੋਲਦੀ ਏ, ਘਾਣ ਕੌਮੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਨੇ।
ਵਿਰਸੇ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦਾ ਭੋਗ ਪਾ ਕੇ, ਅੱਕ ਚੱਬਿਆ ਮੂਜ਼ੀਆਂ ਮਰਦਿਆਂ ਨੇ।
ਦੁਨੀਆਂ ਜਾਣਦੀ 'ਅੰਦਰਲਾ ਸੱਚ' ਸਾਰਾ, ਕੀ ਉਹ ਢਕਣਾ ਝੂਠੇ ਪਰਦਿਆਂ ਨੇ।
ਸੁਸਤਰ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਭਾਵੇਂ ਨੇ ਤਿੰਨ ਫੁਟੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਲਈ 'ਸੁਰੱਖਿਆ' ਡਰਦਿਆਂ ਨੇ।
ਵੋਟਾਂ ਲਈ ਨਿਵਾਜਦੇ ਢੋਂਗੀਆਂ ਨੂੰ, ਚੇਤਾ ਭੁੱਲ ਕੇ ਹੋਈਆਂ ਬੇ-ਅਦਬੀਆਂ ਦਾ।
ਝੁਲਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਮੋਹਰੇ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ, ਹਾਲ ਦੇਖ ਲਉ 'ਸਰਬ ਉਚ' ਪਦਵੀਆਂ ਦਾ !

ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਪੰਥਕ ਸੰਕਟ

ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਪੈਣਾ ਤਕਰੀਬਨ ਤੈਅ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਅਤੇ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਘੱਟ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਦੇ ਅਸਰ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਧਰਨਾ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਸਿੰਘ ਇੰਸਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਫ਼ਿਲਮ 'ਮੈਸੇਜਰ ਆਫ਼ ਗੌਡ-ਦੇ' ਪਰਦਾਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ 'ਹਮਦਰਦੀ ਜਤਾਉਣ' ਆਏ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਦੁਤਕਾਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ 'ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ' ਨੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਤੰਦ ਸਾਂਝੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ

ਦਲਜੀਤ ਅਮੀ

ਫੋਨ: +1(253) 455-8932

ਨੂੰ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਨਿਖਤੀ 'ਮੂੰਹ ਦਿਖਾਈ' ਅਤੇ 'ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ' ਨੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ 'ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ' ਨਾਲ ਖਿਲਵਾਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਮਸਲੇ ਇੱਕ ਵੇਲੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਗੁੰਝੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮੁਆਫ਼ੀ ਦਾ ਸੁਆਲ ਕਈ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਮੂਲਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਲਈ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਣ ਦਾ ਅਮਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਪਾਨ ਉਤੇ ਦੂਜੀ ਆਲਮੀ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਕੋਰੀਆ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ (ਕੰਫਰਟ ਵੂਮੈਨ) ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ ਫਸਾਦ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਆਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਆਲਾਂ ਦਾ ਸਮਕਾਲੀ ਸਿਰਾ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੋਈਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ। ਆਖਰ ਕੌਣ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਣ ਅਤੇ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਕੀ ਹੈ? ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਕੜੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਜੋ ਭੂਤਕਾਲ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਵਜੋਂ ਵੰਡਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਲੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਾ ਤੋਰਨ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਹਤਰ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਮਕਸਦ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਜੁਗਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਚਿਰਕਾਲੀ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਫੌਰੀ ਲਾਹੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸੁਆਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿਸ ਨੂੰ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਕੋਈ ਮੁਲਾਕਾਤ, ਚਿੱਠੀ ਜਾਂ ਘਟਨਾ ਮੁਆਫ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਜੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਪੜਚੋਲ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁਆਫ਼ੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਾਂਝੀ ਸੋਚ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹੋਣੀ ਵੱਡੀ ਗ਼ਲਤੀ ਸੀ। ਹਮਲਾਵਰ ਧਿਰ ਇਸ ਸੋਚ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਹਉਮੈ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਗ਼ਲਤੀ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਗ਼ਲਤੀ ਦੇ ਦੁਹਰਾਅ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਪੇਸ਼ਬੰਦੀਆਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਪਛਤਾਵੇ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ, ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲਦਾ ਹੈ।

ਮੁਆਫ਼ੀ ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫ਼ੈਸਲਾਕੂਨ ਪੜਾਅ ਉਤੇ ਸਹਿਜ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਮੁਆਫ਼ੀ ਅਮਲ ਦਾ ਰਸਮੀ ਐਲਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਹਿਸਾਸ ਅਤੇ ਅਮਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਸਿਰਫ਼ ਬਚਾਅ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਧੀਨਗੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਰਸਮ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਕਤੀ ਪੈਂਤੜਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਖੁਦਗਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮਸਲੇ ਉਤੇ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦੋਵੇਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਨੁਕਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਦਾ ਕਾਗਜ਼ ਉਤੇ ਲਿਖੀ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ 'ਗ਼ਲਤਫਹਿਮੀਆਂ' ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਦਾ 'ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ' ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੁਰਮਤੇ ਵਿਚ ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਨੂੰ 'ਖਿਮਾਂ ਯਾਚਨਾ ਪੱਤਰ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਉਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਖਿਮਾਂ ਦਾ ਜਾਚਕ' ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਧਿਰ ਕਿਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਖ਼ਬਰਾਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਹੋਈ ਬੈਠਕ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕੀਤਾ। ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ 'ਮੈਸੇਜਰ ਆਫ਼ ਗੌਡ-ਦੇ' ਬਾਕੀ ਮੁਲਕ ਵਾਂਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਨੇਮਿਆਂ ਵਿਚ ਪਰਦਾਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਕਤਾ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਜੁਗਤ ਬਾਰੇ ਵੱਖਰਾ ਲੇਖ ਦਰਕਾਰ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਪਿਛੇ ਲੰਮਾ ਅਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਉਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ 'ਮੁਤ ਕੇ ਪੰਥ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨ' ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਚੱਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਰਨਿਆਂ-ਪਰਨਿਆਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਜਬਰੀ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਡੇਰੇ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਰਨਿਆਂ-ਪਰਨਿਆਂ ਦੀ ਰਸਮਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਹੁਕਮਰਾਨ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰ ਡੇਰੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਦਾ ਸਬਕ ਸਿਖਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪਿੱਛਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਪਛਾਣ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਅ ਹੀ ਡੇਰੇ ਉਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਬਣ-ਸਵੇਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਦੀ ਭਤਕਾਹਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸਮਾਜਕ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਇਹ ਮਸਲਾ ਸੁਲਝ ਗਿਆ, ਪਰ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਨਾਮ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਰਿਹਾ। ਸਿਆਸੀ ਪੱਖੋਂ ਡੇਰੇ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਰਾਹ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਡੇਰੇ ਨੇ ਲੰਘੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਫ਼ਾਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਲੰਬਰਦਾਰ ਵੀ ਬਣਿਆ। ਅਮਲ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਵਿਚ ਹੁਣ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡੇਰੇ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਇਕੱਠੇ ਵਿਚਰਦੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੱਖੋਂ ਇਹ ਮਸਲਾ ਨਿਬੜ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਦਾ ਰਸਮੀ ਐਲਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਮਸਲਾ ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੇਚੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਦਾ

ਪੁਰਾਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਇਹ ਆਪਣਾ ਸਿਆਸੀ ਲਾਹਾ ਖੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਰਾਹ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਫਾਟਾਂ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਨਿਰਾ ਧਾਰਮਿਕ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸਿਆਸੀ ਦਾਅਪੇਚ ਲਈ ਨਵਾਂ ਮਸਲਾ ਚੁੱਕ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ ਵੰਡੀ ਦੇ ਬੀਜ ਕੇਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਦਾਅਪੇਚ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਨੇ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਭੁੱਲਾਂ ਬਖ਼ਸ਼ਾ ਲਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਮੁੱਦਾ ਸੁਲਗਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਦੇ ਵੀ ਭਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਵਿਚੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨਾਲ ਕਲੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤੰਦਾਂ ਸੁਲਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਜਾਂ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਭਤਕ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੁਕਮਰਾਨ ਧਿਰ ਨਾਲੋਂ ਨਿਖੇੜ ਕੇ, ਪੰਥਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਨਿਰੋਖ ਧਾਰਮਿਕ ਚੌਖਟੇ ਵਿਚੋਂ ਵੇਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਛੱਡੇ ਹੋਏ 'ਧਾਰਮਿਕ ਮਸਲੇ' ਅਹਿਮ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਭਾਵੇਂ ਸਿਆਸੀ ਪੂੰਜੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨੀ ਔਖੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਰਗਰਮੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਰਗਰਮੀ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਅਤੇ ਹਮਾਇਤ ਵੱਡੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਮੌਕੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਰਪੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਸਰਗਰਮੀ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੂੰਜੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੀਡੀਆ ਦਿਲ-ਖੋਲ੍ਹਦੀ ਥਾਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੁੱਚੀ ਧਾਰਾ, ਲੰਘੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਦਰਜ ਦੁਖਾਂਤ ਉਤੇ 'ਮੁਆਫ਼ ਨਾ ਕਰਨ' ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਸਮਕਾਲੀ ਅਤੇ ਚਿਰਕਾਲੀ ਸੁਆਲਾਂ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਬ ਹੋਣ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮਯਾਬ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਸਲਿਆਂ ਉਤੇ ਸਿਆਸੀ ਗ਼ਲਬੇ ਦੇ ਸੁਆਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਉਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਹਨ, ਪਰ 'ਪੰਥਕ ਧਾਰਾ' ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ।

'ਪੰਥਕ ਧਾਰਾ' ਦਾ ਸਿਆਸੀ-ਅਰਥਚਾਰਾ ਇਸ ਦੀ ਉਲਾਰ ਬਿਆਨੀ ਅਤੇ ਹਮਲਾਵਰ ਰੁਖ਼ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਭਾਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਰਾਇਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਰਕਾਰੀ ਦਲਾਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਗੱਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੋਧਵਾਦ ਦੇ ਰਾਹ ਪਿਆ ਪੁਰਾਣਾ ਸਾਥੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਧਿਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਖ਼ਾਸੇ ਵਿਚ ਮੁਆਫ਼ੀ ਵਰਗੀ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਆਪਣੀ ਪੜਚੋਲ ਵਿਚ ਆਪ ਕੀਤੀਆਂ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਦੇ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਦੀ ਤਫ਼ਸੀਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਲਈ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ, ਉਹ ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਵੇਂ ਸੋਚ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਇਹ ਸੁਆਲ ਸਿਰਫ਼ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਤੱਕ ਮਹਿਦੂਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਹੀ 'ਪੰਥਕ ਧਾਰਾ' ਤੱਕ ਮਹਿਦੂਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਲੋਕ ਦੇਖੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਹੀਲੇ 'ਪੰਥਕ ਧਾਰਾ' ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੂਰੇ ਸਿਆਸੀ ਪਨੇ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਹੁਕਮਰਾਨ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕੰਨੀ ਖਿਸਕਾ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਵੋਟਾਂ ਮੌਕੇ ਗੁਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਵੋਟ ਸਿਆਸਤ, 'ਪੰਥਕ ਧਾਰਾ' ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਪਿੜ ਮੱਲੀ ਬੈਠੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ?

2002 ਦੇ ਗੁਜਰਾਤ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਸੂਬੇ ਦੇ ਤੱਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਗਤੀ ਸਬੰਧੀ ਗੁਰੂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਹਰ 'ਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ' ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦੀ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਸਤ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਫ਼ਤੇ ਹੋਈ ਗੁਜਰਾਤ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਦਰਅਸਲ 2002 ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਉਥੋਂ ਦੀ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਸਾ ਲੋਕਤੰਤਰ

ਪੇਸ਼ਕਸ਼: ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: +91-94634-74342

ਵਿਚ ਸੱਤਾ ਹਥਿਆਉਣ ਦਾ ਕਾਰਗਰ ਹਥਿਆਰ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਚਾਹੇ, ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਰੋਕਿਆ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਲਿਹਾਜ਼ਾ ਇਹ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਾਟੀਦਾਰਾਂ (ਪਟੇਲਾਂ) ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਿਸ ਕਦਰ ਜਬਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਸੇ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਸੀ ਕਿ ਪਾਟੀਦਾਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਉਨੇ ਹੀ ਹਿੰਸਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ; ਤੇ ਉਸੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਜਿਸ ਨੇ 13 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਤਕ ਹਿੰਸਾ ਹੋਣ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਨੇ ਅੱਠ ਘੰਟੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਫ਼ੌਜ ਸੱਦ ਕੇ ਅੱਧੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਡੰਬਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੇਲ ਬਰਾਦਰੀ ਜੋ ਕੁਲ ਆਬਾਦੀ ਦਾ 12% ਹੈ, ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਬਰਾਦਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਰਵਾਇਤੀ ਹਮਾਇਤੀ ਹੈ। 2002 ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਇਸੇ ਬਰਾਦਰੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸੀ।

ਸੱਤਾ ਦਾ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਖ਼ਾਸਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਹੱਦ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦੇ ਸਾਰ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਪਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਸੱਤਾ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਜਗੀਰੂ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਹਨੀਅਤ ਵਿਚ ਡੂੰਘੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਵਿਰੋਧ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ

ਜਬਰ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਦਾ ਜ਼ਮਾਨਾ

ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਬੀਤੇ ਸਵਾ ਸਾਲ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਜਬਰ ਵਰਗੇ ਗ਼ੈਰ-ਜਮਹੂਰੀ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਵਿਚ ਹੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਮਹੂਰੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਿੱਤੀ ਹਕੂਮਤ ਭੁੱਲ ਹੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ-ਕਾਲ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਦੁਬਾਰਾ ਚਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੋ ਹੁਣ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਚੰਗਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਯਾਕੂਬ ਮੇਮਨ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਗਸਤ ਵਿਚ ਹੀ ਤਿੰਨ ਨਿਊਜ਼ ਚੈਨਲਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਭੜਕਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ। ਯਾਕੂਬ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ-ਏ-ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੈਨਲਾਂ ਦੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਉਪਰ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਉਂ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਲੋਂ ਸਜ਼ਾ-ਏ-ਮੌਤ ਦੇਣ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਲੋਂ ਸਜ਼ਾ-ਏ-ਮੌਤ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਨਾ ਹੋਈ ਹੋਵੇ; ਪਰ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰੀ ਰੁਖ਼ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਵੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਨਿਸ਼ਚੇ ਹੀ ਮੋਦੀ ਹਕੂਮਤ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ 'ਚ ਉਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਦੇ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਡਰ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਹੈ।

ਭਾਜਪਾ ਸ਼ਾਸਤ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਇਹ ਨੀਤੀ ਹੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਬੋਲਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਣ ਦੀ ਤਵੱਕੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਨਿਜ਼ਾਮ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਰਹੀ ਗੁਜਰਾਤ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ।

ਲੰਘੇ ਮਹੀਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਸੰਜੀਵ ਭੱਟ

ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖ਼ਾਸਤ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਉਪਰ ਲਾਏ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਗ਼ੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਸੈਕਸ ਸੀ.ਡੀ. ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਭੱਟ ਵਰਗੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਨਾਲ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭੱਟ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਉਹ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਵਰਗੇ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਚਿਹਰੇ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੰਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਭੱਟ ਉਪਰ ਲੱਗੇ

ਸਤਹੀ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੀ 'ਗੰਭੀਰਤਾ' ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤਕ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤਕ ਇਹ ਚੇਤੇ ਨਾ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਸ ਸੰਕਟ ਪਿਛੇ ਉਸ ਦਾ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਜਿਸ ਨੇ ਵੀ ਮੋਦੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਸੈਕਸ ਸੀ.ਡੀ. ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। 2005 'ਚ ਸੰਜੇ ਭਾਈ ਜੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸੀ.ਡੀ. ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ। ਜੋਸ਼ੀ ਮੋਦੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਵੀ ਹਮਾਇਤ ਹਾਸਲ ਸੀ। ਜੋਸ਼ੀ ਦਾ ਵੀ ਉਸ ਸੀ.ਡੀ. ਬਾਰੇ ਇਹੀ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸੀ.ਡੀ. ਵਿਚ ਉਸ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੰਦਾ ਹੈ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜੋਸ਼ੀ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਸਾਬਤ ਹੋ ਹੀ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਡੀ. ਵਿਚ ਉਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਸੀ.ਡੀ. 2007 ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈ। ਉਸ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਭਰਤ ਸਿੰਘ ਸੋਲੰਕੀ ਵਰਗਾ ਬੰਦਾ ਦਿਖਾਇਆ

ਗਿਆ ਸੀ। ਭਰਤ ਸਿੰਘ ਸੋਲੰਕੀ ਮੋਦੀ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਸ਼ਰੀਕ ਸੀ।

ਸੰਜੀਵ ਭੱਟ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਿਹਾਇਤ ਪੇਤਲੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਤਾਂ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਜ, ਭੱਟ ਦੀ ਬਰਖ਼ਾਸਤਗੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ

ਕੇਂਦਰ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵੀ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਸਿਲਸਿਲੇ 'ਚ ਦੂਜੀ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡੀ ਮਿਸਾਲ ਤੀਸਤਾ ਸੀਤਲਵਾਤ ਅਤੇ ਸਬਰੰਗ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਤੀਸਤਾ ਟੀਮ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਹੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਈ ਉੱਚ ਅਫਸਰ ਜੇਲ੍ਹ ਗਏ। ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਫਿਰਾਕ 'ਚ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੀਸਤਾ ਨੂੰ ਦਬੋਚਿਆ ਜਾਵੇ। ਮੋਦੀ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਾਰ ਉਸ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਉਪਰ 11 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦੇ ਗਬਨ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾ ਕੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਆਜ਼ਾਦਾਨਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ

ਫੰਡ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਐਨ.ਜੀ.ਓਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ, ਉਹ ਵੀ ਘੱਟ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ। ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼-ਧੌਰੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਬਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਤੁਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮਿਸਾਲ ਗ੍ਰੀਨ ਪੀਸ ਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਪ੍ਰਿਯਾ ਪਿਲੇ ਜੋ ਵੇਦਾਂਤ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਹ ਬਹੁਤੀ ਪੁਰਾਣੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਖ਼ੁਦ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੀਆਂ ਕਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚੋਂ ਫੰਡ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਵਸੀਲੇ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕਦੇ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਿਥੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸੱਤਾ ਹੈ, ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਘੁਟਾਲਾ 60 ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਬਲੀ ਲੈ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਸੈਂਕੜੇ ਨੌਜਵਾਨ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਨ ਜਾਂ ਭਗੋੜੇ ਹਨ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤਿਭਾਵਾਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਤਬਾਹ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਪਰ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ 'ਤੇ ਤੁਲੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਇਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ 'ਚ ਹਾਲੀਆ ਮਿਸਾਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਸਾਲੇ 'ਤਹਿਲਕਾ' ਉਪਰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬਾਲ ਠਾਕਰੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਆਪਣੇ ਹਮਲਾਵਰ ਰੁਖ਼ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਪੱਖੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਫਿਰਕੂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ-ਰਸਾਲੇ ਜਿਵੇਂ ਜ਼ਹਿਰ ਉਗਲਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਜਮਹੂਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਿਰਕੂ ਅਤਿਵਾਦ ਨੂੰ ਰੋਕੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਦੂਜੇ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸੁਣ ਦਾ ਜਿਗਰਾ ਦਿਖਾਵੇ।

ਗ਼ੋਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਮਹਿਜ਼ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸਾਕਸ਼ੀ ਮਹਾਰਾਜ, ਅਵੈਦਿਆਨਾਥ ਜਾਂ ਸਾਧਵੀ ਜਯੋਤੀ ਦੀ ਖ਼ਾਸੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਗੱਲ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਿਰ ਲਾਹ ਦੇਣ ਜਾਂ 'ਖੂਨ ਦਾ ਬਦਲਾ ਖੂਨ' ਦੇ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਸਗੋਂ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਦੀ ਉਸ ਅਗਵਾਈ ਦੀ ਖ਼ਾਸੀਅਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ, ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੈਲੀ ਉਪਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਮੀਡੀਆ ਮੰਤਰ-ਮੁਗਧ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਾਲ ਦੇ ਕਰੀਬ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ 1967 ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਗਾਤਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਵਾਰੇ-ਵਾਰੀ ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਜਾਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਗੱਠਜੋੜਾਂ ਨਾਲ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਰਹੇ ਹਨ। 2012 ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਦੇਹਰ ਲਗਾ ਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਿਆ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਹੀ 2017 ਵਿਚ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ; ਬਾਰੇ ਸਭ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ 25 ਸਾਲ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਦੁਹਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧੜਾ ਰੌਅ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ

ਫੋਨ: +91-98150-50617

ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮੁੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤੀਜੀ ਵੱਡੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ 'ਆਪ' ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸੀਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ 'ਆਪ' ਮੁਲਕ ਭਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ, ਤਾਂ ਸਭ ਨੇ 'ਆਪ' ਨੂੰ ਵਕਤੀ ਉਬਾਲ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਬੁਲਬੁਲਾ ਸਮਝਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਇਸ ਨੇ ਮੁੜ ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਝਾ ਫੇਰੂ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਕਾਂਬਾ ਛੇੜ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਆਪ' ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਗੰਭੀਰ ਪੇਸ਼ਬੰਦੀਆਂ

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਦੰਗਲ

ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ 'ਆਪ' ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਜਿੰਨੀ ਇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੂੰ ਆਸ ਸੀ। ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ, ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਂਝੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਫਰੰਟ ਖੋਲ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਫੇਲ੍ਹ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਹਰਬਾ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਸਰਕਾਰ ਜੋ ਕੁਝ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦਾ ਚੰਗਾ ਜਾਂ ਲੋਕ-ਲੁਭਾਉ ਕਾਰਜ ਕਰਨਾ ਵੀ ਚਾਹੇ, ਤਾਂ ਕਰ ਨਾ ਸਕੇ। 'ਆਪ' ਦੇ ਨੇਤਾ ਵੀ ਖ਼ੁਦ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 'ਆਪ' ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਧੜਾ ਉਹ ਸੀ ਜੋ ਸਿੱਖ ਖਾੜਕੂ ਸਨ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਸਿੱਖ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸੀ। ਦੂਜਾ ਉਹ ਧੜਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀਆਂ ਨਾਲ ਸੀ। ਦੂਜੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਤੀ ਨਰਮਗੋਸ਼ਾ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਕਦੇ ਫੁੱਟ ਪਈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਸਿੱਖ ਮੂਲਵਾਦੀ ਅਤੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਬਣਨਗੇ, ਪਰ ਤਾਜ਼ਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਸਾਕੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਫ਼ਾਰਤੀ ਰੁਤਬੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ ਅਤੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲੜਨ ਵਾਲਾ ਡਾ. ਧਰਮਵੀਰ ਗਾਂਧੀ ਇੱਕ ਪੱਲੜੇ ਵਿਚ ਤੁਲਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂਕਿ ਅਕਾਲੀ-ਖਾੜਕੂ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲਾ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਛੋਟੇਪੁਰ ਅਤੇ ਮਨੌਰੰਜਨ ਸਨਅਤ ਵਿਚੋਂ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਆਇਆ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੂਜੇ ਪੱਲੜੇ ਤੁਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਜੇ ਕੋਈ ਸਭ

ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੈ ਤਾਂ 'ਆਪ' ਦਾ ਆਮ ਵਰਕਰ ਜਾਂ ਸਮਰਥਕ ਹੈ। ਜੇ ਖੁਸ਼ ਹੈ, ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ 'ਆਪ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਭਤੀਜੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ (ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ.) ਦਾ ਰੋਲ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਵੋਟਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਥਾਂ ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਨੂੰ ਪੈ ਗਏ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਰ ਗਈ। ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਵੋਟ ਹੁਣ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਜਿਤਾਉਂਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲਾ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਵਿਜੇ ਰੱਥ ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ 'ਆਪ' ਨੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਬਿਹਾਰ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ

ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਵਾਧੋ-ਘਾਟੇ ਦੀ ਸੋਦੇਬਾਜ਼ੀ ਸੋਚੇ ਬਗ਼ੈਰ ਹਰ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਬਾਪਤਾ ਦਿੰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੀ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤਲਾਸ਼ਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਜੇ ਬਿਹਾਰ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤ ਗਏ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 'ਆਪ' ਦਾ ਡਰ ਨਾ ਰਿਹਾ, ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ। ਭਾਜਪਾ ਅਜਿਹਾ ਤਜਰਬਾ ਹਰਿਆਣਾ, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੱਤਾ ਵਿਰੋਧ ਆਪੋ-ਆਪਣਾ, ਪਰ ਚੋਣਾਂ ਬਾਅਦ ਗੱਠਜੋੜ ਕਰ ਕੇ ਸਾਂਝੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਦੂਜੀ ਕਤਾਰ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸ਼ਬਦੀ ਤੋਪਾਂ ਦੇ ਗੋਲੇ ਵੀ ਦਾਗਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਭਾਵੇਂ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਮੰਤਰੀ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਦੂਜੀ ਕਤਾਰ ਦੇ ਲੀਡਰ ਜਦੋਂ ਖ਼ੁਦ ਸੱਚੇ-ਝੂਠੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਫਸਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਗੋਲੀਬੰਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਨੂੰ ਆਪ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੇ ਕੋਈ ਟੱਕਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲਾ ਧੜਾ ਹੈ। ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਸਮੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਛੱਡਣ, ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਟੈਂਡ ਲੈਣ ਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਰਿਆਸਤ ਵੱਲੋਂ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਖਣ ਦੇ ਗੌਰਵ, ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਹੀ ਕੇਂਦਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਅੱਗੇ ਰਵਾਇਤੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਕਲਚਰ ਵਾਂਗ ਝੁਕਣ ਵਰਗੇ ਗੁਣ ਦੀ ਥਾਂ ਅੜ ਜਾਣ ਕੈਪਟਨ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੱਦਾਵਰ

ਲੀਡਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

'ਆਪ' ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਆਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਰਵਾਇਤੀ ਕਾਂਗਰਸ, ਭਾਜਪਾ, ਅਕਾਲੀ, ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਭਾਂਤ ਦੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਵੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਸਭਿਆਚਾਰ ਮੁਕਤ, ਕਾਨੂੰਨ ਆਧਾਰਿਤ, ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹਿਤੈਸ਼ੀ, ਚੁਸਤ-ਦਰੁਸਤ ਅਤੇ ਬੇਦਾਗ਼ ਸ਼ਾਸਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏਗੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਭ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਨਿਆਂ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਉੱਚਾ ਉੱਠੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਮੁਕਤ ਪਿੰਡ/ਮੁਹੱਲਾ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਾਂਝਦਾਰੀ ਵਾਲੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। 'ਆਪ' ਦੇ ਭਾਰੂ ਧੜੇ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਨ, ਸ਼ਸ਼ੀ ਭੂਸ਼ਨ, ਯੋਗਿੰਦਰ ਯਾਦਵ, ਸਾਜ਼ੀਆ ਇਲਮੀ, ਮੇਧਾ ਪਾਟੇਕਰ, ਡਾ. ਧਰਮਵੀਰ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ ਵਰਗੇ ਨੇਤਾ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਬਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਐਚ.ਐਸ. ਫੂਲਕਾ ਵਰਗੇ ਸੂਬੇ ਆਗੂ ਵੀ ਖੁੰਜੇ ਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਈ ਕਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਬਦਲ ਕੇ ਆਏ, ਜਾਅਲੀ ਡਿਗਰੀ ਹੋਲਡਰਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਘਰੇਲੂ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਸ਼ਖ਼ਸੀ ਪੁੰਜਾ ਕਰਨ ਤੇ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ਾਮਦੀ ਭੀੜ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਈ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ 'ਆਪ' ਲੋਕ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਅੰਦੋਲਨ ਛੇੜਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਮਹਿਜ਼ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਫੋਕੀ ਹਮਾਇਤ ਦੇਣ ਤਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਐਮ.ਪੀ. ਲੋਕ ਮਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਫਿਰ 2017 ਵਿਚ ਜਿੱਤ ਦੇ ਦਮਗਜੇ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜੇ ਤਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 'ਆਪ' ਕੋਲ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦਬੰਗ ਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਦਾਅਪੇਚਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਗੁਆ ਬੈਠੀਆਂ ਹਨ।

ਲਿਖਤਮ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ

ਫੋਨ: 408-915-1268

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਚੌਵੀ ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ 'ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਗੁਤ ਭੰਨ ਕੇ' ਇਹ ਦਰਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਸਿਆਸੀ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ (ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਕ ਟੱਬਰ) ਦੀਆਂ ਕਠਪੁਤਲੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਪੁਰਾਣਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਯਾਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਮੈਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਖੇ ਉਦੋਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਗਿਆਨੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੇਦਾਂਤੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਨ।

ਬੰਗਾ-ਗੁਰੂਸ਼ੰਕਰ ਰੋਡ ਉਤੇ ਵਾਕਿਆ ਪਿੰਡ ਚੌਹਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਤੇ 'ਰੂਹਾਨੀ ਡੇਰਾ' ਬਣਾ ਕੇ ਅੱਯਾਸੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਧਨਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਾਲੇ ਮਸਲੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਮਾਸਿਕ ਰਸਾਲੇ 'ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਚੰਦੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਦਫ਼ਤਰ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਥੇ ਸਕੱਤਰ ਪੱਧਰ ਦਾ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਲਰਕ ਨੂੰ ਕੋਲ ਬਿਠਾ ਕੇ ਟਾਈਪ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਕੱਤਰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਕਲਰਕ ਟਾਈਪਰਾਈਟਰ 'ਤੇ ਟਿਕ-ਟਿਕ-ਟਿਕ ਉਂਗਲਾਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਇਕ ਕੰਨ ਨਾਲ ਲੈਂਡਲਾਈਨ ਫੋਨ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਸਕੱਤਰ ਕਦੇ ਕਦੇ ਫੋਨ ਉਤੇ 'ਹੈ ਜੀ?...ਅੱਡਾ ਜੀ...ਹਾਂ ਜੀ!...ਠੀਕ ਐ ਜੀ!' ਕਰੀ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਵਿਚ ਵਿਚ ਕਲਰਕ ਨੂੰ ਲਿਖਾਈ ਜਾਂਦਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਝਿਆਂ ਦੇਖ ਮੈਂ ਹਾਲ ਮੇਜ਼ ਤੋਂ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਚੁੱਕਿਆ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਗਿਆਨੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੇਦਾਂਤੀ ਆ ਗਏ। ਸਤਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ਤਿਹ ਬੁਲਾਈ। ਮੇਰੀ ਫ਼ਤਿਹ ਦਾ ਜਵਾਬ ਕਾਹਲੀ ਕਾਹਲੀ ਦੇ ਕੇ

ਚੌਵੀ ਸਤੰਬਰ, ਸਿਆਸੀ ਅਡੰਬਰ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਨਾਲੋਂ ਪੈਨ ਲਾਹਿਆ ਤੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ,

“ਓ ਲਿਆ ਭਾਈ ਫਟਾ ਫਟ ਸਾਈਨ ਕਰਾ...ਮੇਰਾ ਟਾਈਮ ਵੀ ਹੋ ਚੱਲਿਆ।”

ਗਿਆਨੀ ਵੇਦਾਂਤੀ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਾਹਲੇ ਦੇਖ ਕੇ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਟਾਈਪਰਾਈਟਰ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਕਾਗਜ਼ ਉਤਰਵਾਏ ਤੇ ਸਿੱਧੇ ਕਰ ਕੇ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ। ਅੱਧੇ ਕੁ ਟਾਈਪ ਕੀਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਵੱਲ ਦੇ ਕੁ ਪਲ ਦੇਖਦਿਆਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਜਿਹਾ ਲਾ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਖੂੰਜੇ 'ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾ ਲਏ। ਮੁੜ ਕੇ ਪੈਨ ਜੇਬ ਨੂੰ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਮੇਰੀ ਰਾਜ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਪੁੱਛੀ ਤੇ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਕੇ ਦਫ਼ਤਰੋਂ ਚਲੇ ਗਏ।

ਕੱਢਣਾ-ਪਾਉਣਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹਦੇ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਆਦਤਨ ਮੈਂ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਮਿਸਲ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ?

“ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦਾ 'ਆਦੇਸ਼' ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ।” ਮਿੰਨ੍ਹਾ ਮਿੰਨ੍ਹਾ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦਿਆਂ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਹੁਣ ਇਹ ਚਿੱਟੇ ਦਿਨ ਵਾਂਗ ਸਭ ਨੂੰ ਗਿਆਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਧੜਾ-ਧੜਾ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਕੌਣ ਤੇ ਕਿਉਂ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਉਦੋਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਅੱਜ ਵਰਗਾ ਸੈਲ ਫੋਨ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਮੈਂ ਟਾਈਪ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਲੈਟਰ ਪੈਡ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਕਲਿਪ ਬਣਾਈ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਕੱਟ ਸਬੂਤ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਅਸਲ ਜਥੇਦਾਰੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਚੌਵੀ ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਉਤੇ ਹੋਈ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ 'ਚੁੱਪ-ਗੁੱਪ' ਮੀਟਿੰਗ ਨੇ ਸਿਰਸੇ ਵਾਲੇ ਸਾਧ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜੋ ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ-ਦੋ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨੁਕਤੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈਏ। ਕੁਝ ਖੋਜੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਵਾਈ ਕਿ ਤਖਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਸਣ 'ਤੇ ਬਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਰਹਿਬਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦਿਸਦਾ ਰਹੇ, ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੁੱਖ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਣ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੀਰੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਨਾ ਦਿਸੇ।

ਮੀਰੀ ਨੂੰ ਪੀਰੀ ਦਾ ਭੈਅ-ਅਦਬ ਸਵੀਕਾਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ

ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਹ ਅੰਤਰੀਵੀ ਰਮਜ਼, ਸਿਰਫ਼ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਪੋਥੀਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਫਲਸਫ਼ਾ ਸਟੇਜਾਂ 'ਤੇ ਗਾਉਣ-ਵਿਚਾਰਨ ਜੋਗਾ ਰਹਿ ਗਿਆ, ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸਾਧਾਰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਡਰਾਵਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ 'ਇਲਾਹੀ' ਕਹਿ ਕਹਿ ਮਨਵਾਉਣ ਜੋਗਾ!

1925 ਦਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਬਣਨ ਉਪਰੰਤ ਬੇਸ਼ੱਕ ਕੁਝ ਵਰ੍ਹੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤਕ ਰਵਾਇਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ, ਪਰ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਜਾਏ 'ਸਿਆਸੀ ਕੁਰਸੀ' ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਕੁਰਸੀ ਇਸ ਕਦਰ ਤਾਕਤਵਰ ਤੇ ਸਰਵੇ-ਸਰਵਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਕੌਣ ਬੈਠੇ? ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਉਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਦੀ ਬਦੌਲਤ, ਕਿਆ ਮੀਰੀ ਕਿਆ ਪੀਰੀ, ਸਿਆਸੀ ਚੌਧਰ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤ 'ਚ ਆ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਨੇ।

ਧਾਰਮਿਕ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮਲੀਆਮੇਟ ਕਰ ਰਹੇ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਦਿਖਾਵੇ ਵਾਸਤੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦਾ 'ਭੇਖ ਧਾਰ ਕੇ' ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਦੇ ਅਜੋਕੇ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਇਤਿਹਾਸ ਮੁਖੀ, ਆਜ਼ਾਦਾਨਾ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂ-ਸੰਗਤ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੇ ਹੋਣਗੇ, ਇਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਕੋਈ ਔਖਾ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਚੌਵੀ ਸਤੰਬਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਅਚਨਚੇਤੀ, ਤੱਤ-ਭੱਤੋਂ ਵਿਚ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੋ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਵਾਪਰਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਗੈਰ-ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਵੀ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਉਂਗਲਾਂ ਪਾ ਲਈਆਂ।

ਦੇਖਣ-ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਆਈ ਉਹ ਘੜੀ ਜਦ ਸੌਤੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ, ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਹੀ ਇਕ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਸਾਹਮਣੇ ਖੁਦ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਪੁਲੰਦਾ ਲੈ ਕੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਪੱਤਰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉਪਰੋਂ ਆਏ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿ ਕਰ ਕੇ ਮੰਨਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਛੇਕ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਅਕਾਲ ਤਖਤ 'ਤੇ 'ਤਲਬ' ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾ ਹੋ ਸਕਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਮੁੱਢੋਂ-ਸੁਢੋਂ ਰੱਦ ਕਰ ਕੇ ਹਰ

ਹਾਲਤ ਖੁਦ ਹਜ਼ਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਸਾਦਰ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। ਹਾਜ਼ਰੀ ਨਾ ਭਰ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਉਤੇ ਫੌਰਨ ਛੇਕਣ ਦਾ ਕੁਹਾਤਾ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਚੌਵੀ ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ 'ਮੋਹ ਭਰੀ ਮੁਆਫ਼ੀ' ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਸਿਰਸੇ ਦੇ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਸਿੰਘ ਉਤੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਐਸੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹੱਥ ਭੇਜੀ ਉਸ ਦੀ (ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ) ਚਿੰਠੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਪੱਤਰ ਵਾਂਗ ਪਿਆਰਦਿਆਂ, ਸਿਰ ਮੱਥੇ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਸੇ ਵੇਲੇ 'ਫੁੱਲ ਬਟਾ ਫੁੱਲ' ਮੁਆਫ਼ੀ!

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ

ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਲਈ ਕਿਸੇ ਇਕ ਬੰਦੇ ਦੀ ਥਾਂ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦਾ ਜੋ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ ਬਣਾਇਆ, ਉਸ ਦੇ ਹੋਰ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਗੁਰੂ ਜਾਣੇ, ਪਰ ਇਸ ਸੰਕਲਪ ਪਿੱਛੇ ਇਕ ਭਾਵਨਾ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਖੁਦਾ ਨਾ ਖਾਸਤਾ, ਕਿਸੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਦੀ ਆਤਮਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪੈ ਜਾਏ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜਣਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਤਾਂ ਜਾਗ ਪਵੇਗੀ, ਪਰ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਐਸਾ ਕੁਲਹਿਣਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਚੌਵੀ ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸਰਾਸਰ ਰਿਆਇਤ ਭਰਿਆ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ, ਕਿਸੇ ਇਕ 'ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ' ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੇ ਵੀ ਹਲੂਣਾ ਨਹੀਂ ਖਾਧਾ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪੂਰੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਰਾਇਸ਼ੁਮਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਕਨਸੋਅ ਲੈ ਲਈਏ ਕਿ ਆਮ ਸਿੱਖ ਇਸ ਬਾਬਤ ਕਿਹੋ

ਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਥਕ ਪਰੰਪਰਾ ਅਪਨਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿਸੇ ਦੇ ਟਾਈਪਰਾਈਟਰ ਤੋਂ ਟਾਈਪ ਹੋ ਕੇ ਆਏ 'ਆਦੇਸ਼' ਉਪਰ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ, ਗਿਆਨੀ ਵੇਦਾਂਤੀ ਵਾਂਗ ਕਾਹਲੇ ਪੈ ਗਏ, ਪਰ ਆਦੇਸ਼ਨਾਮੇ ਵਿਚ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ 'ਦੀਰਘ' ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ!...ਵਾਹ!!

ਕੁਝ ਅਮਾਵਸ ਸਚੁ ਚੰਦਮਾ ਦੀਸੈ ਨਾਹੀ ਕਹ ਚਤਿਆ॥ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ 'ਗੁਰਮਤਾ' ਕਹੇ ਗਏ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਰੋਹ ਭੜਕ ਪਿਆ। ਸੋਲਾ ਸਾਈਟਾਂ 'ਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਲਈ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਗਏ ਜੋ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਮੀਰ ਮੰਨੂ ਜਾਂ ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਨ ਲਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਰਤੇ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੱਦੇ ਤੇ ਹਾਸੇ-ਹੀਣੇ ਕਾਰਟੂਨਾਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਆ ਗਿਆ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦਾ ਭੋਗ ਪਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਜਥੇਦਾਰ ਨਾਲ ਘਿਓ-ਖਿਚਤੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਵੀ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਆ ਨਿੱਤਰਿਆ। ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਦੇ ਜਿਸ ਪੱਤਰ ਨੂੰ 'ਮੁਆਫ਼ੀਨਾਮਾ' ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਨਾ ਤਾਂ 'ਮੁਆਫ਼ੀ' ਦਾ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਨਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਪੱਤਰ ਦਾ ਮੂਲ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਇਉਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਗੋਲ-ਮੋਲ ਸਤਰਾਂ ਕਿਸੇ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦੇ ਬੰਦੇ

ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਜਾਂ ਥੁਹ ਟਿਕਾਣੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਇਸ ਪੱਤਰ ਵਿਚ। ਇਸੇ ਪੱਤਰ ਦੀਆਂ ਚੰਦ ਕੁ ਸਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਲੈਟਰ ਪੈਡ 'ਤੇ ਉਤਾਰ ਕੇ ਬੋਲੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀਆਂ 'ਘੁੰਗੀਆਂ ਮਰਵਾ' ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ।

ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਉਤੇ ਚੌਵੀ ਸਤੰਬਰ 2015 ਨੂੰ ਹੋਏ ਸਿਆਸੀ ਅੰਡਬਰ ਕਾਰਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਕਸੂਤੇ ਫਸ ਗਏ ਹਨ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁਣ ਉਹ ਕਿਸ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਜਾਣਗੇ। ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਰੋਸਾਏ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਬਹਿ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਭੁੱਖੀ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਅੱਗੇ ਨਿਵਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲ ਨਿਗ੍ਹਾ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਨੌਵੇਂ ਦਹਾਕੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਨੋਇਡਾ ਦੀ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਤੋਂ ਵਿਹਲੀ ਹੋ ਕੇ ਮੈਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈ। ਲੰਮੇ ਅੰਡਾਕਾਰ ਮੇਜ਼ ਦੇ ਘੇਰੇ ਦੀ ਮੂਹਰਲੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਹੋਈ ਸਾਂ ਮੈਂ, ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਕੁੰਜੀਵਤ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਚੁਫੇਰੇ ਸੂਈ ਦੀ ਖਨਕ ਤੋਂ ਵੀ ਤ੍ਰਿਕਦੀ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਸੀ।

'ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ' ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ, ਮਰਹੂਮ ਹਰਭਜਨ ਹਲਵਾਰਵੀ ਨੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਲੇਖਕਾ ਨਾਲ ਹਾਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਬੰਡਲ ਸਨ, ਪੈਕਟਾਂ ਦੇ ਪੈਕੇਟ। ਉਹ ਪਿਛਲੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਠੀਕ ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਆਣ ਬੈਠੇ। ਬਿੰਦ ਕੁ ਮਗਰੋਂ ਹਲਵਾਰਵੀ ਨੇ ਪਿੱਛੋਂ ਮੇਰਾ ਮੋਢਾ ਠਕੋਰਿਆ। ਮੈਂ ਪਰਤ ਕੇ ਵੇਖਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਕੈਮਰਾ ਸਰਕਾਉਂਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਖਿੱਚ ਦਿਆਂ। ਮੈਂ ਵੀ ਅੱਗਿਉਂ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁਆਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕੈਮਰਾ ਚਲਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਹਲਵਾਰਵੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਹੱਥ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ ਕਿ ਬੱਸ ਮੈਂ ਬਟਨ ਹੀ ਤਾਂ ਦਬਾਉਣਾ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਮੁੜ ਮੁੜ ਜਵਾਬੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਆਖਰ ਉਸ ਨੇ ਕੈਮਰਾ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਬਮਾ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬਟਨ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ।

ਹਲਵਾਰਵੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਫੜ ਲਿਆ। ਕੈਮਰੇ ਦੇ ਲੈਂਸ ਅੱਗੇ ਮੇਰਾ ਅੰਗੂਠਾ ਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਭ ਬੇਕਾਰ। ਚਲੇ ਮੈਂ ਤਾਂ ਗੱਲ ਆਈ

ਅੱਜ ਤੇ ਹੁਣ

‘ਅੱਜ ਤੇ ਹੁਣ’ ਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕਾਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੀੜ੍ਹੀ-ਪਾੜੇ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਛੋਹੀ ਹੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਚਿਤਾਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਜਣਾ ਹਰ ਕੰਮ ਤੇ ਕਸਬ ਵਿਚ ਮਾਹਿਰ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਬੜੇ ਸਹਿਜ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ-ਬਾਤਾਂ ਕਰਦੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਤਾਣਾ ਬੁਣਦੀ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਹਰ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਇਸੇ ਸੁਹਜ ਤੇ ਸਹਿਜ ਦੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਰੰਗ ਭਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਾਤਰਾਂ ਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਤਰਤੀਬ ਦੇਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਮੌਲਵੀ-ਪੜਕਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਗਈ ਸਮਝੀ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸਾਹਿਤਕ ਪਿਤਾ ਵਿਚ ਗਰਮ-ਗਰਮ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਮਹਾਂਨਗਰਵੇਦ ਕਾਨਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੈਮਰੇ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਕੀ ਦੱਸਾਂ ਕਿ ਕੈਮਰਾ ਤਾਂ ਪਿੱਛੇ ਰਿਹਾ, ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਰਸੋਈ ਗੈਸ ਮੁੱਕ ਜਾਣ 'ਤੇ ਨਵਾਂ ਸਿਲੰਡਰ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਵੀਡੀਓ ਸੀ.ਡੀ. ਵੀ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਸਕਦੀ। ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣੀ ਤਾਂ ਦੂਰ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਾਈਕਲ ਵੀ ਨਾ ਸਿੱਖ ਸਕੀ। ਚੜ੍ਹਨਾ ਸਿੱਖੀ ਤਾਂ ਲਹਿਣਾ ਨਾ ਆਇਆ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਹੱਡ ਭੰਨਾ ਕੇ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਏ। ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਵਰਤ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਮੈਸੇਜ ਪੜ੍ਹ ਤਾਂ ਲੈਂਦੀ ਹਾਂ, ਫਾਰਵਰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਮਾਈਕਰੋਵੇਵ ਚਲਾਉਣਾ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਘਰੇਲੀ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਮਦਦਗਾਰ, ਕਲਾਵਤੀ ਨੇ ਹੀ ਸਿੱਖਾਇਆ। ਮੇਰੇ ਟੇਪਰਿਕਾਰਡਰ ਦੀਆਂ

ਉਲਝੀਆਂ ਟੋਪਾਂ ਉਹੀ ਉਧੇੜਦੀ ਤੇ ਸੁਲਝਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਮਸ਼ੀਨੀ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹੈ, ਪਰ ਹਿਸਾਬ ਦਸਾਂ ਉਂਗਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਹੋਰ ਪਿੱਛੇ ਜਾਵਾਂ ਤਾਂ ਮੁੰਬਈਆ ਜੀਵਨ ਦੌਰਾਨ ਰੋਟੀ-ਟੁਕ ਕਰਨਾ ਮੈਨੂੰ ਪਰਮਾਨੰਦ ਰਸੋਈਏ ਨੇ ਸਿੱਖਾਇਆ ਤੇ ਸਟੋਵ ਬਾਲਣਾ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਨੇ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਘਰ ਦੀ ਸਾਫ਼ ਸਫਾਈ ਤੇ ਸਜਾਵਟ ਸਣੇ ਬਰੀਕ ਕਢਾਈਆਂ ਵੀ ਮੈਂ ਵਾਹ ਵਾਹ ਕਰ ਲੈਂਦੀ। ਗੱਲ ਪੇਂਡੂ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਨਿਪੁੰਨ ਹੈ ਤੇ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਵਿਚ। ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਵਸਦਿਆਂ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹੈ ਤੇ ਕੋਈ ਮੇਰੇ ਵਰਗਾ ਮਹਾਂਨਗਰ-ਈਆ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਓਂ ਨਿਰਾ ਪੇਂਡੂ।

ਸਾਡੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਔਰਤ ਸਿਉਣ-ਪਰੋਣ, ਕਢਾਈ-ਬੁਣਾਈ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਰੀਕ ਤੋਂ ਬਰੀਕ ਰਫ਼ੂ ਕਰਨਾ ਤੇ ਟਾਕੀਆਂ ਲਾਣੀਆਂ ਅਰ ਕਾਜ ਬਟਣ ਵੀ ਕੱਢਣੇ-ਬੁਣਨੇ ਜਾਣਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ

ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅੰਗ ਸੀ।

ਉਦੋਂ ਟੁੱਟਿਆ ਜੋਤਨ ਅਤੇ ਫਟਿਆ ਗੰਢਣ ਦਾ ਜ਼ਮਾਨਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਮੂਤ ਵਿਚੋਂ ਮੱਛੀਆਂ ਪਕੜਨਾ ਸਮਝਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਮੋਬਾਇਲ ਕੈਮਰੇ 'ਤੇ ਇੰਟਰਨੈਟ ਹੈ, ਅਰ ਅੱਖਾਂ ਟੀ.ਵੀ. ਕੰਪਿਊਟਰ ਉਪਰ ਗੱਡੀਆਂ ਹੋਈਆਂ। ਖਪਤਵਾਦ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਿਆਂ 'ਤੇ ਗਏ ਗੱਡੀਆਂ ਭਜਾਉਂਦੇ ਮਾਪੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ ਹੋਏ ਕੱਪੜੇ ਲਾਹੁੰਦੇ-ਬਦਲਦੇ ਗੱਡੀਓਂ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਬਜ਼ਾਰੋ-ਬਜ਼ਾਰ ਲੰਘਦੇ, ਰੇਡੀਮੇਡ ਪੁਸ਼ਾਕਾਂ ਖਰੀਦਦੇ, ਪਾਉਂਦੇ-ਪੁਆਉਂਦੇ, ਲਾਹੁੰਦੇ-ਸੁੱਟਦੇ ਤੇ ਭੱਜਦੇ ਅੱਗੇ ਕੂਚ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੌਣ ਧੋਣ ਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਕਰਨ ਦੇ ਝੰਜਟਾਂ ਵਿਚ ਪਏ!

ਦਿਨ ਗਿਣਵੇਂ ਤੇ ਰੁਝੇਵੇਂ ਬਾਹਲੇ। ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਠੀਕ ਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ। ਇਹ ਬਾਹਰਲੀ ਫੁੱ-ਫਾਂ ਅਤੇ ਕੱਪੜਿਆਂ-ਗਹਿਣਿਆਂ

ਦੇ ਢੁੱਕ-ਢੁਕਾਅ ਦੇ ਖਲਜਗਣ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਇਹ ਇਕ-ਲਿੰਗੀ ਪਰਵਿਰਤੀ ਦੀ ਹੈ, ਯੂਨੀਸੈਕਸ ਦੀ ਹਾਮੀ। ਟੁੱਟਿਆ ਗੰਢਣਾ ਤਾਂ ਛੋੜੋ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੂਈ ਵਿਚ ਧਾਗਾ ਪਾਉਣ ਵਿਚ ਵੀ ਅਲਕਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਸਾਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੀੜ੍ਹੀ ਸਾਡਾ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਤੋਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੋਤਾ ਦਾਦੇ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿੱਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਪੋਤੀ ਦਾਦੀ ਨੂੰ ਕੈਮਰਾ ਕਲਿੱਕ ਕਰਨਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਵਲ-ਫਰੋਬ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਇਹ ਸਿੱਧੀ ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਜਿਉਂਦੇ ਹਨ ਅੱਜ ਤੇ ਹੁਣ ਵਿਚ। ਇਹ ਸਿੱਖਦੇ ਵੀ ਨੇ ਤੇ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਵੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਂਗਲ ਫੜ ਕੇ ਮੁਸ ਮੁਸ ਕਰਦੇ ਅੱਗੇ ਪਲੰਘਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਚਿੱਤ ਚੇਤਾ

ਕਾਨਾ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: +91-95019-44944

ਇੰਡੋ-ਅਮਰੀਕਨ ਕਲਚਰਲ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਹਿੰਦ ਵਾਸੀਓ ਰੱਖਣਾ ਯਾਦ ਸਾਨੂੰ, ਕਿਤੇ ਦਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਾ ਭੁਲਾ ਜਾਣਾ।
ਖਾਤਰ ਵਤਨ ਦੀ ਲੱਗੇ ਹਾਂ ਚੜ੍ਹਨ ਫਾਂਸੀ, ਸਾਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਨਾ ਘਬਰਾ ਜਾਣਾ।

ਪਹਿਲੇ ਲਾਹੌਰ ਸਾਜਿਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਸੱਤ ਮਹਾਨ ਸੂਰਵੀਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਵਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

ਮੇਲਾ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ

ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ

ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗਣੇਸ਼ ਪਿਹਾਲੇ

ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲਵਾਲੀ

ਸੁਰੈਣ ਸਿੰਘ ਵੱਡਾ ਗਿੱਲਵਾਲੀ

ਸੁਰੈਣ ਸਿੰਘ ਛੋਟਾ ਗਿੱਲਵਾਲੀ

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਿਆਲ ਕੋਟੀ

ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਸੁਰਸਿੰਘ

ਐਤਵਾਰ, 11 ਅਕਤੂਬਰ 2015
(ਦੁਪਹਿਰ 12 ਤੋਂ ਰਾਤ 8 ਵਜੇ ਤੱਕ)

ਸਥਾਨ: ਐਸ.ਈ.ਐਸ. ਹਾਲ
10428 ਈਸਟ ਸਟਾਕਟਨ ਬੁਲੇਵਾਰਡ
ਐਲਕ ਗਰੇਵ, ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ - 95624

ਜਥੇ ਤਥੇ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਓ॥ ਸਿਰ ਧਰ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਓ॥

ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਭੈਣੋ ਤੇ ਭਰਾਓ,
2015 ਦਾ ਵਰ੍ਹਾ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਵਰ੍ਹਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਖਾਤਰ ਹਸ ਹਸ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਰੱਸੇ ਚੁੰਮੇ, ਤਸਦਦ ਸਹੇ, ਕੈਦਾਂ ਕੱਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਦੁਖ ਭੋਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਤਾਂ ਹਾਲੇ 20 ਵਰ੍ਹੇ ਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਉਪ ਮਹਾਦੀਪ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਮਰਾਜ ਵਿਰੁਧ ਰੋਹ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਖਾਤਰ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਜਵਾਲਾ ਹੋਰ ਭੜਕਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਨੇ ਕੌਮੀ ਘੋਲ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਲਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਰੀਆਂ ਭਰਾਤਰੀ ਤੇ ਸਮਾਜਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਓ, ਸਾਰੇ ਰਲ ਕੇ ਪਹਿਲੇ ਲਾਹੌਰ ਸਾਜਿਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਸੱਤ ਮਹਾਨ ਸੂਰਵੀਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸਜਦਾ ਕਰੀਏ।

ਗਾਇਕਾ ਸਤਵਿੰਦਰ ਬਿੱਟੀ

ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਕਲਾਕਾਰ

ਪੰਮੀ ਮਾਨ, ਸੰਨੀ ਬੱਬਰ, ਪੂਨਮ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਜੀਵਨ ਰੱਤੀ
ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ ਦਾ ਢਾਂਡੀ ਜਥਾ ਵੀਰ ਰਸੀ ਵਾਰਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

ਪੁੱਜ ਰਹੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ

ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਖੰਗੂੜਾ,
ਦਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੂਤ, ਬੀਬੀ ਕਰਨੈਲ ਕੌਰ ਈਸ਼ਤੂ

ਗਦਰੀ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ
ਸਬੰਧਤ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਲਾਈ ਜਾਵੇਗੀ

ਖਾਣਾ, ਪਾਰਕਿੰਗ ਤੇ ਦਾਖਲਾ ਮੁਫਤ

ਪ੍ਰਧਾਨ: ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦਰਾ
916-420-2390

ਸਕੱਤਰ: ਐਸ ਐਸ ਸਿੱਧੂ
661-302-5611

ਖਜ਼ਾਨਚੀ: ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੰਗ
661-205-5214

ਸਮਿਤਰ ਸਿੰਘ ਉਪਲ
530-695-1716

ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ 209-480-2275

ਬਲਵੰਤ ਬਾਂਕਾ 916-271-4216

ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ 510-674-5857

ਪ੍ਰਬੰਧਕ: ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ, ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਬਿਲਗਾ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗਣਾ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ, ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੋਗਲ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਕਮਲ ਬੰਗਾ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸੰਧੂ ਲੈਬਰੇਪ, ਜੁਝਾਰ ਗਿੱਲ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਚੰਦ, ਜਸਮੇਲ ਸਿੰਘ ਚਿੱਟੀ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਡੋਡ, ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਠ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਢਿੱਲੋਂ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰਾਕੇਸ਼ ਬੈਂਸ, ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਰਟਾ, ਫਰੈਂਕ ਜੌਹਨਸਨ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸੰਧੂ, ਪਰਮਪ੍ਰੀਤ ਬਿੰਦਰਾ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਗਿੱਲ।

ਡਾ. ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ
ਦੀ ਟੀਮ ਮੁਫਤ ਮੈਡੀਕਲ
ਕੈਂਪ ਲਾਵੇਗੀ

ਸਪਾਂਸਰ: ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਰੱਕੜ, ਜਗਦੀਸ਼ ਖੰਗੂੜਾ, ਦਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੂਤ, ਮਲਕੀਅਤ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸੜ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਇੰਡਸ ਵੈਲੀ ਚੈਂਬਰ ਆਫ ਕਾਮਰਸ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ (ਅਮੇਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ-ਚੇਅਰਮੈਨ, ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ-ਪ੍ਰਧਾਨ), ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਪੋਰਟਸ ਅਕੈਡਮੀ, ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਪਠਲਾਵਾ, ਕੇਵਲ ਬੋਲੀਨਾ, ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ, ਰਵਿੰਦਰ ਐਂਡ ਰਾਜਾ ਆਟੋ ਸ਼ਾਪ ਬੇ-ਏਰੀਆ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਮੈਰੀਕਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ-ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਏਂਜਲ ਲਿਮੋਜੀਨ ਕਾਸਤਰੋ ਵੈਲੀ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕਟ, ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ ਫਰਵਾਲਾ, ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਔਜਲਾ, ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਔਜਲਾ, ਵਿਨੋਦ ਕੰਬੋਜ, ਬੰਤ ਕੰਦੇਲਾ, ਸੁਖਦੇਵ ਲੰਬੜ, ਸੋਨੀ ਸਿੰਘ, ਐਸ.ਪੀ. ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੀਪ ਦੀਪੀ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਦਿਓਲ, ਸੰਤੋਖ ਸੰਧੂ, ਜੈਕ ਅਤੇ ਪਾਲ ਰਾਮ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਨੌਰਕਾਲ ਸਕਿਉਰਿਟੀ-ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ, ਅਮਰਜੀਤ ਭੁੱਲਰ, ਜਸਬੀਰ ਕੁਲਾਰ, ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਗੋਸਲ, ਮਾਈਕ ਸਿੰਘ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ, ਪੰਜਾਬ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਐਂਡ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ, ਰਾਜੂ ਭਗਵੰਤ, ਬਿੰਦਰ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਉਕਾਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦਰਾ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਓਮਨੀ ਵੀਡੀਓ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਸਿੰਘ ਟਾਇਰ, ਸੰਨੀ ਦਿਓਲ, ਚਰਨ ਬਡਵਾਲ, ਜਸਵੀਰ ਰੰਧਾਵਾ, ਬਗੀਚਾ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਖੇਲਾ, ਕਾਲਕਟ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ, ਸਰਹੰਦੀ ਫੈਮਿਲੀ, ਮਾਸਟਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸਾ ਸੰਭਾਲ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਭੋਗਲ, ਡਾ. ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਡਾ. ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਛਿੰਦਾ ਉਪਲ, ਕਮਲ ਗਿੱਲ (ਪੈਨਮਾ ਫਾਰਮੇਸੀ, ਗਿੱਲ ਫਾਰਮੇਸੀ), ਸ਼ਿੰਗਾਰਾ ਰਾਮ, ਸੰਨੀ, ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਪਰਗਨ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਅਸ਼ੋਕ ਰਾਏ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁਸਾਂਝ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜਸਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਟਾ, ਸਤਵੀਰ ਸਿੰਘ ਖਪਰਾ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ, ਜੱਸੀ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਧੀਰਾ ਨਿੱਜਰ, ਗੁਲਿੰਦਰ ਗਿੱਲ (ਡੈਨੀ'ਜ਼ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ), ਗੁਰਦੀਪ ਗਿੱਲ, ਜਨਕ ਰਾਜ ਸਿਧਰਾ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਭੁਲਕੂ, ਗੋਲਡਨ ਸਟੇਟ ਇੰਕ, ਪਾਲ ਲਿੰਕਰਜ਼, ਇੰਡੀਆ ਗਾਰਡਨ, ਰਾਜ ਭਨੋਟ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੱਜ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, ਭਾਖੜੀ ਲਾਅ ਫਰਮ ਤੇ ਸਾਬੀ ਸਿੰਘ ਟਰੱਕਿੰਗ, ਸੋਢੀ ਸਜਾਵਨਪੁਰ, ਵਨ ਸਟਾਪ ਆਟੋ ਰਿਪੇਅਰ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕੁਲਾਰ, ਲੀਜੈਟ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਜੇ ਜੇ ਜੀ ਐਸ ਫੂਡ ਸਰਵਿਸ ਇੰਕ, ਰਾਜ ਬਰਾੜ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੁਸਾਂਝ, ਸਤਵੀਰ ਬੈਂਸ (ਰਾਇਲ ਟਰੱਕਿੰਗ), ਵੈਨਕੋ ਟਰੱਕ ਸਟਾਪ, ਸਿਟੀ ਮਾਰਕਿਟ ਬਲੈਰੋ ਸਟੋਸ਼ਨ, ਦਲਬੀਰ ਗਿੱਲ, ਗੋਲਡਨ ਪੈਸੇਫਿਕ ਟਰੱਕਿੰਗ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ, ਔਜਲਾ ਟਰੱਕਿੰਗ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਕੜ ਲੈਬਰੇਪ, ਸੁਰਜੀਤ ਢਿੱਲੋਂ, ਮਲੂਗਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਵੈਲੀ ਟਰੱਕ ਸਟਾਪ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਥਾਂਦੀ।

ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓ: ਓਮਨੀ ਵੀਡੀਓ

ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਿਨ ਫਿਰਨ ਲੱਗੇ

ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ: ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਿਨ ਫਿਰਨ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਖਾਸਕਰ ਪੁਆਧ ਖਿੱਤੇ ਨੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਵਿਚ ਵੱਸਿਆ ਪੁਆਧ ਦਾ ਉਹ ਖਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦਾ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ, ਨੰਗਲ ਡੈਮ, ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਲਈ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਵਿਰਾਸਤ-ਏ-ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੈਲਾਨੀ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਅਧੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ।

ਸਾਲ 2011 ਵਿਚ ਸਮੁੱਚੀ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਸੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਜਾਇਬ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿੰਗ 45 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਨੂੰ 61 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੈਲਾਨੀ ਵੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਕ ਰਿਕਾਰਡ

ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਵਾਧਾ

ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸੈਲਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਜਾਣ ਨਾਲੋਂ ਇਥੇ ਆਉਣਾ ਵੱਧ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੰਗਲ ਡੈਮ ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ 'ਤੇ

ਵੀ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 35 ਤੋਂ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਸੈਲਾਨੀ ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਦੇਖਣ

ਵਿਰਾਸਤ-ਏ-ਖਾਲਸਾ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ

ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ: ਵਿਰਾਸਤ-ਏ-ਖਾਲਸਾ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਜਾਇਬਘਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ 40 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਵਪਾਰ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਰਵੇਖਣ ਦੀ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਖਿੱਤਾ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਆਮ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਕਤਾਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਇਥੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਥੇ ਗਿਣਤੀ ਲੱਖਾਂ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨੰਗਲ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਭੋਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਵੀ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ

ਮੈਂਬਰ ਭਾਈ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਸਾਲ ਇਥੇ ਲੱਖਾਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ, ਕੀਰਤਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਵਿਖੇ ਤੇ ਨੇੜ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਨੰਗਲ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਿਭੋਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਵੀ ਸਰਾਵਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀਆਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਕਮਰਿਆਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਫੋਰਟਿਸ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੁਰੇ ਅਧਿਆਤਮਵਾਦ ਦੇ ਰਾਹ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਫੋਰਟਿਸ ਹੈਲਥਕੇਅਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ਼ਿਵਿੰਦਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਤਿਆਗ ਅਧਿਆਤਮਵਾਦ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀ ਸਤਿਸੰਗ ਬਿਆਸ ਦੇ ਲੜ ਲੱਗ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਹਿ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸ਼ਿਵਿੰਦਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਇਕ ਜਨਵਰੀ 2016 ਤੋਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਗੇ।

ਸ਼ਿਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਫੋਰਟਿਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਦਹਾਕੇ ਬਿਤਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਦਲਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਅੰਗ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀ ਸਤਿਸੰਗ ਬਿਆਸ ਦੇ ਹੈਂਡਕੁਆਰਟਰ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਮਾਣ ਵਧਾਇਆ

ਟੋਰਾਂਟੋ: ਬਰੈਂਪਟਨ ਦੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਫੋਨ ਐਪ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਮਾਣ ਨਾਲ ਸਿਰ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। 17 ਸਾਲਾ ਗੁਰੂਜੋਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਜਰਮਨੀ ਵਿਚ ਹੋਈ 'ਜੇ-7' ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਐਸੇ 'ਫੋਨ ਐਪ' ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਆਮ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਣਗੇ। ਉਹ ਇਥੇ ਨੌਰਥ ਪਾਰਕ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਬਰੈਂਪਟਨ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਹੋਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨਾਲ ਜਰਮਨੀ ਵਿਚ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਨੌਜਵਾਨ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਟੀਮ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ

ਆਪਣੇ ਇਸ ਫੁਰਨੇ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਲੈਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸਰੋਤ ਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਿਕਸਤ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਹਨ, ਉਹ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਐਪ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਲੋਕ ਵੀ ਇਹ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਣ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਗਲੇ ਕਈ ਸਾਲ ਇਸੇ ਐਪ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਲਾਵੇਗਾ। ਗੁਰੂਜੋਤ ਆਪਣੇ ਇਕਨਾਮਿਕਸ ਦੇ ਸਬਜੈਕਟ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁੜਿਆ ਰਹੇਗਾ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਇਛੁੱਕ ਹੈ।

ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ

ਜਲੰਧਰ: ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੋਵਰ ਤੇ ਪਰਿਕਰਮਾ ਵਿਚ ਅੱਖਾਂ ਚੁੰਧਿਆਉਣ ਤੇ ਅਸਮਾਨ ਤੱਕ ਨੂੰ ਰੁਸ਼ਨਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਦੇ ਬਹੁ-ਕਰੋੜੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਮਹਿੰਗੇ ਤੇ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਕੰਮ ਦੁਬਈ ਦੀ ਇਕ ਨਾਮੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਉੱਪ-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨਿਯੁਕਤ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਘੁਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਦੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਚ ਉੱਪ-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੁਚੀ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਨੂੰ ਸੋਹਣਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਤਕਰੀਬਨ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸੀ.ਏ. ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਕੋਹਲੀ ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ 8 ਤੋਂ 10 ਕਰੋੜ ਦਾ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਇਸ ਦਾ ਆਕਾਰ ਵਧਦਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ 40 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਜਾ ਪੁੱਜਾ।

ਹੁਣ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਟੈਂਡਰ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੈਅ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੂੰ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ

ਦੀ ਰੂਹਾਨੀ ਤੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਚਕਾਚੌਂਧ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਰੂਹਾਨੀ ਦੀ ਥਾਂ ਸੈਲਾਨੀ ਕੇਂਦਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ

ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਰੂਹਾਨੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਦੀ ਜਗਮਗਾਹਟ ਵਿਚ ਗੁਆਉਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਸ ਦੀ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਨੂੰ ਢਾਅ ਲਾਉਣ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

ਭਾਗਵਤ ਤੇ ਓਵਾਇਸੀ ਦੀ ਇਕੱਠੀ ਤਸਵੀਰ ਉਤੇ ਭਖਿਆ ਵਿਵਾਦ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਦਿਗਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਟਵਿੱਟਰ ਉਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਮੁਖੀ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਤੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਮਜਲਿਸ ਏ-ਇਤਹਾਦ ਉਲ ਮੁਸਲਮੀਨ (ਏ.ਆਈ. ਐਮ.ਆਈ. ਐਸ.) ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਸਦੁਦੀਨ ਓਵਾਇਸੀ ਦੀ ਇਕੱਠੀ ਤਸਵੀਰ ਪੋਸਟ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਤਸਵੀਰ ਵਿਚ ਅੱਧਾ ਚਿਹਰਾ ਭਾਗਵਤ ਦਾ ਤੇ ਅੱਧਾ ਚਿਹਰਾ ਓਵਾਇਸੀ ਦਾ ਵਿਖਾਇਆ

ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇਤਾ ਨੇ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, 'ਧਾਰਮਿਕ ਜੋਸ਼ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ, ਜੋ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ।' ਦਿਗਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਤਸਵੀਰ ਇਕ ਦੋਸਤ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੁਸਲਿਮ ਪੱਖੀ ਗਰਮਖਿਆਲਾਂ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਓਵਾਇਸੀ ਨੇ ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਮੁਸਲਿਮ ਧਰਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ।

ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਰੋਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਨੋਟਿਸ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਦੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਧਰਮਵੀਰ ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਰੋਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਰਸਮੀ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਪੰਕਜ ਗੁਪਤਾ ਵੱਲੋਂ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਆਏ ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਵਿਖੇ ਰੱਖਤ ਪੁੰਨਿਆ ਦੇ ਮੇਲੇ ਉੱਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਸਰੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਬਾ-ਦਲੀਲ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਦਾ ਰਾਹ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਨੋਟਿਸ ਰਾਹੀਂ ਤਿੰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਾ. ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਪੱਖਪਾਤੀ ਆਗੂ ਬਿਠਾਉਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ

ਭਟਕਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਉਹ ਬਾ-ਦਲੀਲ ਜਵਾਬ ਦੇਣਗੇ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਵੀ ਮੰਗਣਗੇ।

ਨੋਟਿਸ ਬਾਰੇ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ

ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਆਪ' ਸਿਰਫ ਸ੍ਰੀ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜੁੰਡਲੀ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਕੋਰਾ ਝੂਠ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਕਾਰਡ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਗਿਆ

ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸਵਾਲ

ਪਹਿਲਾ: ਰੱਖਤ ਪੁੰਨਿਆ ਮੇਲੇ ਉੱਤੇ ਬਾਗੀ 'ਆਪ' ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਦੀ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਬੈਨਰਾਂ ਉੱਤੇ ਪਾਰਟੀ ਕਨਵੀਨਰ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਫੋਟੋ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਝਾੜੂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ? **ਦੂਸਰਾ:** ਲੋਕ ਸਭਾ ਅੰਦਰ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਰਿਪੋਰਟ ਕਾਰਡ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪਿਆ? **ਤੀਸਰਾ:** ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੌਕਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪਾਰਟੀ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਿਉਂ ਭੰਗ ਕੀਤਾ?

ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਭਾਵਨਾ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ। ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਚ ਬੋਲਣ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਛੋਟੇਪੁਰ ਤੇ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।

ਮਾਓਵਾਦੀ ਆਗੂ ਹਰਭਿੰਦਰ ਜਲਾਲ ਨੂੰ 3 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ

ਮੁਹਾਲੀ: ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮਾਓਵਾਦੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨਿਬੇੜਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਮਾਓਵਾਦੀ) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਗੂ ਹਰਭਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਜਲਾਲ ਨੂੰ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ 3 ਸਾਲ ਕੈਦ ਤੇ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਓਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੀ.ਆਈ.ਏ. ਸਟਾਫ ਮੁਹਾਲੀ ਵੱਲੋਂ ਮਈ 2011 ਵਿਚ ਹਰਭਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਜਲਾਲ ਉਰਫ ਕੁਲਬੀਰ ਉਰਫ ਪਰਮਜੀਤ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਘੁੜੀਆਂ ਨੇੜਿਓਂ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੀ ਬੱਸ ਵਿਚੋਂ ਅਸਲਾ ਤੇ ਭਤਕਾਊ ਸਮੱਗਰੀ ਸਮੇਤ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਓਵਾਦੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾ ਕੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਮਾਓਵਾਦੀ ਅਤਿਵਾਦ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾਓਵਾਦੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਕ ਸ਼ਾਮ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੇ ਨਾਮ: ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਸੁਰ ਦੀ ਜੁਗਲਬੰਦੀ

ਨਿਉ ਆਰਕ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਬਿਊਰੋ): ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ (ਵਿਪਸਾਅ) ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੀ ਲੰਘੀ 25 ਸਤੰਬਰ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨਾਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰ ਸੁਰਜੀਤ

ਮਹਿਫਿਲ ਵਿਚ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਨਵੀਆਂ-ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਤੇ ਤਰੰਮ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ। ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਉਘੇ ਗਾਇਕ ਸੁਖਦੇਵ ਸਾਹਿਲ ਨੇ ਕਲਾਸੀਕਲ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਮਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ।

ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਪਾਤਰ ਦੀ ਨਵੀਂ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਕਵਿਤਾ “ਰੱਬ” ਦੀ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਨੂੰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਾਹਿਲ ਨੇ ਰਾਗ ਦਰਬਾਰੀ-ਜੋਨਪੁਰੀ ਦੀਆਂ ਸੁਰਾਂ ਵਿਚ ਗੂੰਠ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਤਰ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਨਜ਼ਮਾਂ “ਇਕ ਲਰਜ਼ਦਾ ਨੀਰ ਸੀ, ਉਹ ਮਰ ਕੇ ਪੱਥਰ ਹੋ ਗਿਆ” ਰਾਗ ਸ਼ਿਵਰੰਜਨੀ ਵਿਚ; “ਜਿਹੜਾ ਸਨਮੁੱਖ ਹੋਵੇ ਓਸੇ ਦਾ ਦਮ ਭਰਦੇ ਸੀਸੇ” ਨੂੰ ਰਾਗ ਚਾਰੂ ਕੇਸੀ ਵਿਚ; “ਬਲਦਾ ਬਿਰਖ ਹਾਂ ਬੱਸ ਸ਼ਾਮ ਤੀਕ ਹਾਂ, ਫਿਰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਬਹਾਰ ਦੀ ਕਰਦਾਂ ਉਡੀਕ ਹਾਂ” ਮਾਰਵਾੜ ਬਹਾਰ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ “ਉਨ ਜਗਾ ਦੇ ਮੋਮਬੱਤੀਆਂ” ਨੂੰ ਰਾਗ ਭੈਰਵੀ ਦੀਆਂ ਮਧੁਰ ਸੁਰਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ। ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪਾਤਰ ਦੀ ਹਰੇਕ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਮੁਢ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਗ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਇਸ ਦੁਕਵੀਂ ਜੁਗਲਬੰਦੀ ਨੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮਹਿਜ਼ ਮਨੋਰੰਜਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਤਰਬਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਝਰਨਾਹਟ ਛੇੜੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਤਸਦੀਕ 150 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਤੋਂ ਹੋਈ ਜੋ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਦੀ ਮਹਿਫਿਲ ਨੂੰ ਇਕ ਮਨ ਇਕ ਚਿੱਤ ਹੋ ਕੇ ਸੁਣਦੇ ਰਹੇ। ਉਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਹ

ਨਵਾਂ ਤਜਰਬਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੇ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮਹਿਫਿਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਅਕਾਡਮੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ। ਸਟੇਜ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ ਨੇ ਸਫਲਤਾ ਸਹਿਤ ਨਿਭਾਈ।

ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਸਦਕਾ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਫਲਤਾ ਸਹਿਤ

ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ।

ਇਹ ਮਹਿਫਿਲ ਅਕਾਡਮੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਉਦਮ ਨਾਲ ਸਫਲ ਹੋਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਡਾ. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ (ਪ੍ਰਧਾਨ), ਕੁਲਵਿੰਦਰ (ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ), ਜਗਜੀਤ ਨੌਸ਼ਹਿਰਵੀ (ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ) ਅਤੇ ਅਗਜੈਕਟਿਵ ਮੈਂਬਰਾਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੀਰਤ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ, ਰੇਸ਼ਮ, ਗੁਲਸ਼ਨ ਦਿਆਲ ਅਤੇ ਸੁਖਦੇਵ

ਸੁਖਦੇਵ ਸਾਹਿਲ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਮਾਂ ਰਾਗਾਂ ਦੀ ਜੁਗਲਬੰਦੀ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਪਿਛੇ ਸ੍ਰੀ ਪਾਤਰ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪਾਤਰ ਦੇ ਨਾਮ ਰਹੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਸੁਰ ਦਾ ਖੂਬਸੂਰਤ ਸੁਰਮੇਲ ਦਾ ਅਨੰਦ ਸਰੋਤਿਆਂ/ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਮਾਣਿਆ।

ਸਥਾਨਕ ਮਹਿਰਾਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਚ ਸਜੀ ਇਸ

ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਧੁੱਗਾ (ਪੰਜਾਬ ਅਮੈਰੀਕਨ ਕਲਚਰਲ ਅਸੋਸੀਏਸ਼ਨ), ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ, ਡਾ. ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਜਸਬੀਰ ਗਿੱਲ (ਸਟਾਰਟ ਅਪ ਫਾਰਮਜ਼ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ), ਸੁਰਿੰਦਰ ਧਨੋਆ (ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਰੰਗ), ਅਸ਼ੋਕ ਟਾਂਗਰੀ (ਨਾਟਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ), ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ (ਮੱਚ ਸੰਚਾਲਕ), ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਰੇਡੀਓ ਹੋਸਟ), ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਰਾਂ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਘਰਿੰਡਾ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਾਹਿਲ, ਮਨਜੀਤ ਪਲਾਹੀ, ਰਾਬਿੰਦਰ ਵਿਰਦੀ, ਹਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸੀਰਤ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਕੌਰ ਧਨੋਆ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਿੰ.

ਸਾਹਿਲ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ।

ਅਕਾਡਮੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਜਲੰਧਰੀ, ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਮੋਮਨ, ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ, ਤਾਰਾ ਸਾਗਰ, ਨੰਨੂ ਨੂਰ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਸਾਲ, ਡਾ. ਖਵਾਜਾ ਅਸ਼ਰਫ, ਇਜਾਜ਼ ਸੱਯਦ, ਜਸਪਾਲ ਸੂਸ, ਇਕਵਿੰਦਰ ਡੱਟ ਆਦਿ ਨੇ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੁਆਈ।

ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਮਾਸਟਰ ਦੀਪਕ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ, ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਸੋਨੇ ਦੇ ਤਗਮੇ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਅਤੇ ਮਨਜੀਤ ਪਲਾਹੀ ਨੇ ਫੁਲਾਂ ਦਾ ਗੁਲਦਸਤਾ ਭੇਂਟ ਕੀਤਾ।

‘ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਜਾਦੂਗਰ-ਐਸ ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ’ ਪੁਸਤਕ ਰਿਲੀਜ਼

ਟੋਰਾਂਟੋ (ਬਿਊਰੋ): “ਪਿਛਲੇ ਢਾਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਸ਼ੈਲੀ ਨਾਲ ਐਸ ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ‘ਤੇ ਲੀਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਉਸ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਨੂੰ ਮਾਣ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਸਾਹਿਤਕ ਜਗਤ ਇਸ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਵੀ ਫਖਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਮ ਬੋਲਚਾਲ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹਰ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਿਆਂ ਹੈ, ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰ ਕੀਲਣ ਵਾਂਗ ਕੋਈ ਜਾਦੂਗਰ ਹੀ ਬੰਨ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰੇ ਬਾਰੇ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਜਾਦੂਗਰ ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ‘ਤੇ ਕੋਈ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਫਰਜ਼ ਹੀ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ। ਆਸ ਵੀ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਪਾਉਂਦਾ ਰਹੇਗਾ।”

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਖੇਡ ਲੇਖਕ ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁਸਤਕ ‘ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਜਾਦੂਗਰ ਐਸ ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ’ ਦੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ। ਪੁਸਤਕ ਰਿਲੀਜ਼ ਸਮਾਗਮ ਇਥੇ ਚਾਂਦਨੀ ਗੇਟਵੇਅ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਵਿਖੇ ‘ਸੈਂਚੁਰੀ 21 ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਰਿਐਲਟੀ’ ਦੇ ਗੁਰਚਰਨ ਭੌਰਾ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਭੌਰਾ ਅਤੇ ਯੁਨਾਈਟਿਡ ਪੰਜਾਬੀ ਹੈਰੀਟੇਜ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਕੈਨੇਡਾ ਵਲੋਂ ਜਸਪਾਲ ਗੁਰੂਣੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰੇ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ‘ਭੌਰਾ’ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ ਉਥੇ ਕਰੀਬ 200 ਨਾਮੀ ਸਾਹਿਤਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਟੋਰਾਂਟੋ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਹਸਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈਆਂ।

ਮੱਚ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਹਿਤ ‘ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਾਮੀ ਹਸਤੀ ਇਕਬਾਲ ਮਾਹਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ, ਜਿਥੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਵਸਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਥਾਂ ਬਣਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਲਗਨ ਅਤੇ ਸਿਰਤ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜੰਮਿਆ ਪੰਜਾਬ ‘ਚ ਹੈ, ਰਹਿੰਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ‘ਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਟੋਰਾਂਟੋ ‘ਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਿੰ. ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਨੇ ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰੇ ਨੇ ਵਾਰਤਕ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਰੂਹ ਹੀ

ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸਗੋਂ ਨਵੇਂ ਅਲੰਕਾਰ ‘ਤੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਵਰਗੇ ਵਾਕ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਬੇਹੱਦ ਸੁਆਦਲੀ ਹੈ। ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਉਂਗਲ ਫੜ ਕੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਤੋਰੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਰਗਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਹੀ

ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਨਾਲੋਂ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਅੱਗੇ ਹੈ। ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਧਾਇਕ ਗੁਰਦਿਕਬਾਲ ਕੌਰ ਬਬਲੀ ਵੀ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਉਦੇਚੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ. ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ

ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਮੱਲ੍ਹੀ, ਐਮ ਐਲ ਏ ਹਰਿੰਦਰ ਮੱਲ੍ਹੀ, ਵਿਕ ਵਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਕੌਸਲ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਵਿੱਲੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

‘ਸੈਂਚੁਰੀ 21 ਰਿਐਲਟੀ’ ਦੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਭੌਰਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਧੰਨਵਾਦੀ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ

ਟੋਰਾਂਟੋ ਦੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਏ ਟੀ ਐਨ, ਗਲੋਬਲ ਪੰਜਾਬ ਟੀ ਵੀ, ਰੇਡੀਓ ਸਰਗਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰੋ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਰਜਿੰਦਰ ਸੈਣੀ, ਬਲਜਿੰਦਰ ਤੰਬੜ, ਜੋਤੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਿਸਟਰ ਲਾਲੀ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਜੀਤ ਤੋਂ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਐਸ ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨਾ ਪਿਆਰ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਏਨੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਮਿਲਣਾ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ ਵਾਂਗ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਦੰਦ ਤਾਂ 32 ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਮੈਂ 33 ਦੰਦਾਂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਰਗਰਮ ਵਿਚਰਨ ਦਾ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਿਆ ਹਾਂ ਜੋ ਸਿਰਫ ਮੇਰੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਸਾਹਿਤਕ ਸਫਰ ਲੜੀਵਾਰ ਕਾਲਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ‘ਅਜੀਤ’ ਜਲੰਧਰ ਨਾਲ ਢਾਈ ਦਹਾਕੇ ਜੁੜਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਡਾ. ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਮਦਰਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸਮਾਨ ਹੀ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ। ਜਗ ਬਾਣੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਮਾਸਿਕ ਪਰਚਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ‘ਇੰਡੋ ਕਨੇਡੀਅਨ ਟਾਈਮਜ਼’ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਥਾਈ ਕਾਲਮ ਲਿਖਣਾ ਵੀ ਮੇਰਾ ਮਾਣ ਹੈ। ਜੇ ਮੈਨੂੰ ‘ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਜਾਦੂਗਰ’ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਤੱਕ ਵਲੋਂ ਮੇਰੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ ਛਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ ਸਫਲ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਜਾਰੀ ਰਖਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਭੌਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਜਿਹੜਾ ਮਾਣ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਚੋਣਵੇਂ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਵਰਗੇ ਵਾਰਤਕ ਵਾਕ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਣਾਏ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਥਿਤੀ ‘ਤੇ ਕਟਾਖਸ਼ ਕਰਦੇ ਕਾਵਿ ਵਿਅੰਗ ਵੀ ਸੁਣਾ ਕੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤਾੜੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਬਦਲਿਆ।

ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਬੋਲ, ਕਮਲ ਸੰਧੂ, ਦਲਵੀਰ ਥਾਂਦੀ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੇਤਾ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਭੁਲਕੂ, ਰਕੇਸ਼ ਜੋਸ਼ੀ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਚੇਤਾ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੌਰਾ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਭੌਰਾ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਬਣੇ।

ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ, ਇਕਬਾਲ ਮਾਹਲ ਤੇ ਗੁਰਚਰਨ ਭੌਰਾ, ਇਕਬਾਲ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ, ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ, ਗੁਰਦਿਕਬਾਲ ਕੌਰ ਬਬਲੀ

ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਤਵੰਤੇ

ਬਰੈਂਪਟਨ ਕੌਸਲ ਵਲੋਂ ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ

ਵਰਗਾ ਹੀ ਬਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ’, ਮੈਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਅਸ਼ੋਕ ਸੱਚੀ ਮੁੱਚੀ ਹੀ ਆਪਣੇ ਵਰਗਾ ਹੀ ਹੈ।

ਰੇਡੀਓ ‘ਪੰਜਾਬੀ ਲਹਿਰਾਂ’ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਸਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧਵਾਂ ਨੇ ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਗਾਇਕਾਂ ਤੇ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਢਾਡੀਆਂ ਤੇ ਕਵੀਸ਼ਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਕੋ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਸ਼ੋਕ ਹੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧਵਾਂ ਅਤੇ ਬਾਪੂ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪਾਰਸ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਬੰਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਾਵਲਕਾਰ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸ਼ੋਕ ਨੇ ਸਾਹਿਤ ‘ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਹੀ ਇਨਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਤੁਰਦੀ ਹੀ ਰਹੇਗੀ। ਉਹ

ਲੈ ਕੇ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਮੇਲਿਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅਸ਼ੋਕ ਦੀ ਗੱਲ ਸਾਡਾ ਸਾਰਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਰਿਵਾਰ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਮਾਣ ਨਾਲ ਕਹਾਂਗੀ ਕਿ ਜਿਸ ਪਿੰਡ ‘ਚ ਅਸ਼ੋਕ ਜੰਮਿਆ ਹੈ ਮੈਂ ਉਸ ਪਿੰਡ ਦੀ ਨੂੰਹ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜੇ ਰਹਾਂਗੇ।

ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਇਕਬਾਲ ਮਾਹਲ, ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ, ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ, ਗੁਰਚਰਨ ਭੌਰਾ, ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੁਰਜਣ ਸਿੰਘ ਜੀਰਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਟੋਰਾਂਟੋ ਦੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਸਤੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ‘ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਜਾਦੂਗਰ’ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਵਧਾਈ ਦਿਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਪਰਮ ਗਿੱਲ, ਸਾਬਕਾ ਮੈਂਬਰ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਪਿੰਡ ਭੌਰਾ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਭੌਰਾ, ਸ੍ਰ. ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਚਰਨਜੀਤ ਚੰਨੀ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਉਲੰਪਿਕ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਰਹੇ ਕੁਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਭੌਰਾ ਤੇ ਜਿਥੇ ਮਾਣ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਫਖਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਿੰਡ ਨੇ ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰੇ ਵਰਗਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਜਾਦੂਗਰ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਾਹਿਤਕ ਹਸਤੀਆਂ ਵਿਚ ‘ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਮਾਂ ਦਾ ਕਾਫਲਾ’ ਤੋਂ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ, ਕੁਲਜੀਤ ਮਾਨ, ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਕੁੱਦੇਵਾਲ ‘ਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੁੱਦੇਵਾਲ, ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਪਾਘੀ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਬੋਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਅਜੀਤ ਹਿਰਖੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਕਈ ਗੁਰੂਪੁਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ, ਰਾਗੀ, ਭਾਈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਵੇ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਲੜ ਲੱਗੀ ਆਂ... ਵਾਲੀ ਫਰੀਹਾ ਪਰਵੇਜ਼

ਅਕਸਰ ਚਰਚਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਲਹਿੰਦਾ ਪੰਜਾਬ ਅਜੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਪਿਛਾਂਹ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੁਰਾਂ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਦਰਿਆ ਲਗਾਤਾਰ ਵਗ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਉਠੇ ਗਾਇਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸੁਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਤਾਲ ਨੂੰ ਬਾਕਾਇਦਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਵੀਆਂ ਸੁਰਾਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਗਾਹੇ-ਬਗਾਹੇ ਸਾਂਝ ਪੁਆਉਂਦੇ ਰਹਾਂਗੇ। ਇਸ ਵਾਰ ਫਰੀਹਾ ਪਰਵੇਜ਼ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪੁਆ ਰਹੇ ਹਾਂ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਉਮਦਾ ਗਾਇਕਾ ਫਰੀਹਾ ਪਰਵੇਜ਼ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਬਾਬਾ ਬੁੱਲ੍ਹ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਰਚਨਾ 'ਮੌਕੇ ਗਿਆ' ਨਾਲ ਖੂਬ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਪੂਰੀ ਰੂਹ ਨਾਲ ਗਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਲਾ ਹੀ ਲੁੱਟ ਲਿਆ ਹੈ। ਫਰੀਹਾ ਪਰਵੇਜ਼ ਦੀਆਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੱਤ ਐਲਬਮਾਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਮਗਰਲੀ ਐਲਬਮ 'ਅਭੀ ਅਭੀ' ਪੰਜ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 2010 ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸ

ਆਮਨਾ ਅਮੀਨ, ਲਾਹੌਰ

ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਐਲਬਮ 'ਨਾਈਸ ਐਂਡ ਨੌਟੀ' 1996 ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਐਲਬਮਾਂ ਵਿਚ 'ਪੈਸ਼ਨ', 'ਪੀਆ', 'ਝੁਮਕਾ' ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

2 ਫਰਵਰੀ 1970 ਨੂੰ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਜੰਮੀ ਫਰੀਹਾ ਪਰਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਗਾਇਨ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮਿਲਿਆ। 1995 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਕਲਾਸੀਕਲ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਜ਼ਨ ਅਰਿਫਾ ਸਿੱਦੀਕ, ਇਰਮ ਹਸਨ, ਸਿਮੀ ਜੈਦੀ, ਸ਼ਬਨਮ ਮਜੀਦ ਅਤੇ ਸਾਇਰਾ ਨਸੀਮ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਗਾਇਆ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ 2013 ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਸਮਾਰੋਹ ਮੌਕੇ ਵੀ

ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਨ ਦਾ ਜਲਵਾ ਦਿਖਾਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਵੀ ਪੁੱਜੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਫਰੀਹਾ ਪਰਵੇਜ਼ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੈਰ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ 1990ਵਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ਉਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਨਾਟਕ 'ਐਨਕ ਵਾਲਾ ਜਿੰਨ' ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਡਰਾਮਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। 'ਐਨਕ ਵਾਲਾ ਜਿੰਨ' ਤਾਂ ਖੂਬ

ਮਕਬੂਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਬਾਬਤ ਉਸ ਨੇ ਕਲਾਸੀਕਲ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਬਾਕਾਇਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਉਹਦੀ ਪਹਿਲੀ ਹੀ ਐਲਬਮ 'ਨਾਈਸ ਐਂਡ ਨੌਟੀ' ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਖੂਬ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਮਸ਼ਹੂਰ ਗਾਇਕਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗਾਏ ਗੀਤ ਵੀ ਗਾਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਰਾਹ-ਦਰ-ਰਾਹ ਬਣਦੇ ਗਏ। ਉਸ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਚੀਫ਼ ਸਾਹਿਬ, ਸਲਾਇਬ, ਘੁੰਗਟ, ਸੰਗਮ, ਇੰਤਹਾ ਅਤੇ ਮੁਸਾ ਖ਼ਾਨ ਲਈ ਗੀਤ ਗਾਏ। ਫਰੀਹਾ ਪਰਵੇਜ਼ ਨੇ ਟੀ.ਵੀ. ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਕੀਤੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਮੀਰ ਖ਼ੁਸਰੋ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦਾ ਨਾਂ 'ਵਹੁ ਬਹਾਰ ਆਈ' ਅਤੇ 'ਚਿਲਮਨ' ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਨੇ ਪੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਲਈ ਵਿਰਸਾ ਸੀਰੀਜ਼ ਤਹਿਤ ਕਈ ਗੀਤ ਗਾਏ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮੀਆਂ ਯੂਸਫ਼ ਸਲਾਹੂਦੀਨ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਉਸਤਾਦ ਬੜੇ ਗੁਲਾਮ ਅਲੀ ਖ਼ਾਨ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਵੀਡੀਓ 'ਯਾਦ ਪੀਆ ਕੀ' ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੀ ਖੂਬ ਤਾਰੀਫ਼ ਹੋਈ। ਇਹ ਗੀਤ ਉਸ ਦੀ ਛੇਵੀਂ ਐਲਬਮ 'ਪੈਸ਼ਨ' ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰ ਤੇ ਤਾਲ ਉਸ ਦੀ ਰਗ ਰਗ ਵਿਚ ਵਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਸੁਰਾਂ ਤੱਕ

ਫਰੀਹਾ ਪਰਵੇਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 1990ਵਿਆਂ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਐਂਕਰਿੰਗ ਅਤੇ ਨਾਟਕਾਂ ਵਿਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹਨੇ 'ਐਨਕ ਵਾਲਾ ਜਿੰਨ' ਸਮੇਤ ਕਈ ਲੜੀਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ, ਪਰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਹ ਸੁਰ-ਤਾਲ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਹਦੀ ਪਹਿਲੀ ਐਲਬਮ 1996 ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੱਤ ਐਲਬਮਾਂ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚ ਆ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਉਹਦੀ ਹਰ ਐਲਬਮ ਹਿੱਟ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਿੰਗਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਇਕ-ਦੋ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੇ। 'ਗਾਗਰ ਵਿਚ ਸਾਗਰ' ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਮਿਲੇਗੀ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਤਸਵੀਰ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਕਾਲਮ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 10 ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-189

ਟੁੱਟੀਆਂ ਮੰਜੀਆਂ ਉਤੇ ਕੱਟ ਲਈ ਏਦਾਂ ਆਪਾਂ ਸਾਰੀ।
ਪਰ ਨਾ ਸੁੱਖ ਦੀ ਚੰਦਰੀ ਕਦੇ ਵੀ ਘੜੀ ਸੀ ਇਕ ਗੁਜ਼ਾਰੀ।
ਗੋਰੇ-ਕੂੜੇ ਵਿਚ ਹੀ ਲੰਘ ਗਿਆ ਜੋਰ ਜਵਾਨੀ ਵਾਲਾ।
ਭਜਨ ਕੌਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ 'ਕੱਲੀ ਤੁਰ ਗਿਆ ਸਾਈਂ' ਜਵਾਲਾ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-187

ਮੁੰਡਾ ਕੋਈ ਨਾ ਦੁੱਖ ਵੰਡਾਉਂਦਾ
ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਹਿੰਡ ਪੁਗਾਉਂਦਾ।
ਧੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਦੁੱਖ ਵੰਡਾਉਂਦੀਆਂ
ਲੋਕੋਂ ਪੁੱਤ ਵੰਡਾਉਣ ਜ਼ਮੀਨਾਂ।
ਕੀਤੀ ਮਿਹਨਤ ਭਗਵਾਨ ਕੁਰੇ
ਕੀਤਾ ਇਕ ਸੀ ਖੂਨ ਪਸੀਨਾ।
ਦਵਾਈ ਤੇਰੀ ਲਈ ਪੈਸੇ ਹੈ ਨਹੀਂ
ਹੋ ਗਿਆ ਪੂਰਾ ਇਕ ਮਹੀਨਾ।
ਬਦਲਿਆ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਬਦਲੇ ਲੋਕ
ਨੂੰਹਾਂ ਪਾਉਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਜੀਨਾਂ।
ਹੱਥ ਫੜ੍ਹ ਲੈ ਮੇਰਾ ਘੁੱਟ ਕੇ
ਇਹ ਜ਼ਮਾਨਾ ਬੜਾ ਕਮੀਨਾ।
ਜੀਵਨ ਬੀਤਾਇਆ ਇਕੱਠਿਆਂ
ਇਕੱਠਿਆਂ ਮਰੀਏ, ਰੱਖੀ ਆਸ।
ਧੁਰ ਦਰਗਾਹ ਇਕੱਠੇ ਜਾਈਏ
ਰੱਬਾ ਇਹੋ ਸਾਡੀ ਅਰਦਾਸ।
-ਗੋਰਾ ਪ੍ਰਜਾਪਤ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ

ਬੋਝ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤਾ ਹੈ ਨੀ
ਇਸੇ ਬਹਾਨੇ ਕਰਿੰਗਤੀ ਪਾਈਏ।
-ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ
ਫੋਨ: 91-98783-37222

ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਦਿਨ ਚਾਰ ਨੇ ਕਹਿੰਦੇ
ਜਦੋਂ ਲਈਆਂ ਸਨ ਲਾਵਾਂ।
ਉਮਰਾਂ ਲੰਘੀਆਂ ਪੱਥਾਂ ਭਾਰ
ਹੁਣ ਬੁਢਾਪੇ 'ਚ ਕਿਧਰ ਨੂੰ ਜਾਵਾਂ।
ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤ 'ਆਪਣਿਆਂ' ਦੇ ਹੋਏ
ਅਸੀਂ ਕਿਉਂ ਵਿਚਾਰੇ ਕਹਾਈਏ।
ਆਖਰੀ ਸਾਹਾਂ ਤੱਕ ਨਿਭ ਜਾਵੇ
ਇਹ ਰੱਬ ਤੋਂ ਸਦਾ ਹੀ ਚਾਹੀਏ।
-ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ

ਹੁੰਦੀ ਉਮਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਸੀ
ਪੁਰਾਣੇ ਵੇਲਿਆਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੀ।
ਫਤਦੇ ਸੀ ਪੱਲਾ ਜਿਹਤਾ
ਲਾਜ਼ ਰੱਖਦੇ ਸੀ ਉਸ ਕਾਜ ਦੀ।
ਦੁਨੀਆਂ ਲਈ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਮਿਸਾਲ
ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਨਿਭਾਏ ਸਾਥ ਦੀ।
ਅੱਜ ਕਲ ਤਾਂ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਰਿਸਤੇ
ਹਾਉਮੈ ਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ 'ਤੇ।
-ਸਤਵਿੰਦਰ ਥਾਂਦੀ ਦੌਲਤਪੁਰੀ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-185

ਇਕ ਦਬਾਵੇ, ਦੂਜਾ ਖਿੱਚੇ
ਜਿੰਦਾ ਪਾਵੇ ਡੌਲਾਂ।
ਦੋ ਡੌਲਾਂ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਕਰਕੇ
ਇਹੀ ਬਣਾਵੇ ਔਲਾਂ।
ਸਿੱਜਣ ਵੇਲੇ ਹੋਣ ਸਹਾਈ
ਖੇਤ 'ਚ ਵੱਟਾਂ ਪਾਈਆਂ।
ਬੀਜਣ ਮਗਰੋਂ ਡੌਲ ਲਈ
ਤਾਈਓਂ ਕਰੇ ਕੋਈ ਨਾ ਘੌਲਾਂ।
-ਨਿੱਮਾ ਡੌਲੇਵਾਲਾ

ਪੁੱਤ ਤਾਂ ਹੁਣ ਪਰਦੇਸੀ ਹੋ ਗਏ
ਆਪੋ ਵਿਚੀ ਸਾਥ ਨਿਭਾਈਏ।
ਬਹੁਤੀ ਲੰਘੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਰਹਿ ਗੀ
ਇਹ ਵੀ ਲੱਜਣ ਨਾਲ ਲੰਘਾਈਏ।
ਘਰ ਜਦ ਖਾਣ ਨੂੰ ਆਵੇ ਸਾਨੂੰ
ਚੁੱਕ ਲਾਠੀਆਂ ਸ਼ਹਿਰ ਹੋ ਆਈਏ।

ਕੁਦਰਤ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਹਿਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਮੌਕੇ ਕੁਦਰਤੀ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਦੋਵੇਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੇਮੋਸਮੀ ਬਰਸਾਤ ਕਾਰਨ ਹਾੜੀ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਲੋਕ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਗੰਨੇ ਦੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵੇਚੀ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਆਲੂ ਉਤਪਾਦਨ ਲਾਗਤ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਵਿਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਦੇ ਝੰਝੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਰਮੇ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਉੱਤੇ ਚਿੱਟੇ ਮੱਛਰ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੇ ਬਾਸਮਤੀ 1509 ਦਾ ਭਾਅ ਸਾਧਾਰਨ ਝੋਨੇ ਤੋਂ ਵੀ ਹੇਠਾਂ ਆ ਜਾਣ ਦੇ ਦਰਦ ਨਾਲ ਕਰਾਹ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਹੁਣ ਮੀਂਹ ਹੋਰ ਵੀ ਆਫ਼ਤ ਬਣ ਕੇ ਡਿੱਗਿਆ ਹੈ। ਚਿੱਟੇ ਮੱਛਰ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਏਕੜ ਨਰਮਾ ਵਾਹੁਣਾ ਪਿਆ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਨਰਮੇ 'ਤੇ ਚਿੱਟੀ ਮੱਖੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰ ਚਿੱਟੇ ਮੱਛਰ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਤੱਥ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਦਰਜਨਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਵੇਚਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿਸੇ ਕਾਗਜ਼ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨਾਮ ਤੱਕ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕੀ ਖੇਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹਾ ਸੰਭਵ ਹੈ? ਬੀਜ ਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦਵਾਈਆਂ ਵੇਚਣ ਦੇ ਲਾਈਸੈਂਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਖੇਤੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਹੈ।

ਨਰਮੇ ਦਾ ਬੀਜ ਵੇਚਣ ਸਮੇਂ ਹੀ ਗਤਬਤ

ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬੰਦ

ਬਠਿੰਡਾ: ਕਪਾਹ ਪੱਟੀ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਨੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਫ਼ਸਲਾਂ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਕਿਧਰੋਂ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨ ਨਵੀਆਂ ਖੇਤੀ ਲਿਮਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਸਾਹੇ ਵੀ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨੇ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੁੜ ਕਪਾਹ ਪੱਟੀ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਡੇਢ ਦਹਾਕਾ ਪੁਰਾਣੇ ਦਿਨ ਪਰਤੇ ਹਨ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਐਤਕੀ 4.40 ਲੱਖ ਹੈਕਟੇਅਰ ਰਕਬੇ ਵਿਚ ਨਰਮੇ-ਕਪਾਹ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਡੇਢ ਲੱਖ ਹੈਕਟੇਅਰ ਰਕਬਾ ਚਿੱਟੇ ਮੱਛਰ ਕਾਰਨ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਵੀ ਜਿਣਸਾਂ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਸੱਟ ਵੱਜਣੀ ਹੈ। ਕਪਾਹ ਪੱਟੀ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ 23 ਹਜ਼ਾਰ ਕਿਸਾਨ ਤਾਂ ਖੇਤੀ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਕਰੀਬਨ 180 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ।

ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਮੋਗਾ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਇਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਰਾਸ਼ੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਚਿੱਟਾ ਮੱਛਰ ਮਾਰਨ ਲਈ

ਜਿਹੜੀ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ 3556 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਖ਼ਰੀਦੀ ਗਈ ਉਸ ਦੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਕੀਮਤ 3150 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਹੜੀ ਦਵਾਈ 1150 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਖ਼ਰੀਦੀ ਉਹ 600 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਵਿਕ

ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਖਿਲਾਫ ਮੁਹਿੰਮ

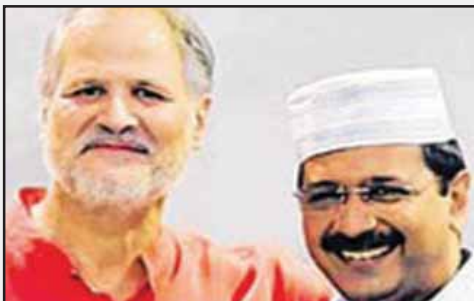
ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਅੰਦਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਉਲੀਕੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਲੰਘੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਲੀ ਅੰਦਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਹੋਈ ਸੀ।

ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪੁੱਜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਉਸਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਅੰਦਰ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਕੰਮ ਆਨਲਾਈਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਸਕੱਤਰ ਕੇ.ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹੋਈ ਬੈਠਕ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ

ਨਜੀਬ ਜੰਗ ਭਲਾ ਇਨਸਾਨ: ਕੇਜਰੀਵਾਲ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਨਜੀਬ ਜੰਗ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਇਨਸਾਨ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਸਿੱਧੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਤਾਂ ਉਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਐਮ.ਓ. ਵੱਲੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਤੇ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਲੁਕਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤੋਂ ਹੀ ਕਈ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਪਰ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਇਨਸਾਨ ਦੱਸਦਿਆਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੁਰੇ ਆਕਾਵਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ

ਅੰਦਰ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਦਮ ਪੁੱਟਣ ਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ। ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਲਾਉਣ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਅੰਦਰ ਨੱਲੂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੋਰ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਵੀ ਤਰੱਦਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮਨੀਲਾ ਦੀ ਬੱਚੀ ਦੀ ਚਰਚਾ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ

ਮਨੀਲਾ: ਫਿਲੀਪੀਨਸ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਮਨੀਲਾ ਵਿਚ ਇਕ ਬੱਚੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਵਿਚ ਇਕ ਬੱਚੀ ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਸਭਾ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਕੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਬੱਚੀ ਦੀ ਇਹ ਤਸਵੀਰ ਮਨੀਲਾ ਦੇ ਹੀ ਸਥਾਨਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਖਿੱਚੀ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਤਸਵੀਰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਗਈ। ਬੱਚੀ ਕੋਲ ਕੋਈ ਘਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰੈਫਿਕ ਦੇ ਸ਼ੋਰ ਸ਼ਰਾਬੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ

ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਬੈਠ ਕੇ ਆਪਣਾ ਸਕੂਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਗਨ ਹੈ।

ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਅਪੀਲ ਰੱਦ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਬੇਲੋੜੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪਾਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ-ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਖ਼ਾਰਜ ਹੋ ਗਈ। ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਾਂ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਦਖ਼ਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ

ਬੈਂਚ ਨੇ ਸ. ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਮੰਨ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖ਼ਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਂਜ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਆਮਦ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਰਹੱਦ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਵੇ।

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਤੋਂ ਘਿਰੇ ਬਾਦਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਨਰਮੇ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਉੱਤੇ ਚਿੱਟੇ ਮੱਛਰ ਦੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਿਰ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਜਵਾਬ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਲੀਡਰ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੇ ਕਿਸਾਨੀ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਜਾਖੜ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਨਰਮੇ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਦੱਸ ਕੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨ ਮੇਲਿਆਂ 'ਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਤ੍ਰਹਿਣ ਲੱਗੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ

ਮਾਨਸਾ: ਮਾਨਸਾ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਟੀਮ ਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੰਦਤ ਦੇ ਘਿਰਾਓ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਕਿਸਾਨ ਮੇਲਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਮੇਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਠੰਢਾ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਲਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਸਿੱਧੇ ਸਮੇਤ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਫਿਲਹਾਲ ਕਿਸਾਨ ਮੇਲਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅੰਦਰਖ਼ਾਤੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿਚ ਲਾਏ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਕਿਸਾਨ ਮੇਲੇ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਕਪਤਾਨ ਸਿੰਘ ਸੋਲੰਕੀ ਨੇ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਤੇ ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ (ਵਿਕਾਸ) ਨੇ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਸੀ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ।

ਰਹੀ ਸੀ। ਬਾਜ਼ਾਰ ਨਾਲੋਂ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ 'ਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਖ਼ਰੀਦਣ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਵੱਡਾ ਧੋਖਾ ਹੋਇਆ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਏ.ਯੂ. ਦੇ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸੀਹਤਾਂ ਤਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਿਹੜੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਇਸ ਦਾ ਜੁਆਬ ਦੇਣ। ਨਰਮੇ 'ਤੇ ਚਿੱਟੇ ਮੱਛਰ ਦਾ ਹਮਲਾ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਹੈ।

ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ

ਸਰਕਾਰ ਨੇ 37.50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨਰਮੇ ਦੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚ ਘਪਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਸਮਤੀ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਚੁਲ ਗਏ ਤੇ ਬਾਸਮਤੀ 1100 ਤੋਂ 1350 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਵਿਕ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 3800 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਤੱਕ ਦਾ ਭਾਅ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਆਏ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਅਜਿਹੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਦਸੰਬਰ 2014 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੋਂ ਉੱਜੜ ਕੇ ਆਏ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਲੈਣ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਆਇਆਂ ਨੂੰ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ

ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਲੈਣ ਲਈ ਖੱਲ ਖੁਆਰ ਹੋਣਾ ਪੈ

ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਦਾਅਵੇ ਤਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਦਾ ਕੈਪਟਨ 'ਤੇ ਅਟੱਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈਕਮਾਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਡੇਰਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬੂਰ ਪੈਂਦਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸ਼ਕੀਲ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਹਨ ਸਗੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹਨ। ਉਹ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਪ ਨੇਤਾ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਸ ਨੇਤਾ ਉੱਤੇ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਤੋੜਨਗੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਕਰਨਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁੱਜੇ। ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਸ. ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਖੜੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਜੁਗਤਾਂ ਵਿਚ

ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਥਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਰੱਖਣ। ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਜਾਰੀ ਹੈ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਹੈ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਕਰਨਗੇ।

ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਆਸਾਂ

ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਕਾਫੀ ਅਹਿਮ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹਰ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਹਾਰ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਸੂਬਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਭੁੱਬਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਤਿਣਕੇ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਧੜੇਬੰਦੀ ਨੇ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਨੱਕ ਵਿਚ ਦਮ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈਕਮਾਨ ਪੈਰ ਬੋਚ-ਬੋਚ ਕੇ ਧਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ 2017 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਬੇੜੀ ਭੁੱਬ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਵੇਰਕਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 30 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਲੈ ਕੇ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਹਨ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਬਾਜਵਾ ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਤੋੜ ਦੇਣਗੇ, ਬਿਲਕੁਲ ਫੋਕਾ ਹੈ।

ਪੂਨਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ

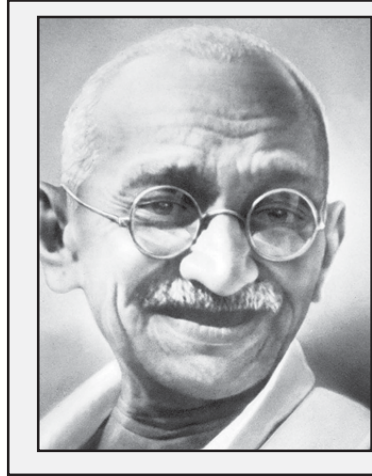
ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਭਾਵੇਂ ਮੁਲਕ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਭਖਵਾਂ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਪਟੋਲ (ਪਾਟੀਦਾਰ) ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿੱਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਉੱਚੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਗ਼ਰੀਬ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 14 ਫ਼ੀਸਦੀ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਬਿਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਮੁੜ ਮੁਲਕ ਵਿਆਪੀ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗਾਂ (ਅਛੂਤਾਂ) ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਦਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ

ਜਸਟਿਸ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: +91-86990-00472

ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਸਮੇਂ ਹੀ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

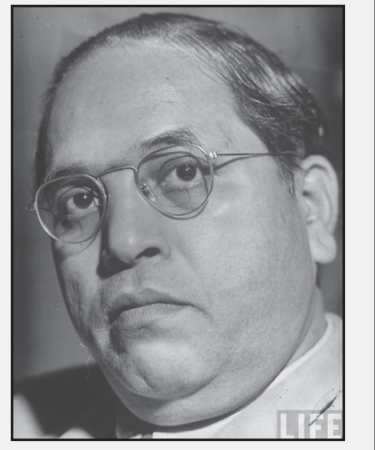
ਜਮਾਂਦਰੂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਸਵੈ-ਸ਼ਾਸਨ ਸਬੰਧੀ ਨਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵੱਲੋਂ ਮੁਖ਼ਤਲਿਫ਼ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ 1930-32 ਵਿਚ ਗੋਲਮੇਜ਼ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਆਖ਼ਰੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਭਾਗ ਨਾ ਲਿਆ, ਪਰ ਦੂਜੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਉਹ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਵਿਚ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਛੂਤਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਚੋਣ ਹਲਕਿਆਂ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋਰ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ, ਈਸਾਈਆਂ, ਐਂਗਲੋ-ਇੰਡੀਅਨਜ਼ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸਨ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਹਕੂਮਤ ਅੰਬੇਦਕਾਰ ਦੇ ਮਤ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਮਸੇ ਮੈਕਡੋਨਲਡ ਵੱਲੋਂ ਦੱਬੇ ਕੁਚਲੇ ਵਰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਗਾਂਧੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਖੇਰੂੰ ਖੇਰੂੰ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜਦੋਂਕਿ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਕੇ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ। ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਦਲਿਤਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਵੋਟ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਕਿਉਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ

ਸੀ; ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਹੀ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਾਰ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਲਈ 20 ਸਤੰਬਰ 1932 ਨੂੰ ਮਰਨ ਵਰਤ ਰੱਖ ਲਿਆ। ਹਿੰਦੂ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਦਕਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਵੋਟ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਖ਼ੀਰ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਾਰ ਨੇ ਮਜ਼ਬੂਰਨ ਵੱਖਰੇ

ਅਤੇ ਸਵੈਮਾਨ ਗਵਾ ਲਿਆ। ਪੂਨਾ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਸੰਯੁਕਤ ਚੋਣ ਹਲਕੇ ਦੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕਿ 'ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਮੁਤਾਬਿਕ ਆਮ ਮੁਹਾਵਰੇ ਵਿਚ, ਬੇਕਾਰ ਹਲਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਛੂਤ ਨੂੰ, ਅਛੂਤਾਂ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲਦਾ ਹੈ,

ਸ਼ਾਸਨ ਚਲਾ ਰਹੀਆਂ ਉਪਰਲੀਆਂ ਜਾਤਾਂ, ਦਲਿਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਹੁਣ ਵੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੇ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਉਪਰਲੀਆਂ ਪੁਜੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਬਹੁਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤਨਖ਼ਾਹਾਂ ਵਾਲੇ ਕੰਮਾਂ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੇ 1932 ਦੇ ਕਮਿਊਨਲ ਐਵਾਰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ।

ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਹੱਥ ਠੋਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।' ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰ ਕੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਪੂਨਾ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿਚ ਅਛੂਤਾਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਭੇਤ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਕਿ ਪੂਨਾ ਸਮਝੌਤਾ ਬੁਰਾਈਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪੂਨਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ। ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਦਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾਇਆ। ਜਦੋਂ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਦਾ ਟੈਕਸਟ ਛਪ ਗਿਆ ਤਾਂ 'ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਾਨ ਹਿੰਦੂ' ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਅੰਬੇਦਕਾਰ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਅਤੇ ਉਤੇਜਨਾ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਆਪਣੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਸਮਾਜਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਮਤਭੇਦਾਂ ਜੋ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਦੇ ਏਲਚੀ ਸਨ। ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਨੂੰ

ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਚੁਣਨ ਲਈ ਕੇਵਲ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅੱਪਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲੇ, ਭਾਵ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਦੋਹਰੀ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲੇ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਅੰਤਿਮ ਸਮੇਂ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗ਼ਲਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਦੁਬਾਰਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਇਕਲੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੁੰਦੀ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 68 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਆਈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਵੀ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਕੇਵਲ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਲਿਓਂ ਤਾਲਸਤਾਏ ਦਾ ਇਹ ਕਥਨ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ 'ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਗ਼ੁਲਾਮੀ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਦਾ ਕੰਮ ਚੱਲਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰੋਮ ਨੇ ਗ਼ੁਲਾਮੀ

ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਕੇਵਲ ਗ਼ੁਲਾਮੀ ਦੇ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਾ ਕਿ ਗ਼ੁਲਾਮੀ ਨੂੰ'। ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਦਕਾਰ ਨੇ 26 ਜਨਵਰੀ 1950 ਵਿਚ ਕਿਹਾ, 'ਅਸੀਂ ਅੰਤਰ-ਵਿਰੋਧ ਵਾਲੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਸਾਮਾਨਤਾ, ਅਰਥਾਤ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਸਮਾਜਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੋਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਆਖ਼ਰ, ਕਦੋਂ ਤਕ ਅਸੀਂ ਅੰਤਰ-ਵਿਰੋਧ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਾਂਗੇ? ਕਦੋਂ ਤਕ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਾਂਗੇ? ਜੇ ਅਸੀਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਇਸ ਨੂੰ ਟਾਲਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾ ਲਵਾਂਗੇ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅੰਤਰ-ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜਿਹੜੇ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਉਸਾਰਿਆ ਸੀ'।

ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਚਲਾ ਰਹੀਆਂ ਉਪਰਲੀਆਂ ਜਾਤਾਂ, ਦਲਿਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੇ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਉਪਰਲੀਆਂ ਪੁਜੀਸ਼ਨਾਂ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਹੋ ਰਹੇ ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤਨਖ਼ਾਹਾਂ ਵਾਲੇ ਕੰਮਾਂ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੇ 1932 ਦੇ ਕਮਿਊਨਲ ਐਵਾਰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਾਜਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਨੀਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਭਾਵੇਂ ਵਾਪਸ ਕਮਿਊਨਲ ਐਵਾਰਡ ਵੱਲ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਬਹੁਤ ਉਚਿਤ ਨੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਤਾਕਤਵਾਰ ਕਰਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਅਵਸਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੁਦਰਤ, ਪਾਣੀ ਤੇ ਸੋਕਾ

ਪਾਣੀ, ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਉਘੇ ਚਿੰਤਕ ਅਨੁਪਮ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੇ ਲੇਖ 'ਇਕੱਲਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਅਕਾਲ' ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਚ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਸੋਕਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਕਾਲ ਨਹੀਂ। ਹਰ ਚੌਥੇ-ਪੰਜਵੇਂ ਸਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮੀਂਹ ਘੱਟ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਅਨਾਜ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋਵੇ, ਪੀਣ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸੰਕਟ ਹੋਵੇ, ਮਨੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਆਫ਼ਤ ਵਿਚ ਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਖੇਤੀ-ਕਿਸਾਨੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਵਿਚ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮਚ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਤਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇ ਸਮਾਜ ਅਤੇ

ਯੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ

ਸਰਕਾਰ ਸੋਕੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਾ ਹੋਣ। ਅਸਲ ਕਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਕਾਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਤੇ ਚੇਤਨਤਾ ਦਾ ਕਾਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਕਾਲ ਇਕੱਲਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ'। ਹੁਣ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਭਿਆਨਕ ਸੋਕੇ 'ਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸੋਕਾ ਉਦੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਮੌਨਸੂਨ ਦੇ ਮੀਂਹ ਔਸਤ ਨਾਲੋਂ 10 ਫ਼ੀਸਦੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਮੁਲਕ ਦੇ 20 ਫ਼ੀਸਦੀ ਜਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਲਾਕੇ 'ਤੇ ਪਵੇ। ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਹੋਈ ਬਾਰਿਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ

ਮੌਨਸੂਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਔਸਤ ਨਾਲੋਂ 14 ਫ਼ੀਸਦੀ ਘੱਟ ਮੀਂਹ ਪਏ ਹਨ। ਮੁਲਕ ਦੀ 38 ਫ਼ੀਸਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮੀਂਹ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਘਾਟ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੌਨਸੂਨ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅੰਕੜੇ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਬਚੀ, ਭਾਵ ਸੋਕਾ ਪੈ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਬਸ ਸਰਕਾਰੀ ਐਲਾਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਹੈ।

ਇਹ ਸਾਧਾਰਨ ਸੋਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲਗਾਤਾਰ ਦੂਸਰੇ ਸਾਲ ਸੋਕਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸੌ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਤੀਸਰੀ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋ ਸਾਲ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਸੋਕਾ ਪਿਆ ਹੋਵੇ। ਕੁੱਲ 641 ਵਿਚੋਂ 287 ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਸੋਕੇ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਹਨ। ਕਈ ਸੌ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਪਿਛਲੇ 6 ਸਾਲ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਬਾਰਿਸ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ। ਵਧੇਰੇ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਬਾਰਿਸ਼ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋਏ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਫ਼ਸਲ 'ਤੇ ਖਰਚ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਫ਼ਸਲ ਦੇ ਬੂਟੇ ਨਿਕਲਦਿਆਂ ਨਿਕਲਦਿਆਂ ਬਾਰਿਸ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ, ਫ਼ਸਲ ਸੁੱਕ ਗਈ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਗਣਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਸੋਕੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਤੇ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਔਸਤ ਬਾਰਿਸ਼ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਸਿੰਜਾਈ ਲਈ ਬਾਰਿਸ਼ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਨ। ਉਂਜ ਤਾਂ ਕੇਰਲ, ਕੋਂਕਣ, ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਅਤੇ ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਵਿਚ ਵੀ ਔਸਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਬਾਰਿਸ਼ ਹੋਈ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਮਿਹਰ

ਹੈ। ਇਥੋਂ ਲਈ ਔਸਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਬਾਰਿਸ਼ ਵੀ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਘਾਟ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਹੈ ਪਰ ਉਥੇ ਸਿੰਜਾਈ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਮੁਹੱਈਆ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਕਦਮ ਸੰਕਟ ਨਹੀਂ ਆਏਗਾ। ਅਸਲੀ ਸੰਕਟ ਉਸ ਸ਼ੁੱਕੀ

ਮੀਡੀਆ ਵੀ ਬਹੁਤ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਮਰਾਠਵਾੜੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਖ਼ਬਰਾਂ ਆਈਆਂ ਹਨ, ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਸ਼ੀਨਾ ਦਾ ਕਤਲ ਕੌਮੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਡੇਂਗੂ ਵੀ ਕੌਮੀ ਆਫ਼ਤ ਹੈ, ਪਰ 50 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਸੰਕਟ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੋਕਾ ਕੋਈ ਕੌਮੀ ਖ਼ਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਟੀ.ਵੀ. ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ 'ਜਾਗਰੂਕ' ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਲਕ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਸੰਕਟ 'ਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੋਕਾ ਟੀ.ਵੀ. 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਏਗਾ, ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੋਕਾ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਸੰਵੇਦਨਾ ਦਾ ਕਾਲ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪੱਟੀ ਵਿਚ ਹੈ ਜੋ ਉਤਰੀ ਕਰਨਾਟਕ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ, ਮਰਾਠਵਾੜਾ, ਮੱਧ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਪੂਰਬੀ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਉਤਰੀ ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੂਰਬੀ ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਹਰਿਆਣਾ ਵੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਸੰਕਟ ਦਾ ਇਕ ਕੇਂਦਰ ਮਰਾਠਵਾੜਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 10 ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਹਾਲਾਤ ਕੁਝ ਸੁਧਰੇ ਹਨ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪੀਣ ਦੇ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਚਾਰੇ ਦੇ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਵੀ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮਚੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਜੇ ਵੀ ਸੰਕਟ ਟਲਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਕ ਫ਼ਸਲ ਮਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਮੁਲਕ ਸੋਕੇ ਦੀ ਆਫ਼ਤ 'ਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਮਾਜ ਬੇਖ਼ਬਰ ਹੈ। ਸਾਉਣੀ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ। ਉਸ ਕੋਲ ਅਨਾਜ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਭਰੇ ਪਏ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਤਪਾਦਨ ਨਾਲ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਉਤਪਾਦਕ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਸਮੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਕਾਗ੍ਰਸਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਮਨਰੇਗਾ ਤਹਿਤ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਦਿਨ 100 ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 150 ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਨਾ ਪੀਣ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨਾ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਚਾਰੇ ਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਫ਼ਸਲ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਮੌਨਸੂਨ ਦੀ ਰਸਮੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ

ਉਡੀਕ ਕਰੇਗੀ। ਫਿਰ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਪਟਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਸੋਕੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਜਾਏਗੀ। ਪਟਵਾਰੀ ਉਹੀ ਸੂਚਨਾ ਭੇਜਣਗੇ ਜੋ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੇਂਦਰ ਕੋਲ ਫਰਿਆਦ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਫਿਰ, ਫਾਈਲਾਂ ਰੀਗਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ, ਕਾਲ ਫੈਲਦਾ ਰਹੇਗਾ।

ਮੀਡੀਆ ਵੀ ਬਹੁਤ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਮਰਾਠਵਾੜੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਖ਼ਬਰਾਂ ਆਈਆਂ ਹਨ, ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਸ਼ੀਨਾ ਦਾ ਕਤਲ ਕੌਮੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਡੇਂਗੂ ਵੀ ਕੌਮੀ ਆਫ਼ਤ ਹੈ, ਪਰ 50 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਸੰਕਟ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੋਕਾ ਕੋਈ ਕੌਮੀ ਖ਼ਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਟੀ.ਵੀ. ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ 'ਜਾਗਰੂਕ' ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਲਕ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਸੰਕਟ 'ਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੋਕਾ ਟੀ.ਵੀ. 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਏਗਾ, ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੋਕਾ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਸੰਵੇਦਨਾ ਦਾ ਕਾਲ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਨੁਪਮ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਇਸੇ ਗੱਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸਿੰਜਾਈ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਸਿੰਜਾਈ ਅਤੇ ਜਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਮੁਲਕ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਸੋਕੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਰ ਦਾ ਭਿਆਨਕ ਸੋਕਾ ਇਕ ਮੌਕਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੌਕਾ ਹੈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਿ ਖੇਤ ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਸੁੱਕੇ ਹੋਣ, ਸਾਡਾ ਦਿਲ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਸੁੱਕਿਆ। ਸਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਅਜੇ ਵੀ ਪਾਣੀ ਹੈ।

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ-5

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ

ਫੋਨ: 01191-11425-02364

bhullarg@gmail.com

ਬੇਦੀ ਜੀ ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰੇ ਮੁੜਕੇ-ਮੁੜਕੀ ਹੋਏ ਘਰ ਪਰਤੇ ਤਾਂ ਸਿਰ ਤੋਂ ਪੱਗ ਲਾਹ ਕੇ ਸੋਫੇ ਉਤੇ ਸੁਟਦਿਆਂ ਅਤੇ ਵਾਲਾਂ ਵਿਚ ਉਂਗਲਾਂ ਫੇਰ ਕੇ ਹਵਾ ਲੁਆਉਂਦਿਆਂ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਮਿੱਤਰ ਨੂੰ ਬੋਲੇ, “ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੀ ਪੱਗ ਲਾਹ ਕੇ ਸੁਆਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਆਪਣੀ ਪੱਗ ਆਪ ਲਾਹ ਕੇ ਵੀ ਬੜਾ ਸੁਆਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।” ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੱਗ ਕਦੀ-ਕਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਅਕਸਰ ਲਾਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਤਰ ਬਣਾ ਕੇ ਉਹ ਅਨੇਕ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਢਕੀਆਂ ਜੱਗ-ਜਾਹਿਰ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰਨ!

ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਕਰਨੀ-ਕਮਾਈ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਉਹ ਬੜੀ ਬੇਕਿਰਕੀ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, “ਅੱਜ ਤਾਈਂ ਮੈਂ ਇਕ ਵਹੁਟੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਬੱਸ ਇਹ ਸਫੇ ਕਾਲੇ ਕਰਨ ਦਾ।” ਜਾਂ “ਫੇਰ ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਇਸ਼ਕ...ਵਹੁਟੀ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ, ਵਹੁਟੀ ਵਲੋਂ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਅੰਤ...ਕਾਰਨ? ਅਧੇੜ ਉਮਰ ਦਾ ਸੁਦਾਅ...ਜੇਠੇ ਮੁੰਡੇ ਵਲੋਂ ਮੈਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਤੌਰ ਉਤੇ ਅਨਾੜੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਤੇ ਮੇਰੇ ਵਲੋਂ ਉਹਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦਾ ਪੀਰ ਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ।...ਕੀ ਗੱਲ ਬਣੀ?”

ਭਾਸ਼ਾਈ ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪਤਾ ਦਾ ਕਮਾਲ ਦਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਬੇਦੀ ਜੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜੀਵਨ ਉਤੇ ਫੈਲੇ ਹੋਏ ਸੱਚ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਮੁੱਕੇ ਲੰਮੇ ਕੰਡਿਆਲੇ ਦੁਖਾਂਤ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਕਥਨ ਦੇ ਇਕ-ਇਕ ਵਾਕਸ਼ ਪਿੱਛੇ ਇਕ ਪੂਰੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕਸ਼ਟਦਾਇਕ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ‘ਇਸ਼ਕ, ਵਹੁਟੀ ਅਤੇ ਅਧੇੜ ਉਮਰ’ ਬਾਰੇ ਕਥਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਸੋਚ ਕੇ ਅਤੇ ਕਿਉਂ, ਉਲਟੀ

ਇਸ਼ਕ, ਵਹੁਟੀ ਅਤੇ ਅਧੇੜ ਉਮਰ

ਸਾਲ 2015 ਉਰਦੂ ਅਦਬ ਦੇ ਜ਼ਹੀਨ ਅਫਸਾਨਾਨਿਗਾਰ ਮਰਹੂਮ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ (1915-1984) ਦਾ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਾਲ ਹੈ। ਉਹ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਪਟਕਥਾ-ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦ-ਲੇਖਕ ਵੀ ਸਨ ਅਤੇ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਉਰਦੂ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਲ ‘ਏਕ ਚਾਦਰ ਮੈਲੀ ਸੀ’ ‘ਤੇ ਇਸੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਫਿਲਮ ਬਣੀ ਜਦੋਂਕਿ ਇਸੇ ਨਾਵਲ ਉਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ‘ਮੁਠੀ ਭਰ ਚਾਵਲ’ ਨਾਂ ਹੇਠ ਫਿਲਮ ਬਣੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਹਾਣੀਆਂ ਉਪਰ ਵੀ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਰਤਾਂ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਨਾਮ ਵੀ ਮਿਲੇ। ਸ. ਬੇਦੀ ਨੇ ਜਿਸ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਬਾਕਮਾਲ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰੋਫ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਲੋਕਯਾਨ ਦੇ ਨੱਕੜਦਾਦਾ ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਥਿਆਰਥੀ ਬਾਰੇ ਇਕ ਲੰਮੀ ਲੇਖ ਲੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲਮਾਂ ਵਿਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਛਾਪੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਵੀ ਮਿਲਿਆ। ਭੁੱਲਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਲੇਖ ਲੜੀ ਵਿਚ ਮਰਹੂਮ ਸ. ਬੇਦੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕੁਝ ਅਹਿਮ ਪਲ ਕਲਮਬੱਧ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜੋ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਹਨ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਤਰਤੀਬ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਪਤਨੀ ਵਲੋਂ ‘ਮੁਹੱਬਤ’ ਦਾ ਐਲਾਨੀਆ ਅੰਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੀ ਇਕੋ-ਇਕ ਵਜ੍ਹਾ ਅਧੇੜ ਉਮਰ ਦਾ ਸੁਦਾਅ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਵੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਨ ਵੀ ਕਈ ਤੇ ਸਨ ਵੀ ਵਧੀਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਬੇਦੀ ਲਈ ਕੁਝ ਵਧੇਰੇ ਹੀ ਕਸ਼ਟਦਾਇਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਪਹਿਣ-ਪੱਚਰ ਕੇ ਬਣਦੇ-ਫੁੱਫਦੇ ਤਾਂ ਬੇਦੀ ਜੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕੁਝ ਬਹੁਤੀ ਹੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਸੀ। ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਸੁੰਦਰਤਾ ਅਤੇ ਸੂਝ ਦੇ ਬੋਮੇਲ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਪਰਾਗਤ ਕਹਾਵਤ ਦਾ ਸਾਕਾਰ ਰੂਪ ਸੀ। ਉਹ ਵਿਦਿਆ ਤੋਂ ਤਾਂ ਕੋਰੀ ਹੈ ਹੀ ਸੀ, ਆਮ ਸਮਝ ਤੋਂ ਵੀ ਸੱਖਣੀ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਸਾਧਾਰਨਤਾ ਉਸ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਅਸਮਰਥ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬੇਦੀ ਇਕ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਪਟਕਥਾ-ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦ-ਲੇਖਕ ਵਜੋਂ ਵਿਚਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਸਿਉਂਕ ਉਹਦੇ ਚੈਨ ਨੂੰ ਚਟਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਉਹ ਬੇਚੈਨ ਹੋ ਕੇ ਬੇਦੀ ਦਾ ਚੈਨ ਹਰਾਮ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਬੇਦੀ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੌਧਿਕਤਾ ਕਾਰਨ ਸਾਧਾਰਨ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿੰਨੀ ਉਚੀ ਸੀ, ਉਹਦੀ ਓਨੀ ਹੀ ਨੀਵੀਂ ਸੀ। ਇਉਂ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੇ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਉਤੇ ਖਲੋਤੇ ਰਹੇ, ਉਹ ਇਕ ਉਚੇ ਚੌਤਰੇ ਉਤੇ ਅਤੇ ਉਹ ਇਕ ਨੀਵੇਂ ਟੋਭੇ ਵਿਚ। ਆਖਰ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਬਣ ਗਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੇਦੀ ਨੇ ‘ਵਹੁਟੀ ਵਲੋਂ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਅੰਤ’ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਮਾਨਸਿਕ ਦੂਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਪਤਨੀ ਨੇ ਉਸੇ ਘਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਸਥਾਈ ਸਰੀਰਕ ਦੂਰੀ ਸਿਰਜ ਲਈ। ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਉਹ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ‘ਵਹੁਟੀ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ’ ਆਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਰੋਲ-ਘੁੰਮੇ ਵਿਚ ਅਧੇੜ ਉਮਰ ਦੇ ਸੁਦਾਅ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਬੇਦੀ ਵਰਗੇ ਤਿਹੂ ਦੇ ਤਿਹਾਏ ਅਤੇ ਭਾਵੁਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਵੇਲ ਵਾਂਗ ਉਸ ਸਹਾਰੇ ਵੱਲ ਉਲਰ ਪੈਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸੀ

ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ‘ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਇਸ਼ਕ’ ਆਖਦੇ ਹਨ।

ਉਹ ਬੇਹੱਦ ਰੁਝੇਵਿਆਂ-ਭਰੇ ਫਿਲਮੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਘਰੇ ਬੈਠਿਆਂ ਪਤਨੀ ਦਾ ਇਕ ਮੁੱਖ ਰੁਝੇਵਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿਉ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੁਕਦੇ ਰਹਿਣਾ ਹੁੰਦਾ। ਇਹਨਾਂ ਵੀ ਅੱਗੇ, ਜਦੋਂ ਕਦੀ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਆਉਂਦਾ ਜਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੇ ਜਾਂਦੀ, ਇਸ ਨਿੰਦਿਆ-ਪੁਰਾਣ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਨਾ ਉਹ ਕਦੀ ਨਾ ਭੁਲਦੀ। ਕੁਝ-ਕੁਝ ਸਮਝਦਾਰ ਛੋਟਾ ਪੁੱਤਰ, ਜੋ ਪੜ੍ਹਾਈ-

ਜਦੋਂ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੀਆਂ ਸਫਲਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਸਫਲਤਾਵਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਂਹ-ਪੱਖੀ ਪਲੜਾ ਝੁਕਦਾ ਦਿਸਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਇਸੇ ਨਿਰਾਰਥਕਤਾ ਦੀ ਚੁਭਨ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ‘ਕੌਣ’ ਅਤੇ ‘ਕੀ’ ਵਰਗੇ ਸਵਾਲ ਮੇਰੇ ਉਤੇ ਨਹੀਂ ਢੁਕਦੇ ਸਗੋਂ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ‘ਕਿਉਂ’ ਹਾਂ।

ਸਿੱਖਲਾਈ ਲਈ ਜਰਮਨੀ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਰਹਿਣ ਲਈ ਬੰਬਈ ਆਇਆ, ਪਰ ਘਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਦੇਖ ਕੇ ਜਰਮਨੀ ਪਰਤ ਗਿਆ। ਇਕ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਨਰਿੰਦਰ ਬੇਦੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਟੱਬਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੀਅ ਬੇਦੀ ਦੀ ਮਾਲੀ ਕਮਾਈ ਅਤੇ ਨਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਰੱਜ-ਰੱਜ ਖਾਂਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੱਜ-ਰੱਜ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਦੇ। ਨੂੰਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਡਿਤਣ ਨੂੰ ਸਮਝਦੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰਖਦੀ। ਇਸੇ ਨੂੰਹ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸਾਂਭਿਆ। ਪਰ ਇਸ ਆਦਰ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਦਾ ਉਹਨੂੰ ਭਾਰੀ ਮੁੱਲ ਚੁਕਾਉਣਾ ਪਿਆ। ਸੱਸ

ਤੁਹਮਤਾਂ ਲਾਉਂਦੀ। ਦੂਜੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਸੁਰ ਮਿਲਾਉਂਦੇ। ਨੂੰਹ ਰੋਂਦੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ-ਸਮਾਨ ਹਨ। ਬੇਦੀ ਰੋਂਦੇ ਕਿ ਇਕ ਬੱਸ ਇਹ ਧੀ-ਸਮਾਨ ਨੂੰਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨੂੰ ਕੋਹੀਆਂ ਉਸਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ!

ਜਦੋਂ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੀਆਂ ਸਫਲਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਸਫਲਤਾਵਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਂਹ-ਪੱਖੀ ਪਲੜਾ ਝੁਕਦਾ ਦਿਸਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਇਸੇ ਨਿਰਾਰਥਕਤਾ ਦੀ ਚੁਭਨ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ‘ਕੌਣ’ ਅਤੇ ‘ਕੀ’ ਵਰਗੇ ਸਵਾਲ ਮੇਰੇ ਉਤੇ ਨਹੀਂ ਢੁਕਦੇ ਸਗੋਂ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ‘ਕਿਉਂ’ ਹਾਂ।

ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, “ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਮਾਸੂਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਤੇ ਜੇ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬੱਚਾ ਸਮਝ ਕੇ ਟਾਲ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਜੇ ਕਦੀ ਭੁੱਲ-ਭੁਲੇਖੇ ਉਹ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਅਟਕ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਘਰਵਾਲੀ ਜੁੱਤੀ ਫੜ ਲੈਂਦੀ।” ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ “ਮੈਂ ਸਿਆਣਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਔਰਤ ਬੇਵਕੂਫ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।” ਪਰ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਬੀ-ਨਾਸ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਆਖਰ ਇਕ ਮੁਟਿਆਰ ਆਈ ਜੋ ਬੇਵਕੂਫ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪਾਰਖੂ ਪਾਠਕ ਸੀ, ਕਲਾ ਦੀ ਉਦਾਰ ਕਦਰਦਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨੇ ਪੀ-ਐਚ. ਡੀ. ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਆਣਪ ਧਰੀ-ਧਰਾਈ ਰਹਿ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਧਰਮ-ਗਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਮੇਨਿਕਾ ਦੇ ਡੁਲਾਇਆਂ ਮਹਾਂਰਿਸ਼ੀ ਵਿਸ਼ਵਾਮਿੱਤਰ ਦਾ ਡੋਲਣਾ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸਗੋਂ ਇਕ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰੇ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਜ਼ਕ ਘੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਡੋਲਣਾ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਅਨੁਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਕੁੜੀ ਨੇ ਇਕ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਫਿਲਮਕਾਰ ਵਜੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕੀਤੀ, ਇਹ ਕੋਈ ਸਬੂਤ

ਮੰਗੇ ਬਿਨਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ। ਕੁੜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਭਿਨੈ-ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਦੱਸੀ, ਇਹ ਹੁਣ ਵੀ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਮੰਗੇ ਬਿਨਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ। ਫੇਰ ਜਦੋਂ ਕੁੜੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬਹੁਪੱਖੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਸਦਕਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਤਾਇਆ ਤਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਉਸਤਾਦ ਦਾ ਸਾਥ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫੇਰ, ਜਿਵੇਂ ਆਪਣੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਲਈ, ਇਹ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਏਨਾ ਕਹਿ ਸਕੇ, “ਪਰ...ਪਰ...ਤੂੰ ਤਾਂ ਅਜੇ ਬੱਚੀ ਹੈਂ!”

ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਵਿਅੰਗ ਦੇਖੋ ਕਿ ਕਿਥੇ ਤਾਂ ਮਾਸੂਕਾਂ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੱਚਾ ਸਮਝ ਕੇ ਟਾਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਕਿਥੇ ਹੁਣ ਮਾਸੂਕ ਬਣੇ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੀ ਆਸ਼ਕ ਨੂੰ ਬੱਚੀ ਆਖ ਕੇ ਟਾਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਰ ਕੁੜੀ, ਜੋ ਬੇਵਕੂਫ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਝੱਟ ਤਾੜ ਗਈ ਕਿ ਜਨਾਬ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕਥਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਗਿਆ, ਹੁਣ ਉਹਦੀ ਜਵਾਨੀ ਦਾ ਸਰਟੀਫੀਕੇਟ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਨੇ ਆਪਣਾ ‘ਸਬੂਤ’ ਦਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਬੱਚੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।” ਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਉਹ ਬੱਚੀ ਹੈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਰੀਰ ਦਾ ਉਹ ਭਾਗ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੇਦੀ “ਮਮਤਾ ਅਤੇ ਨਾਰੀਪੁਣੇ ਦਾ ਸੰਗਮ” ਆਖਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਸੱਚ ਦਾ ਸਬੂਤ ਸੀ। ਹਾਲਤ ਮੀਰ ਵਾਲੀ ਹੋ ਗਈ,

ਵਹ ਆਏ ਮਹਿਫਲ ਮੈਂ,
ਇਤਨਾ ਤੋਂ ਮੀਰ ਨੇ ਦੇਖਾ,
ਉਸ ਕੇ ਬਾਅਦ ਚਿਰਾਗੋਂ ਮੈਂ
ਰੋਸ਼ਨੀ ਨਾ ਰਹੀ!

ਹੋਸ਼ ਦੇ ਚਿਰਾਗ ਦੁਬਾਰਾ ਜਗੇ ਤਾਂ ਪਿਆਰ-ਭਰਿਆ ਦਿਲ ਕਦੀ ਨਾ ਤੋੜਨ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰੰਪਰਾ ਚੇਤੇ ਆ ਗਈ।...ਤੇ ਭਗਵਾਨ ਜਾਣੇ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਕੌਣ ਬੇਈਮਾਨ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬੇਦੀ ਕੋਲ ਕੂੜ-ਕੁਫਰ ਤੋਲ ਕੇ, ਝੂਠੀਆਂ-ਸੱਚੀਆਂ ਲਾ-ਬੁਝਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਛਾਪਾ ਤੱਕ ਮਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਘਰਵਾਲੀ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਜੁੱਤੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੱਚੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਜਸਵੰਤ ਦੀਦ ਦੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਵਾਦਮਈ ਰਹੀ, ਜਿਸ ਉਪਰ ਕਵਿਤਰੀ ਨੂੰ ਫਖਰ ਸੀ। ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦਾ ਨਾਵਲ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ, ‘ਇਹ ਜਨਮ ਤੁਮਾਰੇ ਲੇਖੇ’, ਉਸ ਵਿਚ ਵੀ ਕਵਿਤਰੀ ਦੀ ਬਹੁਪਰਤੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੇ ਜਲਵੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਦੀਦ ਦੀ ਆਖਰੀ ਟਿੱਪਣੀ ਨੇ ਕਈ ਦਵੰਦ

ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ

ਫੋਨ: 91-94642-51454

ਹੱਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਬਣਾਈ ਟੈਲੀ ਫਿਲਮ ਉਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, “ਤੁਸਾਂ ਜੋ ਡਰਾਮਾ ਬਣਾਇਆ ਮੇਰੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਤੇ, ਮੈਨੂੰ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਨਾਇਕ ਸਰਦਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ, ਪਗੜੀ ਵਾਲਾ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ‘ਚ ਸਰਦਾਰ ਨਾਇਕ ਇਮੇਜਿਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।”

ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਹੋਏਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਨਿਹਾਇਤ ਭਲਾ ਸਿੱਖ ਸੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕੀ ਕਰਨੀ ਹੋਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਕੋਲ ਵੀ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਬੋਲਣ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਦਾ ਸੀ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਵੱਖ ਹੋ ਕੇ ਪਰਾਏ ਮਰਦ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਵੀ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਨਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ,

ਯਾਦਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀਆਂ

ਨਾ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ, ਨਾ ਹੰਗਾਮਾ। ਭੁੱਲਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਕਲਮ ਨੇ ਉਸ ਕਿਰਦਾਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਉਹ ਬੇਮਾਇਨਾ ਸੀ। ਕੇਵਲ ਖਾਵੰਦ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਸਦਕਾ ਉਹ ਸਭ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਫਰਤ ਕਰਨ ਲੱਗੀ, ਇਸ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਗੋਰਕੀ ਦੀ ਸਵੈ ਜੀਵਨੀ ਵਿਚੋਂ ਲੱਭਦੀ ਹੈ।

ਗੋਰਕੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੱਲੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਭਾਰ ਢੋਣ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਕਿਹਾ-ਗੋਰਕੀ ਤੂੰ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਨਾ ਰਹੇਂ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ। ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਉਸ ਦੱਸਿਆ, ਅਸੀਂ ਚੋਰੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਗਲਤ ਮਲਤ ਕੰਮ। ਇੱਥੇ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਜ਼ਦੂਰ ਰਿਹਾ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਭਲਾ ਸੀ, ਇਮਾਨਦਾਰ ਸੀ, ਉਹ ਅਸੀਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਗੋਰਕੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਚੁਗਲੀ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਫੜਾ ਦੇਵੇਗਾ? ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਹਰਗਿਜ਼ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਚੁਗਲਖੋਰ ਹੈ ਈ ਨੀ ਸੀ। ਸਭ ਦਾ ਭਲਾ ਲੋਚਦਾ। ਉਸ ਅੱਗੇ ਸਾਨੂੰ ਇਉਂ ਲਗਦਾ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਪਾਪੀ ਹਾਂ, ਉਹਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ, ਸੋ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਤੂੰ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਚਲਾ ਜਾਵੇਂ ਚੰਗਾ ਰਹੇਂ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ

ਸਿੱਖ ਨੂੰ, ਪੱਗੜੀ ਨੂੰ ਨਫਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭੇਦ ਹੁਣ ਕੁਝ ਸਾਫ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਉਸ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਸਮਾਜਕ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦੀ ਖਿੱਲੀ ਉਡਾਈ, ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾਈਆਂ। ਇਕ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਬੇਗਾਨੇ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲ ਨਿਸੰਗ ਸਬੰਧ,

ਸਿਗਰਟ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਵਰਤੋਂ, ਇਹ ਸਭ ਜੱਗ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਰਾਹੀਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਹਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਉਹ ਔਰਤ ਸੀ ਜੋ ਵਰਜਿਤ ਸਬੰਧਾਂ ਉਪਰ ਫਖਰ ਕਰਦੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਲਾਉਂਦੀ।

ਉਸ ਨੇ ਮਾਤਾ ਤ੍ਰਿਪਤਾ ਉਪਰ ਲੰਬੀ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਭਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਜਨਮ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਇਹੋ ਨਜ਼ਮ ਲਿਖੀ ਹੁੰਦੀ, ਪਾਠਕਾਂ ਨੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਰੱਖ ਦੇਣੀ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਸ਼ਾਇਰਾ ਦੀ ਨਜ਼ਮ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਪਹਿਲੋਂ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਿਗਰਟ ਵਾਂਗ ਸੁਲਗਦੀ ਰਹੀ।

ਕੁਝ ਨਜ਼ਮਾਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਮੈਂ ਰਾਖ ਵਾਗੂੰ ਝਾੜੀਆਂ। ਸ. ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਹਮਦਰਦ ਦੀਆਂ ਅਜੀਤ ਵਿਚ ਸੰਪਾਦਕੀ ਲੜੀਆਂ ਨੇ ਖੂਬ ਗਿੱਧਾ ਪਾਇਆ। ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਪਾਠਕ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚੋਂ ਜਾਇਕਾ ਲੈਣ ਲੱਗੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕ ਮੁਢ ਕਦੀਮੋਂ ਗਿੱਧੇ ਭੰਗੜੇ ਦੇ ਸ਼ੁਕੀਨ ਹਨ ਹੀ। ਰੰਗ ਬਝ ਗਿਆ।

ਛੱਬੀ ਜਨਵਰੀ ਅਤੇ ਪੰਦਰਾਂ ਅਗਸਤ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹਨ, ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਚਿੰਨ੍ਹ। ਇਮਰੋਜ਼ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਛੱਬੀ ਜਨਵਰੀ ਰੱਖਿਆ ਤੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਦਰਾਂ ਅਗਸਤ ਕਿਹਾ ਕਰਦੀ। ਯਾਨਿ ਮਨੁੱਖੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ।

ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਦਾ ਬੋਟਾ ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ, ਮੰਮੀ ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਸਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ? ਅਪਣੇ ਘਰ ਬੈਠੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਲੇਖਕਾਂ ਨਾਲ ਮੱਧਕਾਲੀ ਕਿੱਸਾਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਪੀਲੂ ਦੇ ਮਿਰਜ਼ੇ ਉਪਰ ਗੱਲਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਦੇ ਜਵਾਨ ਬੋਟੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਮੰਮੀ ਇਹ ਉਹੀ ਮਿਰਜ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਵੀ ਨਜ਼ਮਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ, ਓ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗਾਲਿਬ? ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਦੀ ਬੋਟੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਲਈ, ਉਸ ਦੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਾਵੰਦ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਬੋਲੀ, ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਲੇਖਕ, ਸ਼ਾਇਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਔਲਾਦ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਰੋਲ ਮਾਡਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤ ਨੇ ਹੌਜ਼-ਖਾਸ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਾ ਆਪਣਾ ਮਕਾਨ ਵੇਚਿਆ, ਉਸ ਮਕਾਨ ਦੀ ਮੋਟੀ ਰਕਮ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਕਤਲ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ।

1947 ਦੀਆਂ ਦੁਖਦਾਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਉਪਰ ‘ਅੱਜ ਆਖਾਂ ਵਾਰਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ’ ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ 1984 ਵਿਚ ਹੋਏ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਬਾਰੇ ਕਿਉਂ ਖਾਮੋਸ਼ ਹੋ ਗਈ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਸੀ। ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਦੀਦ ਦੀ ਲਿਖਤ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੁਗਮ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਨਾਲ ਵਿਆਹੀ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਵਾਸਤੇ ਸਿੱਖ ਖਲਨਾਇਕ ਹੋ ਗਏ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਇਰ ਸਮੇਤ ਸਭ।

ਸਿਰਸਾ ਡੇਰਾ ਬਨਾਮ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ

ਸਮਾਂ ਆਪਣੀ ਮਸਤ ਚਾਲ ਚੱਲਦਾ ਸਫਰ ਤੈਅ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਦੀ-ਕਦਾਈਂ ਕੋਈ ਕੋਈ ਅਜੀਬ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਧਿਆਨ ਉਧਰ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪਟਾਕਾ ਚਲਾਉਣ ਪਿਛੋਂ ਪੰਛੀ ਚੀਕਾਂ ਮਾਰਦੇ ਅਸਮਾਨ ਵੱਲ ਉੱਡ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਠ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਾਣਾ ਪਹਿਨ ਕੇ ਕਲਗੀ ਸਜਾ ਕੇ, ਕਤਾਰੇ ਵਿਚ ਦੁੱਧ+ਰੂਏਫਜ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਰਬਤ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੋਂ ਉਤਮ ਦੱਸਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਮੁਰੀਦਾਂ ਨੂੰ ਪਿਲਾਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਵਕਤ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਸਮਝਦਿਆਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਨੇ ਉਸ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਆਈਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਵਰਤਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ

ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ
ਫੋਨ: 91-94642-51454

ਵਕਤ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਰੁਟੀਨ ਵਿਚ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਿਰਸਾ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਖਬਰ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਹੋ।

ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਸਮੱਸਿਆ ਕੀ ਹੈ? ਵਿਸਾਖੀ 1699 ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਰਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਿਛੋਂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਚੁਣੇ ਗਏ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਇੰਨੇ ਸਨਮਾਨਯੋਗ ਕਿ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ- ਤੁਸੀਂ ਪੰਥ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਵੱਡੇ ਹੋ, ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਤੋਂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਹੋ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਨਾਂਦੇਤ ਵਿਖੇ 1708 ਵਿਚ ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਨੌਂ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਦਿਨ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ। ਪੰਥ, ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਗ੍ਰੰਥ ਰੂਹ ਹੋ ਗਿਆ।

ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਸੰਪਰਦਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ‘ਅਵਤਾਰ ਬਾਣੀ’ ਨਾਮ ਦਾ ਗ੍ਰੰਥ

ਸੰਨ 2007 ਵਿਚ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਭੇਖ ਧਾਰ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣ ਦੀ ਤਰਜ ‘ਤੇ ‘ਜਾਮ-ਏ-ਇਨਸਾ’ ਦਾ ਪਰਪੰਚ ਰਚੇ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ ਡੇਰੇ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵੱਡਾ ਟਕਰਾਅ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਉਠੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਸਭ ਪਿਛੇ ਸਿਆਸਤ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਅਚਾਨਕ ਡੇਰੇ ਵਲੋਂ ‘ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ’ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ ਡੇਰਾ ਸਾਧ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਪਿਛੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਲੋੜਾਂ ਹਨ। ਪ੍ਰੋ. ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਫਰੋਲੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰੋ. ਪੰਨੂ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ‘ਚ ਸਿੱਖ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਲਿਖਵਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਸਨ, ਮੇਰੇ ਸੱਤ ਸਿਤਾਰੇ ਹੋਣਗੇ। ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਰੰਜਣ ਸਿੰਘ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਵੀ ਇੱਕ ਸਨ! ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਸਦਕਾ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਬੇਚੈਨੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸੀ। ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਕਦੀ ਭਨਿਆਰੇ ਵਾਲਾ, ਨੂਰਮਹਿਲ ਵਾਲਾ ਤੇ ਸਿਰਸਾ ਵਾਲਾ ਡੇਰਾ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਸਦਕਾ ਟਕਰਾਉ ਵਿਚ ਆਏ।

ਸਿਰਸਾ ਡੇਰੇ ਵਾਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਠਿੰਡੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਉਪਰ ਸਿੱਖ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਮੰਗੀ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਧਿਰ ਬਣਨ ਦੀ ਮੇਰੀ ਉਕਾ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਆਖਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਤਾਂ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ, ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਵਿਦਿਆ ਪੰਥ ਦੇ ਕੰਮ ਕਿਉਂ ਨਾ ਆਏ? ਮੈਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿਰਸਾ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਖਿਲਾਫ ਕਿਹੜਾ ਤੱਥ ਹੈ? ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ- ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਦੀ ਨਕਲ ਉਤਾਰਨ ਵਾਲਾ ਲਿਬਾਸ ਪਹਿਨ ਕੇ ਰੂਏਫਜ਼ਾ ਦੇ ਸ਼ਰਬਤ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਹਿ ਕੇ ਵਰਤਾਉਣਾ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਸਦੀਆਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਗ ਨਹੀਂ ਰਚਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਗਿਆ- ਸਾਰੇ ਨਿਹੰਗ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਲਿਬਾਸ ਪਹਿਨਦੇ ਹਨ, ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਸ ਵਿਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਦਿਸਿਆ? ਮੈਂ ਕਿਹਾ- ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲਿਬਾਸ ਪਹਿਨਦੇ ਹੋਏ ਆਖਦੇ ਹਨ- ਅਸੀਂ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਦੇ ਬੇਟੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਲਿਬਾਸ ਪਹਿਨਿਆ ਹੈ; ਜਦੋਂ ਕਿ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਵਾਂਗ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦਾ ਗੁਰੂ ਹੈ। ਕੋਈ ਨਿਹੰਗ ਨੀਲਾ ਬਾਣਾ ਪਹਿਨ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਸਦਾਉਂਦਾ, ਕਲਗੀ ਨਹੀਂ ਸਜਾਉਂਦਾ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਲਗੀ ਸਜਾਈ ਸੀ।

ਇਹ ਸਾਰਾ ਵੇਰਵਾ, ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਮਝਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਮੁਖੀ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ

ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਪਿਛੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਪਾਸ ਸੁਨੇਹੇ ਭੇਜੇ ਸਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ‘ਅਵਤਾਰਬਾਣੀ’ ਵਿਚੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹਿੱਸੇ ਕੱਟ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿਉ, ਕਿਹੜੇ ਹਿੱਸੇ ਕੱਟਣੇ ਹਨ। ਉਦੋਂ ਮੇਰੀ ਸਲਾਹ ਮੰਗੀ ਗਈ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਉਤਰ ਸੀ- ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀਂ ਅਵਤਾਰ ਬਾਣੀ ਕਿਉਂ ਸੋਧੀਏ? ਜੇ ਅਸੀਂ ਸੋਧ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਦ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਬਾਕੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੈ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹੋ, ਆਪਣਾ ਗ੍ਰੰਥ ਆਪ ਸੋਧਣ।

ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਨੂੰ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਕਿਉਂ ਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤਰ ਦਿੱਤਾ- ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ, ਤਦ ਉਸ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਿਉਂ ਕਰੀਏ? ਅਸੀਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਸਿੱਖ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਥ ਵਿਚੋਂ ਛੇਕਿਆ ਕਿਵੇਂ ਗਿਆ? ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨੂਰਮਹਿਲੀਏ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਅਤੇ ਭਨਿਆਰੇ ਵਾਲੇ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਵੀ ਛੇਕਣਾ ਤਰਕ ਸੰਗਤ ਨਹੀਂ।

ਹੁਣ ਆਈਏ ਵਰਤਮਾਨ ਹਾਲਾਤ ਵੱਲ। ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮਾਲਵਾ ਪੱਟੀ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਸਿਰਸਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਵੋਟ ਬੈਕ ਹੈ ਜੋ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਉਪਰ ਅਸਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੇ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਤਲੀ ਰਹੀ। ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਸੂਬਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਦਿਖਾਈ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ, ਦੋਹਾਂ ਤੋਂ ਮਾਯੂਸ ਹੋ ਕੇ ਤੀਜੇ ਬਦਲ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਹੈ। ਸੋ, ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਖਿਲਾਫ ਭਾਵੇਂ ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਜੇਰੇ-ਸੁਣਵਾਈ ਹਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨਾਲ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰੇਗਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕਤੀ ਸਿਆਸੀ ਫਾਇਦੇ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰਨੀ ਧਾਰਮਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਹੈ। ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਵਰਗੀ ਖੁੱਲ੍ਹਦਿਲੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਸੰਸਥਾ ਘੱਟ ਮਿਲੇਗੀ ਜਿਥੇ ਇਸਲਾਮਿਕ ਅਤੇ ਵੈਦਿਕ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ; ਜਿਥੇ ਹਰ ਵਰਣ ਤੇ ਆਸ਼ਰਮ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਹੈ। ਹਰ ਪੰਥ ਵਿਚ ਗਰਮ ਤੇ ਨਰਮ ਦੋਵੇਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਾਹਲੀ ਕਾਹਲੀ, ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬੇਚੈਨ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਪੰਥ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਨਰਮ ਤੱਤ ਗਰਮੀ ਖਾਏਗਾ; ਗਰਮ ਧਿਰ ਵਧੀਕ ਤੌਰ ਵਿਚ ਆਏਗੀ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਤੋਂ ਫੰਡਾਮੈਂਟਲਿਸਟ ਧੜਾ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਜਾਇਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੇਕ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਬੇਸ਼ਕ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਬੁਰ-ਗਿਣਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਸਲਾਮਿਕ ਫੰਡਾਮੈਂਟਲਿਜ਼ਮ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਜਿਹੜੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਕੌਮ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮਿਲੀਟੈਂਸੀ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਵਾਰਾ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ। ਸਿੱਖ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਕਈ ਮੱਦਾਂ ਦੀ ਅਲੋਚਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਦਾ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਚਾਰਟਰ ਵੀ ਮਿਲੀਟੈਂਸੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਆਤੰਕਵਾਦ ਸਟੇਟ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬੰਦੇ ਦਾ, ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੈ। ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਬਰੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਸੱਟ ਵੱਜੀ ਹੈ। ਲਗਦਾ ਹੈ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਾਣ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸਿੱਖ ਵੋਟ ਤਾਂ ਹੁਣ ਖੁੱਸ ਚੁਕੀ ਹੈ, ਗੈਰ-ਸਿੱਖ ਵੋਟਰ ਖਿੱਚੀਏ।

ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ‘ਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਧੜੇ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਉਠਾਇਆ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਬੁਲਾਉ। ਮੈਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ। ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜਥੇਦਾਰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਹੋਵੇਗਾ; ਉਥੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਧੜੇ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਕਹਿਣ, ਫੈਸਲਾ ਉਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਚਾਹੇਗਾ। ਫਿਰ ਇਸ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ? ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਸਿੱਖ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਚੋਣ ਰਾਹੀਂ ਜਿਤਾਏ ਹਨ ਤੇ ਇਹੀ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਹਨ। ਅਫਸੋਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚੁਣੇ ਗਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਧਾਰਮਿਕ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ।

ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਹੋਵੇਗਾ, ਸ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ ਤਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ- ਜੱਥੇਦਾਰ ਜੀ! ਤੁਹਾਡੀ ਕਿਹੜਾ ਚੋਣ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜੇਥ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੀ ਪਰਚੀ ਹੈ। ਜੱਥੇਦਾਰ ਮੱਕੜ ਨੇ ਫਖਰ ਨਾਲ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦਿਆਂ ਉਤਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ- ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜੇਥ ਕਿਹਨੀ ਵੱਡੀ ਹੈ।

ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ, ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜੇਥ ਵੱਡੀ ਹੈ ਪਰ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੇਥ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਜੇ ਕਿਤੇ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਜੇਥ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਵਧੀਕ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ। ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ, ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ, ਸ. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਭੁੱਲ ਦੀ ਖਿਮਾਂ ਮੰਗਦੇ ਹਨ, ਪੰਥ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ੁਕਰਾਨੇ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਨੇਤਾ ਕਦੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ? ਕੀ ਸਿੰਘ ਸਹਿਬਾਨ ਕੇਵਲ ਗੈਰ-ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹੀਏ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ? ਜੱਥੇਦਾਰ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਝੀਂਡਾ ਅਤੇ ਜੱਥੇਦਾਰ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਨਲਵੀ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਕਿਉਂ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ। ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਸਿੰਘ ਬਗੈਰ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆਂ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੀ ਅਸੀਂ ਸਮਝੀਏ, ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ? ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਲਾਭ ਕੇਵਲ ਅਕਾਲੀ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਬੀਬੀ ਕਿਰਨ ਬੇਦੀ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੀ ਚਿਠੀ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ; ਪਰ ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਬਿਮਾਰ ਪਤੀ ਲਈ ਦਵਾਈ ਲੈਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗਏ ਸਨ। ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਕਿਮਕਤ ਦੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਹੁਣ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਲਿਓ ਤਾਲਸਤਾਏ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਮਹਿੰਗਾ ਸੌਦਾ’ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼, ਅੰਕ 37, 12 ਸਤੰਬਰ 2015) ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਕਈਆਂ ਨੇ ਫੋਨ ਉਪਰ ਕਿਹਾ- ਸਾਡਾ ਵੀ ਜੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮੁਨਾਕੇ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਵੱਸੀਏ। ਸਾਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨਾਲ ਈਰਖਾ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਕਿੰਨੀ ਮੌਜ ਵਿਚ ਹਨ।

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ: ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ‘ਚ ਸਹਿਮ ਵਧਿਆ

“ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਉਪਰ ਫਿਰਕੂ ਹਮਲੇ ਵਧ ਗਏ ਹਨ, ਇੱਕ ਇਸਾਈ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਮੈਂ ਅੱਜ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ‘ਚ ਅਜਨਬੀ ਤੇ ਡਰਿਆ ਹੋਇਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।” ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਡੀ. ਜੀ. ਪੀ. ਜੂਲੀਓ ਰਿਬੇਰੋ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਹੈ, ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਤਸਵੀਰ। ਜੇਕਰ ਇੰਡੋ ਵੱਡੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਇਆ ਬੰਦਾ ਵੀ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ
ਫੋਨ: 209-992-7185

ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤੇ ਅਜਨਬੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਮ ਬੰਦੇ ਦੀ ਮਨੋਦਸ਼ਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ? ਇਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਕੋਈ ਔਖਾ ਨਹੀਂ।

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਿੰਦੂਤਵੀਆਂ ਦੇ ਹੋਸਲੇ ਪੂਰੇ ਬੁਲੰਦੀ ‘ਤੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਦਿਨ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ‘ਤੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਹਮਲੇ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਲੀਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ, ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਇਸਾਈਆਂ ਉਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕਤਲੋਗਾਰਤ, ਲੁੱਟ ਮਾਰ ਤੇ ਜਲੀਲ ਕਰਨ ਦੀਆਂ

ਘਟਨਾਵਾਂ ਵੀ ਵਧੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਨੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਰੋਕਣ ਦੇ ਨਾਮ ਉਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਲੋਂ ਇਸਾਈਆਂ ਦੇ ਚਰਚਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗਾਂ ਲਾਉਣੀਆਂ ਤੇ ਇਸਾਈਆਂ ਦੇ ਕੁੱਟ ਕੁਟਾਪੇ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਖਬਰਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਏ ਉਤੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਵੱਲ ਕੰਨ ਨਹੀਂ ਧਰਦਾ। ਹਿੰਦੂਤਵੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਦੱਸ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਚਿਤਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ “ਸਿੱਖ ਹਿੰਦੂ ਨਹੀਂ” ਦੀ ਸਫਾਈ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੂਜੇ ਦੇ ਧਰਮ ‘ਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ, ਇਸ ਨਾਲ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਕੁਤਰਣ ਵੀ ਵਧਦੀ ਹੈ।

ਆਰ ਐਸ ਐਸ ਜਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ “ਹਿੰਦੂ, ਹਿੰਦੀ, ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ” ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਲੁਕੇ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੱਖਿਆ ਪਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਏਜੰਡੇ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਸ਼ੋਕ ਸਿੰਘਲ ਨੇ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਸਾਫ਼ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ 800 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਆਇਆ ਹੈ। ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਆਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਕਮ ਚੰਮ ਦੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ‘ਤੇ ਉਤਰ ਆਏ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਤਸਵਰ ਕਰਦਿਆਂ 2020 ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਡੰਕੇ

ਦੀ ਚੋਟ ਤੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਫਿਰਕਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਉਤੇ ਸਾਜਿਸ਼ੀ ਚੁੱਪੀ ਧਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਾਰੇ ਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਫਿਰਕੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਏਜੰਡੇ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਹਨ। ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿਚ 4% ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਇਸਾਈਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸਿਰਫ ਨਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਵੱਖਰੀ ਹਸਤੀ ਦੀ ਮਾਲਿਕ 2% ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਬਿਨਾ ਸ਼ੱਕ ਅੱਜ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਬਚਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਭਾਵੇਂ ਹਿੰਦੂਤਵੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਬਾਹਰੀ ਹਮਲਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਪਰ ਬਾਦਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅੰਦਰ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਆਰ ਐਸ ਐਸ ਚੁੱਪ ਚੁਪੀਤੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਤਰੋਤ ਮਰੋਤ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ, ਗੁਰੂਤੰਮ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜਨਾ ਤੇ ਸਿੱਖ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਖਤਮ ਕਰਨਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵੰਨਗੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਕਿ 2020 ਤੱਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਹਿੰਦੂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਉਂਦੇ ਹਿੰਦੂਤਵੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਭਾਜਪਾਈਆਂ ਨਾਲ ਨਹੁੰ ਮਾਸ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਣਾਈ ਬੈਠੇ ਅਕਾਲੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਟੁੱਟੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਨਾਲ ਵੀ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਕੀ ਅਕਾਲੀ (ਬਾਦਲਕੇ) 2020

ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਬਣਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ? ਕੀ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਰ ਐਸ ਐਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੇ ਪੇਟੇ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ? ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ?

ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਜਲੀਲ ਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਜਦਾ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਗਿਣੀ-ਮਿਥੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਮੁਸਲਿਮ ਵਿਰੋਧੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਕੀ ਖਾਣਾ ਹੈ? ਕੀ ਪਹਿਨਣਾ ਹੈ ਤੇ ਕੀ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਹੈ?

ਇਹ ਸਾਰੇ ਮਾਪਦੰਡ ਹਿੰਦੂ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਤੈਅ ਕਰਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ‘ਤੇ ਥੋਪੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਵਸਨੀਕ (ਨਾਗਰਿਕ) ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕ ਤੋਂ ਆਏ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਹੋਣ। ਕੋਈ ਸਾਖਸ਼ੀ ਮਹਾਰਾਜ ਵਰਗਾ ਭਾਜਪਾਈ ਐਮ.ਪੀ.ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੀਫ ਨਾ ਖਾਣ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਹਿ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਊ ਮਾਸ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਆਗੂ ਉਠ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਿਨਾ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਛੱਡ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ‘ਸੂਰਯ ਨਮਸਕਾਰ’ ਵਿਚ ਭਾਗ ਨਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਗੱਦਾਰ ਦਾ ਫਤਵਾ ਦੇਣ ਤੁਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੋਈ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਵੱਧ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੂਰੀ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰ ਮਾਰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਸਾਰੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿਚ ਲਿਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ‘ਘਰ

ਅਜੋਕੀ ਗੱਲ

ਵਾਪਸੀ’ ਲਈ ਕਾਹਲਾ ਹੈ, ਤੇ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਸਟਾਰ ਤਿੰਨ ਖਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨਾ ਦੇਖਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਨਫਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਦਰਸਾ ਕੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਭਤਕਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ‘ਚ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਕਦੇ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਦੱਸ ਕੇ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੀ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਰੋਡ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਬਦੁਲ ਕਲਾਮ ‘ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਅਜੂਬੇ ‘ਤਾਜ ਮਹਿਲ’ ਨੂੰ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਮੰਦਿਰ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ‘ਖੋਜ’ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਮਗਰੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰੂਪ ‘ਚ ਵੰਡੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਕੁਝ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਤਕਾਉ ਬਿਆਨ ਤਾਂ ਹਿੰਦੂਤਵੀਆਂ ਦਾ ਨਿੱਤ ਦਾ ਸ਼ੁਗਲ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੀ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ? ਇੱਕ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੀ ਕੋਈ ਧਰਮ ਦੂਜੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਜਾਂ ਧਮਕੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ? ਕੀ ਇਸ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਭਤਕਾਉਣ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ? ਕੀ ਇਹ ਲੋਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਲਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹਨ?

ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ

ਸਾਖੀ ਦਾ ਸੱਚ ਪਛਾਣਨ ਦਾ ਹੋਕਾ

‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਨਾਲ ਗਹਿਰੇ ਜੁੜੇ ਮਝੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਕ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦਾ ਸਿੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਲਿਆ ਧਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ‘ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ’ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਸਾਖੀ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ‘ਬਿਪਰ ਕੀ ਰੀਤ’ ਵਿਚ ਰੁੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਾਖੀ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ, ਨਵੇਂ ਜ਼ਾਵੀਏ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਨ-ਗੁੜਨ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ‘ਬਿਪਰ ਕੀ ਰੀਤ’ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਕੇ ਤੇ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਫਿਕਰ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧ ਲੈਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਮਝੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ
ਫੋਨ: 408-254-7716

ਸੁਣਦੇ ਸਾਰ ਸਿੱਖ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਨੂੰ ਚੱਲ ਪਏ। ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਯਕੀਨ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨੇ ਕਿੰਦਾ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਸੱਚਾ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲੇ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲੱਭ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਥੇ ਹੋਰ 22 ਜਣੇ ਗੁਰੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਵੀ ਤਾਂ ਸੱਚੇ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਗੱਦੀਆਂ ਲਈ ਬੈਠੇ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਮਸੰਦ ਵੀ ਬੜੇ ਸਨ। ਕਰੀਬ ਇਕ ਸਾਲ ਉਹ ਸਫਲ ਵੀ ਰਹੇ, ਪਰ ਸਿੱਖ ਉਦਾਸ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ 22 ਜਣਿਆਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਇਲਾਹੀ ਜੋਤ ਮਨਫੀ ਸੀ, ਪੱਲੇ ਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰਫ ਭੇਖ ਤੇ ਪਖੰਡ। ਸਿੱਖ ਵਿਚਾਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੇਖ ਨੂੰ ਹੀ ਮੱਥੇ ਟੇਕਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਗਏ, ਪਰ ਗੁਰੂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੀ ਇੰਨਾ ਗੂੜ੍ਹਾ, ਪਿਆਰਾ ਤੇ ਨੇਤਰਤਾ ਵਾਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਤੇ ਬਗੈਰ ਅਧੂਰਾ ਤੇ ਨਿਰਜਿੰਦ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਿੱਖ ਦੇ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਵਸਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ‘ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਘੋਰ ਅੰਧਾਰੁ ਗੁਰੂ ਬਿਨੁ ਸਮਝ ਨ ਆਵੈ॥’ ਤੇ ਇਹ 22 ਮੰਜੀਧਾਰੀ ਹਨੇਰਾ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਸੱਚੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਭਾਲ, ਉਹ ਵੀ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲੇ ਵਿਚੋਂ, ਕੋਈ ਬਿਬੇਕ ਬੁੱਧ ਜਗਿਆਸੂ ਸਿੱਖ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਉਹ ਗੁਰਸਿੱਖ ਹੈ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਜਿਸ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲੇ ‘ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ’ ਦੇ ਅਲਫ਼ਾਜ਼ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਮੰਨ ਕੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਨੌਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਗੁਰਿਆਈ ਦੇ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਯੁੱਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨੇ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਲਫ਼ਾਜ਼ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਸੀਨੇ ਨਾਲ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਲਫ਼ਾਜ਼ ਅੱਜ ਵੀ ਉਨੇ ਹੀ ਅਹਿਮ ਹਨ ਜਿੰਨੇ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਕੋਈ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਸੌ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਕਲਣ ਵੇਲੇ ਸਨ।

‘ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ’ - ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਲਫਜ਼ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਵੱਡੀ ਘਾਲਣਾ ਤੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਸੁੱਚਮ ਰਹੀ, ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਉਸੇ ਸਾਖੀ ਨੂੰ ਹੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਾ ਜਿਹੜੀ ਆਪਾਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸੁਣੀ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ- ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਜਹਾਜ਼ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਫਸ ਗਿਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 500 ਮੋਹਰਾਂ ਸੁੱਖੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਲਈ, ਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਬੰਨੇ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੁੱਖਣਾ ਦੀਆਂ 500 ਮੋਹਰਾਂ ਬਕਾਲੇ, ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕਰਨ ਆਇਆ ਤਾਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ 22 ਜਣੇ ਗੱਦੀਆਂ ਮੱਲੀ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਉਹਨੇ ਇਹ ਤਰਕੀਬ ਸੋਚੀ ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਅੱਗੇ ਦੋ ਦੋ ਮੋਹਰਾਂ ਰੱਖ ਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕੀ ਜਾਊ, ਜੋ ਸੱਚਾ ਹੋਇਆ, ਆਪੇ 500 ਮੰਗ ਲਊ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਨਾ ਮੰਗੀਆਂ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦੱਸੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋ ਮੋਹਰਾਂ ਰੱਖ ਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰੂ ਨੇ ਸੁੱਖਣਾ ਵਾਲੀਆਂ 500 ਮੋਹਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣਾ ਮੋਢਾ ਨੰਗਾ ਕਰ ਕੇ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ, ਕਿ ਆਹ ਜਿਹੜਾ ਜ਼ਖ਼ਮ ਹੈ, ਇਹ ਉਸ ਵਕਤ ਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੇਰੇ ਡੁੱਬਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਧੱਕ ਕੇ ਬੰਨੇ ਲਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੁਣ/ਦੇਖ ਕੇ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹੋ ਹੀ ਸੱਚਾ ਗੁਰੂ ਹੈ ਤੇ ਉਸੇ ਵਕਤ ਕੋਠੇ ਦੀ ਛੱਤ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ- ‘ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ’ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਗੁਰੂ ਮੰਨ ਲਿਆ।

ਇਸ ਸਾਖੀ ਉਤੇ ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਟਾ ਨਹੀਂ ਮਾਰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕਈ ਤੱਥ ਸਹੀ ਹਨ। ਬੱਸ ਪੀੜ੍ਹੀ-ਦਰ-ਪੀੜ੍ਹੀ ਚੱਲਦੀ ਇਸ

ਸਾਖੀ ਵਿਚ ਬਿਪਰ ਚਤੁਰਾਈ ਕਰ ਗਿਆ, ਜੋ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਵਰਗੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਦੀ ਬਿਬੇਕ ਬੁੱਧ, ਜਗਿਆਸੂ ਸੁਭਾਅ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਜੀਵਨ ਉਤੇ ਕਰਾਮਾਤ ਤੇ ਕਰਮਕਾਂਡ ਨੂੰ ਭਾਰੂ ਕਰ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਇਸੇ ਪੱਖ ਉਤੇ ਝਾਤ ਪਾਉਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਭੇਖੀਆਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾ ਸਕੀਏ।

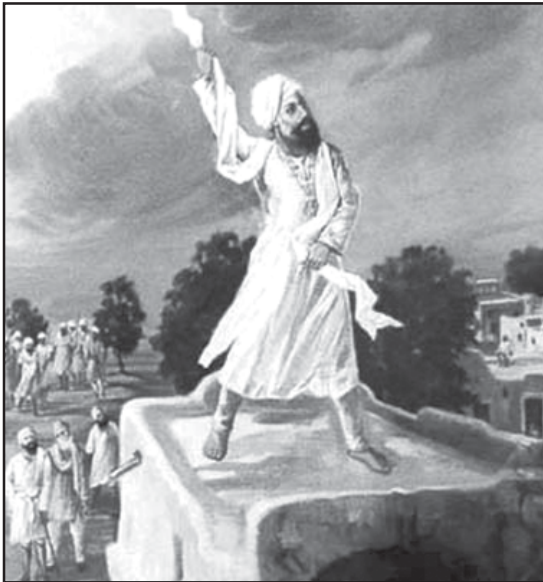
ਆਪਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਵੱਡਾ ਵਪਾਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਵਪਾਰ ਅਰਬ ਖਾਤੀ ਤੇ ਅਫਰੀਕਨ ਮੁਲਕਾਂ ਤੱਕ ਸੀ। ਉਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਭਾਈ ਦਾਸਾ ਲੁਬਾਣਾ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਨੇ ਅਫਰੀਕਨ ਮੁਲਕਾਂ ਦਾ ਮਸੰਦ ਬਾਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮਸੰਦ ਉਦੋਂ ਉਸੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਹਦੀ ਰਹਿਣੀ-ਬਹਿਣੀ ਪੂਰਨ ਗੁਰਮਤਿ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਜੋ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਦਸਵੰਧ ਵੀ ਉਗਰਾਹ ਕੇ ਗੁਰੂ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਮਤਲਬ, ਜੋ ਪੂਰਾ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਗੁਣ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਵਿਚ ਸਨ। ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਬਾਕਾਇਦਾ ਦਸਵੰਧ ਕੱਢਦਾ ਤੇ ਖੁਦ ਗੁਰੂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ। ਗੁਰੂ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ‘ਤੇ ਉਹਨੂੰ ਸਦਾ ਭਰੋਸਾ ਸੀ ਤੇ ਅਰਦਾਸ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਮਹਾਨਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਹਦਾ ਜਗਿਆਸੂ ਮਨ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਖੀ ਕਿ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਆਏ ਤੁਫ਼ਾਨ ਵਿਚ ਉਹਦਾ ਜਹਾਜ਼ ਫਸ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੱਚ ਹੀ ਹੋਣੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਵੀ ਅਰਬ ਖਾਤੀ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਅਚਾਨਕ ਤੁਫ਼ਾਨ ਉੱਠਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਬੱਸ ਇਥੇ ਬਿਪਰ ਚਾਲ ਚੱਲ ਗਿਆ ਸਾਖੀ ਵਿਚ। ਸਿੱਖ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਨਾਲੋਂ, ਸੁੱਖਣਾ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਗਿਆ ਕਿ ਭਾਈ

ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਉਸੇ ਵਕਤ ਸੁੱਖਣਾ ਸੁੱਖੀ ਗੁਰੂ ਕੋਲ, ਕਿ ਜਹਾਜ਼ ਬੰਨੇ ਲਾ ਦੇ ਤਾਂ ਇਵਜ਼ ਵਿਚ 500 ਮੋਹਰਾਂ ਚੜ੍ਹਾਵਾਂਗਾ। ਸੁੱਖਣਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਈ ਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਬੰਨੇ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਇਹ ਸੁੱਖਣਾ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲੇ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੁੱਖਣਾ ਮੌਜੂਦਾ ਡੇਰੇਦਾਰ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਰਾਸ ਆਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਕੱਲੇ ਡੇਰੇਦਾਰ ਹੀ ਕਾਹਨੂੰ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਿਰਮੌਰ ਸੰਸਥਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਰੀਬ ਹਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਫਿੱਟ ਬੈਠਦੀ ਆ। ਹੁਣ ਸੁੱਖਣਾ ਨਕਦ ਦੀ ਥਾਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਮ ‘ਤੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ, ਸੰਪਟ ਪਾਠ, ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਤੇ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਠ ਦੀ ਭੇਟਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਤਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਖੀ ਅੱਜ ਵੀ ਇੰਦਾ ਹੀ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸੁੱਖ ਦੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੀਆਂ ਲੜੀਆਂ ਮੁੱਕਣ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀਆਂ। ਸਾਖੀ ਵਿਚ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਿ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਹਰ ਕੰਮ ਗੁਰੂ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਪਿਛੋਂ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਰਦਾਸ ‘ਤੇ ਇੰਨਾ ਭਰੋਸਾ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਉਹਦੀ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਬਹੁਤੀ ਕਰੁਗਾ ਤੇ ਉਸੇ ਅਰਦਾਸ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਉਹਦਾ ਤੁਫ਼ਾਨ ਵਿਚੋਂ ਘਿਰਿਆ ਜਹਾਜ਼ ਵੀ ਬੰਨੇ ਲੱਗਿਆ।

500 ਮੋਹਰਾਂ ਜੋ ਉਹ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲੇ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ, ਸੁੱਖਣਾ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਬਲਕਿ ਉਹਦੇ ਦਸਵੰਧ ਦੀਆਂ ਸਨ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਆਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਥੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ 22 ਗੁਰੂ ਬਣੇ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਉਸ ਦੀ ਬਿਬੇਕ ਬੁੱਧ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਸੋਝੀ ਨੇ ਭੇਖੀ

ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਪਰਦਾ ਫਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਪੱਕਾ ਮਨ ਬਣਾਇਆ। ਕੰਮ ਇੰਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਭੇਖੀਆਂ ਨੇ ਗੁੰਡੇ ਵੀ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜੋ ਸੱਚ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਦਬਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਦੁਜੀ ਗੱਲ, ਅਜੇ ਸੱਚੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਹੜਾ, ਕੌਣ ਤੇ ਕਿਥੇ ਹੈ ਤੇ ਖੁਦ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਨਬੀ ਸੀ। ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਵੰਗਾਰ ਸੀ ਉਹਦੇ ਸਾਹਮਣੇ। ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਜਿਥੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਸੋਝੀ ਰੱਖਦੇ ਸਨ; ਉਥੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਅਰਬੀ ਤੇ ਫਾਰਸੀ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਗਿਆਤਾ ਸਨ।

ਸਾਖੀ ਵਿਚਲੀ ਇਹ ਗੱਲ ਦਰੁਸਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੇ ਹਰ ਇਕ ਅੱਗੇ ਦੋ ਮੋਹਰਾਂ ਰੱਖਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ, ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਸੱਚਾ ਹੋਇਆ, ਬਾਕੀ ਮੋਹਰਾਂ ਵੀ ਆਪੇ ਮੰਗ

ਲਊਗਾ। ਉਹ ਮੋਹਰਾਂ ਸੁੱਖਣਾ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਉਹ ਤਾਂ ਦਸਵੰਧ ਸੀ ਜੋ ਉਹ ਸੱਚੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਹੱਥ ਹੀ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਟੋਹ ਸਕੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਜੋਤ ਹੈ। ਉਹਨੂੰ ਦੋ ਮੋਹਰਾਂ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਵੀ ਤੁਹਾਡਾ ਸਿੱਖ ਹਾਂ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਿਹਨੇ ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨੇੜੇ ਢੁੱਕਣ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਹਦੇ ਜਗਿਆਸੂ ਮਨ ਦੀ ਜੁਗਤ ਸੀ, ਸੱਚਾਈ ਪਰਖਣ ਦੀ।

ਦੋ ਮੋਹਰਾਂ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਕ-ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਗਈ। ਜਿੰਨਾ ਕੁ ਇਤਿਹਾਸ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਅਗਸਤ 1664 ਵਿਚ ਬਕਾਲੇ ਗਏ ਤੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਮਾਰਚ 1665 ਵਿਚ ਮਿਲੀ। ਮਤਲਬ, ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਜ਼ਰੂਰ ਲੱਗੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 22 ਆਪੇ ਬਣੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਨੂੰ। ਅੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ (ਗੁਰੂ) ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਵਿਚੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਜੋਤ ਲੱਭ ਲਈ।

ਇਥੇ ਵੀ ਬਿਪਰ ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਚੱਲ ਗਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮੋਢਾ ਨੰਗਾ ਕਰ ਕੇ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਖ਼ਮ ਉਦੋਂ ਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੇਰੇ ਡੁੱਬਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਇਸੇ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਧੱਕ ਕੇ ਬੰਨੇ ਲਾਇਆ। ਭਲਾ ਜਿਸ ਗੁਰੂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸੀਸ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਂਕ ਵਿਚ ਕਟਵਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਗੁਰੂ ਨੇ ਕਰਾਮਾਤ ਨੂੰ

ਕਹਿਰ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਕਿਉਂ ਆਪਣਾ ਆਪ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕਰਾਮਾਤੀ ਬਣ ਕੇ ਦੱਸਦਾ? ਜਿਉਂ ਹੀ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਵਿਚ ਇਲਾਹੀ ਜੋਤ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਏ, ਤਾਂ ਜਿਥੇ ਉਹਦਾ ਤਨ ਮਨ ਖੇੜੇ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹੋਣੈ, ਉਥੇ ਵੱਡਾ ਮਸਲਾ ਵੀ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਣੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ! ਇਸ ਲਈ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲੀਅਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਪਿਆ।

ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਮੰਜੀਧਾਰੀਆਂ ਦਾ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਜਾਨੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣਨਾ ਤੈਅ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਝੂਠ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਉਸੇ ਵਕਤ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ। ਧੀਰਮੱਲ ਵਰਗਿਆਂ ਕੋਲ ਜਿਥੇ ਗੁੰਡਾ

ਅਨਸਰ ਸਨ, ਪੱਕੀਆਂ ਰਫ਼ਲਾਂ ਵੀ ਸਨ। ਇਸੇ ਧੀਰਮੱਲ ਨੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਉਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਵੱਲੋਂ ਭੇਟ ਕੀਤੇ ਦਸਵੰਧ ਦੀਆਂ 500 ਮੋਹਰਾਂ ਵੀ ਲੁੱਟ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ।

ਬੜਾ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਕਦਮ ਪੁੱਟ ਰਿਹਾ ਸੀ। ‘ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ’ ਕਹਿਣਾ ਇੰਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਾਨ ਤਲੀ ‘ਤੇ ਰੱਖਣੀ ਪੈਣੀ ਸੀ। ਬਿਪਰ ਨਾਲ ਆਵਾ ਲਾਉਣਾ ਪੈਣਾ ਸੀ। ਬੜੀ ਸੂਰਮਗਤੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸੀ ਨਿਡਰ ਹੋ ਕੇ ਹੋਕਾ ਦੇਣਾ- ‘ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ’। ਇਹ ਹਿੰਮਤ ਕੀਤੀ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਅਤੇ ਸਦਾ ਲਈ ਵਸ ਗਏ ਸਿੱਖ ਮਨਾਂ ਵਿਚ।

ਅੱਜ ਬਿਪਰ ਨੇ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਢੀ ਹੋਈ ਹੈ ਗੁਰਮਤਿ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਕੜ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ। ਹਰ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਵਰਗਾ ਜਗਿਆਸੂ ਬਣਨਾ ਪੈਣਾ। ਸਾਲ ਵਿਚ ਇਕ ਦਿਨ ‘ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ’ ਮਨਾ ਲੈਣਾ ਤਾਂ ਰਸਮ ਜਿਹੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਖੈਰ! ਨਾ ਹੋਣ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੀ ਹੈ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਉਠੇ, ਤਾਂ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ‘ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ’ ਗੂੰਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤੇ ਉਹਦੇ ਪੈਰ, ਹੱਥ ਵਿਚ ਦੁੱਧ ਦਾ ਡੋਲੂ ਭਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਡੇਰੇ ਵੱਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲੇ? ਸਾਰੇ ਟੱਬਰ ਨੂੰ ਕਾਰ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਕਿਤੇ ਜੇਠੇ ਐਤਵਾਰ, ਪੁੰਨਿਆ, ਮੱਸਿਆ, ਸੰਗਰਾਮ ਦੀ ਚੌਂਕੀ ਭਰਨ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਤੁਰਿਆ? ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਹੋਕਾ ਵਰਜੇਗਾ ਇਹ ਚੌਂਕੀਆਂ ਭਰਨ ਤੋਂ। ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇਗਾ, ਸਾਡੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ, ਕਿੱਧਰ ਚੱਲਿਆ? ਕੀ ਲੈਣਾ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ? ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਖੁਦ ਵਸਾ ਗਿਆ, ਫਿਰ ਕਿਹਦੇ ਮੂਹਰੇ ਨੱਕ ਰਗੜਨ ਚੱਲਿਆ? ਕਿਹੜੇ ਪਖੰਡੀ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਘੁਟਾਉਣ ਚੱਲਿਆਂ ਸਾਰੇ ਟੱਬਰ ਤੋਂ? ਜੇ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਅਦਬ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਰਹਿਣੀ।

ਉਸ ਵਕਤ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਇਕੋ ਹੋਕੇ ਉਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਕੇ ਸੱਚੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਪੱਲਾ ਫੜ ਲਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸਰਬੰਸਦਾਨੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਇਕੋ ਇਕ ਸੱਚੇ ਗੁਰੂ- ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲੜ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਭਲਾ ਹੁਣ ਕਿਹੜੀ ਮਜਬੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਇਹਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁਰੂ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਦੇਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚ ਦਸਵੰਧ ਦੀ ਬੜੀ ਮਹਾਨਤਾ

ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਬੜੇ ਕੰਮ ਹੋਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਗੁਰੂ ਦੀ ਗੋਲਕ ਪੂਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦਸਵੰਧ ਨਾਲ ਚੱਲਦੀ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਦਸਵੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਉਨੀ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਸਿੱਖ ਦੀ, ਇਹਨੂੰ ਸਹੀ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਪੁੱਜਦਾ ਕਰਨਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਹਲੜ ਭੇਖਧਾਰੀ ਕੋਲ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਸੇ ਦਸਵੰਧ ਨੇ ਜਿਥੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਮਨਮਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵੀ ਕਰਨਾ ਜੋ ਵੱਧ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਹੈ। ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਤਾਂ 22 ਮੰਜੀਧਾਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਨੂੰ 500 ਮੋਹਰਾਂ ਦੇ ਕੇ ਸੁਰਖਰੂ ਹੋ ਈ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਵੀ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀਆਂ ਹੀ ਅਣਸਾਂ-ਬਣਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਨ, ਪਰ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਗੁਰਸਿੱਖ ਦੀ ਬਿਬੇਕ ਬੁੱਧ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਮੰਨ ਲੈਂਦੀ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਭੇਖਧਾਰੀ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਦੇ ਕੇ ਖੁਦ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਰੋਧੀ ਕਰਵਾਈ ਦਾ ਭਾਗੀਦਾਰ ਬਣੇ? ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਜਾਨ ਹੁਲ ਕੇ ਜੁਟ ਗਿਆ ਸੱਚਾ ਗੁਰੂ ਲੱਭਣਾ। ਉਹਨੂੰ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵੀ ਇਕ ਅਰਸੇ ਲਈ ਰੋਕਣਾ ਪਿਆ ਹੋਣਾ। ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੋਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲੋਂ ਇਹ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਸੱਚੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਥਾਂ ਇਹ ਰਕਮ ਭੇਖੀਆਂ ਹੱਥ ਆ ਗਈ। ਉਹਦੀ ਬਿਬੇਕ ਬੁੱਧੀ ਜਾਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਾਨਕ ਜੋਤ ਦਾ ਵਾਰਸ ਹੀ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਵਾਲ ਹੈ ਹੁਣ ਸਿੱਖ ਨੂੰ- ਕੀ ਅਸੀਂ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਪੈਗਾਮ ਨੂੰ ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਵਸਾਇਆ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ? ਅਸੀਂ ਭੁੱਲ-ਭੁਲਾ ਗਏ ਹਾਂ ਇਸ ਪੈਗਾਮ ਨੂੰ। ਜੇ ਸੱਚੀ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਵੱਸਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਭਲਾ ਕਿੰਦਾ ਜਹਾਜ਼ ਚੜ੍ਹ ਕੋਈ ਢਿੱਡਲ ਜਿਹਾ ਸਾਧੂ ਲਿਸ਼ਕਦਾ ਚੱਲਾ ਪਾ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਵਾਜੇ ਦੀ ਪੂੰ-ਪੂੰ ਵਜਾ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਗੁਜਰ ਚੁੱਕੇ ਡੇਰੇਦਾਰ ਦੀਆਂ ਮਨ-ਘੜਤ ਕਹਾਣੀਆਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਸੁਣਾ ਕੇ, ਪੰਡ ਡਾਲਰਾਂ ਦੀ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਤੁਰਦਾ ਬਣਦਾ?

ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਮਾਤਾ ਜਿਹਾ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਸਹੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੰਤ ਨੇ ਆਉਣਾ ਹੈ, ਡਾਰਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਆਂ ਉਸ ਦਿਨ ਗੁਰਦੁਆਰੇ। ਕਤਾਰ ਟੁੱਟਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਬਾਬੇ ਮੂਹਰੇ ਡਾਲਰ ਰੱਖਣ ਦੀ। ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਭਲਾ ਆਪਾਂ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਦੁਖੀ? ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕਾ-ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸੰਤ ਕਰੋੜਾਂ ਡਾਲਰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਲੈ ਗਿਆ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਪਾ ਕੇ ਕਿ ਨਿਵੇਕਲੀ ਖਾਲਸਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਣਾਉਣੀ ਹੈ।

ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ‘ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ’ ਦਾ ਪੈਗਾਮ ਸਾਥੋਂ ਇਹ ਤਵੱਕੋ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਕਿ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਸੰਦਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹੱਡ-ਭੰਨਵੀਂ ਕਿਰਤ ਕਮਾਈ ਵਿਚੋਂ ਡਾਲਰ ਭੇਜੀ ਜਾਈਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਹੀ ਦਿਸਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਰੱਖੀ ਗੋਲਕ ਦਾ ਮੂੰਹ ਗਰੀਬ ਵੱਲੋਂ ਘੱਟ ਕਰ ਕੇ ਇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਘੁਸਪੈਠੀਏ ਨੂੰ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਉਤੇ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਾਧੂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਵੱਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਧੀਰਮੱਲ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਖੁਦ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧੀਰਮੱਲੀਆਂ ਦੇ ਗੱਦੀਨਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮਨਮਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਤੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਗੁਸਤਾਖੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਸਾਹਿਬ-ਏ-ਕਮਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਕਿਹੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿ ਧੀਰਮੱਲ ਦੇ ਗੱਦੀਨਸ਼ੀਨ ਵਡਭਾਗ ਸਿੰਘ ਦਾ 300 ਸਾਲਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਮਨਾਉਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ? ਕੀ ਇਹ ਇੰਦਾ ਕਰ ਕੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਆ ਕਿ ਧੀਰਮੱਲ ਨੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ‘ਤੇ ਗੋਲੀ ਠੀਕ ਹੀ ਚਲਾਈ ਸੀ। ਅੱਜ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਬਿਬੇਕ ਸਾਥੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਥ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ! ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ! ਅੱਜ ਖੋਲ੍ਹੋ ਮੂੰਹ ਇਸ ਅਣਹੋਣੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼, ਤੇ ਪੁੱਛੋ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਜਿਹਨੂੰ ਬਾਹਰ ਆਏ ਨੂੰ ਡਾਲਰਾਂ ਦੇ ਲਫ਼ਾਫ਼ੇ ਦਿੰਦੇ ਹੋ। ‘ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ’ ਹਰ ਸਿੱਖ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਰੁਧ ਉੱਠਦੀ ਹਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅੱਗੇ ਡਟ ਜਾਵੇ।

ਅਸੀਂ ਕੀ ਬਣ ਗਏ-4

ਬੰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਵੱਸਦਾ ਰੱਬ

ਇਸ ਲੇਖ ਲੜੀ ਵਿਚ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸੰਕਟ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਹਾਣੀ 'ਭੱਜੀਆਂ ਬਾਹੀ' ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਪਈਆਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ-ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਬਤ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਾਹਿਤਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਬਾਰੇ ਉਦੋਂ ਬੜੀ ਚਰਚਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਹਲਾਈ ਵਰਿਆਮ ਸੰਧੂ ਨੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਵਗਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸੰਕਟ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਉਂਗਲ ਧਰੀ ਸੀ। ਕਹਾਣੀ ਵਾਂਗ ਇਸ ਲੇਖ ਲੜੀ ਵਿਚ ਵੀ ਬੇਵਸੀ ਅਤੇ ਬੇਵਸਾਹੀ ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਚੱਲਦੀ ਹੈ। ਲੇਖ ਦੀ ਇਸ ਆਖਰੀ ਕੜੀ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਛੋਹਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੀਆਂ ਹੋਰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਵਰਿਆਮ ਸੰਧੂ ਨੇ ਇਸ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਵੀ ਮਾਨਵੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਉਚਿਆਂ ਖੜ੍ਹੇ ਕੇ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਜੁਗਲਬੰਦੀ ਦਾ ਤਰਾਨਾ ਛੇੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਹਾਲ ਅਤੇ ਹਰ ਹਿਲੇ ਛਿੜਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਮੇਰੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਫੈਲ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਪਕ ਜਗਤ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਜਿਸ ਜਿਸ ਸਨੇਹੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਭਿੱਖੀਵਿੰਡ ਬਣੇ ਅੱਗੇ ਆਣ ਪੁੱਜਾ ਸੀ। ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਦੀ ਲੰਘ ਕੇ ਬਾਣੇ ਅੰਦਰ ਪਹੁੰਚੀ। ਬਾਣੇਦਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈਆਂ ਦੇ ਕਈ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਸਬੰਧ ਵੀ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਆਦੀ ਅਤੇ ਇਖਲਾਕੀ ਮੁਜਰਮ ਨਹੀਂ ਸਾਂ; ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਹਵਾਲਾਤ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਕੁਰਸੀਆਂ ਉਤੇ ਬਿਠਾਇਆ ਜਾਵੇ! ਸਾਰੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਮਦਰਦ ਬੋਲਾਂ ਨਾਲ ਬਲ ਬਖਸ਼ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੰਜ-ਸੱਤ ਆ ਰਹੇ ਸਨ, ਪੰਜ-ਸੱਤ ਜਾ

ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਫੋਨ: 416-918-5212

ਰਹੇ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਟਾਫ਼ ਛੁੱਟੀ ਕਰ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਇਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਾਰੇ ਸਾਥੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਖਲੋਤੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਇੱਕ ਜਣੇ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਕੇ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਨਜ਼ਰਾਂ ਉਠਾ ਕੇ ਮੇਨ ਗੇਟ ਦੇ ਬਾਹਰ ਵੇਖਿਆ; ਮੇਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਬਾਹਰ ਖਲੋਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਨਜ਼ਰਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਵੇਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੱਥ ਹਿਲਾਉਂਦਿਆਂ ਰੌਲਾ ਚੁੱਕ ਲਿਆ, "ਸਾ ਸਰੀ ਕਾਲ ਭਾ ਜੀ!"

ਮੈਂ ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਹੱਥ ਹਿਲਾਇਆ। ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਗੁੱਝੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਡੋਲਦਾ ਮਨ ਧੀਰਜ ਧਰ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ; ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਹੋ ਮੁਹੱਬਤ ਹੀ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਸਵੈ ਭਰੋਸੇ ਅਤੇ 'ਫਾਂਸੀਆਂ' ਉਤੇ ਝੂਲ ਜਾਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦਿੰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਮੇਰੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਆਪਕ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਮੋਗਾ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਵੇਲੇ ਦਾ ਮੇਰਾ ਜੇਲ੍ਹ-ਸਾਥੀ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਉਬੋਕੇ (ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਦਲ ਦਾ ਪੀ.ਏ. ਰਹਿ ਚੁੱਕਾ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਹੀ ਬਰਨਾਲਾ ਵਜ਼ਾਰਤ ਵਿਚ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਪਿਛੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਵਾਲਾ) ਭਿੱਖੀਵਿੰਡ ਚੌਕ ਵਿਚ ਮਿਲ ਪਿਆ। ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, "ਤੁਹਾਡੇ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਯਾਰ ਵਰਿਆਮ ਸੰਧੂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੇ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਫੜ ਲਿਆਈ ਏ।"

ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਬਾਣੇ ਭੱਜਾ ਆਇਆ। ਬੋਝੇ ਚਿਰ ਪਿਛੋਂ ਮੇਰੇ ਸਾਲਿਆਂ ਦੇ ਲੜਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਦੇ ਇੱਕ-ਦੋ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਦਾ ਡਾਕਟਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਬਾਣੇ ਆਣ ਪੁੱਜੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੇ ਅਤੇ 'ਬੇਫਿਕਰ ਰਹਿਣ' ਲਈ ਕਹਿ ਕੇ ਬਾਣੇਦਾਰ ਕੋਲ ਚਲੇ ਗਏ।

ਜਦੋਂ ਸੂਰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੁਝੇ ਮਨ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ, ਮੇਰੇ ਉਤੇ 'ਕਤਲ ਕੇਸ ਪਾ ਦੇਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ' ਸੁਣਾਈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸਾਹ ਉਤਾਰ ਦਾ ਉਤਾਰ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਾ ਹੇਠਾਂ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਉਚੀ ਚੀਕ ਮਾਰੀ ਅਤੇ ਉਲਟ ਕੇ ਮੰਜੀ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਡਿਗ ਪਈ। ਉਹ ਫੁੱਟ ਫੁੱਟ ਕੇ ਰੋਣ ਲੱਗੀ। ਹਮਦਰਦੀ ਲਈ ਆਈਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਲੇ ਬੈਠੀਆਂ ਜ਼ਨਾਨੀਆਂ ਉਹਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਅਤੇ ਹੌਸਲਾ ਦੇਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਉਹ ਮੱਛੀ ਵਾਂਗ ਤੜਫ਼ ਰਹੀ ਸੀ!

ਪਰ ਰੋਂਦੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਤਾਂ ਮਸਲਾ ਹੱਲ

ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣਾ!

ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੇਕਿਆਂ ਨੂੰ ਭੱਜ ਉਠੀ। ਉਸ ਦੇ ਤਾਣੇ ਦਾ ਪੁੱਤ ਫੌਜ ਵਿਚੋਂ ਕੈਪਟਨ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਬਾਹਰ ਬਹਿਕ ਉਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ. ਦਾ ਕੈਂਪ ਸੀ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ. ਦੇ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੇੜੇ ਦੀ ਸਾਂਝ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਾਰੇ ਉਹਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਭਿੱਖੀਵਿੰਡ ਵੱਲ ਤੁਰੇ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਰਜਵੰਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਤੀਜੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਭਿੰਦਿਆਂ! ਤੁਸੀਂ ਡਾਕਟਰ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਏ। ਉਹਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਏ ਕਿ ਉਸ ਦਿਨ 'ਇਹ' ਆਪ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇੱਕੋ ਵੇਲੇ ਇਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਨੇ ਜਾਂ 'ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ।' ਉਹ ਜਾ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਖਾਂ ਸਾਰੀ ਅਸਲੀਅਤ। ਉਸ ਦੇ ਆਖੇ ਦਾ ਅਕਸਰ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਹੋਵੇਗਾ।" ਡਾਕਟਰ ਗਿੱਲ ਦੇ ਸਾਲਿਆਂ ਦਾ ਮੇਰੇ ਸਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵੀ ਅਤੇ ਉੱਜ ਵੀ ਡਾਕਟਰ ਗਿੱਲ ਦੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਸੀ ਹੀ।

ਸੋ, ਰਜਵੰਤ ਕੌਰ ਵੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਤਾਣ ਲਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਜਿਸ ਦਾ ਜਿੰਨਾ ਜਿੰਨਾ ਜ਼ੋਰ ਸੀ, ਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਘਟੀ ਤਾਂ ਬਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਬੁਲਾਇਆ। ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁਰਸੀ ਉਤੇ

ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦੁਖਾਂਤ ਵਿਚ ਸਭ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਹੋ ਸਕੀ, ਮਦਦ ਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇਸ ਮਦਦ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। "ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਸਾਰਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਚੁੱਕਾ ਏ, ਪਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅੰਦਰਲੀ ਗੱਲ ਦੱਸਾਂ।" ਉਸ ਨੇ ਧੌਣ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਕੇ, ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਉਲਰਦਿਆਂ ਰਾਜ਼ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਵਾਂਗ ਕਿਹਾ, "ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ. ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ-ਕੂਗਜ਼ਾਂ ਕਰ ਕੇ ਨਹੀਂ, ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੇ ਲਿਆ ਏ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਕੋਲ। ਇਹ ਵਾਰ ਵਾਰ ਜਾ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ, 'ਇਸ ਵਾਰਦਾਤ ਪਿਛੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਦਾ ਹੱਥ ਏ।' ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਸ ਨੇ ਖਿਝ ਕੇ ਕਿਹਾ, 'ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਐ ਤਾਂ ਦੱਸੋ। ਦੱਸਦੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਨਾ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੰਮੇ ਪਾ ਲੈਣਾ ਏ।' ਫਿਰ ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਂ ਲਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ।"

ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਬੂਟੇ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਸੂਤਰ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ। ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ ਸਮੇਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ 'ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ' ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਸੱਜਣ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਵੀ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਸਾਡੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਆਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਲੈਣ ਕਰ ਕੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਸੰਗੀ ਸਾਥੀ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਰੁੱਝ ਗਏ ਸਨ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ 'ਪਿੰਡ ਦੇ ਸ਼ੱਕੀ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ' ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ 'ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ' ਬੰਦੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਸਾਡਾ ਨਾਂ ਵੀ ਲਿਆ ਹੋਵੇ! ਪੁਰਾਣੇ ਨਕਸਲੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ 'ਇਸ ਪਾਸੇ' ਤੁਰੇ ਵੀ ਤਾਂ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਖ਼ਬਰਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਦਾ ਪਤਾ ਵੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਤਾਂ 'ਇੱਧਰ ਤੁਰਨ ਵਾਲਿਆਂ' ਵਿਚ ਗਿਣੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਾਂ! ਇਸ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਉਤੇ 'ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ' ਆਗੂ ਨੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਬਚਾਓ ਲਈ ਜਾਂ 'ਸੱਚੇ ਸ਼ੱਕ' ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਸਾਡਾ ਨਾਂ ਲੈ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ! ਬੂਟਾ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਵਾਰ ਵਾਰ ਆਖ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਬੂਟੇ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਸੂਤਰ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ। ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ ਸਮੇਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੇ 'ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ' ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਸੱਜਣ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਵੀ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਸਾਡੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਆਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਲੈਣ ਕਰ ਕੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਸੰਗੀ ਸਾਥੀ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਰੁੱਝ ਗਏ ਸਨ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ 'ਪਿੰਡ ਦੇ ਸ਼ੱਕੀ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ' ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ 'ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ' ਬੰਦੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਸਾਡਾ ਨਾਂ ਵੀ ਲਿਆ ਹੋਵੇ! ਪੁਰਾਣੇ ਨਕਸਲੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ 'ਇਸ ਪਾਸੇ' ਤੁਰੇ ਵੀ ਤਾਂ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਖ਼ਬਰਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਦਾ ਪਤਾ ਵੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਤਾਂ 'ਇੱਧਰ ਤੁਰਨ ਵਾਲਿਆਂ' ਵਿਚ ਗਿਣੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਾਂ! ਇਸ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਉਤੇ 'ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ' ਆਗੂ ਨੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਬਚਾਓ ਲਈ ਜਾਂ 'ਸੱਚੇ ਸ਼ੱਕ' ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਸਾਡਾ ਨਾਂ ਲੈ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ! ਬੂਟਾ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਵਾਰ ਵਾਰ ਆਖ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਬਿਠਾ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ 'ਨੇੜੇ ਨਾ ਆਉਣ' ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ।

"ਸਰਦਾਰ ਸਾਹਬ, ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਨਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਮਗਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਇੰਨੀ ਇੱਜ਼ਤ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਓ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਭਲਾ ਕਿਹੜੀ ਬਿਨਾ 'ਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਬਾਣੇਦਾਰ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਵਿਚਲੀ ਨਰਮੀ, ਨਕਲੀ ਅਤੇ ਵਿਖਾਵੇ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਪ ਰਹੀ।

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਅਨੁਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਕਦੀ ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿਚ ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ-ਪਿਛੋਂ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਵਾਰ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਸੂਰ ਤੋਂ, ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਜੇਲ੍ਹ ਵੀ ਜਾਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਪਾਏ ਕੇਸ ਬੂਟੇ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਹਰ ਵਾਰ ਬਰੀ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ. ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਨਾਂ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਹੁਣ ਵੀ ਫੜ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੁਰਾਣੇ ਨਕਸਲੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ 'ਇਸ ਪਾਸੇ' ਤੁਰੇ ਵੀ ਤਾਂ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਖ਼ਬਰਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਦਾ ਪਤਾ ਵੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਤਾਂ 'ਇੱਧਰ ਤੁਰਨ ਵਾਲਿਆਂ' ਵਿਚ ਗਿਣੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਾਂ! ਇਸ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਉਤੇ 'ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ' ਆਗੂ ਨੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਬਚਾਓ ਲਈ ਜਾਂ 'ਸੱਚੇ ਸ਼ੱਕ' ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਸਾਡਾ ਨਾਂ ਲੈ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ! ਬੂਟਾ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਵਾਰ ਵਾਰ ਆਖ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਬਾਣੇਦਾਰ ਦੇ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਪਏ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਖੜਕੀ।

"ਜੀ ਸਰ! ਰਾਤੀਂ ਉਸੇ ਵੇਲੇ, ਤੁਹਾਡਾ ਹੁਕਮ ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਹਾਂ ਜੀ, ਬਹੁਤ ਸਖ਼ਤ ਇੰਟੈਰੋਗੇਸ਼ਨ ਹੋ ਰਹੀ ਏ ਜੀ। ਠੀਕ ਏ ਜੀ, ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਆਂ ਸਰ। ਜ਼ਰੂਰ ਕੱਢਾਂਗਾ ਜੀ। ਜੀ ਸਰ! ਹਾਂ ਜੀ! ਬਿਲਕੁਲ ਜੀ। ਆਏ ਨੇ ਜੀ ਬੜੇ। ਜੀ ਸਰ। ਛੇਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਦਾਂ ਜੀ।"

ਟੈਲੀਫੋਨ ਦਾ ਰੋਗਾ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੀ ਬਾਣੇਦਾਰ ਕਹਿੰਦਾ, "ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਦਾ ਫ਼ੋਨ ਸੀ। ਕਹਿਣ ਡਿਹਾ, 'ਇਹਨੂੰ ਬਾਡਰ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਓ, ਪੁੱਛ-

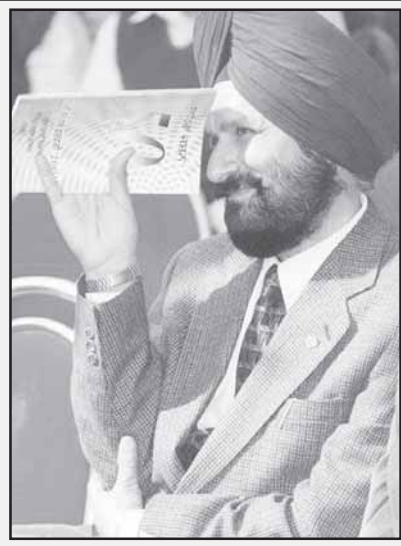
ਗਿੱਛ ਦੇ ਬਹਾਨੇ। ਇਹ ਵਾਰਦਾਤ 'ਇਹਦੇ' ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣੀ ਏ।' ਕਿੱਥੇ ਲੈ ਜਾਵਾਂ ਹੁਣ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ! ਭੈਣ ਦਾ ਯਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ!"

ਉਸ ਨੇ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹ ਕੱਢੀ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਡਾਢੀ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਉਹ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਦਾ ਨੌਕਰ ਸੀ ਜਾਂ ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਸੱਜਣ-ਸਹਿਯੋਗੀ! ਉਹ ਮੇਰਾ ਹੀ ਸੱਜਣ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੀ।

"ਵੇਖੋ ਜੀ, ਜੇ ਸਿਰਫ਼ 'ਸਿੱਖ' ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ 'ਇਹ' ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਸਲੂਕੀ ਕਰਦੇ ਨੇ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਵੀ ਫ਼ਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ 'ਸਿੱਖ ਭਰਾਵਾਂ' ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵੀ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਤੰਗ ਨਾ ਕਰੀਏ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਭੈਣ ਚੋਂਦਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਕਿਵੇਂ ਕਤਲੇਆਮ ਕੀਤਾ! ਹੁਣ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ; ਏਧਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰੀ ਜਾਈਏ। ਸਾਥੋਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜੀ ਇਹ ਗੱਲ ਹੱਤਿਆ!" ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਦੁਖੀ ਦਿਲ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ।

ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੋਏ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਅਜੇ ਹਫ਼ਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਗੁਜ਼ਰਿਆ। ਇਸ ਦੀ ਕਸ਼ਕ ਅਜੇ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੜਕ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਅੰਦਰਲੇ ਪੁਲਸੀਏ ਉਤੇ ਉਸ ਅੰਦਰਲਾ 'ਸਿੱਖ' ਅਤੇ 'ਮਨੁੱਖ' ਭਾਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਂਜ ਪਿਛੋਂ 'ਇਹੋ ਜਿਹੇ' ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਪੁਲਸੀਆਂ ਨੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬੰਦਾ ਛੱਡਣ ਲਈ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ 'ਵੱਟੋ' ਸਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਾਮ ਅਤੇ

ਲਾਵਾਰਿਸ ਲਾਸ਼ਾਂ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

"ਵੇਖੋ ਸੰਧੂ ਸਾਹਬ! ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਸਾਰੀ ਹਕੀਕਤ ਮਾਲੂਮ ਐ। ਤੁਸੀਂ ਬੜੇ ਇੱਜ਼ਤਦਾਰ ਸੱਜਣ ਓ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਫੁੱਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣ ਦਿੰਦਾ, ਇਹ ਮੇਰਾ ਵਾਅਦਾ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਮੇਰਾ ਸਾਥ ਦੇਣਾ ਪਊ। ਇੱਕ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਧੂੰ ਨਹੀਂ ਕੱਢਣਾ। ਦੂਜਾ; ਆਪਣੀ ਆਹ ਪੱਗ ਢਾਹ ਕੇ, ਵਲ੍ਹੇਟ ਮਾਰ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹ ਲੋ। ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜਾਪੇ ਕਿ ਖ਼ੂਬ ਕੁੱਟ-ਮਾਰ ਹੋਈ ਹੈ! ਤੀਜਾ; ਰਹੋ ਹਵਾਲਾਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ। ਸਾਡੇ ਕਈ ਬੰਦੇ ਵੀ ਕਮਲ ਕੁਦਾਉਂਦੇ ਨੇ, ਅਖੇ: ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਾਹਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿਚ ਕੁਰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਬਿਠਾਈਏ! ਇੰਜ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਤੁਹਾਡਾ ਭਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਉਸ 'ਕੱਜਰ' ਦਾ ਕੀ ਪਤਾ ਹੁਣੇ ਆ ਜਾਵੇ, ਚੈਕ ਕਰਨ। ਤੁਸੀਂ ਹਵਾਲਾਤ ਵਿਚ ਹੋਵੋਗੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਵੀ ਤੇ ਸਾਡਾ ਵੀ ਭਲਾ। ਮੈਂ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਦੀ ਤਫ਼ਤੀਸ ਪਾਉਣ ਪਿਛੋਂ ਹੀ ਉਹਨੂੰ 'ਮਨਾਉਣ' ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੂੰ।"

ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਸੱਚੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਹਵਾਲਾਤ ਵਿਚ ਵੜਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਪੱਗ ਲਾਹ ਕੇ ਉਲਟੇ

ਸਿੱਧੇ ਵਲ ਮਾਰ ਲਏ। ਕਿਰਪਾਲ ਹੁਰਾਂ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ ਬਹਾਨਾ ਮਾਰਿਆ, "ਰਹਿਣਾ ਹਵਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਤੇ ਪੱਗਾਂ ਪੋਚ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹਣੀਆਂ! ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ ਕੋਈ ਆਪਸ ਵਿਚ ਤਾਲ-ਮੇਲ!"

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਬਾਣੇਦਾਰ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ, ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਉਸ ਰਾਤ ਹੋਈ-ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਆਖਿਆ ਹੈ। ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੰਨਣ ਵਾਲੀ ਸੀ।

ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੋਰ ਬੰਦੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਫੜ ਲਿਆਏ। ਸਰੀਫ਼ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿਚ ਰੁੱਝੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵੀ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਪਿੰਡ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਪੰਚ 'ਲਕ' ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਲੱਭਦੀ ਫਿਰਦੀ ਸੀ।

ਇਹ ਫੜ-ਫੜਾਈ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ। ਮੇਰੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛਪ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਹੀ ਮੇਰੇ ਸਨੇਹੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਸਭ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਉਤੇ ਸਹਿਮ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਹੁੰਦਾ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁਣ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ! ਮੈਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਖੀ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਭਾਵੇਂ ਵਾਰ ਵਾਰ ਯਾਦ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਸੀਏ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਿੱਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਹੀ ਗੱਲ ਉਤੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਕੇ ਪਿਓ ਨੂੰ ਵੀ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਤਾਂ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਬਾਣੇਦਾਰ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਉਤੇ ਇਤਬਾਰ ਜਿਹਾ ਸੀ। ਅੰਦਰੋਂ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤਕ ਚਿੰਤਾ ਮੁਕਤ ਵੀ ਸਾਂ, ਪਰ ਫਿਕਰਮੰਦ ਵੀ ਸਾਂ। ਬਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਵੀ ਤਾਂ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ 'ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ' ਬਾਰੇ ਹੀ ਆਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੀ ਗਾਰੰਟੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ 'ਕੋਸ਼ਿਸ਼' ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ! ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ ਹਵਾਲਾਤੀ ਬੜੇ ਘਬਰਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ, "ਉਏ! ਆਪਾਂ ਇੰਨੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਫ਼ਾਰੋ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣ ਲੱਗੇ! ਕੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਸਰ ਰਸੂਖ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਹੀ ਕਾਤਲ ਨੇ! ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਈ ਪੈਣਾ ਏ। ਜੇ ਕਤਲ ਪਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇੱਕ-ਦੋ ਬੰਦਿਆਂ 'ਤੇ ਪਾਉਂਦੇ। ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ 'ਤੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ।"

ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਵੀ ਲੱਗਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਧਰਵਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ!

ਹਵਾਲਾਤ ਵਿਚ ਤੀਸਰਾ ਦਿਨ ਸੀ। ਲਗਭਗ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਬਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਸਾਡੀ ਹਵਾਲਾਤ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ, "ਸੰਧੂ ਸਾਹਬ, ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ। ਤੁਹਾਡੀ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਹੁਕਮ ਆ ਗਏ ਨੇ।"

ਉਸ ਨੇ ਸਵੇਰੇ ਹੀ 'ਬਸਤਾ ਬਣਾ ਕੇ' ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਭਾਰੀ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ' ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਮੇਰਾ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਇਸ ਵਾਰਦਾਤ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੁੜਦਾ। ਹੁਣੇ ਹੀ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਦਾ ਫ਼ੋਨ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਦੇ ਹੁਕਮ ਟੈਲੀਫੋਨ ਉਤੇ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਕਿਰਪਾਲ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਵੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ।

"ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਵੇਖ ਲਵੋ, ਹੁਣੇ ਈ ਘਰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਜੇ ਕਿ ਸਵੇਰੇ? ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਾਣੇ ਦੀ ਗੱਡੀ 'ਤੇ ਭਿਜਵਾ ਦਿੰਦਾ, ਪਰ ਐਸ ਵੇਲੇ ਸਾਡੇ ਬੰਦੇ 'ਟੁੰਨ' ਹੋ ਕੇ ਪਏ ਨੇ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਸਕਦੇ ਓ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਰਜ਼ੀ! ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਛੁੱਟੀ! ਉੱਜ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਰਾਤ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣਾ ਠੀਕ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਸਵੇਰੇ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਤੁਰ ਜਾਇਓ।" ਬਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ।

ਮੈਂ ਤਾਂ ਅਜੇ ਉਧੇੜ-ਬੁਣ ਵਿਚ ਹੀ ਸਾਂ ਕਿ (ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਭੇ 'ਤੇ)

ਕਾਵਿ-ਕਿਆਰੀ

ਅਮਰੀਕਾ

ਜਦੋਂ ਦੇ ਜਾ ਵੜੇ ਅਮਰੀਕਾ
ਬਦਲਣ ਸਕਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਤਰੀਕਾਂ
ਮਿੱਤਰੋਂ ਕੋਈ ਨਾ ਕਰੇ ਉਡੀਕਾਂ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੌੜਾਂ ਲਾਉਂਦੀ ਏ।
ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਮੁੱਕਦਾ ਦਿਨੋ-ਰਾਤ,
ਸ਼ਿਫਟ ਜਾਂਦੀ ਇੱਕ ਆਉਂਦੀ ਏ।

ਨਾ ਕੋਈ ਨਿੱਕਲ ਘਰਾਂ ‘ਚੋਂ ਬਹਿੰਦਾ
ਹਰ ਕੋਈ ਦੂਰੋਂ ਹੀ ‘ਹਾਏ’ ਕਹਿੰਦਾ
ਬੰਦਾ ਸੁੱਤਾ ਵੀ ਜਾਗਦਾ ਰਹਿੰਦਾ
ਪੂਰੀ ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਉਂਦੀ ਏ।
ਲੱਗੀ ਅੱਖ ਪਟੋਕ ਖੁੱਲ ਜਾਂਦੀ,
ਯਾਦ ਜਦੋਂ ਕਿਸਤਾਂ ਦੀ ਆਉਂਦੀ ਏ।

ਫਿਰਨ ਕੀਤੀਆਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਕਾਰਾਂ
ਲੱਗੀ ਭੀੜ ਵਿਚ ਬਜ਼ਾਰਾਂ
ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਯਾਰਾਂ
ਹਰ ਕਰਦਾ ਮਨ ਆਉਂਦੀ ਏ।
ਬੁਢੇਪਾ ਬਾਹਰ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਰੁੱਲਦਾ,
ਜਵਾਨੀ ਰੰਗ-ਰਲੀਆਂ ਮਨਾਉਂਦੀ ਏ।

ਮੀਆਂ-ਬੀਵੀ ਸਬੱਬੀਂ ਮਿਲਦੇ
ਬੱਚੇ ‘ਬੇਬੀ ਸਿਟਰਾਂ’ ‘ਚ ਪਲਦੇ
ਬੂਹੇ ਸੁਬੂਹਾ-ਸ਼ਾਮ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹਦੇ,
ਨਾ ਘਰ ਵਿਚ ਰੋਣਕ ਆਉਂਦੀ ਏ।
ਮੀਆਂ ਸੋਲਾਂ ਘੰਟੇ ਲਾਉਂਦਾ,
ਬੀਵੀ ਬਾਰਾਂ ਲਾਉਂਦੀ ਏ।

ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਪਈ ਏ ਮੁਸੀਬਤ ਭਾਰੀ
ਰੁੱਲ‘ਗੀ ਡਾਲਰਾਂ ਵਿਚ ਸਰਦਾਰੀ
ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਰੀ ਦਿਹਾੜੀ
ਹੁਣ ਔਲਾਦ ਹੱਥ ਨਾ ਆਉਂਦੀ ਏ।
‘ਸ਼ਿੰਦਾ’ ਲੈ ਗਿਆ ਗੋਰੀ ਭਜਾ ਕੇ,
‘ਮੀਤੋਂ’ ਕਾਲੇ ਨੂੰ ਚਾਹੁੰਦੀ ਏ।

ਕਰ ਮਿਹਨਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਛਾ ਗਏ
ਲਿਕਰ ਸਟੋਰ, ਸਬ-ਵੇ ਬਣਾ ਗਏ
ਝੰਡੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਲਾ ਗਏ
ਦੁਨੀਆਂ ਸਿਰ ਝੁਕਾਉਂਦੀ ਏ।
ਅਸ਼ਕੋਂ! ਹਿੰਮਤ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ,
ਹਰ ਥਾਂ ਰੰਗ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਏ।

ਸਿੱਖੀ ਸਾਂਭੀ ਬੈਠੇ ਪਰਦੇਸੀਂ ਆ ਕੇ
ਜਿੱਥੇ ਗੋਰੇ ਵੀ ਸਿੰਘ ਸਜਾ‘ਤੇ
ਪੰਜਾਬ ਵਾਂਗ ਹੀ ਲੰਗਰ ਚਲਾ‘ਤੇ
ਮਹਿਕ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਆਉਂਦੀ ਏ।
ਇਹ ਕੌਮ ਬੱਬਰ-ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੀ,
ਵੱਖਰੀ ਹੀ ਪਹਿਚਾਣ ਬਣਾਉਂਦੀ ਏ।

ਕੁਝ ਬਾਈ ਦੇ ਨੰਬਰਾਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ
ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਸਾਰੇ ਕਮਾ ਕੇ
ਬੈਠੇ ਆ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾਅ ‘ਤੇ ਲਾ ਕੇ
ਅਮਰੀਕਾ ਅਜੇ ਨਾ ਅਪਨਾਉਂਦੀ ਏ।
ਵੀਹ ਵੀਹ ਸਾਲ ਤੋਂ ਫਸੇ ਨੇ ਬੈਠੇ,
ਵਤਨਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਸਤਾਉਂਦੀ ਏ।

ਦਵਿੰਦਰਾ ਜਿੱਥੇ ਰੱਬ ਨੇ ਰਿਜ਼ਕ ਖਿਡਾਇਆ
ਹਰ ਕੋਈ ਚੁੱਗਣ ਹੈ ਉਥੇ ਆਇਆ
ਬੰਦਾ ਹਰ ਕੋਈ ਕਾਰੇ ਲਾਇਆ
ਮਰਜ਼ੀ ਜੋ ਰੱਬ ਨੂੰ ਭਾਉਂਦੀ ਏ।
ਓਹ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦਾ ਆਪ ਬਣਾ ਕੇ,
ਦੁਨੀਆਂ ਹੀ ਭੁਲਾਉਂਦੀ ਏ।

**-ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਫੀਨਿਕਸ, ਐਰੀਜ਼ੋਨਾ।
ਫੋਨ: 913-735-4661**

ਹਾਲ ਪਾਹਰਿਆ

ਹਾਲ ਪਾਹਰਿਆ ਹਾਇ ਓਇ ਹਾਲ ਪਾਹਰਿਆ।
ਬਾਦਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਾਰਾ ਹੀ ਉਜਾੜਿਆ,
ਹਾਲ ਪਾਹਰਿਆ।

ਕੁੱਲੀਆਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਹੀਆਂ ਬਾਦਲਾਂ,
ਹੋਟਲ ਤੇ ਕੋਠੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਬਾਦਲਾਂ,
ਪੰਨਾ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਵਾਲਾ ਪਾੜਿਆ,
ਹਾਲ ਪਾਹਰਿਆ....।

ਬਾਦਲਾਂ ਖਰੀਦੇ ਚੈਨਲ, ਹਵੇਲੀਆਂ,
ਕਰਦੇ ਗਰੀਬਾਂ ਨਾਲ ਅਠਖੇਲੀਆਂ,
ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ ਪੈਰਾਂ ‘ਚ ਲਤਾੜਿਆ,
ਹਾਲ ਪਾਹਰਿਆ....।

ਬਣਿਆ ਪੰਜਾਬ ਗੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ,
ਸੁੱਤਾ ਹੈ ਧਰਮ ਸੌਂ ਗਿਆ ਸਮਾਜ ਹੈ,
ਬਾਦਲਾਂ ਨੇ ਚਿੱਟੇ ਦਿਨ ਚੰਨ ਚਾੜ੍ਹਿਆ,
ਹਾਲ ਪਾਹਰਿਆ....।

ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦਿਨੇ ਚੁੱਕੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,
ਇਜ਼ਤਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀਆਂ ਲੁੱਟੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,
ਜਿਹੜਾ ਬੋਲੇ ਉਹਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਤਾੜਿਆ,
ਹਾਲ ਪਾਹਰਿਆ....।

ਬਾਦਲਾਂ ਦੀ ਬੋਲੇ ਬੋਲੇ ਹੁੰਦੀ ਪਈ ਹੈ,
ਜਨਤਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਇ ਰੋਂਦੀ ਪਈ ਹੈ,
ਸ਼ਰਮ ਧਰਮ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰੇ ਸਾੜਿਆ,
ਹਾਲ ਪਾਹਰਿਆ....।

ਬਾਦਲਾਂ ਦੇ ਬੱਦਲ ਤੇ ਵੱਸੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,
ਲੋਕੀ ਰੋਂਦੇ ਬਾਦਲ ਜੀ ਹੱਸੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,
ਮਰਿਐ ਕਿਸਾਨ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਮਾਰਿਆ,
ਹਾਲ ਪਾਹਰਿਆ....।

ਬਾਦਲਾਂ ਨੇ ਬੇੜਾ ਡੋਬਿਆ ਪੰਜਾਬ ਦਾ,
ਹਰ ਬੰਦਾ ਆਦੀ ਹੋ ਗਿਐ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ,
ਕੋਲਿਆਂ ਦੇ ਉਤੇ ਹੈ ਗਰੀਬ ਰਾੜ੍ਹਿਆ,
ਹਾਲ ਪਾਹਰਿਆ....।

ਬਾਦਲਾਂ ਤੇ ਬਾਬਿਆਂ ਤੋਂ ਰੱਬ ਡਰਦਾ,
ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਦਾ,
ਕੀ ਏ ‘ਸੁਰਜੀਤ’ ਰੱਬ ਦਾ ਵਿਗਾੜਿਆ,
ਹਾਲ ਪਾਹਰਿਆ।
ਹਾਇ ਓਇ ਹਾਲ ਪਾਹਰਿਆ।
**-ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ
ਫੋਨ: 916-687-3636**

ਗਜ਼ਲ
ਉਸਲਵੱਟੇ ਲੈਂਦਿਆਂ ਰਾਤ ਗੁਜ਼ਾਰ ਲਈ ਹੈ।
ਤੇਰੀ ਚੁੱਪ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਕੀਮਤ ਤਾਰ ਲਈ ਹੈ।
ਅੱਗ ਦਾ ਦਰਿਆ ਅੱਗੜ ਪਿੱਛਤ ਸੱਜੇ ਖੱਬੇ,
ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਬੇੜੀ ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਚ ਤਾਰ ਲਈ ਹੈ।
ਸੋਰ ਕੁ ਆਟਾ, ਲੱਪ ਕੁ ਦਾਲਾਂ, ਬੱਸ ਏਨੇ ਵਿਚ,
ਅਣਖ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਕਿਉਂ ਇਦਾਂ ਮਾਰ ਲਈ ਹੈ।
ਵਡਪੁਰਖੇ ਦਾ ਪਰਚਮ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਬਹਿਣਾ,
ਮੈਂ ਵੀ ਅਜ ਤੋਂ ਪੱਕੀ ਮਨ ਵਿਚ ਧਾਰ ਲਈ ਹੈ।
ਇਕ ਵਾਰੀ ਟੁਣਕਾ ਕੇ ਰੂਹ ਦਾ ਸਾਜ਼ ਕੁੰਵਾਰਾ,
ਤੂੰ ਵੀ ਮੁੜ ਕੇ ਕਿੱਥੇ ਸਾਡੀ ਸਾਰ ਲਈ ਹੈ।
ਤੂੰ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਬਹਿ ਜਾ, ਮੇਰੇ ਮਗਰੋਂ ਲਹਿ ਜਾ,
ਰੂਹ ਦਾ ਪਲੰਘ ਨਵਾਰੀ ਮੇਰੇ ਯਾਰ ਲਈ ਹੈ।
ਦਿਲ ਦੀ ਤਾਰ ਤਣੀ ਹੈ, ਆ ਜਾ ਕੁਝ ਪਲ ਬਹਿ ਜਾ,
ਕਿੰਨੀ ਬਿਹਬਲ ਇਹ ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਡਾਰ ਲਈ ਹੈ।

**-ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ
ਫੋਨ: 91-98726-31199**

ਗਜ਼ਲ
ਜੇ ਨਾ ਰੁੱਖਾਂ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ।
ਫੇਰ ਹਵਾ ਨਾ ਬਣ ਸਕਣੀ ਸੀ ਪਾਗਲ ਨੇਹੀ।

ਜੁਗਨੂੰ ਬਣ ਕੇ ਰੁਸ਼ਨਾਵਾਂਗਾ ਤੇਰੇ ਰਸਤੇ,
ਜੇਕਰ ਰਾਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਹੋਈ ਰਾਤ ਹਨੇਰੀ।

ਛਾਂਗੇ ਰੁੱਖ ਦੁਬਾਰਾ ਹੋਣ ਹਰੇ ਲੱਗੇ ਹਨ,
ਹੁਣ ਨਾ ਧੁੱਪਾਂ ਕੋਲੋਂ ਡਰ ਕੇ ਢਾਵੀਂ ਢੇਰੀ।

ਕਾਤਿਲ ਸਹਿਮੇ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਨ ਸਾਡੇ ਚਿਹਰੇ,
ਮਕਤਲ ਹਨ ਸ਼ਰਮਿੰਦੇ ਸਾਡੀ ਵੇਖ ਦਲੇਰੀ।

ਐਵੇਂ ਕਿਉਂ ਤੂੰ ਪੁੱਛੀ ਜਾਵੇ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ,
ਤੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਸੁਣ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਗਾਥਾ ਮੇਰੀ।

ਇਕ ਬਾਗੀ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਫੌਜੀ ਘੱਲੇ ਸਨ ਜੋ,
ਬਾਗੀ ਹੋ ਗਏ ਫੌਜੀ ਦੇਖ ਕੇ ਬਸਤੀ ਮੇਰੀ।

ਤਨਵੀਰ ਕਦੋਂ, ਮਰ ਸਕਦੇ ਨੇ ਸੂਹੇ ਸੁਪਨੇ,
ਸੁਪਨਾ ਹਾਂ ਮੈਂ, ਮਿਟ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਹਸਤੀ ਮੇਰੀ।
-ਅਜੇ ਤਨਵੀਰ

ਮੈਂ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ
ਮੈਂ ਕੁਦਰਤ ਤੋਂ ਖੁਦ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾ ਲਿਆ।
ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਬੈਠ ਖੁਦ ਨੂੰ ਹੈ ਪਾ ਲਿਆ।
ਘੁਲ ਗਈ ਸਾਰੀ ਹਵਾਵਾਂ ‘ਚ ਮੇਰੀ ਹਸਤੀ,
ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਬੂ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘੀ ਖੁਦ ਨੂੰ ਗਵਾ ਲਿਆ।

ਚੰਨ ਮੇਰੇ ਕੰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਹਿ ਗਿਆ,
ਤਾਰਿਆਂ ਮਾਰ ਸੈਨਤ ਮੈਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਲਾ ਲਿਆ।
ਇੱਕ ਨਦੀ ਕੋਲੋਂ ਵਹਿੰਦੀ ਨਖਰਾ ਦਿਖਾ ਗਈ,
ਵਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਛੂਹ ਲਵਾਂ, ਉਸ ਨੇ ਮਨਾ ਲਿਆ।
ਸ਼ਿਕਵੇ ਸ਼ਕਾਇਤਾਂ ਸਾਰੇ ਬਦਲਾਂ ‘ਚ ਘੁਲ ਗਏ,
ਮਿੱਟੀ ‘ਚ ਮਿਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੰਗ ਵਟਾ ਲਿਆ।

ਜਿਸ ਪਾਸੇ ਦੇਖਿਆ, ਤੇਰਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦੇਖਿਆ,
ਧੁੱਪਾਂ-ਛਾਂਵਾਂ ਮਿਲ ਕੇ ਤੇਰਾ ਜਲਵਾ ਬਣਾ ਲਿਆ।
ਦੁਖ ਦਰਦ ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ, ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਮੰਗ ਲਏ,
ਫੜ ਕੇ ਮੇਰੀ ਉਂਗਲੀ, ਖੁਦ ਵਿਚ ਸਮਾ ਲਿਆ।

**-ਦਿਲਜੋਧ ਸਿੰਘ
ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ।**

ਗਜ਼ਲ
ਖਿਤਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟੁੱਟ ਗਈਆਂ ਨੇ
ਦੇਖੋ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕਲੀਆਂ।
ਚੇਤੇ ਵਿਚੋਂ ਵਿੱਸਰ ਗਈਆਂ
ਕਿਉਂ ਬਚਪਨ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ।
ਰੂਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਜਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ
ਤਨ ਦੀ ਚਾਹੇ ਸੁਆਹ ਬਣੇ,
ਇਸ ਬਸਤੀ ਦੀ ਅੱਗ ਹੈ ਕੈਸੀ
ਰੂਹਾਂ ਏਥੇ ਜਲੀਆਂ।
ਜਾਂ ਫਿਰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਅੱਖ ਯੁਧਿਸ਼ਟਰ ਵਰਗੀ
ਕੰਡੇ ਵੀ ਫਿਰ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਨੇ
ਮੈਨੂੰ ਫੁੱਲ ਤੇ ਕਲੀਆਂ।
ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦੀ ਮੱਛਰੀ ਕੀਤੀ
ਖੰਭ ਖਿਲਾਰੀ ਫਿਰਦੀ,
ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨ ਨੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਾਹ ਨੇ
ਉਮਰਾਂ ਜਾਪਣ ਵਲੀਆਂ।
ਚਕਲਾ ਹਾਤਾ ਮੁਜਰਾ ਸਿਨਮਾ
ਤੇ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਘੁੰਮਣਾ
ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਸਮਝੀਆਂ ਜਾਵਣ
ਜਿਉਂ ਬਰਫੀ ਦੀਆਂ ਡਲੀਆਂ।
ਦੂਜੇ ਦੇ ਘਰ ਅੱਗ ਬਾਲ ਕੇ
ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਬਸੰਤਰ
ਆਉ ਮੱਤ ਟਿਕਾਣੇ ਉਦੋਂ
ਜਦ ਘਰ ‘ਚ ਅੱਗਾਂ ਬਲੀਆਂ।
ਖੋਜਾਂ ਖੋਜੇ ਜਾਂਚ ਬਿਠਾਓ
ਏਦਾਂ ਹੀ ਬੱਸ ਵਕਤ ਟਪਾਓ,
ਕੀ ਲੱਭੋਗੇ ਕੀ ਖੋਜੋਗੇ
ਚੋਰ ਤੇ ਕੁੱਤੀ ਜਦ ਨੇ ਚਲੀਆਂ।

**-ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਂਤ
ਫੋਨ: 317-406-0002**

ਦੋਸ਼ ਅੱਖੀਆਂ ਦਾ
ਦੋਸ਼ ਅੱਖੀਆਂ ਦਾ ਦਿਲ ਬਦਨਾਮ ਹੋ ਗਿਆ।
ਨਿੱਤ ਲੁੱਡੀਆਂ ਸੀ ਪਾਉਂਦਾ
ਢੋਲੇ, ਮਾਹੀਏ, ਟੱਪੇ ਗਾਉਂਦਾ
ਦੇਖੋ ਪਲਾਂ-ਛਿਣਾਂ ਵਿਚ ਬੇਜੁਬਾਨ ਹੋ ਗਿਆ।

ਜਿਹਨੂੰ ਉਡੀਕਦਿਆਂ, ਕੰਧਾਂ ਖਾ ਗਈਆਂ ਪਰਛਾਵੇਂ।
ਸ਼ਾਮ ਵਲ੍ਹ ਗਈ, ਰਾਤ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਗਈ ਸਿਰਹਾਣੇ।
ਅਸੀਂ ਹਨੇਰਿਆਂ ਦੀ ਕੁੱਖ ‘ਚੋਂ ਟਟਹਿਣੇ ਲੱਭਦੇ ਰਹੇ
ਉਹ ਚੰਦ-ਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਅਸਮਾਨ ਹੋ ਗਿਆ।

ਅਸੀਂ ਬੜਾ ਸਮਝਾਇਆ, ਲੋਰੀ ਦੇ ਕੇ ਵਰਾਇਆ।
ਬੋਟੀ ਬੋਟੀ ਹੱਡੀਆਂ ਤੋਂ ਮਾਸ ਚੂੜ ਕੇ ਖਵਾਇਆ।
ਉਠ ਉਠ ਕੋਸਦਾ, ਕੰਧਾ ਕੋਠੇ ਟੱਪਦਾ
ਸਾਡੇ ਵੱਸ ‘ਚ ਨਾ ਰਿਹਾ, ਉਹ ਜਵਾਨ ਹੋ ਗਿਆ।

ਵਾਂਗ ਸਦੀਆਂ ਦੇ ਅਸੀਂ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਹੰਢਾਈ।
ਸੁਖ ਚੈਨ ਲੁੱਟ ਗਿਆ ਹੋ ਗਏ ਕਰਜਾਈ।
ਅਸੀਂ ਕੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁਗ ਚੁਗ ਪੋਟੇ ਨੇ ਵਿੰਨ ਲਏ
ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਫੁੱਲ ਲਾਇਆਂ ਬਾਗਬਾਨ ਹੋ ਗਿਆ।

ਜਿਨ੍ਹੇ ਅੱਖੀਆਂ ‘ਚੋਂ ਰਾਤਾਂ ਦੀ ਸੀ ਨੀਂਦਰ ਚੁਰਾਈ।
ਦੇ ਕੇ ਠੇਡਿਆਂ ਦੇ ਬੁੱਕ ਤੁਰ ਗਿਆ ਹਰਜਾਈ।
ਉਦ੍ਹੇ ਸੁਪਨੇ ਹੰਢਾਉਂਦਾ, ਸਾਨੂੰ ਨਿੱਤ ਤੜਪਾਉਂਦਾ
ਹੋ ਕੇ ਸਾਡਾ ਉਦ੍ਹੇ ਉਤੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੋ ਗਿਆ।
ਦੋਸ਼ ਅੱਖੀਆਂ ਦਾ, ਦਿਲ ਬਦਨਾਮ ਹੋ ਗਿਆ।

**-ਦੇਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਗੁਰਾਇਆ
ਫੋਨ: 571-315-9543**

ਕੌਮੀ ਜੋਸ਼ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ
ਅਣਖ ਆਨ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਹੁੰਦਾ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬੀਰ ਜੁਆਨਾਂ ਵਿਚ।
ਉਹ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵਾਰਨ ਜਿੰਦਗੀ,
ਕੌਮੀ ਆਨਾਂ-ਸ਼ਾਨਾਂ ਵਿਚ।
ਹੱਕ ਸੱਚ ਲਈ ਜੂਝਣ ਵਾਲੇ,
ਰਣ ਖੇਤਰ ‘ਚੋਂ ਨਹੀਓਂ ਭੱਜਦੇ,
ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਤਾਂ ਵੱਢੇ ਜਾਵਣ,
ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਘਮਸਾਨਾਂ ਵਿਚ।
ਸੱਚ-ਸਾਹਿਕ ਨਾ ਅਰਬੀ ਭਾਲਣ,
ਨਾ ਬੰਦੇ ਚਾਰ ਕੁ ਮੋਢੇ ਲਈ,
ਸਸਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੇ,
ਰੱਤਤੋਂ ਲਹੂ ਮੈਦਾਨਾਂ ਵਿਚ।
ਦੀਨ ਧਰਮ ਈਮਾਨ ਦੇ ਸੂਰੇ,
ਕੱਟ ਮਰਦੇ ਨੇ ਪੁਰਜਾ ਪੁਰਜਾ,
ਉਹ ਤਾਂ ਕੋਈ ਤਾਕ ਨਾ ਰੱਖਦੇ,
ਸਿਵਿਆਂ ਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਾਂ ਵਿਚ।
ਖਲਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸੱਚੇ ਆਸ਼ਿਕ,
ਕੌਮੀ ਸ਼ਮ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੋ ਪਰਵਾਨੇ,
ਭੱਜਭੱਜ ਲਾਉਂਦੇ ਸਿਰ-ਪੜ ਬਾਜੀ,
ਤੇ ਸੜਦੇ ਵੀ ਨੇ ਸ਼ਾਨਾਂ ਵਿਚ।
ਕਰਮ ਧਰਮ ਦੇ ਪੱਕੇ ਪਾਧੀ,
ਮੰਜ਼ਲ ਉਰਿਓ ਨਹੀਓਂ ਰੁਕਦੇ,
ਝੰਬੇ ਜਾਣ ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੇ,
ਬਿਖੜੇ ਘੋਰ ਤੁਫਾਨਾਂ ਵਿਚ।
ਦੇਸ਼ ਕੌਮ ਲਈ ਫਾਸੀਆਂ ਉਤੇ,
ਗਾ ਗਏ ਜਿਹੜੇ ਅਣਖੀ ਵਾਰਾਂ,
ਯਾਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੁੰਬਦੀ ਸਾਨੂੰ,
ਅੱਜ ਵੀ ਮਾਰੂ ਤਾਨਾਂ ਵਿਚ।

-ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਕੋਟਲੀ ਵੈਨਕੂਵਰ

ਗਜ਼ਲ
ਇਹ ਮੇਰੀ ਤੇਰੀ ਛੱਡੇ ਹੁਣ।
ਹੋ ਗਈ ਬੇਬੀ ਛੱਡੇ ਹੁਣ।
ਗਲੀਆਂ ਕੂਚੇ ਸੱਥਾਂ ਮੇਲੇ,
ਸੀ ਜੋਗੀ ਫੈਰੀ ਛੱਡੇ ਹੁਣ।
‘ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਤੇ ਕੀ ਹੋ ਗਏ’
ਹੋ ਜਾਊ ਲੰਮੇਰੀ ਛੱਡੇ ਹੁਣ।
ਸਿਰ ਕਾਲਾ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਖੁੰਡੀ,
ਇਹ ਹੋਰਾ ਫੇਰੀ ਛੱਡੇ ਹੁਣ।
ਭਵਸਾਗਰ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ,
ਇਹ ਘੁੰਮਣਘੇਰੀ ਛੱਡੇ ਹੁਣ।
ਤਾ ਉਮਰ ਵੰਗਾਰੀ ਮੌਤ ਬੜੀ,
ਇਹ ਖਾਮ ਦਲੇਰੀ ਛੱਡੇ ਹੁਣ।
ਹੈ ਇੱਛਕ ਬਜਾ ਕੁਲਬੀਰ ਜੀਓ,
ਪਰ ਹੋ ਗਈ ਦੇਰੀ ਛੱਡੇ ਹੁਣ।
-ਕੁਲਬੀਰ ਪੰਡਾ

ਪਤੇ ਦੀ ਗੱਲ
ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਮੇਰਾ ਪਤਾ,
ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਤੇਰਾ ਪਤਾ।
ਕੀ ਪਤਾ? ਕਿਹਨੂੰ ਕਿਹਨੂੰ ਪਤਾ?
ਤੇਰਾ ਪਤਾ, ਮੇਰਾ ਪਤਾ।
ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜੂ!
ਤੇਰਾ ਪਤਾ, ਮੇਰਾ ਪਤਾ।
ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਾ ਦਿਆਂਗੇ,
ਤੇਰਾ ਪਤਾ, ਮੇਰਾ ਪਤਾ।
ਵੈਸੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੱਭ ਹੀ ਲੈਂਦੇ ਨੇ
ਤੇਰਾ ਪਤਾ, ਮੇਰਾ ਪਤਾ।
-ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਬਸਾਤੀ

ਬੰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਵੱਸਦਾ ਰੱਬ

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਕਿਰਪਾਲ ਕਹਿੰਦਾ, “ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢੋ ਜੀ! ਅਸੀਂ ਭਾਵੇਂ ਤੁਰ ਕੇ ਪਿੰਡ ਨਾ ਜਾਈਏ, ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ।”

ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਏ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਹਿ ਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਚਾਓ ਲਈ ਸਾਰਾ ਤਾਣ ਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਤਿਹ ਬੁਲਾ ਅਸੀਂ ਹਵਾਲਾਤ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਭਿੱਖੀਵਿੰਡ ਅੱਡੇ ਵਿਚੋਂ ਸਕੂਟਰ ਫੜਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਬਣਾਈ। ਬਾਣੇਦਾਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਅਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਮੈਂ ਇਥੇ ਬਾਹਰ ਖਲੋ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਡੀਕਦਾਂ। ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਮੈਨੂੰ ਆਪ ਨਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਆਉਣਾ ਪਵੇ।”

ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਜਾਣਕਾਰ ਆਤੁਤੀਏ ਦੇ ਘਰ ਗਏ। ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਸਕੂਟਰ ਲਿਆ। ਸਾਰਾ ਹਾਲ-ਹਵਾਲ ਦੱਸਦਿਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜਗਾ ਕੇ ਉਚੇਚ ਨਾਲ ਬਣਵਾਈ ਚਾਹ ਪੀਦਿਆਂ ਸਾਨੂੰ ਅੱਧੇ ਕੁ ਘੰਟੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਬਾਣੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਵੇਖਿਆ; ਬਾਹਰ ਖਲੋਤਾ ਬਾਣੇਦਾਰ ਸਾਨੂੰ ਉਡੀਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਰੁਕ ਕੇ ਇਸ ਖੇਚਲ ਲਈ, ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਸਾਡੀ ਸਮੁੱਚੀ ਮਦਦ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਰਵੱਈਏ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਧੰਨਵਾਦ ਦੇ ਲਫਜ਼ ਆਖੇ।

ਹੁਣ ਤਕ ਹੋਈਆਂ ਮੇਰੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸਾਰੇ ਪੁਲਸੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇਕ ਅਤੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਇਨਸਾਨ ਲੱਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ

ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ‘ਕਸਾਈ’ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ‘ਇਨਸਾਨ’ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਵੀ ਉਹ ਜਿੱਥੇ ਹੋਵੇ, ਮੇਰੀ ਉਹਨੂੰ ਸਲਾਮ ਹੈ!

ਤੁਰੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹੋਂ ਬਾਣੇਦਾਰ ਲਈ ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ ਬੋਲ ਨਿਕਲੇ, “ਜਿਉਂਦਾ ਰਹੁ ਉਏ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਸੱਚੇ ਸਿੱਖਾ!”

ਪਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ‘ਹਿੰਦੂਆਂ’ ਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ ਸੀ! ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਇੰਜ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ! ਕੀ ਲਾਲ-ਗੋਪਾਲ ਚੰਦ ਹੁਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਨੇ! ਮੈਂ ਵੱਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਪਲਿਆ ਸਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੇਰੇ ਹਮ-ਉਮਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ-ਖੇਡ ਕੇ ਜਵਾਨ ਹੋਇਆ ਸਾਂ। ਨਿੱਕੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਯਾਰਾਂ ਬੇਲੀਆਂ ਨਾਲ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ ਸਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਂਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਾਂ ਵਾਂਗ ਨਾਲ ਬੈਠਾ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਰੋਟੀ ਖਵਾਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਸੀ। ਮਰਨੇ-ਪਰਨੇ ਦੇ ਸਾਡੇ ਦੁਖ ਸੁਖ ਸਾਂਝੇ ਸਨ! ਹੁਣ ਇਹ ਮੈਨੂੰ

ਆਪਣਾ ‘ਕਾਤਲ’ ਸਮਝਦੇ ਸਨ!

ਮੈਨੂੰ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਵਿਚੋਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਠਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ।

ਰਾਤ ਨੂੰ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਕੇ ਘਰ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁਲ੍ਹਵਾਇਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇੰਜ ਅਚਨਚੇਤ ਆਇਆ ਵੇਖ ਕੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਬੱਚੇ ਜਿਸ ਚਾਅ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਲਿਪਟੇ, ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲੋਂ ਮਹਿਸੂਸੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਵੱਧ ਤਾਅਲੁਕ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਆ ਜਾਣ ਦਾ ਸੁਣ ਕੇ ਮੇਰੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰਾ ਮੇਰੇ ਘਰ ਆਣ ਇਕੱਠਾ ਹੋਇਆ। ਲਾਲ ਵੀ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਤੁਰਦਾ ਬਾਹਰਲਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਲੰਘ ਕੇ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਮੇਰੇ ਗਲੇ ਆਣ ਲੱਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿਓ, ਤਿਆਰ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਫਿਰਨ ਐਵੇਂ!”

ਮੈਂ ਸਵਾਲੀਆ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਜਵਾਬ ਮਿਲਿਆ, “ਇੱਕ ਅੱਧਾ ਦਿਨ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਡੀਕਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਛੱਡ ਦੇਣਗੇ ਤੁਹਾਨੂੰ। ਤੁਹਾਡਾ

ਭਲਾ ਕਸੂਰ ਕੀ ਹੈ! ਪਰ ਕੱਲ੍ਹ, ਫਿਰ, ਅਸੀਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਤਾਂ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਹੀ ਪਊ। ਉਹਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਆਖਣਾ ਏ ਕਿ ਜੇ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕਾਤਲ ਆਖੋਗੇ ਤਾਂ!... ਅਸੀਂ ਅੰਬਰਸਰ ਜਾਣ ਲਈ ਰਾਤੀਂ ਟਰੱਕ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਸਵੇਰੇ ਅੱਠ ਵਜੇ ਸਕੂਲ ਕੋਲੋਂ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਤੁਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ; ਵੀਹ ਪੰਝੀ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ; ਪਰ ਚੰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤੁਸੀਂ ਆ ਗਏ! ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਲੱਖ ਲੱਖ ਸ਼ੁਕਰ ਹੈ!”

ਮੇਰਾ ਮਨ ਮਾਣ ਨਾਲ ਭਰ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਟਰੱਕ ਕਰ ਕੇ ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਮੇਰੇ ‘ਹਿੰਦੂ ਭਰਾ’ ਸਨ! ਮੇਰੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਮੇਰੀ ਖੈਰ-ਸੁੱਖ ਪੁੱਛਣ ਆਏ ਬੈਠੇ ਇਹ ਮੇਰੇ ‘ਹਿੰਦੂ ਭਰਾ’ ਸਨ!

ਨਹੀਂ; ਇਹ ਮੇਰੇ ‘ਹਿੰਦੂ ਭਰਾ’ ਨਹੀਂ ਇਹ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ‘ਭਰਾ’ ਹੀ ਸਨ।

ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਡੋਲਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਰ ਵੀ ਪੱਕਾ ਹੋ ਗਿਆ।

(ਸਮਾਪਤ)

ਤੁਸੀਂ ਪੜ੍ਹ ਚੁੱਕੇ ਹੋ...

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਸਦਾ ਸਿਆਸੀ ਤੂਫਾਨਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਫਗਾਨ ਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸੂਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਛੁਪਦਾ ਹੁੰਦਾ; ਐਪਰ, ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦੋ-ਫਰੋਖਤ ਵਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠ ਗਈ। ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਖਾਨਾਜ਼ਾਦੀ ਨੇ ਜੋ ਰੂਪ ਅਖਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਰੂਸ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਹਿਤਾਂ ਲਈ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਜੰਗ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਬਣਾਇਆ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਮੁੱਲਾ ਉਮਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤਾਲਿਬਾਨ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਏ, ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੀ ਹਨੇਰੀ ਫਿਰ ਝੁੱਲ ਗਈ। ਮਗਰੋਂ ਹਾਮਿਦ ਕਰਜ਼ਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮੁਹੰਮਦ ਅਸ਼ਰਫ ਗਨੀ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹ ਨਾ ਦਿਵਾ ਸਕੀਆਂ। ਹੁਣ ਪੜ੍ਹੋ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ...

ਅਫਸਾਨਾ-ਏ-ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ-8

ਆਖਰੀ ਕਿਸ਼ਤ

ਤਾਲਿਬਾਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤ

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਉਥਲ-ਪੁਥਲ ਨੇ ਇਸ ਮੁਲਕ ਦਾ ਬੜਾ ਕੁਝ ਲੀਹੋਂ ਲਾਹ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਨਿਰਾਲੇ ਬਿਰਤਾਂਤਕਾਰ ਹਰਮਹਿੰਦਰ ਚਹਿਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਲੰਬੀ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੇ ਪਾਠਕ 2013 ਵਿਚ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖਕ ਦਾ ਨਾਵਲ ‘ਆਫੀਆ ਸਿੰਦੀਕੀ ਦਾ ਜਹਾਦ’ ਪੜ੍ਹ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜੋ ਬੇਹੱਦ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਪਾਠਕ ਇਹ ਲਿਖਤ ਵੀ ਪਸੰਦ ਕਰਨਗੇ। ਚਹਿਲ ਨੇ ਪੰਜ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ‘ਹੋਣੀ’ ਅਤੇ ‘ਬਲੀ’ ਨਾਵਲ ਲਿਖ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਵਿਚ ਪੈਂਠ ਬਣਾਈ ਹੈ। ‘ਬਲੀ’ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸੰਕਟ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਫਰੋਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ‘ਹੋਣੀ’ ਪਰਵਾਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਤੰਦ-ਤਾਣੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਾਨਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਆਲਮਪੁਰ ਮੰਦਰਾਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਵੱਸੇ ਹਰਮਹਿੰਦਰ ਚਹਿਲ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਬਾਰੀਕ ਬਿਰਤਾਂਤ ਉਸ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਹਕੀਕਤ ਝਾਤੀਆਂ ਮਾਰਦੀ ਦਿਸਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਤੁਰਨ ਲਈ ਸੈਨਤਾਂ ਮਾਰਦੀ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

2004 ਵਿਚ ਚੋਣ ਹੋਈ ਤਾਂ ਹਾਮਿਦ ਕਰਜ਼ਈ ਫਿਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਦਾ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਜਾਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚਕਾਰ ਨਾਟੋ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਖੁਦ ਕੁਇਟਾ ਵਿਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਕੈਂਪ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਸਾ-ਟਕਾ ਤੇ ਹਥਿਆਰ ਸਭ ਕੁਝ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰ ਕੇ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵੱਲ ਲੰਘਦੇ ਹਨ ਤਾਂ

ਹਰਮਹਿੰਦਰ ਚਹਿਲ
ਫੋਨ: 703-362-3239
chahals57@yahoo.com

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ-ਫਾਇਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਉਪਰ ਬਣਦਾ ਦਬਾਅ ਨਾ ਪਾਇਆ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੀ ਇਰਾਕ ਅੰਦਰ ਸਿਰ-ਧੜ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹੀ ਦਿਨੀਂ ਹਾਮਿਦ ਕਰਜ਼ਈ ਨੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹਿਆ, ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਸਿਰੇ ਨਾ ਚੜ੍ਹਨ ਦਿੱਤਾ। ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਥੋੜ੍ਹੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਫੌਜ ਭੇਜ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਕਿ ਸ਼ਾਂਤੀ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਪਰ ਕੋਈ ਸਾਂਝੀ ਸਕੀਮ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿਖਾ ਰਹੀ। ਜਿਥੇ ਜਿਥੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਥੇ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਜੱਜ, ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਫਸਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਰਜ਼ਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਤਬਾਹ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਰਕਾਰ ਪੱਖੀ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣ ਚੁਣ ਕੇ ਮਾਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਨਤਾ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟਦੇ ਸਨ।

ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਰੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਬਦਲ ਲਈ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀਆਂ ਟੋਪਾਂ ਆਦਿ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਵਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਰਹੇ ਸਨ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਐਫ.ਐਮ. ਰੇਡੀਓ ਵੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਧੁੰਮਾਂ-ਧਾਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸੌਖਾ ਵੀ ਸੀ। ਪਿੱਕਅੱਪ ਟਰੱਕ ਵਿਚ ਚਲਦਾ ਫਿਰਦਾ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਘੁੰਮਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਪਿੱਕਅੱਪ ਟਰੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ, ਉਥੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਇਹ ਰੇਡੀਓ ਖੱਚਰਾਂ ਉਪਰ ਲੱਦ ਕੇ ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਮਿੱਤਰ ਮੁਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸਾਂਝੀ ਵਜ਼ਨਦਾਰ ਸਕੀਮ ਨਾ ਬਣਾ ਸਕਣਾ, ਕਰਜ਼ਈ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨਿਕੰਮਪਣ, ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵਿਹਲੇਪਣ ਕਰ ਕੇ ਫੈਲ ਰਹੀ ਅਰਾਜ਼ਕਤਾ; ਇਹ ਸਭ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਫਿੱਟ ਬੈਠ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਜਿਨਾ ਖਿੱਡੇ-ਪੁੰਡੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਤਨਾ

ਹੀ ਤਾਲਿਬਾਨ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੇ ਸਨ। 2006 ਵਿਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਕੰਧਾਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਵੱਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਨਾਟੋ ਮੁਲਕ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗ ਸਕਿਆ ਕਿ ਕਦੋਂ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਕੰਧਾਰ ਸ਼ਹਿਰ ਅੰਦਰ ਫੌਜੀ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ ਢੋਇਆ ਤੇ ਕਦੋਂ ਇਸ ਲੜਾਈ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਨੇ ਸਭ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਗੱਲ ਹੀ ਨਾ ਗੋਲੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਸ਼ਰਫ ਨੂੰ ਬੁਸ਼ ਦਾ ਥਾਪਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬੁਸ਼ ਅਜੇ ਇਰਾਕ ਵੱਲੋਂ ਵਿਹਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ।

ਉਦੋਂ ਹੀ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਇਕ ਦਿਨ, ਹਾਮਿਦ ਕਰਜ਼ਈ ਦੇ ਕਾਫਲੇ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਬਚ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਹੌਸਲੇ ਬਲੰਦ ਹੋ ਗਏ। ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਧਾਰ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੀ ਉਪਰ ਕੈਦੀ ਛੁਡਵਾ ਲਏ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਦਰਜਨਾਂ ਅਫਗਾਨ ਫੋਰਸ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਨੌਂ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ, ਦੇ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਮਾਜ-ਸੇਵੀ ਕਾਮੇ ਮਾਰ

ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫੌਜ ਨੂੰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦੇਣ ਲਈ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੂਸਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਪਰੋਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਹਮੀਦ ਕਰਜ਼ਈ ਫਿਰ ਤੋਂ ਚੋਣ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਸੁਧਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਸੀ, ਉਥੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਓਬਾਮਾ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਈ ਵਿਚਕਾਰ ਚੰਗੇ ਸਬੰਧ ਨਾ ਬਣ ਸਕੇ। ਇੱਕ ਮੌਤ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਹਾਲਾਤ ਇੰਨੇ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਕਰਜ਼ਈ ਨੂੰ ਜਾਪਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਪਾਸੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖਾਸ ਰੋਲ ਸੀ ਜੋ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹਾਲਾਤ, ਜਿਉਂ ਦੇ ਤਿਉਂ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਦਿਸਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਸਨ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੇਬ ਭਰਦੀ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਰਜ਼ਈ ਦੇ ਇੱਕ ਭਰਾ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨਾਲ ਵੀ ਗੂੜ੍ਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਹਨ।

ਅਗਸਤ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ

ਇਸ ਦਾ ਵੀ ਲਾਹਾ ਲਿਆ ਤੇ ਜਾਅਲੀ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਬਕਸੇ ਭਰ ਭਰ ਕੇ ਕਾਬਲ ਨੂੰ ਤੋਰ ਦਿੱਤੇ। ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਰਜ਼ਈ ਸਮਰਥਕ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਘਪਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਈਆਂ, ਪਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤਾਂ ਕਰਜ਼ਈ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਹ ਉਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤਿਆ। ਆਪਣੀ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੋ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਬਦੁੱਲਾ ਅਬਦੁੱਲਾ ਅਤੇ ਅਸ਼ਰਫ ਗਨੀ ਵਰਗੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਹਮੀਦ ਕਰਜ਼ਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣ ਤਾਂ ਗਿਆ, ਪਰ ਚੋਣ ਘਪਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਅਕਸ ਧੁੰਦਲਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਉਹ ਕਮਜ਼ੋਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ।

ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਰਣਨੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਰਜ਼ਈ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸੀ। ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਨੂੰ ਮੂਹਰੇ ਲਾ ਕੇ ਇਹ ਯਤਨ ਆਰੰਭ ਵੀ ਗਏ, ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਰੋਕੇ ਅਟਕਾ ਦਿੰਦਾ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਇਸ ਵਤੀਰੇ ਤੋਂ ਓਬਾਮਾ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਡਰੋਨ ਹਮਲੇ ਬਗੈਰਾ ਕਰਨ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਫਾਟਾ ਇਲਾਕਾ (ਐਫ.ਏ.ਟੀ.ਏ.- ਫੈਡਰਲ ਐਡਮਿਨਿਸਟਰੇਟਿਵ ਟਰਾਈਬਲ ਏਜੰਸੀਜ਼) ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਖੈਬਰ, ਕੁਰਮ, ਓੜਕਜ਼ਈ, ਮੁਹੰਮਦ, ਬਾਜ਼ੋਰ, ਉਤਰੀ ਵਜ਼ੀਰਸਤਾਨ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਵਜ਼ੀਰਸਤਾਨ ਜਿਹੇ ਛੋਟੇ ਇਲਾਕੇ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ 1901 ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਨੋ ਮੈਨਜ਼ ਲੈਂਡ' ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਦੋਂ ਨਾ ਇਹ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਹੇਠ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੇ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸਤ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀ, ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸੇ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਵਕਤ ਨਾਲ ਉਥੋਂ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਦੀ ਪੁੱਛ-ਪ੍ਰਤੀਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਭਾਅ ਗਿਆ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਥੋਂ ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਨਾ ਬਦਲਿਆ। ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਫੌਜ ਦੇ ਬਹੁਤ ਫਿੱਟ ਬੈਠਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਥੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਕ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਲਈ ਤੋਰ ਦਿੰਦੀ। ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਹੁਣ ਵੀ ਉਥੋਂ ਦਾ ਹੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਉਚੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ, ਕੱਚੇ ਅਤੇ ਲੁਕਵੇਂ ਰਾਹ ਰਸਤੇ ਜੋ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲੁਕਣਗਾਹਾਂ ਬਣਨ ਵਿਚ ਮੱਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤਿਵਾਦੀ, ਉਥੋਂ ਹੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧ ਗਈ। ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਅਤੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਉਥੇ ਬੇਬੇਫ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਮੌਤ ਵੰਡ ਰਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਜਹਾਦੀ ਜਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਏ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ।

2001 ਵਿਚ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਚੋਂ ਭੱਜ ਕੇ ਆਏ ਤਾਲਿਬਾਨ ਤੇ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਵਾਲੇ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਫਾਟਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਅਤੇ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਾਲਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਰੇਨਿੰਗ, ਹਥਿਆਰ, ਪੈਸਾ ਬਗੈਰਾ ਸਭ ਕੁਝ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨੇ ਲੜਾਈ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਢੰਗ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ, ਨਵੀਨਤਨ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਅਪਣਾ ਲਏ। ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਅਤੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੀ ਮੋਢੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਰੂਹ-ਪੋਸ਼ ਹੁੰਦਿਆਂ ਪਰਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੋ ਗਈ। ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਲ ਨੌਜਵਾਨ ਅੱਗੇ ਲਾ ਲਏ। ਫਾਟਾ ਪਛੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪੈਸਾ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਮਿਲਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਨ ਹੀ ਬਦਲ ਗਏ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਦਾ ਸਾਧਨ ਕਦੇ ਗਏ ਜਾਂ ਖੱਚਰਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੈਂਡ ਕਰੂਜ਼ਰ ਟਰੱਕ ਮਿਲ ਗਏ। ਨਵੇਂ ਹਥਿਆਰ, ਫੌਨ, ਵਾਕੀ-ਟਾਕੀ ਬਗੈਰਾ ਨਾਲ ਲੈਸ ਅਤੇ ਪਿੱਕਅੱਪ ਟਰੱਕਾਂ 'ਚ ਚੜ੍ਹੇ ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ, ਬੜੇ ਰੋਅਬ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਟੋਅਰ, ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਤੇ ਨਵੇਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਅੰਦਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰਲਣ ਲਈ ਖਿੱਚ ਪਾਉਂਦੀ। ਫਿਰ ਤਾਂ ਉਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਤਿਵਾਦੀ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿਚ ਰਲਣਾ ਫੈਸ਼ਨ ਬਣ ਗਿਆ।

(ਬਾਕੀ ਸਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਫਾਟਾ ਇਲਾਕਾ ਜਿਥੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੀ ਹੈ।

ਮੁਕਾਏ। ਫਿਰ ਤਾਂ ਇਹ ਕੰਮ ਰੋਜ਼ ਹੀ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਆ ਗਈ। ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਜਿੱਤ ਗਿਆ ਤੇ ਬੁਸ਼, ਸੱਤ-ਅੱਠ ਸਾਲ ਦਾ ਪਾਇਆ ਖਿਲਾਰਾ ਉਥੋਂ ਦਾ ਉਵੇਂ ਛੱਡ ਕੇ ਤੁਰਦਾ ਬਣਿਆ। ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਣਾਈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ। ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਫੌਜੀ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨਾਲ ਬੈਠਕਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਆਖਰ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਪਾਲਿਸੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਚੀ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਅਮਰੀਕਾ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਕਰ ਸਕੇ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੋਢੀ, ਹੰਢੇ-ਵਰਤੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਚਿਚਰਡ ਹਾਲਬਰੁੱਕ ਨੂੰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫੌਜ ਦੀ ਕਮਾਂਡ, ਇਰਾਕ ਜੰਗ ਦੇ ਹੀਰੋ ਜਨਰਲ ਪੇਟਰੇਅਸ ਹੱਥ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ। ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਮਾਰਚ 2009 ਵਿਚ ਪੰਝੀ-ਤੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਹੋਰ ਫੌਜ ਉਥੇ ਲਾ ਦਿੱਤੀ

ਸਕਿਉਰਟੀ ਦੇ ਪੁਖਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਵੀ ਸਿੱਧੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਇਹ ਚੋਣ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਨ ਦੇਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਰ-ਧਾਤ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਸਕਿਉਰਟੀ ਫੋਰਸਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਵਧਾ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਚੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਨੱਬੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਸੀ। ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਦਾ ਵੀ ਇਥੋਂ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਵਹਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਘਾਤ ਲਾ ਕੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ, ਚੋਣ ਅਮਲਾ ਮਾਰਿਆ, ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਜਾ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਅੰਧਾਧੁੰਦ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਚੋਣਾਂ ਭਾਵੇਂ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਪਰ ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਵੀ ਵੋਟ ਨਾ ਪਈ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਵਾਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਦੋ-ਚਾਰ ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਿੰਗ ਹੀ ਹੋਈ। ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਪਰ ਕਰਜ਼ਈ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਫਾਟਾ ਇਲਾਕਾ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਖੈਬਰ, ਕੁਰਮ, ਓੜਕਜ਼ਈ, ਬਾਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਉਤਰੀ ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਵਜ਼ੀਰਸਤਾਨ ਜਿਹੇ ਛੋਟੇ ਇਲਾਕੇ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ 1901 ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਹੁਣ ਵੀ ਉਥੋਂ ਦਾ ਹੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਉਚੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ, ਕੱਚੇ ਅਤੇ ਲੁਕਵੇਂ ਰਾਹ ਰਸਤੇ ਜੋ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲੁਕਣਗਾਹਾਂ ਬਣਨ ਵਿਚ ਮੱਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਵੇਲੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਖੂਬ ਖੁੰਭ ਠੱਪੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਸੱਤਾ ਬਦਲ ਗਈ। ਮੁਸ਼ਰਫ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਭੁੱਟੋ ਦੇ ਘਰਵਾਲਾ ਆਸਿਫ ਅਲੀ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਸਦਰ (ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ) ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਭੁੱਟੋ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਮੁਲਕ ਪਰਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਦਸੰਬਰ 2007 ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਹੀ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਸਦਰ ਬਣਿਆ, ਪਰ ਇਸ ਸੱਤਾ ਬਦਲੀ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾ ਪਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੇ ਭਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਜੋ ਵੀ ਨੀਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਫੌਜ ਅਤੇ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਖੈਰ! ਹੋਰ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਨਾ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਿਸ ਅਤਿਵਾਦ ਰੂਪੀ ਅੱਗ ਨੂੰ ਦੇਵਤਾ ਕਹਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਅੱਗ ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸੋਕ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਫੌਜ ਨੇ ਇਸ ਪਾਸਿਉਂ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅੱਖਾਂ ਮੀਚੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਦਾ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਤਿਵਾਦੀ ਬਿਰਖਾਂ ਦੀ ਛਾਂ ਹੇਠਾਂ ਪਲ ਰਹੇ ਬੂਟੇ ਵੀ ਕਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਵੱਡੇ ਹੋਣਗੇ ਹੀ।

ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਇਹ ਬੂਟੇ, ਪਾਕਿ ਤਾਲਿਬਾਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਰਖਤ ਬਣ ਖੜੋਤੇ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਉਦੋਂ ਖੁਲ੍ਹੀਆਂ ਜਦੋਂ ਜਨਰਲ ਪਰਵੇਜ਼ ਮੁਸ਼ਰਫ਼ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਹੋਏ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੀਮ ਫੌਜੀ ਦਸਤੇ, ਵਜ਼ੀਰਸਤਾਨ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਖਦੇਤਨ ਲਈ ਭੇਜੇ ਤਾਂ ਅੱਗਿਉਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਡਟਵਾਂ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ। ਨੀਮ ਫੌਜੀ ਦਸਤਿਆਂ ਦੇ ਦੋ ਸੌ ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੜਾਕੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਫਤ ਲਏ ਗਏ। ਫਤ ਲੜਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਿਛੋਂ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਮਾਰ ਮੁਕਾਇਆ। ਇਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਲਈ ਵੱਡੀ ਨਾਮੋਸ਼ੀ ਸੀ। ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚੋਂ ਪਾਕਿ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦਾ 27 ਸਾਲਾ ਲੀਡਰ ਨੇਕ ਮੁਹੰਮਦ ਨਾਇਕ ਬਣ ਕੇ ਉਭਰਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਲੜਾਕਿਆਂ ਦੇ ਹੌਸਲੇ ਹੋਰ ਬੁਲੰਦ ਹੋ ਗਏ। ਆਖਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਖੇਤਰ ਅੰਦਰ ਪਾਕਿ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਵਾਰਤਾ ਚਲਾਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਕੈਦੀ ਰਿਹਾਅ ਕਰਵਾ ਲਏ ਅਤੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਦਖਲ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਮੰਗ ਮੰਨ ਵੀ ਲਈ। ਇਵਜ਼ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਤਾਲਿਬਾਨ ਇੱਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਏ, ਪਰ ਫਿਰ ਹੈਕਤ ਦਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਦੁਬਾਰਾ ਵਧੀਕੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫਿਰ ਫੌਜੀ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਾਰ ਹੋਈ ਅਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਫੌਜੀ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਬੰਦੀ ਬਣਾ ਲਏ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫਿਰ ਸਮਝੌਤਾ ਵਾਰਤਾ ਚਲਾਈ। ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਪਾਕਿ ਤਾਲਿਬਾਨ ਫਾਇਦੇ ਵਿਚ ਰਹੇ। ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਇਹ ਦਸਤੂਰ ਹੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਭੱਲ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਦੇ ਕਿਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਲੈਂਦੀ, ਕਦੇ ਕਿਤੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਅਤਿਵਾਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੇ ਗਏ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਅਤਿਵਾਦੀ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਦੇ ਉਥੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੱਕ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।

ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ 2007 ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਤਹਿਰੀਕ-ਏ-ਤਾਲਿਬਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਾ ਲਈ। ਇਸ ਵਿਚ ਜਲਾਲੂਦੀਨ ਹੱਕਾਨੀ ਦਾ ਗਰੁੱਪ, ਬੈਤੁਲਾ ਮਸੂਦ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਹੇਠਲਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਤਾਲਿਬਾਨ ਗਰੁੱਪ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਲੜ ਰਹੇ

ਅਤਿਵਾਦੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਗਰੁੱਪ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਤਹਿਰੀਕ-ਏ-ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਹੇਠ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਲਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜੀ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਹ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਅਤੇ ਨਾਮੋਸ਼ੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਤਹਿਰੀਕ-ਏ-ਤਾਲਿਬਾਨ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਾਰੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ਰੀਅਤ ਕਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਅਫਗਾਨ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਉਹ ਉਥੇ ਇਸਲਾਮਿਕ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਫਾਟਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਤਹਿਰੀਕ-ਏ-ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਜੱਜ, ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ, ਸਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਚਲਾ

ਲੜਾਕਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਜ਼ਹਿਰ ਭਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਗਰੁੱਪ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਿਰਫ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅੰਦਰ ਲੜਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸਨ, ਉਹ ਵੀ ਬੈਤੁਲਾ ਮਸੂਦ ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਵਿਚ ਰਲ ਗਏ। ਹੁਣ ਤਹਿਰੀਕ-ਏ-ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਫਾਟਾ ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਫੌਜ 'ਤੇ ਹੱਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚੁੱਕ ਰਹੀ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਪੂਰਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਫਾਟਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਉਹ ਅਗਾਂਹ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਹ ਸਵਾਤ ਵਾਦੀ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ-ਫੁੱਲ੍ਹਾ ਇਲਾਕਾ ਜਿਥੇ ਵੱਡੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਬਗੀਚਾ ਸਭ ਕੁਝ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਿੱਟ ਬੈਠਦਾ ਸੀ। ਇੱਧਰੋਂ ਦੀ ਲੰਘ ਕੇ ਉਹ ਅੱਗੇ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲ ਵਧਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ

ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫਾਟਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਵਾਤ ਵਾਦੀ ਵੀ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਥੋਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਸਭ ਕੁਝ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਆ ਗਿਆ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਸ਼ਰੀਅਤ ਕਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਤਾਜ਼ਾ ਦਮ ਹੁੰਦਿਆਂ ਫਿਰ ਅਗਾਂਹ ਵਧਣ ਲੱਗੇ। ਅਮਰੀਕਾ, ਯੂ.ਕੇ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ ਲਈ ਨਵੇਂ ਖਤਰੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਬਾਅ ਨੇ ਫੌਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਵਾਤ ਵਾਦੀ ਵਿਚ ਹਮਲਾ ਕਰਨ

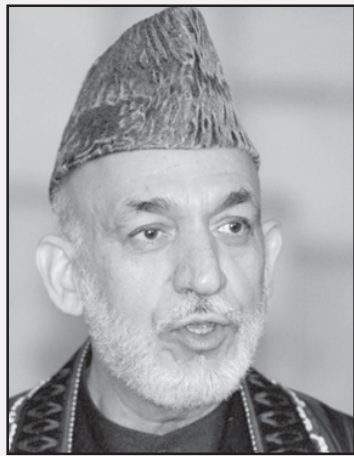
ਮੁਖੀ ਵੀ ਅੰਦਰ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

2001 ਵੇਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਅਤੇ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਮਹਿਮਾਨ ਬਣਾ ਕੇ ਫਾਟਾ ਵਿਚ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ, ਹੁਣ ਇਹੀ ਲੋਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮਨਸੂਬੇ ਬਣਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੂਰਾ ਫਾਟਾ ਇਲਾਕਾ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸੀ। ਅੱਜ ਮੱਧ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਮੁਲਕ ਉਜ਼ਬੇਕਿਸਤਾਨ, ਤੁਰਕਮਿਨਸਤਾਨ, ਕਜਾਖਸਤਾਨ, ਤਾਜਿਕਸਤਾਨ, ਕਿਰਗਿਜ਼ਸਤਾਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਗੱਲ ਕੀ ਹਰ ਪਾਸੇ ਫਾਟਾ ਤੋਂ ਟਰੇਨਿੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤਿਵਾਦੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਸੂਮਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਵਹਾ ਰਹੇ ਹਨ।

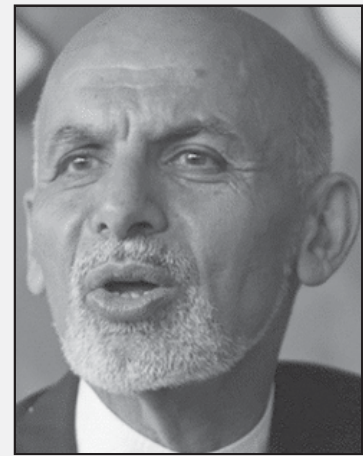
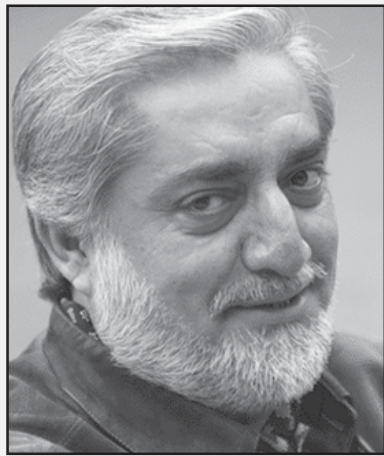
ਮਈ 2011 ਵਿਚ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ-ਲਾਦਿਨ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਮਾਰ ਮੁਕਾਇਆ। 9/11 ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਅਤੇ ਉਹ ਖੁਦ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਬੂਟਾ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮਰਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਬੂਟਾ ਵੱਡਾ ਰੁੱਖ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਅਰਬ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਮੌਤ ਵੰਡ ਰਹੀ ਅਤਿਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਸ. ਲਈ ਆਧਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਗੱਲ ਫਿਰ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵੱਲ ਲੈ ਚੱਲੀਏ। ਉਥੇ ਪੱਕੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਫਿਲਹਾਲ ਕੋਈ ਆਸਾਰ ਨਹੀਂ। ਸਰਕਾਰ ਉਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਬਣੀ, ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਕਾਰਨ? ਅਸਲੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੱਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਲੋਕ ਉਥੋਂ ਹੀ ਗਰੀਬੀ ਤੇ ਭੁੱਖਮਰੀ ਨਾਲ ਘੁਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀਆਂ ਤੋਂ ਤੰਗ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 2016 ਤੱਕ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਆਪਣੀ, ਮੁਕੰਮਲ, ਵਧੀਆ ਫੌਜ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਥੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵੀ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਸ ਪਿਛੋਂ ਓਥਾਮਾ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਮੁਤਾਬਕ, ਅਮਰੀਕਾ ਉਥੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਕੱਢ ਲਵੇਗਾ। ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਸੋਚਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਸ ਪਿਛੋਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਸ਼ਾਂਤ ਅਤੇ ਸਥਿਰ ਮੁਲਕ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ? ਨਹੀਂ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਤਾਲਿਬਾਨ ਖਤਮ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਤਾਂ ਫਾਟਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਬੜੇ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਅਗਲੇਰੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਉਸ ਮੌਕੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜਾਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਫਿਰ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੂੰ ਇਧਰ ਆਉਣੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕੇਗਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਘਰੇਲੂ ਜੰਗ ਦੀ ਹਨੁਰੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚੜ੍ਹੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

(ਸਮਾਪਤ)

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹਾਮਿਦ ਕਰਜ਼ਈ (ਖੱਬੇ) ਅਤੇ ਹੁਣ ਅਫਗਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸੀ.ਈ.ਓ. ਅਬਦੁੱਲਾ ਅਬਦੁੱਲਾ ਅਤੇ (ਐਨ ਸੱਜੇ) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮੁਹੰਮਦ ਅਸ਼ਰਫ਼ ਗਨੀ।

ਲਿਆ ਸੀ। ਸਕੂਲ, ਜਾਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਆਦਿ ਦੇ ਸਭ ਸਾਧਨ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਜੇ ਕੁਝ ਆਪਣੀ ਚੜ੍ਹਤ ਵੇਲੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕੀਤਾ, ਉਹੀ ਕੁਝ ਉਥੇ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਗਾਂਹ ਵਧਦਿਆਂ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਦੀ ਲਾਲ ਮਸਜਿਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਨਾਲ ਹੀ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਮੁਸ਼ਰਫ਼ ਸਰਕਾਰ ਕਬੂਤਰ ਵਾਂਗੂੰ ਅੱਖਾਂ ਮੀਚੀ ਬੈਠੀ ਰਹੀ, ਜਦੋਂ ਫੌਜ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਕਤਲੇਆਮ ਹੋਇਆ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਲਾਲ ਮਸਜਿਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਦੇਖੀ ਸੀ ਕਿ ਅਗਾਂਹ ਦੀ ਲੜਾਈ ਕਿਵੇਂ ਰਹੇਗੀ। ਲਾਲ ਮਸਜਿਦ ਵਾਲੇ ਹਮਲੇ ਨੇ ਬਚ ਰਹੇ ਨਵੇਂ

ਸਜੋਈ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਨੇ ਸਵਾਤ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੂੰ ਪਿਛੇ ਧੱਕਣ ਲਈ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਬੁਰੀ ਹਾਰ ਮਿਲੀ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਥੇ ਇਹ ਤਾਲਿਬਾਨ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। 2008 ਵਿਚ ਫੌਜ ਨੇ ਫਿਰ ਤੋਂ 15-16 ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਮੌਲਾਨਾ ਫਜ਼ਲੁੱਲਾ ਦੀ ਕਮਾਨ ਹੇਠ ਤਕਰੀਬਨ ਤਿੰਨ ਕੁ ਹਜ਼ਾਰ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਫੌਜ ਦੀ ਭਾਜਤ ਪੁਆ ਦਿੱਤੀ। ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਪੰਝੀ ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੋਕ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂਵਾਂ ਵੱਲ ਭੱਜ ਗਏ।

ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਵਧਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਫੌਜ ਨੇ ਫਿਰ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਫਿਰ ਫਾਇਦੇ ਵਿਚ ਰਹੇ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਸਦਕਾ ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਤੇ ਸਦਰ

ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਵਾਰ ਫੌਜ ਤਿਆਰੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਅਤੇ ਐਤਕੀ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਵੀ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਅੱਡਿਆਂ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਬੰਬਾਰੀ ਹੋਈ। ਕਈ ਦਿਨ ਚੱਲੇ ਇਸ ਐਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤੇ ਬਚੇ ਹੋਏ, ਸਵਾਤ ਵਾਦੀ ਛੱਡ ਕੇ ਪਿਛੇ ਹਟਦੇ ਫਾਟਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਾ ਲੁਕੇ; ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਹਾਰ ਦਾ ਬਦਲਾ, ਥਾਂ ਥਾਂ ਆਤਮਘਾਤੀ ਹਮਲੇ ਕਰ ਕੇ ਲਿਆ। ਲਗਾਤਾਰ ਦਸ ਦਿਨ ਹੋਏ ਆਤਮਘਾਤੀ ਹਮਲਿਆਂ ਨੇ ਮੁਲਕ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕ ਆਤਮਘਾਤੀ ਦਸਤੇ ਨੇ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਵਿਚਲੇ ਫੌਜੀ ਹੈਂਡਕੁਆਰਟਰ ਅੰਦਰ ਵੜ ਕੇ ਪੰਜਾਹ ਦੇ ਕਰੀਬ ਫੌਜੀ ਅਫਸਰ ਬੰਦੀ ਬਣਾ ਲਏ ਜਿਹੜੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਪਿਛੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ

ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਲਾਲਚ ਦੀ ਆਪਸ 'ਚ ਬੜੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਲੋਭ ਲਾਲਚ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਥੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਲਾਲਚ ਵੱਸ ਕੀਤਾ ਪਿਆਰ ਬੂਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

ਫਰੀਦਾ ਜਾ ਲਬੁ ਤਾ ਨੇਹੁ ਕਿਆ
ਲਬੁ ਤ ਕੂਤਾ ਨੇਹੁ॥
ਕਿਚਰੁ ਝਤਿ ਲਘਾਈਐ
ਛਪਰਿ ਤੁਟੈ ਮੇਹੁ॥

ਇਸ ਸਲੋਕ ਵਿਚ 'ਲਬੁ' ਖੁਦਗਰਜ਼ੀ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਲੋਭ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਨਾਲ ਇਹ ਸਲੋਕ ਸਮਕਾਲੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਡੇਰੇ ਰੂਪ 'ਚ ਤਸਵੀਰਕਸ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲੋਭ ਨੇ ਹੀ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਬੰਦੇ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜ਼ਫ਼ਰ
ਫੋਨ:91-96461-18208

ਨੂੰ ਬੇਹਿਸਾਬ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰੀ ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਚੂਹਾ ਦੌੜ ਵਾਲੇ ਮਾਰੋ-ਮਾਰੀ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਬੰਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਮੁਹੱਬਤ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਬੰਦੇ ਦਾ ਚਿੰਤ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੇ ਸੰਤੁਲਨ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਹਿੱਲ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੇਮ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਅੱਕੀ-ਪਲਾਹੀ ਹੱਥ ਮਾਰਦਾ ਫਿਰਦਾ ਹੈ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ ਦਾ

ਪਿਆਸਾ ਕਾਂ, ਲਾਲਚੀ ਕੁੱਤਾ

ਸਬਕ ਪੜ੍ਹਾਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਾਲਚ ਨੂੰ ਬੜਾ ਭੰਡਿਆ ਹੈ ਤੇ ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਾਣੀਕਾਰਾਂ ਨੇ ਲੋਭ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪੰਜ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਤੀਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਯਾਨਿ ਪੰਜਾਂ ਦੇ ਐਨ ਵਿਚਕਾਰ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਲਾਲਚ ਨੂੰ ਕਈ ਥਾਈਂ ਕੁੱਤਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਯਾਨਿ ਲੋਭ ਸੁਆਨ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਲਾਲਚ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ (ਹੋਂਦ ਬਚਾਉਣ) ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬੰਦੇ ਦਾ ਲਾਲਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ, ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਸੀਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਜਿਉਂਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਢੰਗ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਬਦਲਦਾ ਵੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਕਾਰਨ ਹੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਬਦਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤਹਿਤ ਜਿਸ ਕਦਰ ਆਪਣੇ ਲੋਭ ਦੇ ਰੱਸੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਉਸ ਨੇ ਬੰਦੇ ਦੇ ਪੈਰ ਉਖਾੜ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰੀ ਨਾਲ ਬੰਦੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਇਦ ਰਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਭ ਕੁਝ ਹੁੰਦਿਆਂ-ਸੁੰਦਿਆਂ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਥੱਕੇ-ਹਫੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

ਬੰਦੇ ਨੇ ਕਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਖਪਤ ਜਿਸ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਦੋ ਸਦੀਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਬੰਦਾ ਸਭ ਚਟਮ ਕਰ

ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਡਾਇਨਾਸੋਰਾਂ ਵਾਂਗ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਖਤਰੇ 'ਚ ਪਾ ਲਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸਬਕਾਂ 'ਚ ਬੰਦੇ ਦੇ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਕਦਰ ਬੰਦੇ ਦੇ ਪੈਰ ਉਖਾੜ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਕਿਸੇ ਖੂਹ-ਖਾਤੇ 'ਚ ਡਿੱਗਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਲਾਲਚ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਬੰਦਾ ਆਪ ਹੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਭਾਵੇਂ ਲਾਲਚ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਲਾਲਚ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਵਾਜਿਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਇਕ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਬੰਦ ਹੈ:

ਨਿੱਕੇ ਹੁੰਦੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਾਂ ਇਕ ਕਹਾਣੀ-
ਪਿਆਸਾ ਕਾਂ
ਇਕ ਹੋਰ ਕਹਾਣੀ-
ਲਾਲਚੀ ਕੁੱਤਾ
ਕਾਂ ਦੀ ਪਿਆਸ ਤਾਂ ਠੀਕ ਸੀ
ਪਰ ਕੁੱਤਾ ਕਦੋਂ ਲਾਲਚੀ ਹੁੰਦਾ
ਆਪਣੀ ਖਾਧੇ ਬਿਨਾਂ
ਦੂਜੇ ਦੀ ਨਾ ਥੱਹਦਾ
ਅਗਲੇ ਡੰਗ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜੋੜਦਾ
ਇਹ ਗਲਤ ਕਹਾਣੀ ਹੈ
ਮਨਘੜਤ ਕਹਾਣੀ ਹੈ।
ਇਕ ਹੋਰ ਬੰਦ ਹੈ:
ਆਦਮ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ
ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਨਾ ਕਈਏ
ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਆਦਮੀ ਹੋਣ ਦਾ
ਇਲਜ਼ਾਮ ਦੇਈਏ

ਆਦਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਅਸੀਸ ਦੇਈਏ
ਤੇ ਆਦਮੀ ਹੋਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇਈਏ।
ਇਸ ਪਿਆਸੇ ਕਾਂ ਅਤੇ ਲਾਲਚੀ ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਕ ਹਾਸੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੁਣਾਉਂਨਾ। ਇਹ ਸੰਨ 2006 ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਪ੍ਰੋ. ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਔਜਲਾ ਅਤੇ ਮੈਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਗਏ ਇਕੱਠੇ। ਪ੍ਰੋ. ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਾਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਸ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭੂਆ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸ. ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਬਲਿਕ ਹੈਲਥ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰ ਸਨ। ਪ੍ਰੋ. ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਵਿਹਲੇ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਰੰਧਾਵਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਘਰ ਆ ਗਏ ਜਿਥੇ ਗਰੇਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲੀ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਕ ਦੋ ਬੰਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਸਨ। ਸੇਵਾ ਪਾਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਭ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਪੰਸਦ ਮੁਤਾਬਕ ਪੀਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈਆਂ।

ਦੋ ਕੁ ਘੰਟੇ ਦੀ ਬੈਠਕ ਮਗਰੋਂ ਅਸੀਂ ਤੁਰਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਸ. ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਜੀਆਂ ਨੇ ਰੋਟੀ ਖਾ ਕੇ ਜਾਣ ਲਈ ਬੜਾ ਕਿਹਾ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਮੋਹਰੀ ਪ੍ਰੋ. ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ

ਨਾ ਮੰਨੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਅੜ ਜਾਣ ਤਾਂ ਬੱਸ ਅੜ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਓ ਆਪਾਂ ਰੋਟੀ ਖਾਵਾਂਗੇ ਮੋਰਿੰਡੇ ਵਾਲੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਢਾਬੇ 'ਤੇ। ਅਮਰਜੀਤ ਗਰੇਵਾਲ ਕਹਿੰਦੇ, ਓ ਯਾਰ ਸੰਤੋਖ, ਇਥੇ ਸਾਰੇ ਮੀਟ ਮੁਰਗੇ ਬਣੇ ਪਏ ਸੀ ਆਪਾਂ ਇਥੇ ਰੋਟੀ ਖਾ ਲੈਂਦੇ ਫੇਰ ਕੀ ਸੀ?

ਜੁਆਬ ਵਿਚ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਮਾਲ ਦੀ ਸੀ, ਓ ਕੀ ਗੱਲ ਬਣੀ, ਆਪਾਂ ਕੋਈ ਗਰੀਡੀ ਡੋਗ (ਲਾਲਚੀ ਕੁੱਤੇ) ਆਂ ਜੋ ਮੀਟ ਮੁਰਗੇ ਖਾਣ ਬਹਿ ਜਾਂਦੇ, ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਬੱਸ ਥਰਸਟੀ ਕ੍ਰੋ (ਪਿਆਸੇ ਕਾਂ) ਆਂ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਪੀ ਲਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸ਼ੇਅਰ ਵਰਗੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ 'ਤੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗਿਣਤ ਵਾਰ ਦਾਦ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਨਾਵਲ 'ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਦਾ ਬਾਗਬਾਨ' ਵਿਚ ਯਾਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਮਹਿਫਿਲ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਟੁੰਬਣ ਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਇਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੇਰੀ ਇਕ ਕਾਵਿ ਸਤਰ ਦੀ ਸਚਿਤਰ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ:

ਜਿੰਨੀ ਕੁ ਦੇਣੀ ਜਿੰਦਗੀ
ਜਿਉਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਦਈਂ।
ਥੋੜ੍ਹੀ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਭੁੱਖ ਤੇ
ਬਹੁਤੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤੀ ਪਿਆਸ ਦਈਂ।

ਜੇ ਅਸੀਂ ਮਾਇਆ, ਚੀਜ਼ਾਂ-ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੁਹਰਤਾਂ ਦੀ ਭੁੱਖ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਹੁਤ ਕਾਬੂ 'ਚ ਰੱਖਾਂਗੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ ਦੀ ਪਿਆਸ ਨੂੰ ਵਧਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਚੰਗੇ ਰਹਾਂਗੇ। ਪ੍ਰੋ. ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਬਕਾਂ 'ਚ: ਗਰੀਡੀ ਡੋਗ ਨਾ ਬਣੀਏ, ਥਰਸਟੀ ਕ੍ਰੋ ਬਣੀਏ।

ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰਲੀ ਰੋਣਕ ਤੱਕ ਕੇ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਘੁਟਣ ਜਿਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ। ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਹੱਸਦੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਾਂ ਦੇ ਯਾਰ-ਦੋਸਤ...ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਧੁਨ ਉਪਰ ਨੱਚਦੇ-ਟੱਪਦੇ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ...ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿਵੇਂ ਗੁੱਸੇ ਦੀ ਇਕ ਜਵਾਲਾ ਜਿਹੀ ਮਘ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਕ ਪਲ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਜੀਅ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਚੀਕ-ਚੀਕ ਕੇ ਕਹੇ, “ਐਹ ਕੀ ਕੰਜਰਖਾਨਾ ਲਾ ਰੱਖਿਆ।”

ਪਰ ਉਹ ਕਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ। ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਬੁੜ-ਬੁੜ ਕਰਦਾ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਥਾਣੀ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਜਾਂਦਿਆਂ-ਜਾਂਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਚਨ ਵਿਚ ਜੂਨੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਦੇ ਢੇਰ ਮੂਹਰੇ ਖੜੀ ਜੀਤੋ ਵਲ ਤੱਕਿਆ...ਉਸ ਦੇ ਧੁਰ ਅੰਦਰੋਂ ਛਾਤੀ ਨੂੰ ਚੀਰਦਾ ਹੋਇਆ ਇਕ ਲੰਬਾ ਸਾਹ ਹੌਕੇ ਵਾਂਗ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਘਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਦੁੱਧ ਚਿੱਟੀ ਚਾਨਣੀ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਦੂਰ ਤੱਕ ਵਿਛੇ ਹਰੇ ਘਾਹ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ।

ਸਭ ਕੁਝ ਖਮੋਸ਼, ਪਰ ਪਿਆਰਾ...ਉਹ ਸੀਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਇੱਟਾਂ ਉਪਰ ਪੈਰ ਧਰਦਾ ਖੁੰਡੀ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਤੁਰਦਾ ਪੂਲ ਕੋਲ ਜਾ

ਪਰਵੇਜ਼ ਸੰਧੂ

ਪਹੁੰਚਾ, ਪੂਲ ਦੇ ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਜਗਦੀਆਂ-ਬੁਝਦੀਆਂ ਜੁਗਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਬੱਤੀਆਂ ਨੇ ਪੂਲ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਕਿੰਨਾ ਸੋਹਣਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਲਾਅਨ ਚੇਅਰ ‘ਤੇ ਬੈਠਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਮੁੜ ਕੇ ਘਰ ਵੱਲ ਗਹੁ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ...ਨਵਾਂ ਬਣਿਆ ਮਹਿਲ ਵਰਗਾ, ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਾਂ ਦਾ ਘਰ...ਨਵੇਂ ਘਰ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਭੰਗੜੇ ਪਾਉਂਦੇ, ਸ਼ਰਾਬਾਂ ਪੀਂਦੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਾਂ ਦੇ ਯਾਰ ਬੇਲੀ...ਚਮਕਦੇ-ਚਮਕਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ, ਗਹਿਣਿਆਂ ਨਾਲ ਲੱਦੀਆਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਨੁੰਹਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ...ਤੇ ਉਸ ਰੋਣਕ ਵਿਚ ਗੁਆਚੀ ਹੋਈ ਬੇਗਾਨਿਆਂ ਵਾਂਗ ਤੁਰੀ ਫਿਰਦੀ ਉਸ ਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਜੀਤੋ...ਇਕ ਪਲ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ, ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਹੀ ਪਲ ਬੇਬਸ ਜਿਹਾ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਦੇਖਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੂਲ ਤੱਕ ਦਾ ਕੋਈ ਜਿਆਦਾ ਫਾਸਲਾ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਪਿਆ ਜਿਵੇਂ ਫੁੱਲਾਂ, ਬੂਟਿਆਂ, ਘਾਹ ਤੇ ਇਸ ਨਿੱਘੀ-ਨਿੱਘੀ ਚਾਨਣੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੀ ਇਕ ਦੁਨੀਆਂ ਵਸਾ ਰੱਖੀ ਹੋਵੇ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰੋਲੇ-ਰੋਪੇ ਤੇ ਭੀੜ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਇਕ ਜਹਾਨ ਵਸਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ...ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖਿਆਲ ਆਇਆ...ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਹੀ ਲੰਘ ਗਈ...ਆਪਣੀ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਨਹੀਂ ਵਸਾਈ...ਇਹ ਖਿਆਲ ਅਚਾਨਕ ਅੱਜ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਇਆ। ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਦੀ ਬੁੱਢੀ ਹਿੱਕ ਵਿਚ ਦੋ ਅੱਖਾਂ ਉਗ ਆਈਆਂ ਸਨ...ਸ਼ਾਇਦ ਇਕ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਦਿਲ ਵੀ ਪੁੰਗਰ ਪਿਆ ਸੀ...ਤੇ ਕਦੀ ਕਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਇਉਂ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਸਾਬਤਾ ਸਬੂਤ ਇਕ ਨਵਾਂ ਜੰਮਿਆ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਉਸ ਦੀ ਹਿੱਕ ‘ਤੇ ਬੈਠਾ ਆਰੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਆਰ-ਪਾਰ ਚੀਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ...ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਹਿੱਕ ਵਿਚ ਉਗੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰ ਪਲ ਪਲ ਚੀਰੇ ਜਾਂਦੇ ਨੂੰ ਤੇ ਮੁਕ-ਮੁਕ ਜਾਂਦੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦੀਆਂ...ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕੋਈ ਦੁਨੀਆਂ ਨਹੀਂ ਵਸਾ ਸਕਿਆ ਸੀ...ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਤਾਂ ਕੁਝ ਪਲ ਹੀ ਆਏ ਸਨ। ਉਹ ਤੇ ਜਿਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮਾਂ-ਬਾਪ, ਭੈਣਾਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਘਰ ਵਾਲੀ ਲਈ...ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ ਘਰ ਵਾਲੀ ਲਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਵਿਚਾਰੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਤਾਂ ਕੁਝ ਪਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਏ...ਉਸ ਗਰੀਬਣੀ ਨੇ ਤਾਂ ਉਮਰ ਭਰ ਸਾਹ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਏ...। ਉਸ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਤੇ ਉਹ ਉਦਾਸ ਹੋ ਗਿਆ।

ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਪੂਲ ਦੇ ਸਾਫ਼ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤ ਪਾਣੀ ਵਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਨੀਲੇ ਸ਼ਾਂਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਹਿੱਕ ਉਪਰ ਝੁਕਿਆ ਅਸਮਾਨ ਤੇ ਚਮਕਦੇ ਤਾਰੇ...ਜਿਵੇਂ ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਟੁਕੜਾ ਤੇ ਇਸ ਟੁਕੜੇ ਵਿਚ ਜੜੇ ਚੰਨ ਤਾਰੇ, ਸਿਰਫ ਪਾਣੀ ਦੇ ਇਸ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਦਾਇਰੇ ਲਈ ਹੀ ਬਣੇ ਹੋਣ...ਪਾਣੀ ਤੇ ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਜਿਹਾ ਰਿਸ਼ਤਾ...ਆਪਣੀ ਹੀ ਪਿਆਰੀ ਜਿਹੀ ਦੁਨੀਆਂ...ਤੇ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਚੇਅਰ ‘ਤੇ ਟੋਢਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਕੇ ਅਸਮਾਨ ਵੱਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਚੰਨ-ਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੀਤੋ ਦੀ ਗੱਲ ਯਾਦ ਆਈ। “ਹੈਂ ਜੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਅੰਬਰ ਖਾਲੀ ਖਾਲੀ

ਟੁੱਟਦੇ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਚੀਖ

‘ਟੁੱਟਦੇ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਚੀਖ’ ਬੇਹੱਦ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਧਰਾਤਲ ਉਤੇ ਲਿਖੀ ਬਹੁਪਰਤੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦੀਆਂ ਕਈ ਤੈਹਾਂ ਖੋਲ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਮੂਰਤ ਉਸ ਔਰਤ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਤੀ, ਸੱਸ ਤੇ ਨਣਾਨਾਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਤੀਆਂ ਸਹਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਮੂੰਹੋਂ ਜ਼ਰਾ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਉਭਾਸਰਦੀ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਰਾਏ ਦੇਸ਼, ਪਰਾਏ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਬੁਢੇ ਹੋਏ ਮਾਪਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਬੇਰੁਖੀ, ਇਸ ਬੇਗਾਨਗੀ ਵਿਚ ‘ਵੜ ਵੇ ਜੀਆ, ਨਿਕਲ ਵੇ ਜੀਆ’ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਾਰਤਾ ਹੈ। ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਮੁਖ ਪਾਤਰ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰੰਜ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਜਿਊਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ...ਗੱਲ ਕੀ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਵਡਾਕਾਰੀ ਚਿਤਰਣ ਹੈ। ਟੁੱਟਦੇ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਇਸ ਚੀਖ ਨੂੰ ਪਰਵੇਜ਼ ਸੰਧੂ ਨੇ ਬੜੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਕਲਮਬੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕਿਉਂ ਆ, ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਆਲਾ ਤਾਂ ਤਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।” ਜੀਤੋ ਦੀ ਇਸ ਝੱਲੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਸਾ ਵੀ ਆਇਆ, ਪਰ ਉਸ ਦਿਨ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਸ ਨੇ ਜੀਤੋ ਦੀਆਂ ਉਦਾਸ ਅੱਖਾਂ ਦੇਖੀਆਂ ਸਨ... ਮੜੀਆਂ ਦੀ ਚੁੱਪ ਵਰਗੀ ਉਦਾਸੀ...ਕਿਸੇ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਉਜੜ ਜਾਣ ਵਰਗੀ ਉਦਾਸੀ...ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਹੁੜਿਆ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਚਪਨ ਦੀ ਯਾਦ ਜ਼ਰੂਰ ਆਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਝੱਲ-ਵੱਲੋਂ ਸਵਾਲ ਵੀ ਕਰਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ।

“ਬੇਬੇ ਤਾਰੇ ਕਿਉਂ ਟੁੱਟਦੇ ਆ?”
“ਪੁੱਤਰ ਜਦੋਂ ਤਾਰੇ ਬਾਹਲੇ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਬੁੱਢੇ ਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਟੁੱਟਣਾ ਈ ਪੈਂਦੈ...ਕਿਉਂਕਿ ਨਵੇਂ ਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਥਾਂ ਜੂ ਚਾਹੀਦੀ ਹੁੰਦੀ ਆ।” ਬੇਬੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਰਚਾਉਣ ਲਈ ਆਖਦੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਹੀ ਐਨੀ ਕੁ ਸੀ।
“ਬੇਬੇ ਟੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ...ਬੇਬੇ ਤਾਰੇ ਰੋਂਦੇ ਨੂੰ ਫੇ?”
ਉਹ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਪੁੱਛਦਾ।

“ਬੇਬੇ ਜੇ ਰੋਂਦੇ ਆ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਕਿਉਂ ਨੂੰ ਸੁਣੀਦੀਆਂ?”

“ਜੁਆਕਾਂ ਨੂੰ ਨੂੰ ਸੁਣਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ... ਜਦ ਵੱਡਾ ਹੋ ਜਾਵੇਂਗਾ ਫੇਰ ਸੁਣਨਗੀਆਂ ਤੈਨੂੰ...ਸੌਂ ਜਾ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਖਸਮਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣਿਆਂ, ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਸਾਂ ਈ ਮੰਜੀ ਜੁੜਦੀ ਆ ਤੇ ਪੁੱਤ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ, ਸੌਂ ਜਾਹ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ।”

ਬੇਬੇ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਉਹ ਚੁੱਪ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਟੁੱਟਦੇ ਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਗਿਣਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ ਸੌਂ ਜਾਂਦਾ। ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗਹੁ ਨਾਲ ਅਸਮਾਨ ਵੱਲ ਤੱਕਿਆ। ਇਕੋ ਅਸਮਾਨ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਤਾਰੇ...ਪਰ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ...ਜਿਵੇਂ ਉਮਰ ਭਰ ਉਹ ਘਰ ਵਾਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਕਿੰਨੀ ਦੂਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੱਖ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਾ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਵਰ੍ਹਾ ਜਾਂ ਦਿਨ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਜੀਤੋ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਏਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਯਾਦ ਸੀ ਕਿ ਉਦੋਂ ਕਣਕਾਂ ਦੀ ਵਾਢੀ ਮੁੱਕੀ ਸੀ...ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਸੋਲ੍ਹਾਂ-ਸਤਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਨਕੇਰ ਵਧੀਆ ਕੱਪੜੇ, ਤਿੱਲੇ ਵਾਲੀ ਜੁੱਤੀ ਤੇ ਗੁਲਾਬੀ ਪੱਗ ਨਸੀਬ ਹੋਏ ਸਨ। ਕੁੜੀਆਂ ਵਾਂਗ ਸੰਗਦਾ-ਸੰਗਦਾ ਉਹ ਜੰਵ ਚੜ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਸੋਚਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਉਹ ਹੀ ਦਿਨ ਚੰਗੇ ਸਨ ਤੇ ਹੁਣ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਲਜੁਗ ਹੀ ਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਦਿਨ ਉਹ ਤੇ ਜੀਤੋ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਸਨ, ਖਬਰੇ ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਜੀਤੋ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਘੁੰਡ ਹੀ ਕੱਢਦੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਜੀਤੋ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਦੇ ਨਵੀਂ ਵਹੂਟੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਨਹੀਂ ਬਣੀ ਸੀ। ਹਰ ਵਾਰ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੇ ਕੰਮ ਦੀ ਭੰਨੀ ਹੋਈ ਜੀਤੋ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਮੂਹਰੇ ਆ ਜਾਂਦੀ। ਬੇਬੇ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਚਿਤੌਚਿਤਾ ਸੁਭਾਅ, ਚਹੁੰ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ...ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਾਂ ਭੇਡ ਵਾਂਗ ਸਿਰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਤੁਰੀ ਗਈ ਸੀ। ਘਰ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਬੇਬੇ-ਬਾਪੂ ਨਾਲ ਲੜਦਾ-ਝਗੜਦਾ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਲੰਬਤਾਂ ਦੇ ਫੌਜੀ ਚਾਚੇ ਨਾਲ ਫੌਜ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਥੋੜ੍ਹਾ-ਬਹੁਤ ਪੜ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸੀ ਤੇ ਫੌਜ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਕਿ ਜੀਤੋ ਉਸ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ...ਕਾਲੀ ਕਲੂਟੀ...ਘਰ ਦੀ ਨੌਕਰਾਣੀ। ਛੁੱਟੀ ਆਇਆ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਉਸ ਦੁਆਲੇ ਜੁੱਤੀ ਲਾਹ ਲਿਆ ਕਰਦਾ। ਬੇਬੇ ਤੇ ਭੈਣਾਂ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਕੰਨ ਭਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਤੇ

ਉਦੋਂ ਹੀ ਮੰਨ ਲੈਂਦਾ, ਪਰ ਜੀਤੋ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਤਾਂ ਕਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਨਾ ਆਉਂਦੀ। ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਾਂਗ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੱਟਦਾ-ਮਾਰਦਾ ਤੇ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸਹਿ ਜਾਂਦੀ। ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਾਅਨ ਚੇਅਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਘੁੰਟ ਲਿਆ। ਆਪਣੇ-ਆਪ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਫਰਤ ਜਿਹੀ ਹੋਈ। ਉਮਰਾਂ ਦਾ ਪਹਾੜ ਚੜ੍ਹਦਿਆਂ ਤਾਂ ਉਸ ਇਕ ਵਾਰ ਵੀ ਜੀਤੋ ਵੱਲ ਨਜ਼ਰ ਭਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਇਸ ਉਮਰੇ...।

“ਜੀਤ ਕੁਰੇ ਮੈਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰੀਂ।”

ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜੀਅ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਉਹ ਘਰ ਵਾਲੀ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੇ... ਉਸ ਨੂੰ ਘੁੰਟ ਕੇ ਸੀਨੇ ਨਾਲ ਲਾ ਲਵੇ...ਐਸ ਉਮਰੇ... ਬੁੱਢੇ ਵਾਰੇ? ਫੇਰ ਕੀ ਆ ਮੇਰੀ ਤੀਵੀਂ ਆ।

ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਧੁਖਿਆ, ਕੁਝ ਮੱਚਿਆ...ਫੇਰ ਜਿਵੇਂ ਬੇਵਸੀ ਜਿਹੀ ਕੋਈ ਕਣੀ ਡਿੱਗੀ ਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਥਾਂ ‘ਤੇ ਹੀ ਬੁਝ ਗਿਆ। ਉਮਰ ਭਰ ਤਾਂ ਉਹ ਡਰਦਾ ਹੀ ਰਿਹਾ...ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇਬੇ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਲੁਕ-ਲੁਕ ਜੀਤੋ ਨਾਲ

ਗੱਲ ਕਰਿਆ ਕਰਦਾ। ਜੇ ਕਿਧਰੇ ਬੇਬੇ ਦੇਖ ਲੈਂਦੀ ਤਾਂ ਜੀਤੋ ਮਗਰ ਡੰਡਾ ਚੁੱਕ ਲੈਂਦੀ...ਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਆਪਣੀ ਹੀ ਔਲਾਦ ਤੋਂ ਡਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ।

ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿਰ ਘੁਮਾ ਕੇ ਘਰ ਵੱਲ ਤੱਕਿਆ, ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਆ ਰਹੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਆਵਾਜ਼...ਭੰਗੜੇ ਗਿੱਧੇ ਤੇ ਹਾਸਿਆਂ ਦਾ ਨਿੰਮ੍ਹਾ-ਨਿੰਮ੍ਹਾ ਸ਼ੋਰ...ਬੰਦ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖੜਕਦੀਆਂ ਗਲਾਸੀਆਂ...ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ...ਉਸ ਦੀਆਂ ਨੂੰਹਾਂ ਦਾ ਘਰ-ਬਾਰ...ਅੱਜ ਤੇ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ। ਲੱਖ ਚਾਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਅੰਦਰਲੀ ਰੋਣਕ ਵਿਚ ਉਹ ਘੁਲ-ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਤੇ ਜੀਤੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਘਰ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਆਏ ਹੋਣ। ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਉਸ ਨੇ ਚਾਹਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਆ ਕੇ ਆਖੇ, “ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਤੇਰਾ ਘਰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਆ, ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ ਨਵੇਂ ਘਰ ਦੀ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ...‘ਤੇਰਾ ਘਰ’...।” ਹਰ ਵਾਰ ਉਸ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਆਵਾਜ਼ ਟਕਰਾ ਕੇ ਮੁੜ ਜਾਂਦੀ। “ਕਿੰਨਾ ਵਧੀਆ ਘਰ ਬਣਾਇਆ ਬਈ ਜਸਜੀਤ ਤੇ ਹਰਜੀਤ ਨੇ...ਸਾਰੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ‘ਚ ਬੱਲੇ-ਬੱਲੇ ਕਰਵਾ’ ਤੀ।”

ਗੱਲ ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ...ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ...ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘਰ ਬਾਰ...ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਕੁਝ ਖੁਰ ਗਿਆ ਸੀ...ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦੁਨੀਆਂ ਵਸੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਪਣਾ ਜਹਾਨ ਵਸਾਉਣ ਦਾ ਤਾਂ ਕਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਹਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਿਆ। ਢਲ ਚੁੱਕੀ ਉਮਰ

ਹਰ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਵਾਂਗ ਉਸ ਨੂੰ ਔਲਾਦ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਪਰ ਉਸ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਗਮ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਮਰ ਭਰ ਜੀਤੋ ਨੂੰ ਇਕ ਘਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਿਆ...ਇਕ ਘਰ ਜੋ ਸਿਰਫ ਜੀਤੋ ਦਾ ਹੋਵੇ...ਤਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਅੰਬਰ ਜਿਸ ਉਪਰ ਸਿਰਫ ਜੀਤੋ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਵੇ...ਇਕ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਜਿਹੜੀ ਸਿਰਫ ਜੀਤੋ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਹੀ ਘੁੰਮੇ...ਪਰ ਇਸ ਉਮਰ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗਾ...ਤੇ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੋਟੇ ਸ਼ੀਸ਼ਿਆਂ ਵਾਲੀ ਐਨਕ ਵਿਚੋਂ ਅਸਮਾਨ ਧੁੰਧਲਾ ਜਿਹਾ ਜਾਪਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਜੀਤੋ ਦਾ ਖਿਆਲ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਦਿਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖੇ, ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰੇ ਤੇ ਅਚਾਨਕ ਉਸ ਨੂੰ ਛੋਟੀ ਨੂੰਹ ਦੀ ਆਖੀ ਗੱਲ ਯਾਦ ਆਈ।

“ਸਾਂਡਾ ਡੈਡੀ ਤਾਂ ਮੰਮੀ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਹੀ ਘੁੰਮਦਾ ਰਹਿੰਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕੱਲ੍ਹ ਮੁਕਲਾਵਾ ਆਇਆ ਹੋਵੇ, ਜੇ ਮੰਮੀ ਝਾੜੂ ਫੇਰਦੀ ਤਾਂ ਡੈਡੀ ਮਗਰ-ਮਗਰ ਕੂੜਾ ਚੁੱਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ...ਜੇ ਮੰਮੀ ਭਾਏ ਧੌਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਡੈਡੀ ਤੋਲੀਆ ਲੈ ਕੇ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾ...ਬੁੱਢੇ ਵਾਰੇ ਜਿਉਂ ਜੁਆਨੀ ਚੜ੍ਹੀ ਐ।”

ਉਸ ਦੀ ਨੂੰਹ ਕਿਸੇ ਸਹੇਲੀ ਨਾਲ ਫੋਨ ‘ਤੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀ ਹੱਸਦੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਨੂੰਹ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਦਿਨ ਉਸ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਕੋਲੇ ਵਾਂਗ ਮਘਦੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਜੇ ਉਹ ਕਦੀ ਜੀਤੋ ਨਾਲ ਹੱਸ ਕੇ ਗੱਲ ਵੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਤਾਂ ਬੇਬੇ ਦੇ ਸੱਤੀ ਕੱਪੜੀ ਅੱਗ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ। ਬਿਨਾਂ ਗੱਲੋਂ ਜੀਤੋ ਦੇ ਹੱਡ ਭੰਨ ਸੁੱਟਦੀ ਤੇ ਉਹ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਜੀਤੋ ਵਲ ਦੇਖਦਾ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਤੁਰ ਜਾਂਦਾ। ਜੀਤੋ ਆਪੇ ਹੀ ਰੋ-ਧੋ ਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰ ਜਾਂਦੀ, ਖਬਰੇ ਐਨਾ ਸਬਰ ਰੱਥ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਗੁੱਸਾ ਗਿਲਾ... ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ... ਕੋਈ ਮੰਗ...। ਅਮਰੀਕਾ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜੀਤੋ ਨੇ ਪੁੱਤਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮੰਗਿਆ ਸੀ।

“ਪੁੱਤ ਸਾਨੂੰ ਦੇਸ ਭੇਜ ਦਿਓ...ਅਸੀਂ ਉਥੇ ਹੀ ਰਹਿ ਲਾਂਗੇ।”

“ਕਿਉਂ ਬੀਬੀ ਚਿੱਤ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ‘ਚ?”

“ਸੁਣਿਆ ਬੋਡੇ ਐਥੇ ਬਕਸੇ ਜਿਹੇ ਬੜੇ ਮਹਿੰਗੇ ਨੇ...ਜੇ ਮਰ ਗਈ ਤਾਂ ਪੁੱਤ ਬੋਡੇ ਡਾਲੇ ਬਹੁਤ ਲੱਗ ਜਾਣੇ...ਦੇਸ ਹੋਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਝੱਟ ਪਾਥੀਆਂ ਕੱਠੀਆਂ ਕਰ ਲੈਣੀਆਂ।”

“ਬੀਬੀ ਤੇਰੇ ਪੁੱਤਾਂ ਦੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਇੱਜ਼ਤ ਆ, ਲੋਕੀਂ ਕੀ ਕਹਿਣਗੇ ਬਈ ਬੁੜ੍ਹੀ-ਬੁੜ੍ਹਾ ਪਿੰਡ ਰੋਲ ਕੇ ਮਾਰ ਤੇ।”

ਜੀਤੋ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵੀ ਸਲੂਬੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਦਿਨ ਵੀ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਛਾਤੀ ‘ਚ ਕੁਝ ਧੁਖਿਆ ਸੀ...ਕੁਝ ਮਘਿਆ ਸੀ...ਤੇ ਕੁਝ ਬਲਿਆ ਸੀ...ਤੇ ਕੁਝ ਬੁਝ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਘਰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਉਮਰ ਹੰਢਾਈ ਸੀ। ਉਹ ਘਰ ਤਾਂ ਬੇਬੇ ਬਾਪੂ ਦਾ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਘਰ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਾਂ ਦਾ। ਜੀਤੋ ਦੀ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੀ ਚੁੱਲ੍ਹੇ-ਚੌਂਕੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਬੇਬੇ-ਬਾਪੂ ਮੌਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਾਂ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੀਤੋ ਇਕ ਦੁਨੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਈ ਸੀ। ਆਂਢਣਾਂ-ਗੁਆਂਢਣਾਂ ਦੇ ਜਾਣਾ-ਆਉਣਾ, ਦਿਨ-ਸੂਰ ‘ਤੇ ਇਕੱਠਿਆਂ ਹੋਣਾ ਉਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਉਹ ਕੁਝ ਪਲ ਖੁਸ਼ ਰਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜੀਤੋ ਦਾ ਉਹ ਤਾਰਿਆਂ ਭਰਿਆ ਅੰਬਰ ਵੀ ਖੋਹ ਲਿਆ। ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੋੜੇ ਸੁਭਾਅ ਅੱਗੇ ਉਮਰ ਭਰ ਉਹ ਵਿਚਾਰੀ ਲਿਫਟੀ ਹੀ ਤਾਂ ਰਹੀ ਸੀ।

ਘਰ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਵੱਡਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁਲ੍ਹਿਆ,

ਜਵਾਨ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਹਾਸਾ ਉਸ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਇਆ। ਲਾਅਨ ਚੇਅਰ ਤੋਂ ਉਠ ਕੇ ਬੈਠਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਗੁੱਸਾ ਜਿਹਾ ਆ ਗਿਆ ‘ਇਥੇ ਹੱਸਣ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੱਕ ਨਹੀਂ’, ਉਸ ਨੇ ਉਚੀ-ਉਚੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਿਆ। ਉਹਨੇ ਹੱਥ ਵਾਲੀ ਖੁੰਡੀ ਨੂੰ ਸੀਮੈਂਟ ਉਪਰ ਠਕੋਰਦਿਆਂ...ਖੰਗੁਰਾ ਮਾਰ ਕੇ ਉਥੇ ਬੈਠੇ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਇਆ। ਕੁੜੀਆਂ ਹੱਸਦੀਆਂ-ਹੱਸਦੀਆਂ ਠਾਹ ਕਰਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਅੰਦਰ ਜਾ ਵੜੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਉਪਰ ਕਿਸੇ ਥੱਪੜ ਮਾਰਿਆ ਹੋਵੇ...ਠਾਹ ਕਰਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ...ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਇਕ ਪੁਰਾਣੀ ਯਾਦ ਤੁਬਕ ਗਈ। ਕੱਚ ਦੀ ਵੰਗ ਵਰਗੀ, ਸ਼ੀਲੇ ਦੇ ਚਿੱਟੇ ਦੰਦਾਂ ਦਾ ਹਾਸਾ, ਬੁੱਢੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦੀ ਸੁਨੱਖੀ ਜੁਆਨ ਤੀਵੀਂ ਸ਼ੀਲੇ। ਫੌਜੀ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ੀਲੇ ਦੀਆਂ ਝਾਂਜਰਾਂ ਦੇ ਬੋਰ ਗਿਣਦਾ ਖ਼ਬਰੇ ਕਿੰਨੇ ਵਰ੍ਹੇ ਸ਼ੀਲੇ ਦੇ ਸੁਹੱਪਣ ਵਿਚ ਡੁੱਬਿਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਉਦੋਂ ਟੁੱਟਿਆ ਜਦੋਂ ਸ਼ੀਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਹਿੱਕ ‘ਤੇ ਸਿਰ ਧਰ ਕੇ ਪਿਆਂ ਤੱਕਿਆ। ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਏ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ੀਲੇ ਦੇ ਗੋਰੇ-ਚਿੱਟੇ ਮੂੰਹ ‘ਤੇ ਵੱਟ ਕੇ ਥੱਪੜ ਮਾਰਿਆ ਸੀ। ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਹੱਥ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੀਲੇ ਨੇ ਘੁਮਾ ਕੇ ਇੱਕ ਥੱਪੜ ਉਸ ਦੇ ਜੜ ਦਿੱਤਾ।

“ਖ਼ਬਰਦਾਰ ਜੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਤਾਂ...ਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਈਆਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਜੋ ਬਾਹਲਾ ਹੱਕ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ।”

ਉਸ ਦਿਨ ਉਹ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਪਿੰਡ ਆ ਗਿਆ। ਔਰਤ ਵਲੋਂ ਵੱਜੇ ਇਕ ਥੱਪੜ ਨਾਲ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਉਹ ਤੜਫਿਆ...ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਇਕ ਥੱਪੜ ਦਾ ਬਦਲਾ ਉਹ ਜੀਤੋ ਕੋਲੋਂ ਲੈਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

“ਕਮਲੀਏ ਕਦੇ ਗੁੱਸਾ ਗਿਲਾ ਤਾਂ ਕਰਦੀ।”

ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਅੱਥਰੂ ਵਹਿ ਗਏ।

ਜੀਤੋ ਦਾ ਸਬਰ-ਸੰਤੋਖ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਸਿਲ੍ਹ...ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਔਰਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪਰਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਸ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਵਕਤ ਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਦੁੱਖ-ਸੁਖ ਸੁਣਨ ਦਾ...ਘਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਜੀਆਂ ਨਾਲ ਤੁਰਿਆ ਫਿਰਦਾ ਵੀ ਬਿਲਕੁਲ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਸੀ। ਕੋਈ ਉਸ ਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਉਸ ਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਜੀਤੋ...ਚੁੱਪ ਚੁਪੀਤੀ...ਰੋਣ-ਰੋਣ ਨੂੰ ਕਰਦੀ। ਜੀਤੋ ਵੱਲ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਰਸ ਆ ਜਾਂਦਾ, ਜੀਤੋ ਨੇ ਉਮਰ ਭਰ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਮੰਗਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੇ ਮਰਨ ਬਾਅਦ ਉਸ ਘਰ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਉਪਰ ਨੂੰਹਾਂ-ਪੁੱਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਲਾ ਲਈਆਂ ਸਨ ਤੇ ਅੱਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਹ ਮਹੱਲ ਵਰਗਾ ਉਸ ਦੇ ‘ਪੁੱਤਾਂ ਦਾ ਘਰ’...ਘਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਰ, ਨੂੰਹਾਂ ਦੇ ਬੋਲ-ਕੁਬੋਲ, ਜੁਆਕਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਦੀ ਜੀਤੋ ਵਲ ਉਹ ਦੇਖਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਉਂ ਲਗਦਾ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਹੱਡੀਆਂ ਦੀ ਮੁੱਠ ਜਿਹੀ ਪਲ ਭਰ ਵਿਚ ਹੀ ਖਿਲਰ ਜਾਵੇਗੀ...ਕਿੰਨਾ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਜੁਆਨੀ ਵਿਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਜੀਤੋ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੁੰਦਾ...ਜਿਹੜੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸਿਰ ਨੀਵਾਂ ਕਰਕੇ ਤੁਰੀ ਆਈ ਸੀ।

ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤ ਮਾਹੌਲ ਵੱਲ ਤੱਕਿਆ। ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਤੇ ਜੀਤੋ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ...ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਅਭਬਾਈ ਵਿਚ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਅੱਜ ਲਿਫ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਉਹ ਹੱਥ ਅੱਡਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਛਾਤੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਬੁਝ ਜਿਹਾ ਜਾਂਦਾ...ਜੀਤੋ ਨੇ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਹੀ ਇੰਜ ਕੱਢ ਲਈ...ਇਸ ਸੋਚ ਨਾਲ ਉਹ ਪਾਗਲ ਜਿਹਾ ਹੋ ਉਠਦਾ।

ਉਸ ਦਾ ਜੀਅ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਉਹ ਜੀਤੋ ਨੂੰ ਗਲ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਹੰਝੂ ਪੂੰਝ ਦੇਵੇ...ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੇ...ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਠੁਰ-ਠੁਰ ਕਰਦੀ ਜੀਤੋ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿੱਘਾ ਜਿਹਾ ਘਰ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਵੇ...ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਤਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਅੰਬਰ ਉਸ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਦੇਵੇ...ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਧੜਕਦੇ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ ‘ਤੇ)

ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਲਾਠੀ ਸੱਤਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵਸੀਲਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਲੋਕ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਰੁਹਬ, ਸ਼ਕਤੀ ਏਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧੱਕੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਸਾਮੰਤੀ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਜਗੀਰਦਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਗਲਬਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲਠੀ ਕਹਾਉਂਦੇ ਲਾਠੀਧਾਰੀ ਗੁੰਡੇ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਕੌਣ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਲਾਠੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਭੈਸ ਉਸੇ ਵੱਲ ਭੱਜੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਲਾਠੀ ਦਾ ਵਾਰ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸੱਪ ਤਾਂ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਖੁਦ ਇਸ 'ਤੇ ਝਰੀਟ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਦੋ ਜਣਿਆਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਰਸਾ ਕੇ ਨਿੱਠ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਾਵਤ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, 'ਚੋਰ ਤੇ ਲਾਠੀ ਦੋ ਜਣੇ' ਮੈਂ ਤੇ ਬਾਪੂ ਕੱਲੇ' ਭਾਵ ਲਾਠੀ ਨਾਲ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਚੋਰ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਨਿਹੱਥੇ ਪਿਉ-ਪੁੱਤ ਦੀ ਕੀ ਪੇਸ਼ ਜਾਣੀ ਹੋਈ। ਏਥੇ 'ਇੱਕ ਇੱਕ ਤੇ ਦੋ ਗਿਆਰਾਂ' ਵਾਲੇ ਅਖਾਣ ਦੀ ਫੂਕ ਨਿਕਲਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਮਝਦਾਰ ਗੋਰੇ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਲਾਠੀ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਜੋਹਿਆ, ਜਾਚਿਆ, ਪਛਾਣਿਆ ਤੇ ਨਤੀਜਾ ਕਢਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪਰਜਾ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵਧੀਆ ਹਥਿਆਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰ ਪੋਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਢੂਹੀ ਸੇਕ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਲੱਤਾਂ ਬਾਹਾਂ 'ਤੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਰੂਹ ਨੂੰ ਤਤਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਸ਼ ਕਰਦੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਭੀੜ 'ਤੇ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁੱਠੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਧੇ ਕਰਕੇ ਚੋਖਾ ਚਿਰ ਰਾਜ ਕੀਤਾ। ਸਾਡੇ ਆਪਣਿਆਂ ਨੇ ਗੋਰਿਆਂ ਦੇ ਇਸ ਅਨੁਭਵ ਦਾ ਖੂਬ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਵਰਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿਥੇ ਭੀੜ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਠੀ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਲਾਠੀ ਸ਼ਬਦ ਕਈ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਠੀ ਚਾਰਜ ਦੀ ਬਾਕਾਇਦਾ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੁਲਸੀਆਂ ਦੀ ਤਾਂ ਸ਼ਾਨ ਹੀ ਪੇਟੀ, ਸੀਟੀ ਤੇ ਲਾਠੀ ਹੈ। ਜਨਤਾ ਵਿਚਾਰੀ ਕਹਿੰਦੀ ਰਹੇ 'ਲਾਠੀ ਗੋਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ', ਨਹੀਂ ਚਲੇਗੀ, ਨਹੀਂ ਚਲੇਗੀ', ਅਗਲੇ ਲਾਠੀ ਦੇ ਬਲਬੂਤੇ ਆਪਣਾ ਹੱਛਾ ਰੱਜ ਕੇ ਰਾਜ ਕਮਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਇਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੂਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਲਾਠੀ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਪੱਕਾ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਲਾਠੀ ਦੇ ਅੰਦਰਵਾਰ ਕੋਈ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਤਕਨੀਕ ਵਾਲਾ ਸੈਸਰ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ

ਜਦ ਵੀ ਕਿਤੇ ਬੰਬ ਚਲ ਜਾਵੇ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋ ਜਾਏ ਜਾਂ ਕੋਈ ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਪੁਲਸੀਆ ਲਾਠੀ ਲੈ ਕੇ ਫੌਰਨ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।" ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਤਾ ਦਾ ਇਹ ਲੰਬਾ ਟੁਕੜਾ ਜਟਿਲ ਤੋਂ ਜਟਿਲ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਝਟ ਸੁਲਝਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਲਾਠੀ ਤਾਂ ਅੰਨ੍ਹੇ ਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਾਣ।

ਅਹਿੰਸਾਵਾਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਪਿਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਜੀਵਨ ਭਰ ਲਾਠੀ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖੀ। ਕਈ ਆਪਣੀ ਲਾਠੀ ਨੂੰ ਪਾਲਤੂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਾਂਗ ਖੂਬ ਪਾਲਦੇ ਪੋਸਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਤੇਲ ਪਿਲਾਉਂਦੇ, ਰੇਸ਼ਮੀ ਕਪੜੇ ਪਹਿਨਾਉਂਦੇ ਤੇ ਸਿਰਿਆ 'ਤੇ ਸੰਮ ਜੜਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਾਣ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਅਭਿਮਾਨ ਹੀ ਕਰਨ ਲਗਦੇ ਹਨ ਤੇ ਅਕਸਰ ਮੂੰਹ ਦੀ ਖਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਬੱਸ ਇਕ ਪਾਣੀ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਲਾਠੀ ਮਾਰਿਆਂ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਇਕਮੁਠਤਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਸੈਫ-ਉਲ-ਮਲੂਕ ਦੇ ਕਰਤਾ ਮੀਆਂ ਮੁਹੰਮਦ ਬਖਸ਼ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਹੈ:

ਬਾਤ ਮਿਜ਼ਾਜ਼ੀ, ਰਮਜ਼ ਹੱਕਾਨੀ, ਵੰਨ ਵੰਨ ਦੀ ਕਾਨੀ।

‘ਸਫ਼ਰ-ਉਲ-ਇਸ਼ਕ’ ਕਿਤਾਬ ਬਣਾਈ, ਸੈਫ ਛੁਪੀ ਵਿਚ ਲਾਨੀ।

ਗਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਠੀ ਵਿਚ ਜੇ ਸਿਧੀ ਤਲਵਾਰ ਛੁਪੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਗੁਪਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿੰਨੀ ਘਾਤਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਤਲਬ ਲਾਠੀ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਆਸਰਾ ਵੀ। ਲਾਠੀ ਦੇ ਕਈ ਗੁਣ ਅਤੇ ਲੱਛਣ ਇਸ ਦੇ ਨਿੱਕੇ ਵੱਡੇ ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਡਾਂਗ, ਸੋਟਾ, ਡੰਡਾ ਆਦਿ ਵਿਚ ਵੀ ਵਿਦਮਾਨ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਡਾਂਗ ਵੀ ਸੰਮਾਂ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਲਾਠੀ ਵੀ; ਡੰਡਾ ਪਰੇਡ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਲਾਠੀ ਚਾਰਜ, ਧੱਕਾ ਕਰਨ ਲਈ ਠਾਹ ਸੋਟਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਟਾਕਰੇ 'ਤੇ ਲੱਠ

ਮਾਰ ਵੀ ਇਹੋ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਲਾਠੀ ਦੇ ਭੈਣਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸਾਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵੇਲੇ ਲਵਾਂਗੇ। ਲਗਦੇ ਹੱਥ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ rule ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਥਾਂ-ਸਿਰ ਹੈ, rule ਦਾ ਅਰਥ ਰਾਜ ਕਰਨਾ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਲਾਠੀ ਵੀ। ਸਕੂਲੀ ਦੌਰ ਵਿਚ ਮਾਸਟਰਾਂ ਤੋਂ ਰੂਲਾਂ ਦੀ ਬਬੇਰੀ ਮਾਰ ਖਾਧੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਲਾਠੀ ਨਾਲੋਂ ਡਾਂਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਾੜਕੂ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ।

ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਹਨ, ਲਾਠੀ ਛੇ ਸੱਤ ਫੁੱਟ ਲੰਬਾ ਡੰਡਾ, ਡਾਂਗ ਜਾਂ ਸੋਟਾ

ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਂਸ ਜਾਂ ਬੈਂਤ ਦਾ ਘੜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਸ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਆਈ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਹੋਰ ਵੀ ਸਨ। ਕਈ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਾਠੀ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ 'ਯਸ਼ਟਿ' ਤੋਂ ਬਣਿਆ/ਵਿਗੜਿਆ ਦਸਦੇ ਹਨ। 'ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼' ਨੇ ਲਾਠੀ ਦਾ ਅਰਥ 'ਸੋਟੀ, ਯਸ਼ਟਿ' ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਅਸੂਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਆਮ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਲਾ ਯਸ਼ਟਿ ਸ਼ਬਦ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਕਦੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਖੈਰ ਯਸ਼ਟਿ ਦਾ ਅਲੱਗ ਇੰਦਰਾਜ ਵੀ ਇਸ ਕੋਸ਼ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। 'ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼' ਸਮੇਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਯਸ਼ਟਿ ਦੇ ਕੁਝ ਅਰਥ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨ, ਸੋਟਾ, ਛਤੀ, ਡੰਡਾ, ਡਾਂਗ;

ਵੰਝ; ਥੰਮ੍ਹ, ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਦਾ ਔਡਾ; ਝੰਡੇ ਦਾ ਡੰਡਾ; ਤਣਾ, ਟਹਿਣੀ; ਫਾਲ; ਬਰਛਾ; ਧਾਗਾ, ਡੋਰ, ਲੜੀ, ਮੋਤੀਆਂ ਦਾ ਹਾਰ; ਮੁਲੱਠੀ; ਗੰਨਾ; ਬਾਂਹ; ਤੱਕੜੀ ਦੀ ਡੰਡੀ ਆਦਿ। ਗੌਰ ਕਰੋ ਕਿ ਸਭ ਅਰਥ ਡੰਡੇਨੁਮਾ ਚੀਜ਼ ਵੱਲ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਯਸ਼ਟਿ ਦਾ ਪਾਲੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਰੂਪ ਹੋਇਆ ਲੱਠੀ ਜਾਂ ਲਠਿਕਾ। ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਕਈ ਬੋਲੀਆਂ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹੇ ਬਹੁਤੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਹੋਰ ਰੂਪਾਂਤਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਈਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਕਸਿਤ ਅਰਥ ਵੀ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਕੋਹਲੂ ਦਾ ਪੀੜਨ ਵਾਲਾ ਡੰਡਾ। ਲਾਠੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਲੱਠ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਲੋਹੇ ਦੀ ਮੋਟੀ ਸਲਾਖ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਲਟ ਦੀ ਲੱਠ। ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰੂਪ ਹੈ ਲਾਠ ਜਿਵੇਂ ਕੁਤਬ ਦੀ ਲਾਠ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਮੋਟੇ ਕਪੜੇ ਨੂੰ ਲੱਠਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੱਠਾ ਦਾ ਇੱਕ ਅਰਥ ਅਸਭਿਅ, ਲੁੱਚਾ ਵੀ ਹੈ, 'ਰਹਿਨ ਨ ਗਨਕਾ ਵਾਵਿਅਹੁ ਵੇਕਰਮੀ ਲੱਠੇ'।

ਯਸ਼ਟਿ ਸ਼ਬਦ ਦੀ 'ਯ' ਧੁਨੀ 'ਲ' ਧੁਨੀ ਵਿਚ ਬਦਲੀ ਹੈ। 'ਯ' ਦਾ 'ਲ' ਵਿਚ ਬਦਲਨਾ ਇੱਕ ਅਨੋਖੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਯਸ਼ਟਿ ਸ਼ਬਦ ਯਜੁ ਧਾਤੂ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੂਜਾ, ਆਹੂਤੀ, ਸਤਿਕਾਰ ਆਦਿ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੇ ਭਾਵ ਹਨ। ਯੱਗ ਦੀ ਪਵਿਤਰ ਅਗਨੀ ਵਿਚ ਸੁੱਕੀਆਂ ਟਹਿਣੀਆਂ ਡਾਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਡਨੇਰਕਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਹਵਨ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯਜੁ ਤੋਂ ਯਸ਼ਟਿ ਸ਼ਬਦ ਬਣਿਆ ਹੋਵੇ। ਮੈਨੂੰ ਇੰਜ ਵੀ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੱਗ ਦੀ ਅਗਨੀ ਫਰੋਲਣ ਵਾਲੀ ਟਹਿਣੀ ਨੂੰ ਯਸ਼ਟਿ ਦਾ ਨਾਮ ਮਿਲਿਆ। ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਏਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਯਸ਼ਟਿ ਦਾ ਸਬੰਧ ਯੱਗ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਮੂਲ ਤੋਂ ਬਣੇ ਲਗਭਗ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਹਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਘਟ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਯਸ਼ਟਿ-ਮਧੂ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਮੁਲੱਠੀ। ਖੁਦ ਮੁਲੱਠੀ ਸ਼ਬਦ ਮੁੱਲ+ਯਸ਼ਟਿ ਦਾ ਵਿਕਸਿਤ ਰੂਪ ਹੈ। ਜਾਨ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕੋਹਲੂ ਦਾ ਡੰਡਾ ਅਤੇ ਤਲਾਬ ਵਿਚ ਗੱਡਿਆ ਡੰਡਾ

ਟੁੱਟਦੇ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਚੀਖ

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਦਿਲ ਨੇ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੁਪਨਾ ਉਸ ਦੀ ਛਾਤੀ ਵਿਚ ਬੀਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ...ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਉਮਰੇ...‘ਬੁੱਢੇ ਵਾਰੇ ਜੁਆਨੀ’, ਨੂੰਹ ਦੀ ਗੱਲ ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਆਈ। ਜੀਤੋਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਜੁਆਨੀ ਚੜ੍ਹੀ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਸ ਨੇ ਉਠ ਕੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾਇਆ, ਜੀਤੋਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਵਾਰ ਵਾਰ ਉਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਅੰਦਰ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਹਰ ਵਾਰ ਕਿਚਨ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਜੀਤੋਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਕੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਿਲ੍ਹੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਪਰ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਵੀ ਲਾਅਨ ਚੇਅਰ ਤੋਂ ਉਠ ਨਾ ਸਕਿਆ। ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸਰੀਰ ਤੇ ਸੁਪਨੇ ਤਾਰਿਆਂ ਦੇ, ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਜਿਵੇਂ ਬੁੱਢੇ ਵਾਰੇ ਉਹ ਠਰਕ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕਈ ਵਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਕੋਈ ਲੱਭਦਾ-ਲੱਭਦਾ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ...ਪਰ ਐਨੀ ਰੋਣਕ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਵਾਲਾ ਉਥੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ‘ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਜੀਤੋਂ ਹੀ ਆ ਜਾਵੇ...ਜੀਅ ਭਰ ਕੇ ਮੈਂ ਜੀਤੋਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਾਂਗਾ...ਜੇ ਉਹ ਦੇਸ ਮੁੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਆ...ਬੱਸ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਥੋਂ ਲੈ ਜਾਵਾਂਗਾ...ਹੁਣ ਤਾਂ ਜਿਹੜੇ ਚਾਰ ਦਿਨ ਜੀਣੇ ਆ ਬੱਸ ਇਕੱਠਿਆਂ ਨੇ...’ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਜੀਤੋਂ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਉਸ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਘੁੰਮਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਅੱਜ ਉਸ ਦਾ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਨੂੰ ਚਿੱਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ। ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਰੋਜ਼ ਹੀ ਦੋ ਪੈਗ ਪੀ ਕੇ ਸੌਂ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਨੂੰ ਵੀ ਜੀਅ ਨਾ ਕਰਦਾ। ਕਿੰਨੀ ਕਿੰਨੀ ਰਾਤ ਤੱਕ ਉਹ ਨੇੜੇ ਵਾਲੇ ਬੈਠ ‘ਤੇ ਪਈ ਜੀਤੋਂ ਦੇ ਹੌਕੇ ਸੁਣਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਇਹ ਹੌਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੁਣਾਈ

ਦਿੱਤੇ...ਹੁਣ ਉਮਰਾਂ ਦੇ ਜੰਗਲ ਤਾਂ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਤੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਚਹੁੰ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਘਰ ਵਾਲੀ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਸੁੱਖ ਦੇ ਸਕੇਗਾ...। ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਪਿਆ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਦਾ ਸਿਰ ਫਟ ਜਾਵੇਗਾ। ਲੰਮਾ ਪਿਆ ਹੀ ਉਹ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਰੌਲੇ-ਰੱਪੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ‘ਘਰ ਕਾਹਦਾ ਕੋਠਾ ਬਣਾਇਆ ਪਿਆ ਕੰਜਰਾਂ ਨੇ, ਕੁੜੀਆਂ-ਮੁੰਡੇ ਬੇਸ਼ਰਮਾਂ ਵਾਂਗ ਟੱਪੀ ਜਾਂਦੇ ਆ...ਮੂਲੋਂ ਈ ਸ਼ਰਮ ਲਾਹ’ਤੀ...ਜੁਆਨੀ ਜਿਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਈ ਆਈ ਆ?’

ਜੁਆਨੀ ਸ਼ਬਦ ਸੋਚਦਿਆਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਸੋਚ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਗਈ ਤੇ ਉਹ ਜੁਆਨੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਜਦੋਂ ਜੀਤੋਂ ਕਦੀ ਹੱਸਿਆ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪਲ ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਾ ਆਇਆ। ਬੇਬੇ ਤੋਂ ਡਰਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਕਦੀ ਉਚਾ ਬੋਲੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ...ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿੜ-ਹਿੜ ਕਰਦੀਆਂ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਗੁੱਸਾ ਆ ਜਾਂਦਾ। ਉਸ ਦੀ ਛੋਟੀ ਨੂੰਹ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸਦਾ ਹੀ ਹੱਸਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਲੱਭਦੀ ਫਿਰਦੀ। “ਐਨਾ ਹਾਸਾ ਵੀ ਕੀ ਕਹੁ...ਨਾ ਟੈਮ ਦੇਖਦੀ ਆ ਨਾ ਥਾਂ।” ਉਹ ਜੀਤੋਂ ਨੂੰ ਖਿਝ ਕੇ ਕਈ ਵਾਰ ਦੱਸਦਾ।

“ਚਲੋ ਜੀ ਜੁਆਕਾਂ ਦੇ ਦਿਨ ਆ ਖੇਲਣ-ਹੱਸਣ ਦੇ।” ਜੀਤੋਂ ਦੇ ਇਸ ਸਾਧਾਰਨ ਜਿਹੇ ਜੁਆਬ ‘ਤੇ ਉਹ ਆਪੋ ਹੀ ਝੁਠਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਮਿਹਣਾ ਮਾਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇ।

‘ਹੋਰ ਤੇਰੇ ਵਾਂਗ ਹੋਣ, ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਹੰਝੁਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ।’ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਯਾਦ ਆਇਆ ਫੌਜ ਵਿਚੋਂ ਮੁੜਨ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜੀਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਆਹ ‘ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਸਹੇਲੀਆਂ ਦੇ ਆਖੇ ਨੱਚਣ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ। ਬੇਬੇ ਤੋਂ ਚੋਰੀ...ਤੇ ਉਸ ਰਾਤ ਦਾ ਕੁੱਟ ਕਟਾਪਾ...ਉਸ ਰਾਤ ਦਾ ਉਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ

ਆਪ ਹੀ ਕੰਬ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਨੱਚਦੇ-ਟੱਪਦੇ ਉਸ ਦੇ ਟੱਬਰ ਦੇ ਜੀਅ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਨੂੰਹਾਂ...ਅੱਜ ਜੀਤੋਂ ਕੀ ਸੋਚਦੀ ਹੋਵੇਗੀ...ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਦੇ ਬੁੱਢੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਮਾਰ ਕੁੱਟ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਹੋਵੇਗੀ...। ਉਸ ਦੀ ਹਿੱਕ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਕੁਸ਼ ਚੀਰਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਸੀਨੇ ਵਿਚ ਉਗੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅੱਖਾਂ ਤਿੱਪ-ਤਿੱਪ ਕਰਕੇ ਚੋ ਗਈਆਂ।

“ਕਿੰਨਾ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਜੀਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਆ ਜਾਂਦੀ, ਦੋ ਘੜੀਆਂ ਕੋਲ ਬੈਠ ਜਾਂਦੀ...ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦੇ ਕਿ ਮੈਂ ਅੰਦਰ ਨੂੰ ਹਾਂ।” ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰ ਜੀਤੋਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਜਿਹੀ ਕੀਤੀ। ਘਰ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁਲ੍ਹਿਆ, ਹਵਾ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਵਾਂਗ ਸੰਗੀਤ ਉਸ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਲੰਘ ਗਿਆ। ਦਿਲ ਹੀ ਦਿਲ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਗਾਲ੍ਹ ਕੱਢੀ।

“ਕੰਜਰੋ ਚੈਨ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਬਹਿਣ ਦਿਓ।”

ਲਾਅਨ ਚੇਅਰ ‘ਤੇ ਪਿਆਂ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਸਿਰ ਘੁਮਾ ਕੇ ਘਰ ਵੱਲ ਤੱਕਿਆ। ਕੋਈ ਗੱਭਰੂ ਤੇ ਮੁਟਿਆਰ ਘਰ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਬਣੇ ਬਰਾਂਡੇ ਵਿਚ ਖੜੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੁੜੀ ਦਾ ਛਣਕਦਾ ਹਾਸਾ...ਉਸ ਨੂੰ ਖਿਝ ਜਿਹੀ ਆਈ, “ਆਪਣੇ ਘਰ ਮਰੇ ਜਾ ਕੇ।” ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰਲਾ ਬੁੱਢਾ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜਿਵੇਂ ਚੀਕ ਕੇ ਬੋਲਿਆ। “ਕਿੰਨਾ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜੀਤੋਂ ਵੀ ਇਉਂ...।”

ਉਸ ਦਾ ਨਵਾਂ ਪੁੰਗਰਿਆ ਦਿਲ ਧੜਕਿਆ। ਬਰਾਂਡੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਮੁੰਡਾ ਤੇ ਕੁੜੀ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਮਸਤ ਹੋਸੀ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਪਲ ਉਸ ਦਾ ਜੀਅ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਖੰਗੂਰਾ ਮਾਰੇ...ਆਪਣੀ ਖੁੰਡੀ ਨੂੰ ਸੀਮੈਂਟ ਉਪਰ ਠਕੋਰੇ...ਆਪਣੀ ਹੱਦ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਵੇ...ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹ ਇਉਂ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਘਰ ਵਲੋਂ ਮੂੰਹ ਫੇਰ ਕੇ ਉਹ ਐਨਕਾਂ ਦੇ ਮੋਟੇ ਸੀਸਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪੁੰਦਲੇ ਹੋ ਰਹੇ ਅਸਮਾਨ ਵੱਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗ ਪਿਆ...ਜਿਵੇਂ ਅਸਮਾਨ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਤਾਰੇ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ...।

ਮਿਰਾਸੀਆਂ ਬਾਰੇ ਹਸਾਉਣੀਆਂ

ਇੱਕ ਮਿਰਾਸੀ ਦੇ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਈ। ਸਭੋ ਕੁਝ ਚੋਰ ਲੈ ਗਏ। ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਗੜਬੀ ਹੀ ਬਚੀ। ਮਿਰਾਸੀ ਚੋਰੀ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਲਿਖਾਉਣ ਬਾਣੇ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤੇ ਗੜਵੀ ਹੱਥ ਵਿਚ ਨਾਲ ਫੜੀ ਲੈ ਗਿਆ। ਜਾ ਕੇ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਜੋ ਜੋ ਚੋਰੀ ਹੋਇਆ ਸੀ-ਗਹਿਣੇ, ਕੱਪੜੇ ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਜੋ ਨਿੱਕ-ਸੁੱਕ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਭ ਲਿਖਾ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਹੱਥ ਵਿਚ ਫੜੀ ਗੜਵੀ ਅੱਗੇ ਕਰਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਨਾਲੇ ਇਹ ਗੜਵੀ ਵੀ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਈ।”

ਬਾਣੇਦਾਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਇਹ ਤਾਂ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਫੜੀ ਹੋਈ ਏ, ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਈ?”

ਮਿਰਾਸੀ ਬੋਲਿਆ, “ਜਨਾਬ ਇਹ ਤਾਂ ਹੁਣ ਤੁਸਾਂ ਰੱਖ ਲੈਣੀ ਏ। ਸਾਡੇ ਭਾਣੇ ਤਾਂ ਇਹ ਚੋਰੀ ਵਰਗੀ ਹੋ ਗਈ ਨਾ!”

ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੜ੍ਹ ਆ ਗਿਆ। ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ ਸਮਾਨ ਬਚਾਉਂਦੇ ਭੱਜੇ ਫਿਰਨ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਪਿੰਡ ਦਾ ਮਿਰਾਸੀ ਰੱਬ ਅੱਗੇ ਹੱਥ ਜੋੜੀ ਖੜ੍ਹਾ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, “ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਸਦਕੇ ਤੇਰੀ ਦਾਤ ਦੇ। ਅੱਜ ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਬਖਸ਼ੀ ਗਰੀਬੀ ਦਾ ਸੁਆਦ ਆ ਗਿਐ।”

ਮਿਰਾਸੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੰਡਾ ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਜਨਾਜ਼ਾ ਉਧਰੋਂ ਦੀ ਲੰਘਿਆ। ਨਾਲ ਅਲਾਹੁਣੀਆਂ ਅਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, “ਵੇ ਤੂੰ ਓਥੇ ਚਲਿਓ ਜਿਥੇ ਲੈਪ ਨਾ ਦੀਵਾ, ਲੇਫ ਨਾ ਤਲਾਈ, ਮੰਜਾ ਨਾ ਪੀੜ੍ਹੀ, ਦਾਲ ਨਾ ਰੋਟੀ।” ਸੁਣ ਕੇ ਮੁੰਡਾ ਭੱਜਾ ਭੱਜਾ ਆਇਆ ਤੇ ਆ ਕੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਅੰਮਾ, ਬੂਹਾ ਭੇਤ ਲੈ, ਲੋਕ ਮੁਰਦਾ ਸਾਡੇ ਘਰ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਨੇ।”

ਇੱਕ ਮਿਰਾਸੀ ਜਦੋਂ ਆਪਣੀ ਗਾਂ ਚੋਣ ਲੱਗਦਾ ਤਾਂ ਗੁਆਂਢੀ ਦਾ ਖੋਤਾ ਹੀਗ ਪੈਂਦਾ। ਤਦ

**ਸ਼ਬਦ
ਝਰੋਖਾ**

ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ

ਫੋਨ: 734-259-9353

(ਪਾਣੀ ਦੀ ਉਚਾਈ ਨਾਪਣ ਲਈ)। ਕੁਝ ਕੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੰਕਤੀ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸ਼ਬਦ ਲੜ ਜਾਂ ਲੜੀ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਇਆ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: ਯਸ਼ਟਿ > ਲੱਠਿ > ਲੜੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਤਰਕ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਪਰ ਹਿੰਦੀ ‘ਸ਼ਬਦਸਾਗਰ’ ਨੇ ਤਾਂ ਜੱਟ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਏਥੋਂ ਹੀ ਕਢ ਮਾਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਟਕਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ: ਯਸ਼ਟਿ > ਯਾਦਵ > ਜਾਦਵ > ਜਾਡਵ > ਜਾਡਾਅ > ਜਾਟਅ > ਜਾਟ > ਜੱਟ। ਸ਼ਾਇਦ ਜੱਟ ਦੇ ਲੱਠਮਾਰ ਗੁਣ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਤਾਂ ‘ਜਾਟ ਰੇ ਜਾਟ ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਪੇ ਖਾਟ’ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੀ ਲਗਦੀ ਹੈ।

ਮੈਂ ਉਦੋਂ ਸ਼ਾਇਦ ਦੂਜੀ ਤੀਜੀ ਵਿਚ ਹੀ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸਾਂ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰਾ ਜਮਾਤੀ ਅਮਰਜੀਤ ਠੇਲਾ ਸਾਡੇ ਕੋਠੇ ‘ਤੇ ਖੇਡ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਅਚਾਨਕ ਅਸੀਂ ਬੁਝਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਾਤਾਂ (ਬੁਝਾਰਤਾਂ) ਪਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਸੁਝੀ ਕਿ ਆਪਾਂ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਬਾਤਾਂ ਘੜੀਏ। ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕੋ ਬਾਤ ਚੇਤੇ ਹੈ ਜੋ ਅਮਰਜੀਤ ਠੇਲੇ ਨੇ ਘੜੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਬਾਤ ਪਾਈ, “ਕਈ ਸੌ ਲਾਠੀਆਂ, ਸੋਬਾ ਖੋਲ੍ਹੋ ਪਾਈਆ।” ਮੈਂ ਸੋਚ ਸੋਚ ਕੇ ਕਈ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਠੇਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਬਾਤ ਦਾ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਖਰ ਮੈਂ ਹਾਰ ਮੰਨ ਲਈ ਤੇ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਆਪ ਹੀ ਦੱਸ ਕੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਮੁਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਹੱਸਦਿਆਂ ਕੋਠੇ ਦੇ ਇੱਕ ਖੁੰਜੇ ਵੱਲ ਉਂਗਲੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ਅੱਗ ਕੀ ਹੈ?” ਮੈਂ ਉਧਰ ਝਾਕਦਿਆਂ ਸੁਰਮਿੰਦਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਹ ਤਾਂ ਝਾੜੂ ਸੀ। ਅੱਜ ਵੀ ਮੈਂ ਠੇਲੇ ਦੀ ਬੁਧੀ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਕੇ ਦੰਗ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਉਂਜ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਉਹ ਮਹਾਂ ਨਲਾਇਕ ਸੀ।

ਗਾਂ ਛਹਿਤ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਦੁੱਧ ਨਾ ਦੇਂਦੀ। ਮਿਰਾਸੀ ਬੜਾ ਤੰਗ ਆਇਆ ਤੇ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਲੱਗਾ, “ਹੋ ਰੱਬਾ, ਮੇਰੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇ ਖੋਤੇ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਲੈ।”

ਦੇਵਨੇਤ, ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਗਾਂ ਹੀ ਮਰ ਗਈ। ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਹੋ ਰੱਬਾ, ਇਤਨੇ ਜੁਗ ਹੋ ਗਏ ਤੈਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ‘ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਦਿਆਂ ਪਰ ਤੈਨੂੰ ਗਾਂ ਤੇ ਖੋਤੇ ਵਿਚ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ!”

ਇੱਕ ਮਿਰਾਸੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਉਘੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਬੈਠਾ। ਸਰਦਾਰ ਦਾ ਡਾਕੀਆ ਇੱਕ ਚਿੱਠੀ ਦੇਣ ਆ ਗਿਆ। ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਚਿੱਠੀ ਤਿਪਾਈ ‘ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ, “ਓਏ ਅੰਦਰੋਂ ਲਿਆਈਂ ਮੇਰੀ ਐਨਕ।”

ਮਿਰਾਸੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਤਾਂ ਐਨਕ ਹੁੰਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸੋ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਯੱਭ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ।”

ਚਿੱਠੀ ਦੇ ਬਾਹਰ ਕਈ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਵੇਖ ਕੇ ਮਿਰਾਸੀ ਸਰਦਾਰ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਾ, “ਆਹ ਸਰਦਾਰ ਜੀ, ਚਿੱਠੀ ਦੇ ਬਾਹਰ ਏਨਾ ਕੁਝ ਕੀ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਐ?”

“ਮੇਰਾ ਨਾਂ, ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਂ, ਤਹਿਸੀਲ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਐ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਐ।”

“ਹਲਾ ਜੀ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਜਾਣਦੀ ਐ, ਫੇਰ ਏਡਾ ਸਾਰਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ? ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਇਕੋ ਵੇਰ ਹੀ ਇੱਕ ਚਿੱਠੀ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਉਹਦੇ ਬਾਹਰ ਤਾਂ ਬਸ ਆਪਣਾ ਨਾਉਂ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿੱਧੀ ਹੀ ਮਿਲ ਗਈ।”

“ਮਿਰਾਸੀਆ, ਉਹ ਆਈ ਕਿਵੇਂ ਸੀ?”

ਮਿਰਾਸੀ ਬੋਲਿਆ, “ਜੀ ਦਸਤੀ।”

-ਡਾ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇਕੀ

‘ਪੰਜਾਬੀ ਹਾਸ-ਵਿਲਾਸ’ ਵਿਚੋਂ

ਕੋਰਟ: ਅਦਾਲਤੀ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਚੋਟਾਂ

ਅਠਾਈ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਚੈਤਨਯ ਤਮਹਾਣੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਹੀ ਫੀਚਰ ਫਿਲਮ 'ਕੋਰਟ' ਆਸਕਰ ਫਿਲਮ ਮੇਲੇ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਰਗ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਲਈ ਚੁਣੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਮਰਾਠੀ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਬ-ਟਾਈਟਲ ਹਿੰਦੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤੀ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਟਿੱਖੀ ਚੋਟ ਕਰਦੀ ਹੈ।

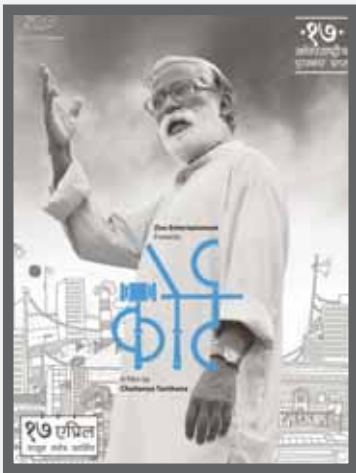
'ਕੋਰਟ' ਦਾ ਖਿਆਲ ਚੈਤਨਯ ਤਮਹਾਣੇ ਨੂੰ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 2011 ਵਿਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਆਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਲਘੂ

ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ

ਫਿਲਮ 'ਸਿਕਸ ਸਟੈਂਡਜ਼' ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਚੈਤਨਯ ਨੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਮਸਾਂ 24 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ ਪਹਿਲੀ ਮਾਰਚ 1987 ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਚਰਚਾ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਤਮਹਾਣੇ ਖੁਦ ਹੈਰਾਨ ਹੋਈ

ਚੈਤਨਯ
ਤਮਹਾਣੇ

ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਫਿਲਮ ਮੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਪਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਆਸਕਰ ਲਈ ਚੋਣ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਿਲੂਆ, ਐਨ.ਐਚ.10, ਬਜਰੰਗੀ ਭਾਈਜਾਨ, ਬਾਹੂਬਲੀ, ਹੈਦਰ ਅਤੇ ਮਸਾਨ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਇਕ ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤਮਹਾਣੇ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਖੋਲਪਣ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਲਈ ਤਮਹਾਣੇ ਦੀ ਮਦਦ ਉਸ ਦੇ ਪੱਕੇ ਮਿੱਤਰ ਵਿਵੇਕ ਗੋਮਬਰ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਵਿਵੇਕ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਉਹ ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਹੀ ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੈਤਨਯ ਨੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨਾਲ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਸਾਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫਿਲਮ ਨਿਵੇਕਲੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਮਰੀਨਾ ਖਾਨ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤ

ਜੀ ਨੈਟਵਰਕ ਦੇ ਚੈਨਲ 'ਜ਼ਿੰਦਗੀ' ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਲੜੀਵਾਰ ਨਸ਼ਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉੱਤੇ ਦਿਖਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਲੜੀਵਾਰ 'ਜੈਕਸਨ ਹਾਈਟਸ' ਵਿਚ ਮਿਸ਼ੇਲ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੀ ਮਰੀਨਾ ਖਾਨ ਖੂਬ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਔਰਤ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਪਿਆਰ ਆਪਣੇ ਤੋਂ 15 ਸਾਲ ਛੋਟੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨਾਲ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿਚ ਮਿਸ਼ੇਲ ਨੇ ਪੂਰੀ ਰੂਹ ਫੁਕ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਅਦਾਕਾਰੀ 1985 ਵਿਚ 'ਤਨਹਾਈਆਂ' ਲੜੀਵਾਰ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਕਾਰੀ ਵੱਲ ਆਉਣ ਨੂੰ ਤੁੱਕਾ ਹੀ ਦੱਸਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਇਸ ਲੜੀਵਾਰ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਲੜੀਵਾਰਾਂ (ਧੂਪ ਕਿਨਾਰੇ, ਨਿਜ਼ਾਤ, ਤੁਮਸੇ ਕਹਿਨਾ ਬਾ, ਫਰਾਰ, ਖਾਲੀ ਹਾਥ, ਅੰਮਾ ਅੱਬਾ ਔਰ ਅਲੀ, ਪਤੱਸੀ) ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਉਸ ਗੁੱਡੀ ਅਸਮਾਨ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਨੀ ਹੀ ਸੀ। ਅਦਾਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਰੀਨਾ ਖਾਨ ਨੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਚਾਰ ਲੜੀਵਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 'ਅਜ਼ਰ ਕੀ ਆਏਗੀ ਬਰਾਤ', 'ਡੋਲੀ ਕੀ ਆਏਗੀ ਬਰਾਤ', 'ਟੱਕੇ ਕੀ ਆਏਗੀ ਬਰਾਤ' ਅਤੇ 'ਐਨੀ ਕੀ ਆਏਗੀ ਬਰਾਤ' ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੜੀਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਹਾਸਿਆਂ ਦੇ ਫੁਆਰੇ ਤਾਂ ਛੁੱਟਦੇ ਹੀ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਸਮਾਜਕ ਸੁਨੇਹੇ ਵੀ ਪਰੇਏ ਹੋਏ ਹਨ। 26 ਦਸੰਬਰ 1962 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਵਿਚ ਜੰਮੀ ਮਰੀਨਾ ਖਾਨ 'ਬਰਾਤ' ਸੀਰੀਜ਼ ਉੱਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ 'ਜ਼ਿੰਦਗੀ' ਚੈਨਲ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਟੈਲੀਫਿਲਮ 'ਲਾਲਾ ਬੇਗਮ' ਵਿਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮਰੀਨਾ ਖਾਨ

'ਜੈਕਸਨ ਹਾਈਟਸ' ਦੀ ਮਿਸ਼ੇਲ
ਮਰੀਨਾ ਖਾਨ।

ਸ਼ਿਆਮ ਬੈਨੇਗਲ: ਸਮਾਜਕ ਪਰਤਾਂ ਦਾ ਚਿਤੇਰਾ

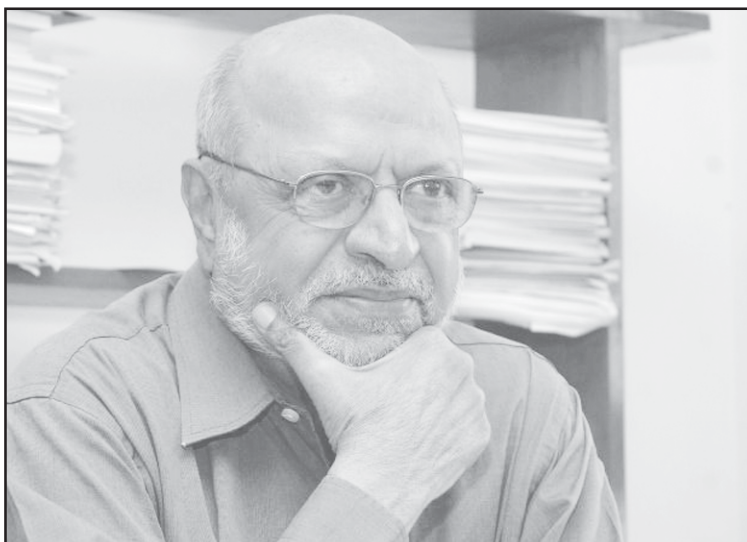
ਸ਼ਿਆਮ ਬੈਨੇਗਲ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਅੰਕੁਰ' ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਸਾਮੰਤਵਾਦੀ ਸੋਚ ਵਾਲਾ ਅੰਨਤਨਾਗ, ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ ਦੇ ਗੁੰਗੇ-ਬੋਲੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਸੂਰ ਮਾਰਦਾ-ਕੁੱਟਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦੀ ਕਾਇਰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬੈਨੇਗਲ ਹਿੰਦੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਸਾਹਕਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਗੁਰੂ ਦੱਤ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੂਰ ਦੇ ਭਰਾ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਚ ਜੰਮੇ-ਪਲੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਜਿੱਥੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦੀ ਤਹਿਜੀਬ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਅਸਰ ਹੈ, ਉਥੇ ਮੁੰਬਈ ਪੁੱਜ ਕੇ ਬੋਕ ਦੇ ਭਾਅ ਦੇਖੀਆਂ ਯੂਰਪੀ ਫਿਲਮਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਨੇਮਾ ਵਰਗੇ ਮਾਧਿਅਮ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਬਣਾਈ। 'ਅੰਕੁਰ' ਨੈਸ਼ਨਲ ਫਿਲਮ ਫਾਇਨਾਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਬਣੀ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਕਾਰਨ ਕਈ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਦਾਰੇ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸਤਿਹਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਕੰਪਨੀ ਬਲੇਜ਼ ਐਡਵਰਟਾਈਜ਼ਿੰਗ ਨਾਲ ਬੈਨੇਗਲ ਨੇ ਕਈ ਇਸਤਿਹਾਰ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜੋ ਕਲਾ ਤੇ ਰੂਪਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਨਿਹਾਇਤ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸਨ।

'ਚਰਨ ਦਾਸ ਚੋਰ' ਬੈਨੇਗਲ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਇਸ ਵਿਚਲੀ ਲੋਕ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਤਤਕਾਲੀ ਵਿਅੰਗ ਕਾਰਨ ਇਹ ਫਿਲਮ ਆਪਣੇ ਦਿੱਸਹਦਿਆਂ ਤੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਬਾਹਰ ਜ਼ਰਬਾ ਗਈ। ਵਿਸ਼ਾ ਇਸ ਦਾ ਨਿਵੇਕਲਾ ਸੀ। ਸਿਆਸੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਨ। ਭਾਸ਼ਾ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਟੁੰਬਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਪਟਕਥਾ ਸਮੂਹ ਜੈਦੀ ਨੇ ਲਿਖੀ ਸੀ ਅਤੇ ਰੰਗਕਰਮੀ

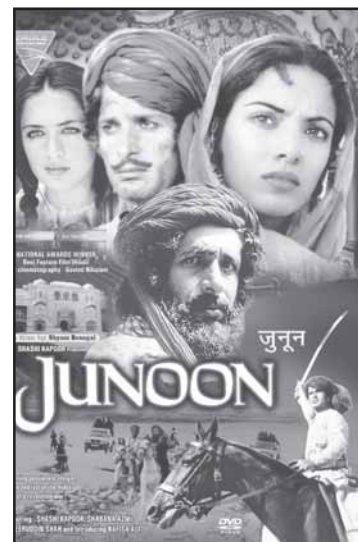
ਤਨਵੀਰ ਹਬੀਬ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਿੰਦੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅਦਾਕਾਰਾ ਸਮਿਤਾ ਪਾਟਿਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੈਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇਸੇ ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਇਸ ਫਿਲਮ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਿਆਮ ਬੈਨੇਗਲ ਆਖਦਾ ਹੈ- "ਕਦੇ ਤਾਂ ਸਿਨੇਮਾ ਨੂੰ

ਸ਼ਿਆਮ ਬੈਨੇਗਲ ਨੇ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਚੁਣਿਆ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਮਰਾਠੀ ਨਾਟਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਹੰਸਾ ਵਾਡੇਕਰ ਦੀ ਜੀਵਨੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਸ਼ਿਆਮ ਬੈਨੇਗਲ ਨੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਰਾਹੀਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਹੰਸਾ ਵਾਡੇਕਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸੰਖਰਸ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਪਰਦੇ 'ਤੇ

ਬੈਨੇਗਲ ਉਸ ਅੰਦਰ ਪਈ ਜ਼ਿੰਦ, ਅਮੋੜਤਾ, ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਗ਼ਾਵਤ ਨੂੰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਫਿਲਮਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਨੂੰ ਕੈਮਰੇ ਰਾਹੀਂ ਫੜਦਾ ਬੈਨੇਗਲ ਉਸ ਦੀਆਂ ਉਲਝਣਾਂ ਅਤੇ ਬੇਵਿਸਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅੰਤ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਬੇਟੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਣ

ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਸ਼ਿਆਮ ਬੈਨੇਗਲ ਅਤੇ (ਸੱਜੇ) ਫਿਲਮ 'ਜਨੂੰਨ' ਦਾ ਪੋਸਟਰ।

ਝੂਠ ਤੋਂ ਭੱਜਣਾ ਹੀ ਪੈਣਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਤਤਕਾਲੀ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ ਪੈਣਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਹੀ ਪੈਣੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਤੁਹਾਡੇ ਦੌਰ ਦੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰ ਸਕਣ।" 1977 ਵਿਚ ਬਣੀ ਫਿਲਮ 'ਭੂਮਿਕਾ' ਲਈ

ਲੈ ਕੇ ਆਂਦਾ, ਸਗੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਿਨੇਮਾ ਅਤੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਵੱਲ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਵੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਕਿਰਦਾਰ ਹੰਸਾ (ਸਮਿਤਾ ਪਾਟਿਲ) ਦੇ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਬਣਨ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ

(ਵਿਆਹ ਬਾਹਰੇ) ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰੇਮ-ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਵਿਚ ਉਲਝੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਹੰਸਾ ਨੂੰ ਭਾਵਨਾਤਮਿਕ ਧੱਕਾ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰੰਪਰਾਗਤ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਾ

ਆਵਾਜ਼
ਦੇ ਕਹਾਂ
ਹੈ...
-20-

ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ

ਫੋਨ: +91-98554-04330

ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਅੱਗੇ ਔਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹੰਸਾ ਆਪਣੀ ਹੱਦ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਸਾਹਵੇਂ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸਾਰਾ ਸਾਗਰ ਉਸ ਦੀ ਮੁੱਠੀ ਵਿਚ ਹੈ, ਪਰ ਪਿਆਸ ਬੁਝਾਉਣ ਲਈ ਦੋ ਬੂੰਦ ਪਾਣੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

1857 ਦੇ ਗਦਰ 'ਤੇ ਬਣੀ ਫਿਲਮ 'ਜਨੂੰਨ' ਹਿੰਦੀ ਸਿਨੇਮਾ ਵਿਚ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਪਟਕਥਾ ਉਘੇ ਨਾਟਕਕਾਰ ਗਿਰੀਸ਼ ਕਿਰਨਾਡ ਅਤੇ ਬੈਨੇਗਲ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਰਸਕਿਨ ਬਾਂਡ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਏ ਫਲਾਈਟ ਆਫ ਪੀਜ਼ਨਜ਼' ਸੀ। ਉਰਦੂ ਲੇਖਕਾ ਇਸਮਤ ਚੁਗਤਾਈ ਨੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਸੰਵਾਦ ਲਿਖੇ। ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਮੀ ਕਪੂਰ, ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ, ਜੈਨੀਫਰ ਕੇਡਲ (ਕਪੂਰ) ਅਤੇ ਨਸੀਰੂਦੀਨ ਸ਼ਾਹ ਸਨ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਸ਼ ਪੂਰੀ ਦੀ ਭਰਵੀਂ ਤੇ ਖਰੂਵੀ ਆਵਾਜ਼ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਤਰ ਵਿਚ ਪਰੋਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਸਾਹ ਰੁਕ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ 1857 ਦੇ ਗਦਰ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਹਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਦਾ ਖਾਕਾ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਾਮੰਤ ਦੇ ਇਸਾਈ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਸ਼ਮੀ ਕਪੂਰ ਪਠਾਣ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਸੀ।

(ਚਲਦਾ)

Anu Attorney Professional Law Group, PLLC.

*More than 25 years of experience *Internationally Awarded-Extraordinary ability *Served as Legal Advisor to Govt. of India, Embassy of India, Washington, DC

Anu Peshawaria
Attorney at Law

Licensed to practice
Immigration in all 50 states.

More than 20 year experience in
US immigration & Indian law

FAMILY LAW (Only In WA)

*Divorce *Annulment
*International Custody

INCORPORATIONS

(Only In WA)

*International Contracts, Mergers
*Attorney Supreme Court of India

46560 Fremont Blvd., STE#205, Fremont, CA 94538

801 Pine Street, Suite 7H, Seattle, WA 98101

Offices: Seattle, WA *Fremont, CA *UK *Canada *India

Evening
Appointments
Available

US IMMIGRATION

*Green Cards (Investor, Employment)
*E-2 investor Visa, L1 (Intra Company)
*Family Green Card, Fiancee Visa
*Deportation Defense, VAWA, U Visa
*Asylum, Appeals, Ninth Circuit Court
*H1B, Computer Engineers, Cooks, Teachers, Students,
Doctors, Nurses, Physical Therapist

ਪੰਜਾਬੀ,
ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ,
ਹਿੰਦੀ ਤੇ
ਉਰਦੂ ਵਿਚ
ਗੱਲ ਕਰੋ

ਹੁਣ ਸਿਆਟਲ ਵਿਚ ਵੀ
ਦਫਤਰ ਖੁਲ੍ਹ ਚੁਕਾ ਹੈ

Contact numbers:

Seattle, WA

Ph: 206-774-0907

Fremont, California

Ph: 510-353-0102

Cell Phone 510-299-1907

Toll free: 1-866-586-6297

anu@anuattorney.com

www.anuattorney.com

H K TRANSPORT INC

Division of HK Incorporated

1401 West Ray St, Indianapolis, IN 46221

Ph: 317-408-3211, web: www.hktransportinc.com

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਸਾਰੀਆਂ 48 ਸਟੇਟਾਂ ਲਈ, ਡਰਾਈ ਫਰੇਟ, 100% ਨੌ ਟੱਚ, ਬਰੈਂਡ ਨਿਊ ਟਰੱਕ/
ਟਰੇਲਰ, ਡਾਇਰੈਕਟ ਡਿਪੋਜ਼ਿਟ, ਮੈਡੀਕਲ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ 5000 ਡਾਲਰ ਸਾਈਨ-ਇਨ ਬੋਨਸ

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਲਈ

*92% ਫਲੈਟ ਡਿਸਪੈਚ
*30 ਸੈਂਟ/ਗੈਲਨ ਤੱਕ ਫਿਊਲ ਡਿਸਕਾਊਂਟ
*ਬਰੈਂਡ ਨਿਊ ਟਰੇਲਰ
*ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਾਇਰ ਰਿਬੇਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਲਈ

*48 ਸੈਂਟ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ
*95% ਲੋਡ ਯਾਰਡ 'ਚ ਹੁੱਕ ਐਂਡ ਡਰਾਪ
*ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਸਾਫ ਸੁਥਰੇ ਟਰੱਕ

ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਅਤੇ ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਲਈ ਡਾਇਰੈਕਟ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਅਤੇ ਵੀਕਲੀ ਪੇਅ

ਲੋੜੀਂਦੀ ਯੋਗਤਾ:

■ਕਲਾਸ ਏ ਸੀ ਡੀ ਐਲ ਅਤੇ ਸਾਫ-ਸੁਥਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਵੇ ■ਉਮਰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 23 ਸਾਲ
■ਘੱਟੋ ਘੱਟ 2 ਸਾਲ ਦਾ ਓ ਟੀ ਆਰ ਅਤੇ ਕੁਲ 5 ਸਾਲ ਦਾ ਤਸਦੀਕਯੋਗ ਤਜਰਬਾ ਹੋਵੇ।

ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ 'ਲੀਜ਼ ਟੂ ਬਾਈ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਲਾਭ ਵੀ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਡਾਇਰੈਕਟ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਅਤੇ ਪੰਪ 'ਤੇ ਫਿਊਲ ਰਿਬੇਟ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਫੋਨ 317-408-3211

ਜਾਂ ਵੈਬ ਸਾਈਟ www.hktransportinc.com 'ਤੇ ਅਰਜੀ ਭਰੋ

ਸਾਫ ਸੁਥਰੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਗਾਇਕੀ

ਜੀਤਾ ਗਿੱਲ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 209-815-0013

Syan Video Production, Inc.

ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇ, ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਕਾ ਜਾਂ ਫਿਰ
ਯਾਦਗਾਰੀ ਪਲ-ਆਪਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰੀਨ ਤਰੀਕੇ
ਨਾਲ ਸਾਂਭਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ

ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਇੰਡੀਆਨਾ, ਇਲੀਨਾਏ, ਓਹਾਇਓ, ਆਇਓਆ

Professional HD Video & Digital Photo Production

Multiple Camera shooting/Digital Still Photography
(with flush mount album)

Live Video Display With Large Screens

DJ Service with Laser Lights

Call Toll Free:

1-800-RAJ-SYAN

(with 17 years Experienced)

Call: 734-261-0936

734-890-1767

e-mail: raj@syانvideo.com

visit at: www.syanvideo.com

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

Who we are ? What we believe?
What's our faith?

ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆਨਾ

ਵਲੋਂ

ਸਮੂਹ ਸਾਧ ਸੰਗਤ, ਸਮੂਹ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਮਿਡ ਵੈਸਟ ਦੇ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ
ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤਸਵ
ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਿੱਖ ਡੇ ਪਰੇਡ 2015 (ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ)

10 ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਦਿਨ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 5 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਪਾਰਕ, ਡਾਊਨਟਾਊਨ ਇੰਡੀਆਨਾਪੋਲਿਸ ਇੰਡੀਆਨਾ ਵਿਖੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਮੂਹ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੇ ਚਰਨਾਂ
ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁੰਮ ਹੁੰਮਾ ਕੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ।

ਬੇਨਤੀਕਾਰ

ਭਾਈ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਚੇਅਰਮੈਨ (317)-956-0235, ਭਾਈ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ (317)-308-1050,
ਭਾਈ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ-(570)-604-3177, ਡਾ. ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਸਿੰਘ (317)-450-1228, ਭਾਈ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ-(317)-702-5541

Email: sikhsocietyofindiana@gmail.com.

Facebook.com/SikhSociety

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨ ਫੂਡ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਜੋ ਕਿ ਫੂਡ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਡੋਨੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ